

**YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**TÜRKİYE’DE KAMU İHALE SİSTEMİ VE KAMU İHALE
KURUMUNUN ÇALIŞMA ESASLARININ ANALİZİ**

Mimar Pınar PARLAR DEMİR

**FBE Mimarlık Anabilim Dalı Konut Üretimi ve Yapım Yönetimi Programında
Hazırlanan**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı : Prof. Hakkı ÖNEL

İSTANBUL,2010

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KISALTMA LİSTESİ.....	iv
ŞEKİL LİSTESİ.....	v
ÇİZELGE LİSTESİ	vi
ÖNSÖZ	vii
ÖZET	viii
ABSTRACT	ix
1. GİRİŞ	1
1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	4
1.2 Yöntem.....	5
2. TÜRKİYE’DE YAPI YAPTIRMA YÖNTEMLERİ VE İHALE SİSTEMİ	7
2.1 Emanet Yöntemi	7
2.1.1 Emanet Usulüne Göre Yapılan İşlerde Kullanılan Kavramlar	8
2.1.2 Emanet Usulüne Göre Yapı Yaptırma Yönteminin Avantajları ve Dezavantajları.....	12
2.2 İhale Yöntemi	13
2.2.1 İhale Kavramı	13
2.2.2 Türkiye’de Uygulanan İhale Yöntemleri ve Tarihçesi Osmanlı İmparatorluğu’nda Uygulanan İhale Yöntemleri	15
2.3 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu	18
2.3.1 İhale Kanununun Temel İlkeleri.....	20
2.3.2 Kamu İhale Kanununun Getirdiği Yenilikler.....	21
2.3.3 2886 Devlet İhale Kanunu ile 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun Karşılaştırılması.....	24
2.3.4 Yüklenici Teklifinin Sunuş Şekline Göre İhale Usulleri	33
2.3.5 İnşaat Bedelinin Yükleniciye Ödenme Şekline Göre İhale Türleri.....	37
2.3.6 4734 Kamu İhale Kanun’un Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar.....	38
3. AB KAMU İHALE MEVZUATI VE TÜRKİYE’DEKİ İHALE SİSTEMİNİN UYUMU	46
3.1 AB Kamu İhale Mevzuatı	46
3.1.1 AB Kamu İhale Mevzuatı Tarihsel Gelişimi.....	46
3.1.2 2004/18/EC AB Direktiflerine Göre İhale Sistemi.....	50
3.2 Türk İhale Sistemi ile AB Kamu İhale Mevzuatı Arasındaki Temel Farklar ve Uyum Çalışmaları ile Yapılan Değişiklikler	54
3.2.1 Türk İhale Sistemi ile AB Kamu İhale Mevzuatı Arasındaki Temel Farklar	54
3.2.2 5812 sayılı Kanun Çerçevesinde AB’ye Uyum İçin Yapılan Son Değişiklikler ..	57
3.3 FIDIC Şartnamelerinin İncelenmesi ve Yapım İşleri Genel Şartnamesi ile Karşılaştırılması.....	62

4.	KAMU İHALE SİSTEMİ BAĞLAMINDA KAMU İHALE KURUMU VE ÇALIŞMA ESASLARININ ANALİZİ	70
4.1	Kamu İhale Kurumunun Kuruluşu ve Kuruluş Nedenleri	70
4.2	Örgüt Şeması ve Örgütsel Yapılanma	72
4.2.1	Kamu İhale Kurumunun Hizmet Birimleri	73
4.3	Kamu İhale Kurumunu Görev ve Yetkileri.....	80
4.3.1	AB'ne Uyum Sürecinde Kamu İhale Kurumunun Görev ve Yetkilerinde Yapılan Değişiklikler	81
4.4	Kamu İhale Kurumu ve Kamu İhale Kanunu hakkında Yapılan Eleştiriler	82
5.	SONUÇ	86
	KAYNAKLAR	91
	EKLER	94
	Ek 1 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu	95
	Ek 2 Emanet İşlere Ait UygulamaYönetmeliği	145
	Ek 3 Kamu ihale Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	153
	ÖZGEÇMİŞ.....	169

KISALTMA LİSTESİ

AB	Avrupa Birliği
AT	Avrupa Topluluğu
BİGŞ	Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesi
BİT	Belediya İktisadi Teşebbüsleri
ÇED	Çevresel Etki Değerlendimesi
DB	Dünya Bankası
DSİ	Devlet Su İşleri
EİAUYY	Emanet İşlere Ait Uygulama Yönetmeliği
FIDIC	Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils (Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu)
KHK	Kamu Hkmünde Kararname
KİK	Kamu İhale Kanunu
KİSK	Kamu İhaleleri Sözleşmeleri Kanunu
KİT	Kamu İktisadi Teşebbüsleri
TMMMB	Türkiye Müşavir Mühendis Mimarlar Birliği
TMMOB	Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
YİGŞ	Yapım İşleri Genel Şartnamesi

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1 Emanet usulü uygulaması için tipik organizasyon yapısı.....	7
Şekil 4.1 Kamu İhale Kurumu örgüt şeması	73

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge 3.1 FIDIC ile Yapım İşleri Genel Şartnamesi karşılaştırması.....	66
--	----

ÖNSÖZ

Bu tezin hazırlanmasında bilgilerini, desteğini ve danışmanlığını esirgemeyen değerli hocam Prof. Hakkı ÖNEL'e,

Her türlü sorularıma ve araştırmalarıma yardımcı olan YTÜ Mimarlık Fakültesi Yapı Üretimi Bölümü hocalarıma ve araştırma görevlisi büyüklerime,

Bu uzun ve zor süreç içinde bana sonsuz sevgi, şefkat ve destek gösteren aileme ve eşim Orçun DEMİR'e teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

Türk Kamu İhale Sistemi uluslararası gelişmelere uygun olarak, ihale mevzuatının Avrupa Birliği normlarına uyumlu hale getirilmesi, kamu ihalelerinde uygulamaları yönlendirip denetimi sağlayacak bağımsız bir kurumun kurulması, saydam, şeffaf, tam rekabet sağlayan, ihalelerin gerçekleşmesi için 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ile köklü değişikliklere uğramıştır. Ancak yapılan bu değişiklikler yeni kanuna uyumda ve uygulamada bazı sorunları da beraberinde getirmiştir.

İhale sürecinde, yaklaşık maliyetin hazırlanması ve gizlenmesi, yeterlikle ilgili belgelerin hazırlanması, eksik evrakların tamamlattırılması, aşırı düşük tekliflerin belirlenmesi, sözleşme türünün seçilmesi gibi konularda sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu karşılaşılan sorunları gidermek ve AB direktiflerine tam uyum sağlamak için üç defa değişikliğe uğramıştır. Bu değişikliklerle, elektronik ihale sistemi, çerçeve anlaşmalar, şikayet sistemi, aşırı düşük tekliflerin değerlendirilmesi gibi konularda düzenlemeler yapıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Kanunu'nun getirdiği en büyük yeniliklerden biri Kamu İhale Kurumu'nun kurulmasıdır. Kurumun görev ve yetkilerinde de AB direktiflerine uyum için değişiklikler yapılmıştır. Kurumun, ihale işlemlerini denetleyen bir yapıdan, ihalelerde yaşanan sorunları çözen bir yapı olmaya çalıştığı tespit edilmiştir.

Bu tez çalışmasında, cumhuriyet tarihimizde kamu alımları için uygulanan sistemler incelenmiş, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun uygulamasında yaşanan sorunlar ve AB direktiflerine uyum için yapılan çalışmalar tespit edilmiş, Kamu İhale Kurumu çalışma esasları incelenmiştir.

ABSTRACT

Turkish Public Procurement System has undergone radical amendments; which are pursuant to the international developments, to accommodate the procurement regulations to the European Union (EU) standards, to establish an independent authority which will direct and govern the implementations of the public procurements, to put out transparent and implicit competition tenders with the Public Procurement Contracts Law No 4734 becoming effective in 01.01.2003. Yet, these amendments brought some problems related to compatibility and implementation.

Problems in the procurement process, calculating and concealing, the estimated costs, preparing the documents related to suitability, having completed the irregular documents, determining the excessively low-tenders, and choosing the type of agreement are identified.

To deal with the problems faced and to accommodate the EU standards completely, the Public Procurement Law No 4734 has undergone regulations thrice. It is determined that regulations related to the electronic procurement system, outline agreements, the complaint system and identifying the excessively low-tenders are made.

The biggest change Public Procurement Contracts Law provided is to establish the Public Procurement Authority. Changes in the Authority's functions and powers are made pursuant to EU standards. It is determined that the authority has been functioning as an organization which is solving problems faced in the procurements rather than governing the procurements.

In this thesis, the public procurement systems in the History of Turkish Republic, the problems faced in administering the Public Procurement Law No 4734, and the working principles of the Public Procurement Authority are investigated. Also, the implementations made to be pursuant to the EU are determined.

1. GİRİŞ

Devlet tüm kurum ve kuruluşlarıyla, yüklendiği görevleri yerine getirmek, varlığını devam ettirmek, vatandaşına etkin ve verimli hizmetler sunmak ve başta anayasa olmak üzere kanunlarla kendisine verilmiş yetkileri en iyi şekilde kullanmak için harcama yapmak ve bu çerçevede devlet olarak bir takım yatırımlarda bulunmak zorundadır (Doğanyigit, 2003).

Ülkemizde devletin yaptığı bu yatırımlar cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren çıkarılan kanunlarla düzenlenmektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu son çıkarılan ihale kanunu olmakla beraber kendinden önce yürürlükte olan 2886 sayılı göre çok köklü değişiklikler getirmiştir. Bu değişikliklerden biride Emanet Usulü ile ihale yapımının yürürlükten kaldırılmasıdır.

Emanet usulü klasik “kendin yap” yöntemidir. Bu yöntemde taraflar arasında yazılı bir sözleşme bulunmamaktadır. İşveren; malzeme, ekipman ve işgücü sağlama görevlerini kendi üstlenir. İş gücü için ya kendi bordrolu işçilerini kullanır ya da onları emanet alır. Bu yöntemde mimar-mühendisin görev ve sorumluluğu azdır ve sorumluluk sahibi olan kişi işverendir. Yazılı bir sözleşme olmadığından sözleşme hazırlığı ile zaman kaybedilmez. İşveren yönetimi kendi üstlendiğinden yüklenici ve altyüklenici masrafları da söz konusu değildir (Korkmaz, 2004).

Emanet usulüne göre malzeme, ekipman ve işgücü sağlama görevi işverende olduğundan dolayı bu yöntemde müteahhit karı diye bir ödeme söz konusu değildir. Emanet usulü ile yapılan işlerde maliyet daha düşük ve zaman açısından daha kısa sürede tamamlanmaktadır.

İhale ise projesi veya keşfi tamamlanmış yapım işinin müteahhit bir firma tarafından yaptırılması biçimidir. Müteahhit, sözleşmedeki koşullar içinde gerekli malzeme, işçi, makine ve aletleri sağlamak suretiyle işi tamamlamayı üstlenen özel ya da tüzel kişidir.

Kamu kuruluşlarının mal, hizmet ve yapım işleri alımları bir taraftan kamu harcamaları diğer taraftan da ülke ekonomisi içerisinde önemli bir paya sahiptir. Kamu harcamalarının etkin bir biçimde gerçekleştirilmesi hem kamu tasarruflarına olumlu katkıda bulunacak hem de vergi mükelleflerinin parasının gerçek değerinde harcanmasına ve dolayısıyla ekonomide kaynakların optimal olarak tahsis edilmesine yardımcı olacaktır (Emek, 2001).

Tarihsel sürece bakıldığında, gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerde kamu ihalelerinin sürekli artış eğiliminde olduğu gözlenmiştir. Ülkemizde de artan kamu ihaleleri

doğrultusunda hem işleyiş mekanizmasının sağlam bir zemine oturtulması hem de Avrupa Birliği'ne üyelik aşamasındaki uyum paketleri dolayısıyla çeşitli yasal düzenlemeler yapılmış ve yapılmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, kamu ihaleleri ile ilgili ilk düzenleme 1857 tarihli Nizamname ile başlamıştır. Cumhuriyet ile birlikte ülkemizde, kamu kurum ve kuruluşların ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olarak çıkarılan ilk kanun, 22.04.1925 gün ve 661 sayılı Müzayede, Münakasa ve İthalat Kanunu olmuştur. Daha sonra 02.06.1934 gün ve 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu ve bilahare 08.09.1983 gün ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu çıkarılmıştır.

Bütün bu kanunların temelinde, devlet ihtiyaçlarının, en uygun şartlarla ve zamanlarda, açıklık ve rekabet ilkelerinin gözetilerek karşılanması amaçlanmıştır. Ayrıca anılan kanunlarda, kamu kurum ve kuruluşlarının sadece harcama disiplinine yönelik hizmet ve mal alımı ile yapım isleri değil, aynı zamanda gelir disiplinine yönelik mal ve hizmet satımı, kiralama, trampa ve mülkiyetten gayri ayni hak tesisi gibi işlemler de düzenlenmiştir (İğdeler, 2003).

Ülkemizde halen 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uygulanmaktadır. 4734 sayılı kanun; ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun zamanda ve istenen şartlarda karşılanmasını, kaynakların verimli kullanılmasını amaç edinmiştir (4734). AB'ye giriş sürecinde Türkiye'nin hedefi olarak belirlenen, kalkınmasını tamamlamış ve arzu edilen refah seviyesini yakalamış ülkelerin standartlarına ulaşılmasının yolu kamu yararını maksimize edecek şeffaf bir ihale yasasından geçmektedir.

AB Direktifleri ihale yapılırken bazı unsurların ön plana çıkmasını istemektedir. Bu direktiflere göre ihalelerde tam rekabet, şeffaflık, ayrımcılık yapmama, tarafsızlık, eşit muamele ve orantılılık sağlanması gereken en önemli hususlardır.

4734 sayılı K.İ.K. uygulamada karşılaşılan sorunlardan dolayı günümüze kadar 2 kez geniş kapsamlı değiştirilmiştir. Bu geniş kapsamlı değişiklikler haricinde özel kanunlarda on beş kez genellikle istisnaları içeren küçük çaplı değişiklik yapılmıştır.

4734 Sayılı K.İ.K'de köklü değişiklikler yapan 3 üncü kanun olan 5812 Sayılı Kamu İhale Kanunu 4/12/2008 Tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu kanunla, diğer iki büyük değişiklikten farklı olarak sadece uygulamada yaşanan sorunların

giderilebilmesi amacıyla değil, 2004 yılında başlayan müzakereler çerçevesinde AB müktesebatı ile tam uyumu sağlamak için de söz konusu değişiklikler yapılmıştır. Böylece, yapılan değişikliklerle ihalelere yönelik yapılacak başvurulara ilişkin incelemelerin kısa süre içerisinde tamamlanması, uygulamada yaşanan sorunlara çözüm getirilmesi ve AB müktesebatına gerekli uyumun sağlanması amaçlanmıştır.

Kamu tarafından gerçekleştirilen Yapım, Mal ve Hizmet alımı gibi kamu harcamaları ülkemizde Gayri Safi Milli Hâsılanın yaklaşık %12–13 gibi bir kısmını kapsamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin yatırım programlarına öncelik vermeleri gerektiğinden, bu oranın daha da üst seviyelerde olması düşünülebilir. Bu yatırımlara harcanan kaynakların sosyal beklentilere cevap verecek şekilde tasarruflu kullanılması, hem sosyal faydayı en üst düzeye çıkartacak hem de yatırım harcamalarının meydana getirdiği bütçe açıklarını minimize edecektir (Akçay ve Manisalı, 2007).

Bu amaçla ülkemizde uygulanan 4734 sayılı K.İ.K. ile, ihtiyaçların zamanında, istenen kalitede ve en ucuz şekilde karşılanması hedeflenmektedir. Rekabet unsurunun ön plana çıkmasıyla daha ucuza daha kaliteli iş satın almak, saydamlığın ön plana çıkmasıyla rüşvet, hile v.b. istismarların önünün kapatılması sağlanacaktır.

Ülkemizde 4734 sayılı kamu İhale Kanunu ile ihale edilen yapım işleri ‘‘Yapım İşleri genel Şartnamesine’’ göre uygulanmaktadır. Dünyada da FIDIC (Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils) Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu olarak bilinen kurum tarafından hazırlanan şartnameler kullanılmaktadır. Ülkemizde 4734 sayılı Kanun’da olduğu gibi AB’ye uyum sürecinde, Yapım İşleri Genel Şartnamesinde de değişiklikler yapılmaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun getirdiği yeniliklerden biri ise ihalelerle ilgili şikâyet ve itirazların ortaya konulabileceği bağımsız bir platform oluşturmastır. Türk yasa koyucusu, kamu ihalelerinde şeffaflık ve rekabet ortamının sağlanmasında ihaleyi yapan idarelerin hukuka aykırı işlem ve eylemlerine karşı hızlı ve etkili bir denetim mekanizması kurma amacıyla ‘Kamu İhale Kurumu’ ismiyle yeni bir bağımsız idari otoriteyi Türk idari yapısına dâhil etmiştir.

Türkiye’de kamu alımları konusunda Kamu İhale Kurumu’na ihtiyaç duyulmasının en önemli sebepleri; saydamlık ihtiyacı, rekabetin ve kamuoyu denetiminin sağlanması gereği, AB Direktifleri ve DB Raporları Dünya Ticaret Örgütü Kamu Alımları Anlaşması ile ihtilafların zamanında çözümü isteği olarak sıralanabilir.

4734 sayılı Kanundan önce Devlet İhale Kanunun mevcut uygulamasında; Merkezi bir gözetim ve denetim biriminin bulunmaması, idarelerin Devlet İhale Kanunu kuralarını gevşek biçimde uygulamasına neden olmaktaydı ve bu da kanunun icrasını etkisizleştirmekteydi.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun kabulü ile kamu alımlarında yeni bir dönem başlamıştır. Kamu alımlarında, daha önce Sayıştay, Maliye Bakanlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı gibi farklı kurumların yürüttükleri denetim, yetki ve sorumluluklar; düzenleme yapma yetkisi, şikâyet mekanizması ile getirilen idari denetim görevi 4734 sayılı Kanunun 53. Maddesi uyarınca Kamu İhale Kurumu'na verilmiştir (Küçük, 2005)

1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

4734 sayılı K.İ.K'te 2886 sayılı D.İ.K'e göre çok köklü bazı yenilikler getirilmiş, eskiden beri alışılan birçok kavram, tanım değişmiştir. AB Direktiflerine uymak için çıkarıldığı günden bu yana 4734 sayılı kanunda önemli değişiklikler geçirmiştir. Bu değişiklikler 4734 sayılı K.İ.K'in uygulanmasında avantajlar ve dezavantajlar getirmektedir.

Bu çalışmanın amacı öncelikle ülkemizde uygulanan yapı yaptırma yöntemlerini ve ihale sisteminin inceleyerek daha önceki yöntemlerle ihale sistemini karşılaştırmak. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile ihale sisteminde ne gibi değişiklikler getirildiğini, AB'ye uyum için yapılan çalışmaların neler olduğunu incelemek, uygulamada karşılaşılan sorunları araştırmak ve 4734 sayılı kanun ile birlikte kurulan Kamu İhale Kurumu'nun çalışma esaslarını incelemektir.

Tezin sınırlılıklarından biri ihale sisteminin bir birine bağlı 2 kanunu olan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhaleleri Sözleşme Kanunundan sadece 4734 sayılı Kanunda açıklanan ihale aşamasından bahsedilecektir. İhale sonrası sözleşme ve yapım işleri ilgili konular bu tezin kapsamı içine girmemektedir.

Çalışma beş temel bölümden oluşmaktadır;

Birinci bölümde çalışmanın amacı ve kapsamı ortaya konmuş, çalışmada izlenecek yöntem açıklanacaktır.

Çalışmanın ikinci bölümünde Türkiye'de yapı yaptırma sistemlerinden emanet usulü ve ihale sistemi hakkında bilgi verilecektir. Şu anda uygulamadan kaldırılan emanet usulü ile yapı yaptırmanın sağladığı faydalar ve zararların neler olduğu incelendikten sonra detaylı bir şekilde ihale sistemi üzerinde durulacaktır. Öncelikle ihale nedir kavramsal olarak tartışılacak

ve daha sonra cumhuriyet tarihimizde ülkemizde uygulanan ihale sistemleri araştırılacaktır. Son ihale kanunu olan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu detaylı bir şekilde incelenecek ve uygulamada yaşanan bazı sorunlar ele alınacaktır.

Çalışmanın üçüncü bölümü AB Kamu İhale Mevzuatı ve 4734 sayılı K.İ.K.'in karşılaştırılması üzerine kuruludur. AB Kamu İhale Mevzuatı ve FIDIC şartnameleri incelenecek, 4734 sayılı K.İ.K ile AB Kamu İhale Mevzuatı arasındaki temel farklar detaylı bir şekilde araştırılacak ve yapılan uyum çalışmalarının neler olduğu irdelenecektir. Aynı şekilde FIDIC şartnameleri ile Yapım İşleri Genel Şartnamesi karşılaştırmalı bir şekilde madde madde incelenecektir. Bu bölümde kapsamlı bir şekilde incelenen temel farklar sonucunda yapılan uyum çalışmalarının ihale sistemimize ne gibi faydalar sağladığı üzerinde durulmaktadır.

Çalışmanın dördüncü bölümünde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun getirdiği yeniliklerden biri olan Kamu İhale Kurumu ve çalışma esasları incelenecektir. Kamu ihale sistemi bağlamında kurumun kuruluş nedenleri örgütsel yapılanması ve hizmet birimleri irdelenecektir. AB kamu ihale mevzuatına uyum çerçevesinde kurumda yapılan değişikliklerin neler olduğu araştırılacak ve Kamu İhale Kurumu ile 4734 sayılı K.İ.K'in yapılanmasındaki eksiklikler tespit edilecektir.

Sonuç olarak bu çalışmada 80 yıllık cumhuriyet tarihimizde kamu alımları için uygulanan sistemler incelenecek uygulamada yaşanan sorunlar tespit edilecek, AB'ye uyum için yapılan çalışmalar araştırılacak ve yaşanan sorunlar tespit edilecektir.

1.2 Yöntem

Türkiye'de uygulanan ihale yöntemleri ve bu yöntemlerin AB Kamu Alımları Muktesabatına uyumu için yapılan çalışmaların araştırılması bu tezin çalışma yöntemini oluşturmaktadır.

Tezin ilk bölümlerinde Türkiye'deki yapı yaptırma yöntemleri tarihsel olarak incelenip, son çıkarılan ihale kanunu olan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun çıkarılış gerekçeleri, bu kanunu eski kanunlardan ayıran özellikler literatür araştırması yapılarak incelenecektir. Bu noktada DR. Hüseyin GENCER tarafından 2009 yılında Beşiktaş Belediyesi'nde verilen "4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre Proje Yönetimi" isimli seminer dizisinden elde edilen bilgiler ve belediye personelinin bu kanunun uygulanmasında karşılaştığı sorunlar yüz yüze yapılan görüşmeler sonucu ve literatür araştırması sonucu ortaya çıkarılmaktadır.

Tez kapsamında AB Kamu Alımları Mevzuatı incelenerek, 4734 sayılı K.İ.K ile AB direktifleri karşılaştırmalı bir şekilde analiz edilmektedir. Yapılan karşılaştırma sonucu AB direktiflerine uyum için kanunda yapılan değişiklikler literatürden araştırılacaktır.

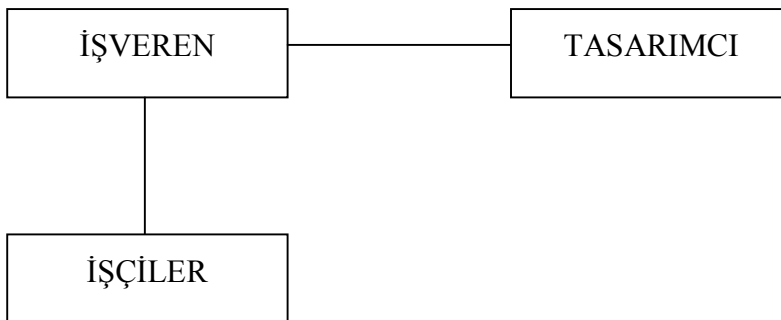
Tez kapsamında son olarak 4734 sayılı kanunun yürürlüğe girmesi ile oluşan bağımsız bir yapı olan Kamu İhale Kurumu ve çalışma esasları kurumun yayınlamış olduğu kaynaklardan yararlanılarak incelenmektedir. AB direktiflerine göre kurumun görev ve yetkilerinde yapılan değişiklikler incelenecek uygulamada karşılaşılan sorunlar araştırılacaktır.

2. TÜRKİYE’DE YAPI YAPTIRMA YÖNTEMLERİ VE İHALE SİSTEMİ

Ülkemizde 4 Ocak 2002 tarihine kadar kamunun kullandığı 2 temel yapı yaptırma yöntemi bulunmaktaydı. Bunlar Emanet usulü ile yapı yaptırma ve İhale usulü yapı yaptırma yöntemleri olarak 2’ye ayrılmaktadır. Ancak 4 Ocak 2002 tarihinde 2886 sayılı Devlet İhale Yasasının yürürlükten kaldırılması ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun yürürlüğe girmesi ile kamunun emanet usulü ile yapı yaptırmasına izin veren yönetmelik yürürlükten kaldırılmış ve kamunun yapacağı bütün yapım işleri 4734 sayılı kanunun hükümlerine bırakılmıştır. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ile emanet usulü inşaat yapımına son verilmesine rağmen, kooperatiflerin Kamu İhale Kanunu'na tabi olmaması nedeniyle ve özellikle de % 20-25 oranlara varan müteahhitlik kârını vermemek amacıyla, kooperatif inşaatlarını emanet inşaat yöntemi ile yapmayı tercih etmektedirler. Ayrıca 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu çıkmadan önceki döneme ilişkin olarak da, kooperatiflerin genel kurullarınca seçilmiş olan emanet inşaat yöntemi ile inşaat imalatlarına hali hazırda devam edilmektedir.

2.1 Emanet Yöntemi

Emanet usulü, herhangi bir inşaat, tesisat, montaj veya bakım onarım işinin ihale edilmeyip, araya müteahhit girmeksizin idarece kendi imkanlarıyla veya gerekli malzeme ve araçlar kuruluşça sağlanarak bu amaçla kurulacak emanet komisyonunun denetim ve yönetimi altında ücretle tutulacak usta ve işçilere, taşeronlara verilmesi, bütün malzeme ve giderlerin işveren tarafından karşılanmak suretiyle belirli bir ücret karşılığı veya işin kısmen veya tamamen malzemeyle birlikte taşeronlara yaptırılmasıdır. Bu yöntem klasik “kendin yap” yöntemidir. Emanet usulü taraflar arasında yazılı bir sözleşmenin yer almadığı bir uygulamadır. Bu yöntemde mimar-mühendisin görevi azdır ve yönetici işverendir. Yazılı bir sözleşme olmadığından sözleşme hazırlığı ile zaman kaybedilmez.

Şekil 2.1 Emanet usulü uygulaması için tipik organizasyon yapısı

Emanet usulü, planların ayrıntılı incelenmesinin gerekmediği ve uygulaması kolay küçük projelerde tercih edilmelidir. Emanet usulü en çok bakım onarım projelerinde uygulama alanı bulur. Örneğin, bir yol inşaat projesi genel sözleşme yöntemi ile yapılırken, bir yolun bakım çalışması emanet usulü ile gerçekleştirilir. Emanet usulü, kamuda tercih edilen bir yöntemdir. Kamu kuruluşları kendi aralarında, emanet usulü ile bir takım küçük projelerini birbirlerine yaptırırlar.

Hazır işgücü ve ekipman bulundurmak külfetli ve tüm sorumluluğun işverende olması gibi sebeplerden dolayı bu yöntemden kaçınılır (Gilbreath, 1992).

Emanet yöntemi ile yapı yaptırma usulü;

- a) Mütahhitlerin ilgi göstermemesi,
- b) İşin niteliği ve iş hacminin ihaleye çıkarılmaya uygun olmaması,
- c) Zaman ve ekonomik yönden işin emanet usulü ile yaptırılmasında kuruluş faydasının bulunması,
- d) İhaleyle yaptırılmakta olan bir işte herhangi bir nedenle müteahhitle olan ilişkinin kesilmesi ve bakiye işlerin ihaleye çıkarılmasında zaman ve mali yönden kuruluş çıkarlarının uygun olması,
- e) İşin keşif bedelinin belirli bir miktarı aşmaması,
- f) İşin önemli, gizli ve yasak bölgelerde olması,
- g) İşin çabuk yapılması gerektiği,
- h) İhale ve pazarlıkla işin yaptırılmasının mümkün olmadığı, hallerde uygulanır.

2.1.1 Emanet Usulüne Göre Yapılan İşlerde Kullanılan Kavramlar

Emanet İş: Araya bir yüklenici girmeksizin, bölümler halinde malzemeli ya da malzemesiz olarak taşeronlar aracılığıyla ya da hem işçi hem de taşeron kullanılarak ya da doğrudan malzeme alımını yapmak ve işçi kullanmak suretiyle yapılan iştir.

Taşeron: Belli bir işin bir bölümünün malzemeli ya da malzemesiz olarak yapılmasını, mal sahibine (Emanet komisyonu) karşı üstlenen kişidir.

Kontrol: Emanet usulüyle yapılan işi İnşaat İşleri Kontrol Yönetmeliği uyarınca denetleyen ve işin teknik şartnamelere, uygulama projelerine, fen ve sanat kurallarına uygun olarak yürütülmesini sağlayan teknik elemandır.

Sürveyan: Emanet usulüyle yapılan işin başında sürekli olarak bulunup inşaat, tesisat, imalat ve her türlü ihrazatın kontrol mühendislerinin tarif ve direktiflerine göre proje, şartname, fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmasını gözetleyerek sağlayan, sürveyan defterini tutarak günlük imalat uygulamasını kaydeden teknik elemandır.

Emanet-Taşeron Birim Fiyatı: % 25 kâr ve gider karşılığı alınmak suretiyle tespit edilen ihaleli işler birim fiyatlarının $1,15/1,25=0,92$ katsayısı ile çarpılmasıyla bulunan birim fiyatı yeniden birim fiyat yapımlarında da fiyatlara % 15 kâr ve genel masraf ilave edilmiş fiyatı, sari olan işlerde uygulama yılı birim fiyatı: Uygulama yılındaki ihaleli işler birim fiyatının % 92'si alınan fiyatı,

Keşif Bedeli: Emanet işe esas olmak üzere proje ve ekleri üzerinden hesaplanan imalat tutarının Bayındırlık Bakanlığı Geçici Birim Fiyatları ile çarpımları ve bunların toplamıdır.

Tahmini Bedel: Yapılacak iş projeye dahil değilse ya da işin uygulama projesi henüz hazırlanmamış ise ilgili komisyonca ön tespit ve tahmini yapılan imalat tutarının toplamıdır.

İkinci Keşif: Fiilen yapılmış olan işteki imalat kalemlerinin sözleşme, ölçme, sayma, uzaklık belirleme, ataşman, rölöve ve varsa diğer belgelere dayanılarak hesaplanan miktarların birinci keşifteki fiyatlarla çarpımı ile varsa fiyat farkları ve ek işlerden dolayı gelen farkların eklenmesi ve bunların toplamıdır.

Genel Şartname: Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesi'ni,

Şartname: Yapılacak işlerin, genel, özel, teknik ve idari esas ve usullerini gösteren belge veya belgeleri, ifade eder (EİAUY).

Anlaşma: Emanet Komisyonlarınca taşeronla yaptırılacak işin şartlarını ve ödeme şeklini belirleyen ve emanet komisyonu ile taşeron arasında imzalanan belgeyi, (Noter tasdiki zorunlu değildir.)

Emanet İş Tutarı ve Maliyeti: Bir işin ayrı bölümler halinde doğrudan ya da taşeronlar aracılığıyla yapılan bölümlerinin ayrı ayrı hesaplanmış olan birinci keşif bedellerinin toplamı emanet iş tutarıdır. Aynı iş bölümlerinin ikinci keşifleri toplamı ise emanet maliyetidir.

Emanet Komisyonu: Emanet komisyonu, birinci keşfe veya tahmini bedele göre yapılacak her türlü emanet işi ita amirinin onayı ile, idare görevlilerinden biri başkan diğeri teknik veya uzman eleman ve bir diğeri de muhasebe işlerinden anlayan eleman olmak üzere en az üç kişi

ile kurulur. Bu onayda başkan ve üyelerin hastalık, izin ve görev değişikliği sebebi ile ayrılmalarında yerlerine kimlerin görev yapacağı da belirtilir. Emanet komisyonunun görevi kesin kabul işlemi yapılincaya kadar devam eder.

Emanet komisyonu aşağıdaki işlemleri yapmakla görevlidir:

- a) Emanet iş dosyası açılması ve işlerin planlanması.
- b) Uygulama proje ve ekleri ile sözleşmenin hazırlanması.
- c) Emanet harcamaların izlenebilmesi için gerekli defter ve hesapların açılması.
- d) Gerekli her türlü malzemenin araç ve gereci piyasadan satın alınması, iş sonunda artanların iadesi satılması ya da saklanmak üzere tutanağa bağlanması.
- e) İş yerinde, iş süresince iş güvenliğinin sağlanması ya da sağlatılması.
- f) İşte çalıştırılanların her türlü ücret, vergi, S.S.K primi ve benzeri işlemlerinin yürütülmesi için eleman görevlendirilmesi.
- g) İş yürütme şeklinin belirlenmesinden sonra ilgililere çağrıda bulunulması ve sözleşme yapılması.
- h) İş süresince yapılan işlerin ve satın alınan malzemenin şartnamelere ve projelere uygunluğunun sağlanması ölçülmesi ve kesin hesabın yapılması.
- ı) İşin geçici ve kesin kabulünün yaptırılması.
- i) Kesin hesapların birleştirilerek maliyet hesabının yaptırılması.
- j) Bunların dışında işin sağlıklı yürütülmesinin gerektiği her türlü önlemin alınması.

Emanet Komisyonu, tevdi edilen işin yasal kurallara, fen ve sanat kaidelerine proje ve şartnamelerine uygun olarak yapılmasından sorumludur.

Emanet İş Dosyası:

Komisyon tarafından iş süresince bir emanet iş dosyası tutulur. Dosya içerisinde;

- a) Emanet komisyonunun kuruluş kararı.
- b) Birinci keşif ya da tahmini bedel, projeler, şartnameler ve ekleri.

c) Komisyon kararları.

d) İş için düzenlenen her türlü tutanaklar.

e) Taşeronlarla yapılan sözleşmeler.

f) Bordro ve faturalar ile mutemede ve taşeronlara verilen avanslara ait belgeler ve taşeron hak edişleri.

g) Komisyonca yapılan yazışmalar, iş hakkındaki raporlar ve diğer evraklar, bulunur.

İşin herhangi bir bölümünün taşeronla ihalesi ilan yoluyla, kapalı zarf, çağrılı kapalı zarf veya pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilebilir. Hangi yöntemin uygulanacağına emanet komisyonu karar verir.

Taşeron hak edişleri, en az ayda bir olmak üzere proje, yeşil defter, ataşman v.b. belgelere dayanılarak emanet komisyonunun görevlendireceği bir teknik üye tarafından hazırlanır ve komisyonca onaylanarak ödenir.

Taşeronlarla yapılan sözleşmenin ilgili madde hükümlerine göre gerekli kesintiyi emanet komisyonu yapar.

Doğrudan komisyonca çalıştırılan işçi ve personelin ücretleri, en az ayda bir defa olmak ve her türlü yasal kesintiler gösterilmek suretiyle hazırlanan bordrolar üzerinden ödenir.

Taşeronlar tarafından çalıştırılanların ücretleri taşeronca hazırlanan bordrolara göre ödenir ve bir sureti komisyona verilir.

İşin proje, şartname ve eklerine uygun olarak, teknik kurallar gereğince yürütülmesinden sorumlu olanlar teknik elemanlardır.

Emanet komisyonunun başvurusu ile kabul heyeti kurulur. Kabul heyeti yapılan işleri inceleyerek kabul tutanağı düzenler. Emanet işin geçici ve kesin kabulü birlikte yapılır. Ancak kabul heyeti zaman içinde ortaya çıkabilecek noksan ve kusurları göz önünde bulundurarak sadece geçici kabul yapmakla yetinebilir.

Kesin kabul işlemi yönetim kurulunca onaylanır. Kabulü ve kesin hesabı yapılan iş için “Emanet İş Kesin Hesap Dosyası ” düzenlenir. Dosya içinde;

a) İş ile ilgili kararlar, birinci keşif ve projeler,

- b) Her türlü tutanaklar, emanet komisyonu kararları, taşeron sözleşmeleri,
- c) İkinci keşifler, uygulama projeleri, işçi bordroları toplamını gösterir cetvel, taşeron hak edişleri, malzeme ve nakliye bedelleri v.b. her türlü ödeneklere ait harcama cetvelleri ve bunların toplamı,
- d) Maliyet hesabı,
- f) Kabul tutanağı, bulunur.

2.1.2 Emanet Usulüne Göre Yapı Yaptırma Yönteminin Avantajları ve Dezavantajları

Emanet usulünde gerekli personel, işçi, inşaat malzemesi, makine ve inşaat araçları işveren tarafından sağlanmaktadır. Bu nedenle müteahhit karı diye bir ödeme söz konusu değildir. İşveren yönetimi kendi üstlendiğinden yüklenici ve alt yüklenici masrafları da söz konusu değildir. Ancak, personel, inşaat malzemesi, makine parkı gibi gereksinimler bir organizasyonu gerektirir ve bu ihtiyaçların sağlanması işveren kurum açısından çoğu zaman külfetli bir durum oluşturur. Emanet yönteminin bu tür ihtiyaçların daima hazır olduğu işverenler tarafından kullanılması avantaj sağlar

Emanet usulüne göre inşaat yapımında işi yapan bir müteahhit olmadığından dolayı işin tün sosyal ve yasal sorumluluğu işverene aittir.

Emanet usulü diğer yapım yöntemlerinden ayrı bir uygulama alanına sahiptir. İşveren işi yaptırdığından dolayı en büyük avantajı sözleşme hazırlığı ile zaman kaybedilmemesidir. Yönetim ve sorumluluk tamamen mal sahibinde olup emanet usulü, kapsamı küçük ve kolay projelerde uygulama alanı bulmaktadır (Korkmaz, 2004).

Emanet usulünde yüklenici sorumluluğu diğer yapım yöntemlerine göre giderek daralmaktadır. Bu durumda mal sahibinin yeterli düzeyde hazırlık yapması gerekir. Hatta emanet usulünde idare gücünden yararlanılan bir yüklenici olmadığı için mal sahibinin proje kapsamını ve yapılacakları çok iyi belirlemiş olması gerekir. Halbuki diğer yapım yöntemlerinde mal sahibi, ciddi bir hazırlık yapmadan projeyi yükleniciye verebilir. Bu noktada mal sahibinin sorumluluğu, isteğini açık ve yeterli bir şekilde ortaya koymaktır (Korkmaz, 2004). Emanet usulünde işverenin yapılacak olan işle ilgili uzman kişilerden yardım alması teknik detayların araştırılması gerekmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3 üncü maddesinde kanun kapsamından istisna tutulacak haller belirtilmiş, ancak 2886 sayılı yasada emanet usulüyle yapılan alımların maksadından

saptırılıp, idareler tarafından bir nevi mektupla davetiye usulünün başka bir alternatifi olarak kullanılması yüzünden, emanet işlere yer verilmemiştir. 2886 sayılı yasanın 81 inci maddesinde tanımlanan emanet işlerine karşılık gelen alımların yeri, bu yasada pazarlık usulüyle alımlar gibi kolaylaştırıcı hükümlerle doldurulmaya çalışılmıştır.

İdarelerin kısa süreli, acil ve özellik arz eden alımlarına ilişkin 4734 sayılı yasanın 21inci maddesi ve doğrudan teminle alakalı 22 inci maddesi ile idarelere kolaylıklar sağlanmaktadır. Ancak ülkemizde Karayolları, DSİ ve Köy Hizmetleri gibi bazı kamu kurum ve kuruluşlarının hizmetlerinin ifasında kullanılmak için yeterli is gücü, is makineleri, malzemeler ve makine parkları bulunmaktayken, kanun ile bu tür yatırımcı kuruluşlar açısından emanet usulü is yapılmasını sağlayan bir istisnaya yer verilmesi daha doğru olacaktır.

Emanet usulüne göre yapı yaptırma yöntemi uygulamasında, yapılan işlerde birbiriyle muhatap olan taraf sayısı diğer yöntemlere göre az olduğundan dolayı anlaşmazlıklar ve belirsizliklere de daha az rastlanmaktadır.

Emanet usulü; maliyetin düşük olmasına, hizmetin daha garantili ve çabuk yapılmasına imkan sağlar. Ancak seçilen ihale usulü ve sözleşme türü, gerek işi yaptıran idarenin üstleneceği risk bakımından, gerekse yüklenicinin üstleneceği risk ve sorumluluk bakımından farklı sonuçlar doğurmaktadır, idare en fazla riski emanet yoluyla yaptırdığı işlerde üstlenir. Çünkü işin tasarlanması, projelendirilmesi, yapımı, kontrolü ve finansmanı tümüyle idare tarafından yerine getirildiğinden bütün bu işler idarenin sorumluluğundadır.

Sonuç olarak bakıldığında maliyet açısından ve hız açısından emanet usulüne göre yapı yaptırmanın olumlu yönleri olsa da tüm sorumluluğun işverene ait olması, inşaat yapımında gerekli olan ihtiyaçların halihazırda bulundurulması gerekliliği, projeyle ilgili tüm detaylara işverenin hakim olmak zorunda olması, emanet komisyonunun uzman kişilerden oluşması gerekliliği bu yöntemle yapı yaptırma biçiminin olumsuz yönlerini oluşturmaktadır. Yapılacak düzenlemelerle mevcutta yürürlükte olan 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu'na eklemeler yapılarak emanet usulü ile iş yaptırmanın avantajlı olduğu idarelere uygun istisnalar getirilmelidir.

2.2 İhale Yöntemi

2.2.1 İhale Kavramı

İhale genel olarak bir mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin birden fazla istekli arasından şartlara en uygun teklifte bulunan istekliye verilmesi olarak tanımlanabilir.

McAfee ve McMillan (1987), İhale kavramını, kaynakların dağıtımının ve fiyatların, piyasa katılımcılarının teklifleri ile belirlendiği, açık ve tanımlanabilir kuralları olan bir piyasa mekanizması olarak tanımlamaktadırlar.

Bierman ve Fernandez (1998), göre ihale yöntemi, ihaleye konu olan mal veya hizmetlerin tahsisinin alıcılar veya satıcılar arasındaki fiyat rekabetine göre yapıldığı bir sistemi ifade etmektedir.

Bu anlamda ihaleler, en önemli fiyatlama modeli ve dağıtım mekanizmalarından biri olarak kabul edilebilir.

Binmore ve Klemperer'e [1], göre ise iyi tasarlanmış bir ihale, kaynakların onu en iyi şekilde değerleyecek olanlara dağıtımını ifade etmektedir.

Feldmann ve Mehra'nın (1992), ihalenin tanımlanması hakkındaki görüşleri;“ İhale dar anlamıyla bir tahsis yöntemidir. Nesnenin piyasa fiyatının bulunmadığı ya da belirsiz olduğu durumlarda ihale düzenlemeleri fiyat oluşturma sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu durumlar, özellikle, iktisadi ajanların, ihale edilen nesneye ait bilgiye erişim ve bu bilgileri değerlendirmelerindeki farklılıkların neden olduğu bilgi ve maliyet asimetrisini içermektedir. İhaleler, tek bir nesneye konu olabileceği gibi homojen malların çoklu parçaları için de düzenlenebilir.” şeklinde olmuştur.

Jacobsen (1999), ise ihale yöntemine, “ihale nesnelerin sabit bir fiyat ve standart değerlerin dışında satılabilmesine imkan tanımaktadır. Fiyatlar, yöntemin uygulandığı andaki arz ve talep koşullarına, söz konusu koşullar ise piyasada ileriye dönük beklentilere göre şekillenmektedir. Satıcı açısından beklenen sonuç, mümkün olduğunca potansiyel alıcılar arasından nesneye en fazla değer verenin fiyatına yaklaşılmasıdır. Satıcının söz konusu değeri bilmesi halinde, nesnenin satışı için ihaleye çıkma gereği de ortadan kalkacaktır. Bu durumda satıcı, nesneyi en fazla değerleyen potansiyel alıcıya, nesneyi aynı veya yaklaşık fiyattan teklif ederek satılmasına çalışacaktır. Ancak genelde, nesnelerin fiyatı belirsizdir ve bu anlamda yöntem çok gerekli bir piyasa mekanizması olarak karşımıza çıkmaktadır” şeklindeki yorumuyla açıklık getirmeye çalışmıştır.

Cameron, Cramton ve Wilson [2], ise ihalelerin, kolaylıkla takip edilebilmesi ve anlaşılabilmesi bakımından son zamanlarda sıklıkla başvuru olan bir piyasa değerlendirme yöntemi olarak karşımıza çıktığını vurgulamaktadırlar.

İhale yöntemi yalnızca elde edilecek geliri yükseltmekle kalmayıp, kamu kaynaklarının etkin dağıtımını bakımından öne çıkmaktadır (Jehiel ve Moldovanu, 2001). Genel olarak ihale yönteminin, firmaları daha dürüst ve şeffaf olmaya yönelterek, tüketiciler ve vergi ödeyenler açısından daha büyük bir fayda elde edilmesini sağladığı söylenebilir.

McMillan [2], ve Cramton'a (2001) göre, ihale yönteminin belli başlı avantajları şu şekilde sıralanabilir:

- a) Sürecin rekabetçi olması sonucu ihaleler, düzenleyene yüksek gelir getirmektedir.
- b) Kaynak dağılımında etkinlik sağlanmaktadır.
- c) İhale kurallarının düzenleniş biçimine göre tekellerin önlenmesi ve küçük firmaların desteklenmesi mümkündür. Bir başka deyişle, düzenleyenlerce piyasaya girişler kolaylaştırılabilir.
- d) İhale süreci, düzenleyenlere bilgi sağlaması açısından önemlidir.
- e) Diğer yöntemlerle karşılaştırıldığında şeffaf ve adildir.
- f) Bazı sosyal amaçların elde edilmesinde etkin bir yöntemdir.

2.2.2 Türkiye’de Uygulanan İhale Yöntemleri ve Tarihçesi Osmanlı İmparatorluğu’nda Uygulanan İhale Yöntemleri

Devlet ihale sisteminin ülkemizde XV.yy Osmanlısı’ndan gelen bir serüveni vardır. İlk ihale olgusu XV.yy Osmanlı İmparatorluğu’ndaki halkın yönetiminin denetimindeki para kazanma sürecine sızmak istemesinden doğdu. İhale diye adlandırılacak Mukataa (kira karşılığı ‘‘kaynak’’ Toprak Kiralama) sistemi ile 1480’ler sonrası her türlü tasarruf düzeyindeki kazanç kaynağının ‘‘ihale yoluyla’’ devredilmesi, bireye para kazanma olanağı sağladı.

Osmanlı’da merkezi yönetim; taşrada bulunan bir gelir kaynağını kiraya birine bırakmak isteyince o yerin kadısına başvurur. Bundaki amaç; önce kadıya bu iş için mali ve ahlaki yönden yeterli kişilerle ilgili bir rapor düzenletmektir. Kefillerin adları bulunan ve bu kefiller kadar kadıya da sorumluluk altına alan bu rapor, kiracı atanınca haber verme mektubu olarak kullanılmaktadır. Kadıya başvurulmasındaki ikinci amaç; eyalet kayıtlarına göre, mukataanın tutarını saptamaktır. Mukataa konusu için birden çok isteklisi çıkarsa devlet burayı, defterde ileri sürülen tutar üzerinden artırmaya koyar. Kiracıya mültezim(götürü usul vergi toplayıcısı)denmektedir. Bunlara resmi bir bağıt (sözleşme) belgesi Berat verilmekteydi. Devlet dairesi bu sözleşme aracılığıyla mukataa bedelinin %1,2’si oranında harç alır. Buna bu bedelin %20’si oranında muhasabe harcı ,%25’de kalem harcı eklenmektedir.

1830’da başlayan sanayileşme girişimleri ve 1838 yılında gelen Tanzimat Fermanı sonrası birçok alanda olduğu gibi ekonomik ve sosyal alanda da bazı değişimler yaşanmaya başladı. Osmanlı’nın ilk ihale sistemi denilecek mukataa yöntemi de ancak 1857’de yenilenebildi (Çorbacioğlu, 1997). 1857 tarihli nizamname hazırlanmış ve içerdiği sınırlı hükümlerle satın almalar yürütölmeye çalışılmıştır. 10 Muharrem 1330 (1914) tarihli ek bir nizamname ile

çeşitli satın almaların ve bazı yapım işlerinin, bakanların izniyle ihaleye çıkarılmaksızın yapılması kabul edilmiştir.

4 Haziran 1919 tarihinde çıkarılan ve kanuniyeti 1921 yılında tasdik edilen bir kararname ile de 1914 tarihli nizamnameye bir ilave yapılarak, merkezdeki devlet daireleriyle İstanbul'daki şubelerinin ve İstanbul'daki askeri kuvvetlerin ihtiyacı olan ve 500 lirayı aşan levazım ve eşyanın Maliye Bakanlığında kurulmuş, Tevhidi Mübayaat Komisyonu vasıtasıyla sağlanması öngörülmüştür.

661 Müzayede, Münakaşa ve İthalat Kanunu

22 Nisan 1925 tarihinde 661 sayılı artırma, pazarlık ve ithalat kanunu yürürlüğe kondu. Bu yasa da; hükümet adına yapılacak her çeşit satın alma, satma, kiraya verme, yapım, onarım, keşif, taşıma ve benzeri işlerin kapalı zarf, açık artırma ve eksiltme, pazarlık ve emanet yöntemlerinden hangisine dayanarak yürütüleceği hükümlere bağlandı. Sonrasında gereksinimlerden dolayı sırasıyla 799,878 ve 1300,1929 yılında 1540 ve 1933 yılında 2338 sayılı kanunlar yürürlüğe kondu (Çorbacıoğlu, 1997).

1925 tarihinden sonra birçok konuda önemli değişiklikler yapılmış ve devlet teşkilat ve işlemleri daha modern esaslara bağlanmış olduğu halde, devlet alım satım mevzuatında bir gelişmeye paralel bir reform yapılmamıştır.

2490 Sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu

02 Haziran 1934 tarih ve 2490 sayılı ‘‘Artırma ve Eksiltme Kanunu’’, Cumhuriyetimizin ilk on yılının şartlarına ve ihtiyaçlarına göre hazırlanmış, ancak zamanla büyüyen ekonomimizin gereği olan ilişkileri düzenlemede yetersiz kalmıştır. İkinci Dünya Savaşı ve savaş sonu devresinde, milletlerarası ticari ilişkilerde ve ülkemizin, iktisadi ve idari bünyesinde meydana gelen büyük değişiklikler, devlet alım ve satımlarında, süratli ve pratik çözümlerin gereğini hissettirmiş ve planlı kalkınma devresi, bu gereği daha açık bir şekilde ortaya çıkarmıştır. İlk önce, 2490 sayılı kanuna ek olarak çıkartılan 24.04.1946 tarih ve 4786 sayılı kanun ile, 41, 46 ve 50. maddelerde öngörülen parasal sınırlar üç kat yükseltilerek Devlet ihalelerinde, o zamana göre önemli bir rahatlama sağlanmışsa da bu artış zaman içerisinde önemini yitirmiştir.

Daha sonra 2171 sayılı, kanunun verdiği yetkiye dayanarak, 26.01.1979 tarih ve 22 sayılı KHK ile, temel kanunun 2, 5, 7, 14, 16, 19, 25, 27, 36, 37, 41, 46, 50, 60 ve 66. maddeleri değiştirilmiş ve 4846 sayılı kanun yürürlükten kaldırılmıştır. Ayrıca 2490 sayılı Kanun'un

içerdiği katı hükümler, zaman kaybına neden olan formaliteler ve kamu ihtiyaçlarının karşılanmasında ortaya çıkardığı güçlükler, bazı idareleri bu kanun hükümlerinden kurtulmaya sevk etmiş ve özellikle yapım işlerinin 2490 sayılı kanuna tabi olmaksızın yürütülmesi idareler özel kanunlarla istisnai yetkiler sağlamışlardır. Planlı kalkınmanın sürat ve güvenlik içinde yürütülmesi ve kamu ihtiyaçlarının en iyi şekilde temini için 2490 sayılı kanunda yapılan değişiklikler ve özel kanunlarla alınan istisnai yetkiler, sorunlara köklü çözümler getirmemiş, bütün bu nedenlerle yeni bir düzenlemeye gidilmesi zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu ve Yeni Bir İhale Kanununa İhtiyaç Duyma Nedenleri

2490 sayılı kanunda yapılan değişiklikler veya özel kanunlarla alınan kural dışı ayrıcalıklı yetkiler “ülkemizin planlı kalkınmasından doğan” sorunlara çözüm getirmemiş bu sebeplerden dolayı da yeni bir düzenlemeye gidilmesi temel bir gereksinim haline gelmiştir.

8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu da kendinden önce ihale konusunu düzenleyen tüm diğer çerçeve kanunlar gibi kamunun alımlarını ve satışlarını da düzenlemeye yönelik bir kanundu. Devlet İhale Kanunu alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerini kapsamaktaydı. Ancak, alım, hizmet, yapım, kiralama ve taşıma işleri kamu harcaması yapılmasına; satım, kiraya verme, trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işleri kamuya gelir sağlanmasına yönelik olduğundan, farklı nitelikteki bu işlerin aynı kanunda düzenlenmesi uygulamada pek çok sorunun ortaya çıkmasına neden olmaktaydı.

Kamu yönetimi alanındaki çağdaş gelişmeler doğrultusunda Kamunun Sözleşmeler çerçevesinde özel sektöre iş yaptırma (contracting out) yöntemi ile birçok klasik kamu işlevini özel sektöre yaptırmaya başlamasının yaygınlaşması ile birlikte 2000’li yıllara gelindiğinde kanunun bu yönünün bir eksiklik olarak algılanmıştır. Diğer taraftan bu kanunun, bütün kamu kurumlarını kapsamaması ve kapsam dışındaki kurum ve kuruluşlara kendi ihale mevzuatlarını hazırlayıp uygulama yetkisi vermesi de sektörde onlarca değişik metin ve uygulamanın bir arada bulunması sonucunu doğuruyordu. Bu ise özellikle istekliler açısından ciddi zorluklar çıkarmaktaydı.

Kanun, çeşitli tarihlerde çıkartılan Bakanlar Kurulu Kararları ve Yönetmelikler ile yürütülen kamu alımları sisteminin, uluslararası gelişmelerle uyumlu olmaması ve modern gelişmelerle paralellik sağlayamaması, ihalelerde şeffaflık kriterinin yeteri kadar düzgün işleyememesi AB’ye girme çabaları sağlayan ülkemiz için dezavantaj sağlıyordu.

Kanunun en önemli eksiklerinden birisi de ihalelerde idarece tespit edilecek tahmini bedel üzerinden yapılacak eksiltme teklifleri arasından “uygun bedel” olarak belirlenen ile sözleşme imzalanması sistemi üzerine kurulu olmasıydı. Buradaki “tahmini bedel üzerinden eksiltme” ve “uygun bedel” tespiti, önceden açıklanmış, herkes tarafından bilinen, şeffaf ve değişmez kriterler çerçevesinde değil sübjektif değerlendirmeler doğrultusunda karar vermeye imkan tanınması dolayısı ile hem çağdaş uygulamalar ile bağdaşmıyor hem de yolsuzluklara zemin hazırlıyordu. 2886 sayılı kanunun en çok eleştirilen ve yolsuzluklarla en çok bağdaştırılan uygulamalarından birisi de “karne” sistemi idi. Bu sistem kısaca geçmiş tecrübelerle dair kayıtların tutulması idi. Oysa mesleki ve ekonomik yeterliliği bulunan istekliler için zorluk çıkaran bir uygulamaydı. Alımı yapan kamu görevlilerinin kamuoyu önünde hesap vereceği bir denetim mekanizmasının olamaması, ihalelerde karşılaşılan yolsuzluk, usulsüzlük ve gerekli saydamlık sağlanamadığından haksız rekabet istekli sayısının az olmasına neden [3].

Kamu ihalelerinin gözetim ve denetiminden sorumlu tek bir denetim biriminin olmaması da uygulamada karşılaşılan yanlışlıklarla, usulsüzlük ve yolsuzluklarla mücadeleyi zorlaştırıyordu. Tüm ihale usulleri için ilan zorunluluğunun olmaması, ilanı zorunlu hallerde ise ilan sürelerinin çok kısa olması, ihale sonuçlarının ilan edilmemesi gibi uygulamalar nedeniyle, kamu kaynaklarının kullanımı konusunda kamuoyunun yeterince bilgilendirilmemesi, mevcut ihale sisteminin Avrupa Birliği, Dünya Ticaret Örgütü ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşların ihale uygulamalarına paralellik göstermemesi gibi hususlar da Türkiye’nin 21.yy’ın başında kamu alımları politikasının çerçevesini çizen bu kanunu değiştirmesi yönündeki kararında etkili olmuştur.

2.3 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu

Kamu kaynaklarının verimli ve etkin kullanılması ve kamu ihalelerinde şeffaflık, rekabet, objektifliği sağlama ihtiyacının ortaya çıkması ancak, 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun bu ihtiyacı karşılayamaması, yeni bir ihale mevzuatının hazırlanmasını zorunlu kılmıştır. İhale sistemindeki usulsüzlükleri önlemek, ihale sistemini daha rasyonel ve sağlam temellere oturtmak amacıyla 04.01.2002 tarihinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu çıkarılmıştır. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu, sözleşmenin imzalanması aşamasına kadar olan ihale öncesi ve ihale aşaması proje yönetimi ile ilgili işlemleri kapsamakta olup idari yargı denetimine tabidir. İhale sonrası proje yönetimi kapsamındaki sözleşme yönetimi de 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre yürütülecektir [4].

2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu; genel bütçeye dahil idarelerle, katma bütçeli idareler, özel

idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işlerini kapsarken 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile kapsam genişletilerek kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veya kamu kaynağı kullanan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının sadece mal ve hizmet alımları ile yapım işleri bu kanun kapsamına alınmıştır. Başka bir deyişle; kamu alımları ile ilgili işler 4734 ile, kamu gelirleri ile ilgili işler ise 2886 sayılı kanun ile yürütülecektir (Gencer, 2003).

4734 sayılı kanun kapsamında:

- Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.
- Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.
- Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (mesleki kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.
- 4761/ 10 md. (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.
- 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların yapım ihaleleri.

Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar (e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve teşebbüsler bu kanun dışındadır.

Bu Kanunun uygulanmasında:

a) Mal alımları: Satın alınılacak her türlü ihtiyaç maddeleri taşınır ve taşınmaz mal hakları

b) Hizmet Alımları: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri,

c) Danışmanlık Hizmetleri: Mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetler,

d) Yapım İşleri: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini, ifade etmektedir.

Küçük onarımlarda dahil olmak üzere yapıma ilişkin onarımlar yapım işi olarak ihale edilecektir.

2.3.1 İhale Kanunun Temel İlkeleri

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun amacı kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerindeki ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.

İhale kanununun temel ilkeleri kanunun 5.maddesinde açıklanmıştır. Buna göre;

- Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.
- İdareler, yapacakları ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.
- Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez.
- Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.
- İhalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Pazarlık usulü ile ihale yapılması ve doğrudan temin yoluyla ihtiyaçların karşılanması ancak Kanunda belirtilen özel hallerde mümkündür.

- İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz (4734).

2.3.2 Kamu İhale Kanunun Getirdiği Yenilikler

Kamu Hukuku'na tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının, mal ve hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde uygulanacak esas ve usulleri düzenleyen 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ile bu kanuna göre yapılan ihalelere ilişkin sözleşmelerin düzenlenmesi ve uygulanması ile ilgili esas ve usulleri belirleyen 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu, kamu alımları ile kamu satışlarını birlikte düzenlerken, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu yalnızca kamu alımlarını düzenlemektedir (Kömürcü, 2006).

4734 Sayılı KİK Kapsamı Kamu Kurum ve Kuruluşları açısından oldukça genişletilmiştir. Ancak 4964 Sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la kamu iktisadi teşebbüsleri, sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (mesleki kuruluşlar ve vakıf yükseköğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar kapsam içine alınırken, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı kanun kapsamındaki bankalar (yapım ihaleleri hariç) ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu kanun kapsamı dışına alınmıştır (Köksal, 2005).

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile istisnalar bir madde altında toplanmış, bazı yeni tanımlar getirilmiş ve bazı tanımlar ise değiştirilmiş, ihale komisyonlarının idare personelinden oluşması esasına geçilmiş; İhale ilanları ile yerli istekliler lehine tercihlerin kullanılabilmesinde kıstas olarak kullanılan esik değerler uygulaması getirilmiş; keşif özetlerine dayalı tahmini bedel uygulaması kaldırılarak yerine piyasa araştırmasına dayalı yaklaşık maliyet uygulaması benimsenmiştir. Böylece eski ihale sisteminde, herhangi bir çalışma yapılmadan verilen kırım değeri yerine, detaylı bir maliyet çalışması yapılması gerekmektedir. İstekli, işin sağlıklı bir biçimde tamamlanabilmesi için detaylı bir mühendislik çalışması yapmalı ya da yaptırmalıdır. Yeni ihale sisteminin bu kuralıyla mühendisin önemi ve çalışma alanları artmaktadır (Köksal, 2005).

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile idarece tespit edilen yaklaşık maliyetin ihale sonuçlanıncaya kadar gizli tutulması kuralı getirilmiş, müteahhitlik karnesi ve yeterlilik

komisyonu uygulamaları kaldırılmış, ihalelere katılabilecek istekliler açısından yeterliliklerinin tespitine yönelik olarak ekonomik ve mali yeterlilikler ile mesleki ve teknik yeterlilikler ayrımı yapılmış ve buna ilişkin bilgi ve belgeler ayrıntılı olarak sayılmıştır. Böylece ihalelere katılım ve rekabet artırılarak şeffaflık ve saydamlık artırılmıştır. AB ihale mevzuatına uygun olarak isteklilerin ihalelere yeterli ölçüde hazırlanabilmelerini temin amacıyla, oldukça uzun ilan süreleri getirilmiş; Katılımın ve rekabetin arttırılması amacıyla genel olarak ilanların Resmi Gazete’de yayınlanması ilkesi benimsenmiş ve idarelerin birden fazla ilan yapabilmelerine imkan sağlanmış; alt yüklenicilere yönelik hükümlere yer verilmiş; ihalelerde yasak olan fiil ve davranışların kapsamı genişletilmiş; ihale gününden önce hangi hallerde ihalenin iptal edileceği belirlenmiştir (Çiçek, 2009).

İhale sürecinin her aşamasında "süre" tespitlerine özel önem verilmiş, ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır.

4734 Sayılı Kanun ile taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikteki aşırı düşük tekliflerin reddedilmesine ilişkin özel düzenleme yapılmıştır. Bu şekilde aşırı düşük teklif ile işi alan yüklenicinin işi tamamlayamaması veya yetersiz-kalitesiz ürün veya hizmet sağlaması ve kaynak israfı ile yolsuzluklar önlenmeye çalışılmıştır (Budak, 2006).

4734 Sayılı Kanun’un temel ilkelerinden biri ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamamasıdır. Ödeneksiz ihale yapılamaması, yapım işlerinde arsası temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacağı ve gerekli olan işlerde ÇED olumlu belgesi alınması zorunluluğu yönünde hükümler getirilmiştir (Gürhan, 2008). Böylece kaynağı olmadan ihale edilen ve bu yüzden tamamlanamayarak yarım bırakılan ya da çok uzun sürelerde sonuçlandırılmasından dolayı meydana gelen kaynak israfının önlenmesi amaçlanmıştır (Kömürcü, 2006).

Kamu ihalelerinde, şeffaflığın ve tarafsızlığın sağlanabilmesi amacıyla; ihale sürecinde yer alan yetkililerin, kamu ihalelerine girmekten geçici veya sürekli yasaklanmış olanlar ile ilgili mercilerce hileli iflas ettiğine karar verilenlerin, herhangi bir şekilde ihaleye katılmaları yasaklanmıştır.

Danışmanlık hizmet ihaleleri ile ilgili özel hükümler getirilmiştir. Mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetler, danışmanlık hizmet sunucularından alınır.

4734 sayılı kanunla tedarikçi, hizmet sunucusu, yapım müteahhidi, ihale adayı, esik değer, yaklaşık maliyet, ön yeterlilik gibi yeni kavramlar ihale mevzuatına girmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile ihale usulleri, uluslararası mevzuata uygun bir biçimde dört ana başlık altında toplanmış ve açık ihale usulü ile belli istekliler arasında ihale usulünün temel ihale usulleri olduğu kabul edilmiş; açık ihale usulü isin niteliklerinin gerektirdiği yeterliğe sahip olan bütün isteklilerin teklif verebildiği usul olarak tanımlanmış; Belli istekliler arasında ihale usulü de temel ihale usulü olarak kabul edilmiş, ihale usulü olarak pazarlık usulü ve doğrudan temin usulü düzenlenmiştir (Çiçek, 2009). Bu ihale usullerinde, AB uygulamalarına paralel olarak “ekonomik açıdan en avantajlı teklif” esası getirilmiştir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, en düşük fiyat esasına göre belirlenebileceği gibi, bunun mümkün olmadığı durumlarda işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışı unsurlarında dikkate alınması suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenebilecektir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifi yapan isteklinin sözleşme yapılmasında görev ve sorumluluğunu yerine getirmemesi halinde, işin yeniden ihalesi yerine ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine ihale yapılacağı bir sistem getirilmiş; Tekliflerin yaklaşık maliyete göre çok yüksek olması ya da yaklaşık maliyete göre çok yüksek olmamakla birlikte mevcut ödeneğinin teklifi karşılayamaması halinde ihale komisyonuna, tüm teklifleri ret ederek ihaleyi iptal etme yetkisi verilmiş ve aşırı düşük tekliflerle ilgili düzenleme yapılmıştır (Çiçek, 2009).

Uluslararası ihale mevzuatına uyum göstermek, sadece ihale öncesinde değil, ihale sonrasında da şeffaflığı, açıklığı ve kamu oyu denetimini sağlamak üzere belirli limitler dahilindeki ihale sonuçlarının KİK bülteninde ilanı zorunlu hale getirilmiştir (Gürhan, 2008).

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile bütün ihalelerin sözleşmeye bağlanması ve bu sözleşmelerin notere onaylatılması ve tescil ettirilmesi esası benimsenmiş; şikayet ve itirazların ortaya konulacağı bağımsız bir platform oluşturulmuştur. Bu kurum ihalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içinde idarece yapılan işlemlerde mevzuata aykırılık bulunduğu ilişkin şikâyetleri incelemek ve sonuçlandırmak, bütün ihale mevzuatını hazırlamak ve uygulamayı yönlendirmek, kamu ve özel sektöre eğitim vermek, ihalelerle ilgili istatistikler oluşturmak ve yayımlamak ve haklarında yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak üzere, kamu tüzel kişiliği haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu kurulmuştur. Kamu İhale Kurumu, bu kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkilidir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile Elektronik Kamu Alımları Platformu kurulmuştur. İhalelerdeki her türlü bildirim kurul tarafından bu platformdan yayınlanmaktadır. Çerçeve

anlaşmalar ile ilgili hükümler getirilmiştir. Piyasada bulunan malların elektronik ortamda açık ihale usulüyle alımına imkan sağlayan Dinamik Alım Sistemi oluşturulmuştur. Ayrıca dinamik alım sistemi ve çerçeve anlaşma kapsamında yapılan ihalelerle ilan ve ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, açık ihale, belli istekliler arasında ihale ve bazı durumlardaki pazarlık usulü ihalede tekliflerin değerlendirilmesi aşamasının tamamlanmasından sonra Elektronik Eksiltme denilen isteklilerin tekliflerini elektronik ortamda (internet) verdiği bir sistem oluşturulmuştur.

2.3.3 2886 Devlet İhale Kanunu ile 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun Karşılaştırılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 2886 Devlet İhale Kanunu arasındaki farklar bu bölümde konularına göre ayrı başlıklar altında toplanarak incelenmiştir.

Karşılaştırmaya geçmeden önce, her iki kanunda bulunan ‘‘ihale’’ tanımına değinerek, iki kanunun konuya temel bakışını görmekte ve ilk farkın bu noktada oluştuğunu anlamakta yarar vardır.

2886 sayılı Kanun’da ihale, ‘‘Bu Kanunda yazılı usul ve şartlarla, işin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve yetkili mercilerin onayı ile tamamlanan sözleşmeden önceki işlemler’’ olarak tanımlanmaktadır.

4734 sayılı Kanun’da ise, ‘‘Bu kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemler’’ olarak tanımlanmıştır.

Görüldüğü üzere, 4734 sayılı Kanun’da hangi işlerin ihale usulü kapsamında görüleceğine tanımda açıklık getirilmiş ve Devlet İhale Kanunu’ndan farklı olarak ihalenin, ihale yetkilisinin onayından sonra sözleşmenin imzalanması ile tamamlanacağı öngörülmüştür.

Ayrıca, Kamu İhale Kanunda Devlet İhale Kanunu’ndan bir adım daha ileriye gidilerek Kanun’un amacı belirtilirken ‘‘usul’’ kelimesi kullanılarak, kanunun ihale usulünü düzenlediği en başta belirtilmiştir. Kanun’un 1 inci maddesinde; ‘‘Kanunun amacının, kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemek’’ olduğu hükme bağlanmıştır [5].

Kapsamdaki Kuruluşlar

2886 Sayılı Kanun'da kapsamdaki kuruluşlar, genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler olarak belirtilmektedir.

4734 Sayılı Kanun'da kapsamdaki kuruluşlar ise, genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler, bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, birlikler veya tüzel kişiler, kit'ler, sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunla kurulmuş ve kendilerine özel kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar, bağımsız bütçeli kuruluşlar, yukarıda sayılan kuruluşların doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler olarak sayılmıştır.

22886 sayılı kanunun kapsamının dar olması kanunun yürürlükte olduğu zamanlarda en çok şikayet edilen konulardan biriydi. Bu nedenle 4734 sayılı kanunda kapsam daha da genişletilerek bu sorun çözülmeye çalışılmıştır.

Kapsamdaki işler

2886 sayılı kanunda alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri kapsamdaki işler olarak belirtilmiştir.

4734 Sayılı Kanun'da ise, Kanunda sayılan idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri, 4603 sayılı kanun kapsamındaki bankaların yapım ihaleleri (tasarruf mevduatı sigorta fonu ve bu fonun sahip olduğu bankalar ve 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar hariç) kanun kapsamındaki işler olarak sayılmıştır.

Temel İlkeler

2886 sayılı kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır ilkesi benimsenmiştir.

4734 sayılı kanunun temel ilkeleri 6 madde halinde sıralanmıştır:

- a) İdarelerin ihalelerde, saydamlığın, eşit muamelenin, güvenilirliğin, gizliliğin, kamuoyu denetiminin, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması, kaynakların verimli kullanılmasının sağlanması sorumluluğu bulunduğu,
- b) İdarece yaklaşık maliyetin belirleneceği ve bu miktarın ihale sonuçlanıncaya kadar gizli tutulacağı,

c) Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği,

d) Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemeyeceği,

e) İhaleye çıkılabilmesi için ödeneğin bulunması zorunluluğu getirilmiştir. 2886 sayılı kanunda “ödeneğin bulunup bulunmadığının araştırılmamış olması, daha doğrusu ödenek bulunmadığı halde işin ihaleye çıkarılması idarenin sorumluluğuna yol açabilmekte” iken 4734 sayılı Kanunla açık ve kesin bir biçimde ödeneğin bulunmadığı durumda ihaleye çıkılmaması, zorunluluğu getirilmiştir.

İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunluluğu getirilmiştir. 4964 sayılı kanunla yapılan değişiklik ile, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporunun aranmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Tanımlar ve Kavramlar

4734 sayılı kanun ile yeni kavramlar ihale alanına girmiştir. Tedarikçi, hizmet sunucusu, danışman, yapım müteahhidi, ortak girişim, yerli istekli, yüklenici, başvuru belgesi, ihale dökümanı, ön proje, kesin proje, uygulama projesi, doğrudan temin, ön ilan, elektronik ilan, dinamik alım sistemi, elektronik eksiltme, çerçeve anlaşma gibi yeni kavramlara kanunun 4. maddesinde yer verilmiştir.

İhale Komisyonu ve İhale Yetkilisi

2886 sayılı Kanun’da ihale komisyonu en az üç kişiden oluşmakta, yapım işlerinde işin uzmanı en az bir üye bulunmakta ve yapım işlerinde ayrıca yeterlik komisyonu kurulmaktadır.

4734 sayılı kanunda ihale komisyonu biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir. İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

2886 sayılı kanunda ihale yetkilisi yazılı işleri yaptırmaya ve ihaleye, idarelerin ita amirleri yetkilidir denilerek belirtilmiştir.

4734 sayılı kanunda ihale yetkilisi İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerini ifade etmektedir.

Görüldüğü üzere, 2886 sayılı Kanun ihale yetkilisini bir kişi olarak belirtmişken, Kamu İhale Kanunu ihale yetkilisi olarak kişi veya kurullar ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlileri belirtmektedir [5].

Tahmini bedel - Yaklaşık maliyet - Eşik Değer

2886 Sayılı Kanun'da ihalesi yapılacak her iş için tahmini bedel tespiti yapılması ve ilan edilmesi, ihalenin tahmini bedel üzerinden indirim teklif edilerek gerçekleştirilmesi öngörülmüş iken; 4734 sayılı Kanun'da, Yaklaşık maliyet kavramına yer verilerek Kanunun 9 uncu maddesinde, Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz diye belirtilmiştir.

Ayrıca 4734 sayılı kanunda ‘‘Eşik Değerler’’ adı altında yeni bir kavramdan daha bahsedilmiştir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun ‘‘Esik Değerler’’ başlıklı 8. maddesinde, ilan süreleri ve kuralları ile ihalelerde yerli isteklilerle ilgili düzenlemelerde esas alınmak üzere is türleri ve kuruluşların yapısına göre farklı parasal limitler belirlenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile yapılacak ilanlar ile yerli ve yabancı şirketlerin katılımına esas olan değerlerin tespitinde yeni limitler ortaya konmuştur. Bu çeşit düzenlemelerde ‘‘esik değerler’’ dikkate alınacaktır. Esik değerlerle ilgili ayrıntılar Kamu İhale Kurulu tarafından belirlenmiştir (Çiçek, 2009)

İhaleye Katılabilme Şartları

2886 sayılı kanunda idarece ihalelerin en elverişli koşullarla sonuçlandırılmasını sağlamak amacıyla, isteklilerde belirli mali ve teknik yeterlik ve nitelikler aranabilir. Bunları tespite yarayan belgelerin neler olduğu, şartnamelerde gösterilir. İstekliler şartnamelerde yazılı belgeleri eksiksiz vermek ve Türkiye'de tebligat için adres göstermek zorundadır.

4734 sayılı Kanun’un 10. maddesinde ihaleye katılımda dikkate alınacak yeterlik kuralları ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. İş yapabilecek nitelikte isteklilerin ihaleye katılımlarını sağlamak amacıyla gerekli olan bilgi ve belgeler sayılmış, bu bilgi ve belgelerden hangilerinin

istenileceğinin işin niteliğine göre belirlenmesi, bunların ihale dokümanında ve ilan veya davet belgelerinde belirtilmesi gerekli görülmüştür. Mevcut uygulamada yapım işlerinde isteklilerin yeterliliğini belirlemede kullanılan müteahhitlik karnesi uygulamasına son verilmiştir. Ayrıca, yabancı isteklilerin ihalelere katılması konusunda tereddüt yaratan kanuni ikametgah sahibi olma zorunluluğu kaldırılmıştır [5].

İhaleye Katılamayacak Olanlar

2886 sayılı Kanun'da ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve denetlemekle görevli olanların, ihaleyi yapan idarenin ita amirlerinin, sayılan kişilerin eşleri ile ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımları, ortakları, geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklananların ihalelere katılamayacakları belirlenmiştir.

4734 sayılı Kanun'da ihaleye katılamayacak olanların kapsamı genişletilmiştir. Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar, terörle mücadele kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar, ilgili mercilerce hileli iflas ettiğine karar verilenler, ihaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler, İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar, bu görevlilerin şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinenleri ile bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketleri, ihaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar (Çiçek, 2009).

İhale konusu işin danışmanlık hizmetlerini yapan yükleniciler bu işin ihalesine katılamazlar. Aynı şekilde, ihale konusu işin yüklenicileri de o işin danışmanlık hizmeti ihalelerine katılamazlar. Bu yasaklar, bunların ortaklık ve yönetim ilişkisi olan şirketleri ile bu şirketlerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketleri için de geçerlidir.

İhalenin İlanı

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 17/2.maddesinde Tahmin edilen bedelin üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir denilmektedir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda isteklilerin tekliflerini ve istenen belgeleri tamamlayabilmeleri için yeterli süre verilmiştir. Yaklaşık maliyeti 8. maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden; açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az 40 önce, belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az 14 gün önce, pazarlık usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az 25 gün önce, Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda, ihalenin daha geniş kesim tarafından duyulması, ihaleye girmeyi düşünen isteklilerin ihaleye katılma için öngörülen bilgi ve belgeleri daha rahat hazırlamaları amacıyla ilan süreleri uzun tutulmuştur ve genel olarak ihalelerin Resmi Gazete'de ilan edilmesi esası benimsenmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda, uluslararası ilan yapılmasına ilişkin süreye yer verilmemiş iken, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda uluslararası ilan yapılması halinde yukarıda belirtilen sürelerle 12 gün daha ekleneceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda, ihtiyaçların en iyi şekilde karşılanması ve isteklilerin katılımının daha da yaygınlaştırılması için normal ilan usulleri yanında, bilgi işlem ağı veya elektronik haberleşme (internet) imkanı da getirilmiştir [5].

İhale Usulleri

2886 sayılı Devlet İhale Kanunun 5.maddesinde ihale usulleri kapalı teklif usulü, belli istekliler arasında kapalı teklif usulü, açık teklif usulü, pazarlık usulü, yarışma usulü olarak beş tür olarak sayılmışken, 4734 sayılı Kamu ihale Kanunu'nda açık ihale usulü, belli istekliler arasında ihale usulü, pazarlık usulü olarak 3 çeşit ihale usulü öngörülmüştür.

İhale Dökümanında Değişiklik veya Açıklama Yapılması

2886 sayılı Kanun'da ilan yapıldıktan sonra şartnamelerde değişiklik yapılamazken; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda ilân yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir. Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname, son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ihale dokümanı alanların tamamına gönderilir. Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla yirmi gün zeyilname ile ertelenebilir.

Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır (Çiçek, 2009)

Ayrıca, istekliler tekliflerini hazırlarken ihale dokümanında açıklanmasına ihtiyaç duyulan hususlarla ilgili olarak son teklif verme gününden yirmi gün öncesine kadar yazılı olarak açıklama talep edebilir. Bu talebin idarece uygun görülmesi halinde yapılacak açıklama, bu tarihe kadar ihale dokümanı alan bütün isteklilere son teklif verme gününden on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ve açıklama talebinde bulunan istekli belirtilmeksizin yazılı olarak gönderilir.

Tekliflerin Değerlendirilmesi

2886 sayılı Kanun'da yapım işleri ile diğer teknik değerlendirme gerektiren işlerde isteklilerin yeterliği, ihale komisyonu yerine Kanunda açıkça düzenlenmeyen yeterli komisyonu veya teknik komisyonlar tarafından ihale öncesinde tespit edilmekte olup, ihale komisyonu sadece bedel değerlendirmesini [5].

4734 sayılı Kanun'da ihalesi yapılacak her iş için yeterli değerlendirme yapılması öngörüldüğünden, teknik belgeleri de içerecek bütün belgelerin teklif olarak sunulması ve ihale komisyonunca birlikte değerlendirilmesi sağlanmıştır.

İhale komisyonunun talebi üzerine idare tekliflerin incelenmesi, karşılaştırılması ve değerlendirilmesinde yararlanmak üzere net olmayan hususlarla ilgili isteklilerden yazılı olarak tekliflerini açıklamalarını isteyebilir. Ancak bu açıklama, hiçbir şekilde teklif fiyatında değişiklik yapılması veya ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olmayan tekliflerin uygun hale getirilmesi amacıyla istenilmez ve yapılmaz.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile aşırı düşük tekliflerin reddine imkan tanınmıştır. İhale komisyonu verilen teklifleri 37. maddeye göre değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister. Gelen yazıları değerlendirilmesi sonucunda açıklamaları yeterli bulunmayan veya yazılı açıklama göndermeyen isteklilerin tekliflerini reddeder (Küçük, 2009).

Uygun Bedelin-Ekonomik Açıdan En Avantajlı Teklifin Tespiti

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nda "Uygun Bedel" tahmin edilen bedeli geçmemek şartı

ile, teklif edilen bedellerin tercihe layık görülenidir, diye belirtilmektedir.

4734 sayılı Kanun ile tekliflerin değerlendirilmesi sonucunda ihalenin ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılması ilkesi getirilmiştir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin en düşük fiyata göre belirlenmesinin mümkün olmadığı durumlarda ise, işletme ve bakım maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer çerçevesinde ihale sonuçlandırılacaktır. Ayrıca, bu ilke ile, ihale üzerinde kalan isteklinin sözleşme imzalamaması durumunda, ikinci ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi ile ihalenin sonuçlandırılmasına imkan tanınmıştır [5].

Geçici Teminat

2886 sayılı devlet İhale Kanunu'nda isteklilerden, ihale konusu olan işin tahmin edilen bedelinin %3'ü oranında geçici teminat alınır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda ise ihalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınacağı, ihale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınmasının zorunlu olmadığı belirtilmiştir.

Yasak Fiil ve Davranışlar

2886 sayılı Kanun'da ihale işlemlerinin hazırlanması, yürütülmesi ve sonuçlandırılması sırasında yasak olan fiil ve davranışlar sayılmıştır.

4734 sayılı Kanun'da yasak fiil ve davranışlara; irtikap, rüşvet, anlaşma, bir istekli tarafından kendisi veya dolaylı olarak asaleten veya vekaleten birden fazla teklif vermek, kanunda ihaleye katılamayacağı belirtildiği halde ihaleye katılmak eklenmiştir [5].

İhaleye Katılmaktan Yasaklanma

2886 sayılı Kanun'da, Kanunda öngörülen yasak fiil ve davranışları yapanlara 1 yıla kadar yasaklama, yasaklananların sermayesinin çoğunluğuna sahip bulunduğu tespit edilen tüzel kişilere de aynı müeyyide öngörülmüş olup yasaklama kararının yayımlanmasına ilişkin bir süre belirlenmemiştir.

4734 sayılı Kanun'da, 1 yıldan az olmamak üzere 2 yıla kadar yasaklama, yasaklanan gerçek veya tüzel kişilerin ortağı bulundukları şirketler veya ortaklarına da sermaye ve şahıs şirketi ayrımı yapılarak haklarında aynı müeyyide getirilmiştir. Ayrıca, yasaklama kararının ivedi

olarak yürürlüğe girmesini sağlamak için idari süreler belirlenmiştir. Yasaklanacakların yasaklama kararının yürürlüğe girmesini beklemeden bu idari süreler içerisinde aynı idarenin sonraki ihalelerine iştirak ettirilmemesi düzenlenmiştir. Son olarak, yasaklama kararlarının Kamu İhale Kurumunca izlenerek yüklenici sicilleri tutulması zorunluluğu getirilmiştir [5].

Yerli İstekliler İle İlgili Düzenlemeler

2886 sayılı Kanun'da yerli istekliler lehine hangi orana kadar avantaj sağlanacağı hususunda Bakanlar Kuruluna yetki tanınmıştır. Bakanlar Kurulunca bu oran % 15 olarak belirlenmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 63. maddesinde; yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelere sadece yerli isteklilerin katılması, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin üzerindeki ihalelerde; hizmet alımları ve yapım işlerinde bütün yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden yerli istekliler lehine % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması hususlarında idarelerce ihale dokümanına hükümler konulabileceği belirtilmiştir. Ancak, yabancı istekliler ile ortak girişim yapmak suretiyle ihalelere katılan yerli istekliler bu hükümden yaralanamayacağı ek olarak belirtilmiştir.

Şikayetlerin İncelenmesi

Şikayetlerin incelenmesi konusunda 2886 sayılı Kanun'da herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 54.maddesinde; ihale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabileceklerin, bu Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikayet ve itirazen şikayet başvurusunda bulunmalarına imkan tanınmıştır.

İhale sürecinin herhangi bir aşamasında idareye bir şikâyetin ulaşması halinde, idare ihaleye katılan bütün isteklilere şikâyet konusunda bilgi vermek suretiyle, aynı konuda bir şikâyetleri varsa idarece belirlenen süre içinde vermeleri gerektiğini yazılı olarak bildirir. Bu aşamada şikâyetini iletmeyenler aynı konuda daha sonra başka şikâyetlerde bulunamazlar ve verilecek karardan zarar gördüğünü iddia edemezler.

Kamu İhale Kanunu tarafların, şikâyet konusu anlaşmazlığı öncelikle bu Kanun hükümlerine göre sulhen çözmesini öngörmüştür.

Karşılıklı anlaşmanın olmaması durumunda ilgili idarece, şikâyetin verilmesini izleyen otuz gün içinde gerekçeli bir karar alınması ve bu kararda, şikâyetin tamamen veya kısmen haklı bulunması durumunda alınması gereken düzeltici önlemlerin de belirtilmesi gerekmektedir. Alınan karar, bütün isteklilere karar tarihini izleyen yedi gün içinde bildirilir.

Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması veya süresinde alınan kararın istekli tarafından uygun bulunmaması durumunda yapım müteahhidi, tedarikçi ya da hizmet sunucusu tarafından karar verme süresinin bitimini veya karar tarihini izleyen 10 gün içinde Kamu İhale Kurumuna inceleme talebinde [5].

Kamu İhale Kurumu

4734 sayılı Kanun ile, kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve malî özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu kurulmuştur.

İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içinde idarece yapılan işlemlerde mevzuata aykırılık bulunduğu ilişkin şikâyetleri incelemek ve sonuçlandırmak, bütün ihale mevzuatını hazırlamak ve uygulamayı yönlendirmek, kamu ve özel sektöre eğitim vermek, ihalelerle ilgili istatistikler oluşturmak ve yayımlamak, haklarında yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak ve kanunda belirtilen diğer görevleri yapmak üzere kamu ihale kurulu, başkanlık ve hizmet birimlerinden oluşan Kamu İhale Kurumu kurulmuştur [5].

2.3.4 Yüklenici Teklifinin Sunuş Şekline Göre İhale Usulleri

İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri kullanılır.

Açık ihale Usulü

Bütün isteklilerin teklif verebildiği temel ihale usulüdür. Bu ihale türünde amaçlanan tekliflerin açık verilmesi değil, ihaleye katılma şartlarını sağlayan tüm isteklilere açık olmasıdır. Teklifler ve istenilen dökümanlar kapalı bir zarf içinde ihaleyi yapan kuruma verilir (Gencer, 2009).

Belli İstekliler Arası ihale Usulü

Yapım işinin uzmanlık ve/veya yüksek teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanmadığı yapım işlerine ait ihaleler, teklif verebilecek nitelikte adayları seçmek üzere ön yeterlik değerlendirmesi yapılması suretiyle belli istekliler arasında yapılabilir. Bu İhale

Usulü 2 aşamada yapılır.1.aşamada ön yeterlik ilanı ile yeterli tecrübeye sahip adaylar teklif vermek üzere ön yeterlik başvurusuna davet edilir. Bu aşamada kanunun 10.maddesine uygun olan ve ön yeterlilik dökümanı ile ön yeterlilik ilanında belirtilen kriterlere göre değerlendirilmesi yapılır.2.aşamada yeterlilikleri tespit edilen adayların tamamı ihaleye teklif vermeye davet edilebilir.

Ön yeterlik değerlendirilmesinde yeterli bulunmadığı için davet mektubu gönderilmeyen adaylara yeterli bulunmama gerekçeleri yazılı olarak bildirilir.

İhaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilir. Teklif veren istekli sayısının üçten az olması nedeniyle ihalenin iptal edilmesi durumunda, ihale dokümanı gözden geçirilerek varsa hatalar ve eksiklikler giderilmek suretiyle, ön yeterliği tespit edilen bütün istekliler tekrar davet edilerek ihale sonuçlandırılabilir.

Pazarlık İhale Usulü

Pazarlık ihale usulü 4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 21.maddesinde açıklanmıştır. Aşağıda belirtilen özel hallerde yapım işleri pazarlık usulü ile ihale edilebilir. Diğer usullerde olduğu gibi pazarlık usulünde de 10. maddeye göre yeterliği tespit edilenler arasında ihale yapılması öngörülmüştür. Ancak, pazarlık usulünde, diğer usullerden farklı olarak ihale konusu işin teknik detayları ve gerçekleştirme yöntemleri gibi hususlarda isteklilerle teknik görüşme yapılması ve aşağıda ayrıntısı ile belirtilen hallerde fiyat görüşmesi de yapılması imkânı getirilmiştir (Doğanyigit,2003).

21a) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

21b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması. Bu işler ön proje ile teklif birim fiyat sözleşme türü ile ihale edilecektir. Uygulama projeleri varsa Anahtar teslimi götürü bedel sözleşme ile 21/b maddesine göre ihale edilecektir.

21c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

21d) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

21e) İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.

21f) İdarelerin yaklaşık maliyeti yüz on bin iki yüz elli yedi Türk Lirasına (01.02.2009 – 31.01.2010 tarihleri arasında geçerli olan değer) kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

21f bendine göre yapım işleri ihale edilemez. Sadece mal ve hizmet alımları ihale dileyebilir. (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu değildir. Ancak, bu bentlere göre yapılacak ihalelere en az üç istekli davet edilmelidir.

21a,21b ve 21e bentlerine göre yapılacak ihalelerde istekliler öncelikle ihale konusu işin teknik detayları ile ilgili fiyat içermeyen ilk tekliflerini sunarlar, idareyle yapılan teknik görüşmelerden sonra fiyat içeren son teklif sunulur.

21a,21b ve 21c bentlerine göre yapılacak ihalelerde ilk fiyat tekliflerini aşmamak üzere son teklifler üzerinden fiyat görüşmesi yapılarak ihale sonuçlandırılır.

Doğrudan Temin

Kamu İhale Kanunu'nda 22. Maddede açıklanmıştır. İlan yapılmadan, teminat alınmadan, ihale komisyonu kurmadan, kanunun 10.maddesinde belirtilen yeterlilik kriterlerini arama zorunluluğu bulunmaksızın ihale yetkilisince görevlendirilecek kişiler tarafından piyasa araştırması yapılarak temin edilmesi mümkündür.

Doğrudan Temin yönteminin esası, alımın minimum formalite ile gerçekleştirilmesi, kayıt düzeninin ise inceleme ve denetlemeye imkan verecek nitelikte olmasıdır. Bunun sonucu olarak, ihale usulleri arasından çıkarılmış olmakla birlikte idarelere sağladığı kolaylıklar yanında bazı kurallara uyma yükümlülüğü de getirilmiştir. Sağlanan belli başlı kolaylıklar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- a) İhale dokümanı hazırlanması ve yaklaşık maliyet tespiti zorunlu değildir.
- b) İhale komisyonu kurulması ve ihale kararı alınması zorunlu değildir.
- c) İlan yapılması ve teminat alınması zorunlu değildir.
- d) Şartname hazırlanması ve sözleşme yapılması zorunlu değildir.
- e) Yazılı teklif alınması ve pazarlık yapılması zorunlu değildir.
- f) 10ncu maddede sayılan yeterlik şartlarının aranılması zorunlu değildir.
- g) Yasaklı olmadığına dair teyit zorunlu değildir.

Doğrudan temin yönteminin uygulanması sırasında idarelerin uyması gereken başlıca zorunluluklar ise şunlardır:

- a) Doğrudan temin işlemlerini yürütmek üzere ihale yetkilisince en az bir kişi yazılı olarak görevlendirilir.
- b) Görevlendirme her bir işlem için tekrarlanmalıdır. Genel görevlendirme mümkün değildir.
- c) Görevlendirilen kişi/kişiler piyasada fiyat araştırması yapmalıdır.
- d) Araştırma sonucunda tespit edilen uygun fiyat, alımdan önce ihale yetkilisince onaylanmalıdır.
- e) Diğer mevzuattan kaynaklanan zorunluluklar (fatura alma, ayniyat tesellüm makbuzu gibi) yerine getirilmelidir.

Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir.

- a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.
- b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.
- c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.
- d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar (otuz üç bin yetmiş altı Türk Lirası), diğer idarelerin beş milyar Türk Lirasını (on bir bin yirmi bir Türk Lirasını) aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iâşeye ilişkin alımlar.
- e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.
- f) Özelliğinden ve belli süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları.
- g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.

h) 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanunun 22 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları ile fikri ve sınai mülkiyet haklarının ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde tescilini sağlamak için gerçekleştirilen hizmet alımları.

ı) Türkiye İş Kurumunun, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları,

i) Seçim dönemi bitmeden önce seçimlerin yenilenmesine veya ara seçime ya da Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulmasına karar verilen hallerde; Yüksek Seçim Kurulu tarafından yapılacak filigranlı oy pusulası kağıdı ve filigranlı oy zarfı kağıdı alımı ile oy pusulası basım hizmeti alımı, mahalli seçimlerde ise İl Seçim Kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.(4734)

2.3.5 İnşaat Bedelinin Yükleniciye Ödenme Şekline Göre İhale Türleri

İnşaat işlerinde genellikle yatırım maliyeti büyük ve tamamlanma süreci uzundur. Bu nedenle inşaat bedeli yükleniciye işin basında ya da iş bittikten sonra verilmemekte; işin gerçekleştirilme aşamasında belirli aralıklarla ve belirli miktarlarda ödenmektedir. Bu ödemelerin yapılış şekline göre de ihaleler çeşitli isimler almaktadır. İşin hangi yöntemle yapılacağının belirlenmesi hem mal sahibi hem de yüklenici için önemli olmaktadır. Çünkü inşaat sözleşmeleri düzenlenirken, ihale türünün gerektirdiği açıklama ve kararların sözleşmeye konulması gerekmektedir. Aşağıda, inşaat bedelinin ödenme şekline göre değişen ihale çeşitleri özetlenmiştir (Çiçek, 2009).

Anahtar Teslimi Götürü Bedel Usulü İhale

Bu sözleşme usulü; uygulamaya projeleri ve bunlara mahal listelerine dayalı olarak, işin tamamı için isteklinin teklif ettiği toplam bedel üzerinden yapılan sözleşmelerdir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 62.maddesinin c bendinde; uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur denilmiştir Bu kanunda uygulama projesi olmadan ihaleye çıkılamayacağı ve uygulama

projeleri bulunan işlerde de anahtar teslim götürü bedel sözleşme yapılması zorunlu olduğundan bu sözleşme türü temel sözleşme türüdür.

Anahtar teslimi götürü bedel usulü ile ihale yapılan yapım işlerinde, imalat kalemlerinin yaklaşık maliyet içerisindeki oranlarını paylarını gösteren porsantaj oranları listesi hazırlanır, ihale dökümanı olarak isteklilere verilir. İmalat kalemlerinin miktarları verilmez (Gencer, 2009).

İşin sözleşmesinde, inşaat için öngörülen toplam bedelin inşaatın hangi aşamalarında ve ne miktarlarda ödeneceği belirtilmektedir.

Teklif Birim Fiyat Usulü İhale

Ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine dayalı olarak; idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden yapılan sözleşme türüdür.

Bu sözleşme türü ile ihale dilen yapım işlerinde, idarece hazırlanmış birim fiyat cetvelinde iş kalemi, birimi ve miktarı idare tarafından hazırlanır. Teklif edilen birim fiyat ve tutar istekli tarafından doldurulur. Bu birim fiyat teklif cetveli ihale dökümanı olarak istekliye verilir (Gencer, 2009).

Karma Teklif Usulü İhale

Doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir.

2.3.6 4734 Kamu İhale Kanun'un Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun uygulanmasında karşılaşılan problemler aşağıda ayrı başlıklar halinde incelenmiştir.

Şeffaflık ve Rekabet

Kamu İhale Kanunu'nun 5.maddesinde bulunan temel ilkeler bölümünde; idareler, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur denilmektedir.

Kamu alımlarında rekabeti etkili bir biçimde sağlamak ve sürdürebilmek için alımlar hakkındaki ayrıntılı ve anlaşılır bilgilerin mümkün olan en geniş alanda ilan edilmesi, istekliler arasında ayırım yapılmaması, kazanan teklifin belirlenmesinde kullanılacak ölçütün önceden açıklanması, nihayet alımı yapan idarelerin saydam çalışarak genel idare içinde ve kamuoyu önünde hesap verebilir olması gerekmektedir. Böyle ortamda görevlilere ve idareye olan güven artar. Bu sayede de ihalelere teklif vermek isteyen tedarikçi ve müteahhitlerin sayısı ve ihalelerdeki rekabet artar.

Ancak ülkemizde seçme ve değerlendirme ölçütlerinin önceden ilan edilmemesi ve objektif olmaması gibi nedenlerden ötürü 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun uygulanmasında bazı eksiklikler yaşanmaktadır.

Yeterlilik Belgesi, Eksik Evrakların Tamamlattırılması

Kamu İhale Kanunu'nun 10 uncu maddesine istinaden idarelerce ihaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak çok sayıda bilgi ve belgeler istenmektedir.

Genel olarak bakıldığında isteklilerden istenilen evrakların çokluğu göze çarpmaktadır. isteklilerin yeterliliklerini belirlemeye yönelik olarak "Ekonomik ve Mali Yeterlilik" ile "Mesleki ve Teknik Yeterlilik" kurallarının tek bir belge içerisinde toplanması, ihalelere katılımı son derece kolaylaştıracağı gibi haksız rekabet ortamını da ortadan kaldıracaktır (Çiçek, 2009).

Kamu İhale Kanunun tekliflerin alınması ve açılması ile ilgili 36. maddesine göre; teklif mektupları ihale teklif zarfı ile birlikte alınmaktadır. Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulmaktadır. Bu olumlu bir düzenlemedir. Eksik evrakların tamamlattırılması ile ilgili, kanunun 37. Maddesinde belirsizlik mevcuttur. Bu maddede esasını değiştirecek nitelikte olmamak kaydıyla, belgelerin eksik olması veya belgelerde önemsiz bilgi eksikliği bulunması halinde, idarece belirlenen sürede isteklilerce bu eksik belge ve bilgilerin tamamlanmasına imkan tanınmıştır. Uygulamada teklif mektubu ve teminat dışındaki diğer belgelerin tamamlatılabileceği şeklinde yerleşmiş bir kanı mevcuttur.

Dolayısıyla uygulamada iş deneyim belgesi, bilanço, iş hacmini gösteren belgeler, vergi borcu gibi belgelerin de sonradan tamamlattırıldığını görülmektedir. Halbuki bu belgeler yeterlik kriteri için istenen belgeler olup sonradan tamamlattırılması söz konusu olmamalıdır.

İhalede rekabeti önleyici bu durumun düzeltilmesi için hangi belgelerin teklifin esasını değiştirecek nitelikte belge olduğu, hangi belgelerin tamamlattırılabilceği hususu Kamu İhale Kurumunca açıklığa kavuşturulmalıdır (Gencer, 2003).

Aşırı Düşük Teklifler

4734 sayılı Kanun kaliteye önem veren bir kanundur. Zira 38. maddesi aşırı düşük teklifler ile ilgilidir. 38. maddeye göre; ihale komisyonları, diğer tekliflere ve yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olan teklifleri reddetmeden önce belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenlerle ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister. Yapım işlerinde; yapım yönteminin ekonomik olması, yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar, yapım işinin özgünlüğü hususlarında belgelendirilmek suretiyle yapılan yazılı açıklamalara göre aşırı düşük teklifler değerlendirilir. Ancak bunlar soyut verilerdir. 4734 sayılı Kanunun 38. maddesindeki “Aşırı düşük teklif”in ne olduğu somut verilere dayanmadığından ihale komisyonları da şaibe altına girmemek için maddi açıdan hazine yararı var diyerek bu teklifleri de geçerli teklif sayacak ve ekonomik açıdan en avantajlı teklif kabul ederek ihaleyi vermek zorunda kalacaklardır. Halbuki A.B.D. ve Almanya’da ise “iş en iyi yapabilecek insan (nitelikleri)” düşüncesi ağır basmaktadır. Böylece sorun, teklif sahipleri arasından gereken (nitelikteki) insanın seçiminde düğümlenmektedir. Yani ekonomik ve mali yeterlik kriteri ile mesleki ve teknik yeterlik kriterini asgari sağlayan en düşük teklif değil, bu kriterleri (süre ve kalite kriterlerini) en iyi gerçekleyen, yani kaliteden ödün verilmeden kaliteyi planlanan sürede, ön görülen bütçe sınırları içinde gerçekleştirebilecek en düşük teklif, ekonomik açıdan en avantajlı teklif olmalıdır (Gencer, 2003).

Yaklaşık Maliyetin Tespiti ve Gizli Tutulması

4734 sayılı yasanın yürürlüğe girmesiyle birlikte, kamu kurumlarının tespit ettiği rayiç ve birim fiyatlara uyulma mecburiyeti ortadan kalkmıştır. Ancak idareler bu geçiş ve gelişme döneminde projelerin yaklaşık maliyetini hesaplarken, bir mecburiyetleri olmamasına rağmen, basta Bayındırlık ve İskan Bakanlığı olmak üzere; Köy Hizmetleri, Karayolları ve Devlet Su İşleri gibi kamu kurumlarının yayımladığı birim fiyatlarını kullanmayı tercih etmektedirler (Budak, 2006). Ancak piyasa araştırması yapılmadan sadece birim fiyatlardan oluşturulan

yaklaşık maliyetler gerçek maliyetleri yansıtmamaktadır. Bundan dolayı birçok ihale yaklaşık maliyetin teklif bedellerinin çok altında kalmasından veya aşırı düşük tekliflerden dolayı ya iptal edilmekte ya da sağlıklı bir şekilde tamamlanamamaktadır.

İdarelerce belirlenen yaklaşık maliyet, gizli tutulmak zorundadır. Ancak piyasadan, odalardan, birim fiyatlardan ve kamu kurumlarından bilgi ve belge toplamak ve yazışmalar yapmak suretiyle tespit edilen yaklaşık maliyetin, uygulamada gizli tutulması imkanı bulunmamaktadır. Yaklaşık maliyetin gizliliğinin ihlali ise, ceza sorumluluğu gerektirmektedir. Bu nedenle, uygulamada sakıncalar yaratacak ve şikayetlere konu yapılarak ihale sürecinin uzamasına neden olacaktır. Bunun dışında idarece yanlış hesaplanan bir yaklaşık maliyet ihalenin uygun teklif vermeyen bir kişiye verilmesine sebep olacaktır. Bu nedenle belirlenen yaklaşık maliyetin ihaleye giren isteklilerin tekliflerini etkilemeyecek şekilde ihale öncesinden açıklanması gerekmektedir (Çiçek, 2009).

Ekonomik Açıdan En Avantajlı Teklifin Belirlenmesi

Ekonomik Açıdan En Avantajlı Teklif, ekonomik ve mali yeterlik kriteri ile mesleki ve teknik yeterlik kriterini asgari sağlayan en düşük fiyat teklifidir. 2886 sayılı Kanuna göre ihale edilen yatırım projeleri ihalelerinde son yıllarda ihale indirim oranları çok yüksek (%50 ve daha yüksek oranlar) olmuştur. Başka bir deyişle, kamu yatırım projelerinin yapımı, yükleniciler tarafından, maliyetin çok altında bir ihale bedeliyle üstlenilmiştir. Yüksek ihale indiriminin kamu yatırım projelerinin gerçekleştirilmesinde en ekonomik maliyet olmadığı bilindiğinden 2490 ve 2886 sayılı Yasalarda en yüksek indirim oranının (en düşük teklifin) uygun bedel olmasının yarattığı bu sorun, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda da asgari yeterlik değerlerine sahip en düşük teklifin ekonomik açıdan en avantajlı teklif olması ile de devam etmektedir. Yani bu kanun ile de uygun bedel ile ilgili bir çözüm bulunamamıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre birim fiyat esasına göre eksiltme ile yapılan ihalelerde, teklif mektuplarına ihale indirim oranını rakam ve yazıyla yazmak yeterli iken, 4734 sayılı Kanunda da anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde ise, teklif mektubuna ihale indirim oranı yerine teklif bedelini rakam ve yazıyla yazmak yeterli olmaktadır. Yapılan bir araştırmada 2886 sayılı Kanuna göre birim fiyat esasına göre eksiltme ile yapılan ihalelerde müteahhitlerin %82,5'inin ihale indirim oranını, maliyet hesabı yaparak değil, sadece işi alabilmek için gerekli indirim oranını tahmin ederek belirlediği tespit edilmiştir. Maliyet hesabı yaparak ihale indirim oranını tespit eden müteahhitler katıldıkları ihalelerden hiç iş alamamıştır. Böylece 2886 sayılı kanundaki bu sorun 4734 sayılı Kanunda da devam etmektedir. Nitekim 4734 sayılı kanuna göre yapılan ihalelerde de yüklenicilerin ihale

dosyalarını ihale günü veya bir gün önce satın aldıkları görülmektedir. İhale saatine kadar olan sürede değil maliyet hesabı yapmak projeyi bile incelemek mümkün değildir. Dolayısıyla 4734 sayılı kanuna göre anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde de yükleniciler tekliflerini maliyet hesabı yaparak değil, işi alabilmek için gerekli teklif bedelini tahmin ederek belirlemektedirler. Bu sorunun çözümü, teklif bedelinin ancak maliyet hesabı yapılarak tespit edilebileceği “Teklif Birim Fiyat Esasına Göre Anahtar Teslimi Götürü Bedel Sözleşme” usulüdür. Teklif Birim Fiyat Esasına Göre Anahtar Teslimi Götürü Bedel Sözleşme” usulünde, imalat kalemlerinin cinsi ve birim fiyat tarifleri idarelerce belirlenmeli, imalatların miktar ve birim fiyatları ise istekliler tarafından hesaplanmalıdır. Bunun sonucunda bulunacak toplam bedel üzerinden anahtar teslimi götürü bedel teklif verilmelidir. Maliyet hesap cetvelleri anahtar teslimi götürü bedel teklifin ekinde yer almalıdır. (Gencer, H. 2003)

İhale Dosyası Alım Süresi

Kamu İhale Yasası’nın temel mantığında, yüklenicilerin herhangi bir mühendislik çalışması yapmadan bir ihaleye teklif verememeleri hedeflenmiştir. Yasada uygulama projesi üstünden isin maliyeti kalem kalem hesaplanarak teklif verilir mantığı olmasına rağmen, ihale dosyasının son alım tarihinin yasayla belirlenmemesi nedeniyle, ihaleye giren firmalar ihale belgelerini ihale günü satın alıp, projeye ilgili hiçbir bilgi sahibi olmadan teklif verebilmektedirler (TMMOB, 2003).

Projeye ilgili hiçbir ön bilgi ve çalışmaya sahip olmaksızın teklif verilmesi hiç bir mühendislik tekniğiyle bağdaşmayacağı için, son anda ihale belgesi alımı, yüklenicinin ihaleye fesat karıştırma ya da menfaat sağlama girişimi olarak düşünülebilir. Bu yüzden kanuna, yapım işlerinde döküman satın alma isinin ihaleden birkaç gün önce sonuçlandırılmasıyla ilgili bir madde eklenmesi doğru olacaktır (Budak, 2006).

İş Deneyim Belgeleri

2886 sayılı Kanuna göre isteklilerin ihaleye girebilmeleri için bir müteahhitlik karnesine sahip olmaları gerekirken, 4734 sayılı Kanununa göre ise ihaleye girebilmek için müteahhitlik karnesi istenmemektedir. Yani bu Kanuna göre müteahhitlik karne sistemi kaldırılmıştır. İstekliden, teklif ettiği bedelin %50’sinden az %100’ünden fazla olmamak üzere idarece belirlenecek bir oranda, son on beş yıl içinde yurt içinde ve yurt dışında kamu ve özel sektörde sözleşme bedelinin en az %70’i oranında gerçekleştirdiği veya %50 oranında denetlediği veya yönettiği idarece kusursuz kabul edilen ihale konusu işin benzeri bir iş yaptığını gösterir tek sözleşmeye ilişkin iş deneyim belgesi istenmektedir. On beş yıl önce baraj inşaatı veya otoyol inşaatı gibi büyük projeler bitirmiş (A) grubu her miktarda

müteahhitlik karnesine sahip bir müteahhit, eğer on beş yıl içinde, örneğin, ihale indirim oranlarının yüksekliği, müteahhit sayısının çokluğu veya yatırımın azlığı nedeniyle o büyüklükte bir iş alamamış ise on altıncı sene o müteahhidin iş bitirme belgesi geçersiz olduğundan bir daha baraj veya otoyol inşaatı gibi büyük projelerin ihalelerine katılamayacaktır. Halbuki o müteahhit on beş sene içinde çok sayıda ama daha düşük ihale bedelli iş yapmış olsa bile, başka bir deyişle, ekonomik ve mali yeterliğe sahip olsa bile katılamayacaktır. Söz konusu durumun yarattığı adaletsizliğin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir. Onun için son yirmi beş yıl içinde bitirilmiş ve teminatı çözülerek idaresi ile ilişkisi kesilmiş işlerin iş bitirme belgeleri geçerli olmalıdır (Gencer, 2003).

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde denetim ve yönetim görevinde bulunmayan mühendis ve mimarların deneyimlerine binaen ihaleye katılmalarında gerçek kişi olma şartı aranmaktadır. Bu şartın koşulması ile deneyimleri binaen ihalelere katılacak olan mühendis ve mimarların ihaleye katılmaları ortadan kaldırılmaktadır. Mimar ve mühendislerin yapım işleri ihalelerine katılımlarının desteklenmesi gerekmektedir.

Bürokrasinin Yoğunluğu

Kamu İhale Kanunu'nun 53, 54, 55 ve 56. maddelerinde, gerek kırtasiyeciliği ve bürokrasiyi azaltmak, gerek ihale sürecinin şikayetlerle uzamasını önlemek ve gerekse önemli ihalelere ilişkin şikayetleri incelemek için yeterli zaman ayırabilmek amacıyla ya belli rakamlara kadar olan ya da belli ihale usulleri ile yapılan ihalelerin, şikayet halinde Kamu İhale Kurumu tarafından incelenmesi yolunda değişiklik yapılması yararlı olacaktır. Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yapılan bir kamu ihalesinde, işlemler için belirlenen sürelerin, kamu hizmetleri aksatacak düzeyde uzun olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bütçe ile ödeneğinin mali yılbaşı itibarıyla hazır olduğu varsayımından hareketle, Kamu İhale Kanunu'nun esas kabul ettiği açık ihale usulüyle yapılacak olan bir ihale; bütün iş ve işlemlerin usulüne uygun olarak süratle gerçekleştirilmesi ve şikayetler olmaması halinde 175 günde gerçekleşecektir.

Ancak yapılan ihalede, Kamu İhale Kanunu ile tespit edilen bazı hususların gerçekleştiği varsayıldığında; yaklaşık 1 yıl sürececek bir süreç ortaya çıkmaktadır. Bir çok ihale için şikayetler yapılacağı göz önünde tutulduğu takdirde, idarelerin yıl içinde ihaleleri sonuçlandırmaları mümkün olmayacaktır. Kamu İhale Kanunu ile açık ihale usulü dışında, temel ihale usulü olarak kabul edilen belli istekliler arasında ihale usulünde de benzer süreler

söz konusudur. Bu nedenle, bir kamu hizmeti olan ihalelerin, etkin ve verimli biçimde gerçekleştirilebilmesi için tüm sürelerin yeniden gözden geçirilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir [6]

Ödenek ve Sözleşme

Sözleşme türünün seçimi, uygulamada yaşanan en önemli problemlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. İhale öncesi uygulama projelerinin oluşturulması neredeyse imkânsız yapım işlerinin (özellikle onarım ve güçlendirme gibi), Anahtar Teslimi Götürü Bedel sözleşme ile yapılması oldukça zor olmakla birlikte uygulamada idare ile yüklenici arasında hukuki ihtilafların doğmasına sebebiyet vermektedir.

Kanunun, idarelerce uyulması gereken diğer kurallar başlığı altındaki 62. Maddesinin “c” bendine göre “Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde Anahtar Teslimi Götürü Bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde, ön veya kesin proje ile işin yapımı sırasında, belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje ile ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımları için Anahtar Teslim Götürü Bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem, işin birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir.”(4734)

Bilindiği üzere, 2886 sayılı Kamu İhale yasasına göre ödeneğinin olup olmadığına bakılmaksızın yapım işleri için ön proje hazırlanır, bu projelere göre hazırlanan metraja dayalı keşifle ihaleye çıkılırdı. Bu ihale sonucu, isteklilerle birim fiyat sözleşme imzalanırdı (GENCER, 2003). Uygulamada bu sorunların karşılığı, projelerin bir türlü istenen sürede tamamlanamaması ve öngörülen bütçelerin çok üzerlerinde rakamlara tamamlanmasıydı. İşin başında planlanan işlerin, ayrılan bütçe kısıtı çerçevesinde gerçekleşmeme gibi bir risk de her zaman için söz konusuydu. 30 senede tamamlanan baraj inşaatları, öngörülen bütçenin üzerinde tamamlanan yapım işleri, kıt kamu kaynaklarının verimsiz kullanılmasına yol açmaktaydı. 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 62. maddesi ile 2886 Sayılı Kamu İhale yasasında yaşanan bu olumsuzluklar ortadan kaldırılmak istenmiştir. Ancak; 62. maddenin c bendinde geçen “bina işleri hariç” cümlesi, “bina içerisinde yapılan her türlü yapım işi anahtar Teslimi Götürü Bedel sözleşme usulü ile ihale edilmelidir” şeklinde yorumlanmaktadır. Bu ifade yeni yapılan binalar için elverişli olmakla birlikte, özellikle faal durumda bulunan ve

ihale öncesi yeterli incelemenin, dolayısıyla uygulama projesinin yapılmasının imkânsız olduğu bina türü yapılarda anlamını yitirmektedir (Manisalı ve Akçay, 2007).

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun ikincil mevzuatı olan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin, Yaklaşık Maliyet hesabına esas miktarların tespiti başlıklı 8. maddesinin uygulama projesi yapılamayan onarım işleri başlıklı “e” bendine göre: “Uygulama projesi yapılması mümkün olmayan onarım işlerinde, hazırlanan rölövelere dayalı olarak düzenlenen mahal listeleri ve metrajlara göre yaklaşık maliyet hesaplanır (YİİUY).” Buradan anlaşılağı üzere, uygulama projesi yapılamayan onarım işleri söz konusudur. Bu tür onarım işlerinin Anahtar Teslimi Götürü Bedel İhale edilmek zorunda kalınması esasında kanunun ruhuna da terstir. Özellikle güçlendirme ve güçlendirmeye bağı onarım işleri Teklif Birim Fiyat ihale edilebilmelidir. Bunun en önemli sebebi; fiili olarak yıkım söküm işlemi yapılmadan yapının strüktürünün tam olarak ortaya konulamaması, dolayısıyla uygulama projesi yapılmasının imkansızlığıdır. İhale öncesi Uygulama Projelerinin yapılmasının imkansız olduğu, güçlendirme ve onarım işlerinde Kamu İhale Kanunu ve ikincil mevzuatında düzenleme yapılarak Teklif Birim Fiyat sözleşme usulüne göre ihale yapılabilmesinin önü açılmalıdır. (Manisalı ve Akçay, 2007).

3. AB KAMU İHALE MEVZUATI VE TÜRKİYE'DEKİ İHALE SİSTEMİNİN UYUMU

3.1 AB Kamu İhale Mevzuatı

3.1.1 AB Kamu İhale Mevzuatı Tarihsel Gelişimi

Avrupa Birliği (AB), 1970'li yılların başından bu yana kamu alımları hususuna ilişkin düzenlemeler yaparak, tüm üye devletlerde söz konusu düzenlemelerle uyumlu uygulamaların hayata geçirilmesini hedeflemiştir. Kamu alımları, Avrupa Tek Pazarı'nın önemli bir unsurudur ve topluluk müktesebatının beşinci faslını oluşturmaktadır. Tek Pazarı ilgilendiren diğer hususlar gibi kamu alımları da Tek Pazarı düzenleyen genel ilkelere tabidir. Bu ilkeler; şeffaflık, ayrımcılık yapmama (non-discrimination), karşılıklı tanıma (mutual recognition), orantısallık ve topluluk müktesebatına uyumdur

1958 yılında yürürlüğe giren Roma Anlaşması aşamalı olarak bir Avrupa Tek Pazarının yaratılması fikrini benimsemiştir. Ancak 1980'li yılların ortalarına gelindiğinde bu hususta çok fazla ilerleme sağlayamayan Topluluk özellikle ABD ve Japonya ile yeni sanayileşen ülkelerden gelen yoğun rekabet baskıları ile karşı karşıya kalmış ve bu durum 1987 yılında Avrupa Tek Senedinin yürürlüğe girmesi ile sonuçlanmıştır. Avrupa Tek Senedi ile aralarında kamu alımlarının da bulunduğu 300'e yakın direktiften oluşan Tek Pazar Programı tüm Üye Devletlerde uygulanmaya başlamıştır.

Tek Pazar Programının uygulanmaya başladığı dönemde yayınlanan Cecchini Raporu (1988), o sırada AB üyesi olan 12 devlette kamu alımı pazarlarının dışa kapalı ve genel olarak rekabet gücünden yoksun olduklarını ortaya koymuş ve özellikle aşağıda sayılan noktalara dikkatleri çekmiştir:

- a) Savunma, enerji üretimi, telekomünikasyon, ulaştırma gibi kimi temel yüksek teknoloji sektörlerinde görülen farklı standartlar AB içi ticareti masraflı hale getirmektedir.
- b) Hükümetlerin yerli sunucular arasındaki rekabeti arttırmaya yönelik çabaları, Avrupalı şirketlerin küresel rekabet gücünden yoksun kalmalarına neden olmaktadır.
- c) Devlet yardımları, piyasaların işleyişini bozmaktadır.

d) AR-GE çalışmaları dağınık şekilde sürdürülmektedir: Amerikan ve Japon firmaları sektörde 3-5 büyük (global) şirket ile temsil edilirken Avrupa'da daha küçük 10-15 firma faaliyet göstermektedir.

e) AB üyesi olmayan ülkelerin rekabet gücüne karşı asıl korumayı sağlayacak yeni teknolojilere çok az yatırım teşviki verilmektedir.

f) AB'nin büyük firmalarında bir ürün uzmanlaşması konusunda eksiklikler görülmektedir. Geniş ürün yelpazesi ve üretim süreci ekonomik olmaktan uzaktır.

Yapım işlerine ilişkin kamu alımı direktifinin 1971, mal alımlarına ilişkin direktiflerin ise 1977 yılından bu yana yürürlükte olmalarına karşın, Avrupa Tek Pazarı oluşturulmadan önce açılan ihaleler esnasında eşitlik, şeffaflık ve adillik ilkelerine sınırlı ölçüde riayet edilmekteydi. Yabancı istekliler ulusal kamu alımları pazarının neredeyse tamamen dışında bırakılmışlardı.

Mevcut yasal düzenlemeleri kasten görmezden gelerek, yerli mal ve hizmet sunucular lehine avantaj sağlanmasının yanı sıra, alım yapan kurumlar, aldıkları kimi önlemlerle kuralların gereği gibi uygulanmasına engel olmuşlardır.

Örneğin ;

- a) İlan eşiklerinin altında kalmak amacıyla ihaleler parçalara bölünerek ilan edilmiş,
- b) Ulusal teknik standartların şart koşularak ve belirli mallar talep edilerek yerli üreticileri lehine avantaj tanınmıştır,
- c) Yabancı isteklilerden kimi özel mali ve teknik kapasite göstergeleri istenmiştir,
- d) İsteklilere tanınan süreler yetersizdir,
- e) Direktiflerin istisna hükümlerinden yararlanabilmek amacıyla, açılan ihaleler daha önce açılan ihalelerin devamı gibi gösterilmiş, ya da acil durum adı altında alım yapılmış; milli savunmaya ilişkin alımlarda, yapılan alımın niteliğine bakılmaksızın askeri alım niteliğinde sayılmış ve böylece istisnaların uygulama alanı genişletilmiştir.

Bu çerçevede yapılan tahminler doğrultusunda Üye Devletlerde kamu alımlarının serbestleştirilmesinin aşağıda sayılan ekonomik yararları sağlayacağı düşünülmüştür:

- a) İhalelerde rekabeti artırarak, ihalenin en iyi teklif üzerine bırakılması sağlanacak,

b) Kamu kurumlarının mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine yaptıkları harcamalar asgari düzeye indirilecektir.

Rekabet gücü yüksek mal ve hizmet sunucularının piyasaya girmesi sonucunda üç tip etki ortaya çıkması beklenmekte idi:

a) Kamu kurumlarının benzer işler için mal ve hizmet sunucular ile yapım işi müteahhitlerine ödediği fiyatların yaklaşması, - kısa dönemli fiyat etkisi,

b) Kaynakların daha etkin kullanımı ile üretim sürecinin rasyonalizasyonu sağlanarak, maliyetlerin düşmesi-orta vadeli rekabet etkisi,

c) Birleşmeler ve ortaklıklar yolu ile Avrupa sanayisinin stratejik kollarında yeniden yapılanmanın sağlanması, böylece, Amerikalı ve Japon sanayi devleri ile yarışabilecek firmaların ortaya çıkması- uzun dönemli yeniden yapılanma etkisi.

1987 yılında başlayan Tek Pazar Programının 1993 yılında tamamlanması ile, 1971 ve 1977 yıllarında kabul edilen ilk kamu alımı direktiflerinin yerini Topluluğun o günkü ihtiyaçlarına uygun yeni direktifler almıştır:

a) 93/36/EEC nolu Mal Alımı Direktifi,

b) 93/37/EEC nolu Yapım İşleri Direktifi,

c) 92/50/EEC nolu Hizmet Alımı Direktifi,

d) 89/665/EEC nolu Şikayetlerin Çözümüne İlişkin Direktif,

e) 93/38/EEC nolu Kamu Hizmeti Sunan Şirketler Tarafından Yapılan Alımlara İlişkin Direktif,

f) 92/13/EEC nolu Kamu Hizmeti Sunan Şirketler Tarafından Yapılan Alımlara İlişkin Şikayet Mekanizmasını Düzenleyen Direktif,

Ancak yapılan bu çalışmaların mevcut sorunların mutlak çözümünü sağlayamamış olması ve kamu alımları politikasının, Avrupa Tek Pazarı'nın hedeflerine ulaşması açısından çok büyük önem taşıması nedeniyle Komisyon, 1996 yılında, Avrupa Birliği'nde kamu alımlarının genel çerçevesini çizen bir "Yeşil Kitap" yayınlamıştır. Yeşil Kitap'ta, Komisyonun konuya ilişkin temel noktalardaki bakış açısı ortaya koyulmuştur.

Yeşil Kitaba ilişkin olarak ilgili taraflardan gelen katkı ve görüşleri analiz eden Komisyon, 11

Mart 1998 tarihinde “**Avrupa Birliği’nde Kamu Alımları**” isimli tebliğ ile Avrupa Birliği’nde Kamu Alımlarına ilişkin gelecek stratejisini ortaya koymuştur.

Söz konusu Tebliğ’de,

- a) Mevcut direktiflerin basitleştirilerek, piyasa gelişmelerine kolaylıkla uyum sağlanması,
- b) Çerçeve sözleşmeler,
- c) İmtiyaz sözleşmeleri ve kamu-özel ortaklıklarının diğer şekilleri,
- d) İhale politikasının uygulanmasına ilişkin işbirliği’nin geliştirilerek sorumluluğun üye devletler, Komisyon ve ekonomik operatörler arasında dağıtılması,
- e) Kamu alımları politikasının uygulanmasından sorumlu bağımsız uzman kuruluşların oluşturulması,
- f) Piyasa gözetimi,
- g) Yolsuzlukla mücadele,
- h) Komisyon tarafından yapılan alımlar,
- i) KOBİ’ler,
- j) Elektronik alım usulleri,
- k) Kamu alımları politikasının, savunma ve çevre politikaları, sosyal politika, tüketicinin korunması ile uyumlaştırılması,
- l) Üçüncü ülkelerin kamu alımları pazarlarına erişimin sağlanması gibi unsurlara değinilmiştir.

Yukarıda sayılan hedefler çerçevesinde, yasal çerçevenin basitleştirilmesi ve hükümlerin daha açık hale getirilmesi amacıyla Komisyon, bir dizi değişiklik kararı almıştır. Buna ek olarak, klasik direktifler olarak adlandırılan üç direktifin tek bir metin haline getirilmesi konusunda anlaşmaya varılmıştır. Komisyon, 2000 yılı iş programında söz konusu Direktif tekliflerini üyelere sunmuştur.

Bu çerçevede, 2004/18/EC sayılı ve 31.03.2004 tarihli Konsey ve Parlamento Direktifi ile mal, hizmet ve yapım işlerine ilişkin kamu alımlarını düzenleyen kurallar tek bir metinde birleştirilmiştir. 2004/17/EC sayılı ve aynı tarihli diğer bir Direktif ile ise su, enerji, ulaştırma

ve posta hizmetleri alanlarında faaliyet gösteren kamu kuruluşları ve özel şirketler düzenlenmiştir [7].

3.1.2 2004/18/EC AB Direktiflerine Göre İhale Sistemi

Avrupa Topluluğunda birincil mevzuat, Topluluk hukukunun temel kaynakları olan Avrupa Topluluklarını kuran antlaşmalar (AKÇT, AET ve EURATOM Antlaşmaları) ve bu antlaşmaları tadil eden diğer belge ve antlaşmalardan (Avrupa Tek Senedi, Maastricht Antlaşması, Amsterdam Antlaşması, Nice Antlaşması, yeni üyelerin katılımını sağlayan Katılım Antlaşmaları) oluşmaktadır. Birincil mevzuat kaynakları Topluluğun anayasası niteliğindedir.

İkincil mevzuat ise, kendilerine birincil mevzuatla tanınan düzenleme yapma yetkisine dayanarak, belli Topluluk organlarının, (konsey, komisyon, parlamento) bazen tek başına, bazen de diğer organlarla işbirliği yaparak çıkardıkları mevzuattır. (tüzük, direktif, karar vs.) [8].

Avrupa Topluluğu Hukukunun birincil kaynağı olan Topluluk Antlaşmalarında (Avrupa Topluluğu Antlaşması, Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu Antlaşması ve Avrupa Atom Topluluğu Antlaşması), kamu ihaleleri konusunu doğrudan düzenleyen bir hüküm yoktur. Kamusal ihalelere ilişkin düzenlemeler, Avrupa Topluluğu Antlaşması'nın ulusal mevzuatların uyumlaştırılmasına ilişkin 94 ilâ 97. maddeleri esas alınarak yapılmaktadır. Dolayısıyla, kamusal ihale usulleri bir uyumlaştırma sürecinin konusudur ve bu nedenle bu alan yönergelerle (direktiflerle) düzenlenmektedir.

Avrupa Topluluğu'nun temel amaçlarından biri de, malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımının temin edildiği bir serbest iç pazar oluşturmaktır. Bundan dolayı, Avrupa Topluluğu'nu kuran Antlaşma (AT Antlaşması) Topluluk faaliyetlerinin, iç pazardaki rekabetin bozulmamasını ve üye ülke mevzuatlarının ortak pazarın işleyişi için gerekli olacak düzeye kadar yakınlaştırılmasını temin eden bir sistemi içermesi için gerekli araçlara sahip bulunmaktadır. Bu hedefleri gerçekleştirmek ve uygulamada bu hedeflere uyulduğunu temin etmek için AT Antlaşması, üye ülkeler tarafından uygulanacak ve kamu ihale sürecinde kamu kurumlarınca gözetilecek temel ilkeler vazetmiştir. Söz konusu Antlaşmanın kamu İhalelerine hukuksal dayanak oluşturan ilkelerini şu şekilde sıralamak mümkündür:

- a) Malların serbest dolaşımı;
- b) Şirket kurma hakkı;

c) Hizmet sunma özgürlüğü;

d) Tabiiyetinden (milliyetinden) dolayı ayrımcılık yapmaya ilişkin genel yasak (ayrımcılık yapmama ilkesi).

Kamu ihalelerine belirli ve özel bir biçimde atıf yapılmamasına rağmen AT Antlaşmasında yer alan bu ilkeler, AB'ye üye ülkelerin kamu alımları sektöründe de uygulamada dikkate alınması gerekmektedir. Gerçekten de ihale yapan idareler, eşik değerin altındaki ihaleler dahil yaptıkları tüm ihalelerde anılan ilkelere uymak ve atıflarda bulunmak zorundadır.

AT Antlaşması ilkelerinden kamu ihale sektöründe üye ülkelerce uyulması gerekli bir dizi kuralları belirlemek mümkündür: Bu ilkeler aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:

a) Ayrımcı olmama;

b) Eşit muamele;

c) Şeffaflık;

d) Karşılıklı tanıma.

Öte yandan AB ihale mevzuatı kamu ihalelerinin tüm üye ülke isteklilerine eşit koşullarda açılmasını ve teklif vermenin daha şeffaf yapılmasını temin etmektedir. Zira açık bir kamu ihale sürecinin faydası artan rekabet ve dolayısıyla performans ve kaliteden ödün vermeden daha düşük fiyatlardan alımın yapılması ile yenilikçidir.

Roma Antlaşması, tabi olunan vatandaşlığa bağlı olarak uygulanan ayrımcılığı ve mal ve hizmet seçiminde kısıtlamaları yasaklayan ilk kamu ihale kurallarını içermesine karşın bu kurallar fazlasıyla genel ve muğlak olduklarından uygulamada zorluklar ortaya çıkarmaktaydı.

İç pazarın tam olarak işlerlik kazanmasına dair Beyaz Kitabın yayınlanmasından sonra (1995), kamu ihalelerinde şeffaflığı sağlayan mevcut usuller ve sektörün etkin bir şekilde rekabete açılması iyileştirilmiştir. Konsey, Parlamento ve Komisyon, gerek geleneksel ihale mercileri (merkezi hükümet, bölgesel ve yerel makamlara bağlı organlar) ve gerekse su, enerji ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde (kamu hizmetleri alanında) faaliyet gösteren kamusal, yarı kamusal ve özel kurumlar tarafından verilen yapım, mal ve hizmet ihalelerini kapsayan bir topluluk mevzuat çerçevesi oluşturmuştur.

Bu söylenenler ışığında, kamusal ihale usullerine ilişkin Avrupa Topluluğu düzenlemelerin genel amaçları,

a) Malların, işgücünün, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımını sağlamak ve bu konudaki hukuksal ve fiili engelleri kaldırmak,

b) Ortak ve yeknesak ihale usulleri yoluyla, ulusal ihalelere başka üye devletlerden katılımı kolaylaştırmak ve artırmak,

- c) İhalelere katılım koşullarını düzenleyerek engelleyici uygulamaları önlemek,
- d) Hem kaynak kullanımı hem de denetim bakımından saydamlığı sağlamak ve bu yolla ulusal kayırmacılığı, örtülü kaynak aktarımını ve devlet yardımlarını engellemek,
- e) Denetim olanakları yaratmak ve bunları işler tutmak olarak özetlenebilir.

AB’de kamu ihalesi konusu, AB’yi oluşturan yasal belgeler, politikalar, yasal çerçeve ve kurumsal yapının tamamı olan Müktesebatın (Acquis Communautaire) önemli bir parçasını teşkil etmektedir.

AT antlaşmasındaki bu temel prensiplerinin yanında kamu alımlarını etkileyen ve uygulamaya yön veren bir dizi direktiflerle de AB kamu alımları şekillendirilmektedir. Bu ilkeler, Topluluk düzeyinde kamu ihale direktifleri aracılığıyla uygulanmaktadır. Bu Direktifler;

- a) 31 Mart 2004 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konsey’in Kamu Yapım İşleri, Kamu Mal Alımları ile Kamu Hizmet Alım İhale Usullerinin Koordinasyonuna İlişkin 2004/18/EC sayılı Direktifi,
- b) 31 Mart 2004 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Konsey’in Su, Enerji, Ulaştırma ve Posta Hizmet Sektörlerinde Faaliyet Gösteren İşletmelerin İhale Usullerinin Koordinasyonuna İlişkin 2004/17/EC sayılı Direktifi, olmak üzere iki ana metinden oluşmaktadır.

AB’de klasik kamu alımları; yapım işleri ile mal ve hizmet alımlarına ilişkin usulleri belirleyen 31 Mart 2004 tarihli ve 2004/18/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi ile düzenlenmektedir. Söz konusu Direktif, 93/36/EEC sayılı Mal Alımı Direktifini, 93/37/EEC sayılı Yapım İşleri Direktifini ve 92/50/EEC sayılı Hizmet Alımı Direktifini tek bir çatı altında toplamıştır. Söz konusu Direktifle temel olarak; merkezi satın alma organları, çerçeve anlaşmalar, rekabetçi diyalog (competitive dialog) ve çevresel/sosyal hususlara ilişkin önemli hükümler getirilmiştir.

2004/18/EC sayılı Direktif, yaklaşık maliyetin hesaplanmasına ilişkin özel bir madde içermektedir. Direktifte, yapım işlerinde, idare tarafından yükleniciye sağlanan imkânların ve yapılan mal ve hizmet katkılarının da yaklaşık maliyetin hesaplanmasında dikkate alınması gerektiği belirtilmektedir.

2004/18/EC sayılı Direktifin 47/2 maddesi ile 48/3 maddelerinde ise, ekonomik-mali ve mesleki-teknik yeterlikle ilgili olarak, bir iktisadi işletmenin diğer işletmelerle kurmuş olduğu bağlantının yasal özelliğine bakılmaksızın söz konusu işletmelerin kapasitelerinden faydalanabileceği hükme bağlanmıştır. İhaleye katılımda yeterlikle ilgili olarak kalite güvence standartları bakımından AB standartlarını vurgulayan bir yaklaşım benimsenmiştir.

“Açık ihale usulü” ve “belli istekliler arasında ihale usulü”ne ilaveten Direktifle getirilen rekabetçi diyalog usulü ile, “pazarlık usulü” kapsamında yer alan bazı işlerin bu usulle yaptırılabilmesi imkanı sağlanmıştır. Diğer taraftan, “pazarlık usulü”nün kullanılacağı durumlar daha ayrıntılı olarak belirtilmiştir. Ayrıca, “çerçeve sözleşmeler” ve “dinamik alım sistemi” yeni alım teknikleri olarak belirlenmiş, satın almada etkinlik ve kolaylık sağlanması hedeflenmiştir.

Söz konusu Direktifle, Üye Devletlerin izledikleri sosyal politikalara ve çevrenin korunmasına, kamu ihaleleri aracılığı ile olumlu katkıda bulunulması amaçlanmıştır [7].

AB direktiflerinin üç genel prensip üzerine inşa edildiği söylenebilir.

Bunlar;

- a) İhalelerin ilan edilmesi,
- b) İhalelerde potansiyel yabancı isteklilerin ihale dışına çıkmasına neden olabilecek her türlü teknik özellik şartının yasaklanması,
- c) İhaleye katılma ve ihalenin verilmesi işlemlerinde objektif kriterlerin kullanılmasıdır.

Bu Direktiflerin amacı tüm ulusal hükümet ihalelerine ilişkin kuralları uyumlaştırmak değildir. Bunun yerine, direktifler, değeri belli bir eşiği aşan ihalelerde uyulması gereken usulleri, sağduyuya dayandığı kabul edilen kurallar koymak suretiyle, aynı çizgiye getirmektedirler. Belli bir eşiğin altında kalan ihalelerde şeffaflığı sağlayacak yöntemler, üye ülkelere bırakılmaktadır.

Direktifler, uygun ilan yöntemi ve şeffaflığı öngörerek, ihalelerin yapılma yöntemleri arasında tercih sıralaması oluşturarak, teknik şartnameler hakkında ortak kurallar koyarak ve adayların seçimi ve ihalelerin yapılması ile ilgili kriterleri belirleyerek, ihalelerin yapılmasında uygulanacak kuralları birbiriyle uyumlu hale getirmektedir. Aynı zamanda, kamu ihaleleri ile ilgili topluluk hukukunun ya da onu yerini alan ulusal kuralların ihlali durumunda firmaların başvurabileceği yolları belirlemektedir.

İhale usullerine ilişkin yönergelerin adlarından da anlaşılacağı üzere, AT tüm ihale konularını düzenlememekte, belirli konuları hedeflemektedir. Diğer yandan, ihale usullerinin, AT düzenlemelerinde, bir "sözleşme" ile sonuçlanan süreçler olarak kurgulandığını belirtmek gerekir. Sözleşmeler ise taraflar, sözleşme konusu iş ve maddi karşılık esas alınarak belirlenmiştir.

Anılan Yönergeler, oldukça ayrıntılı olarak çeşitli istisnalar da kabul etmiştir. Bu istisnaları, konusal istisnalar ile iş değerinin belirlenen eşik değer altında kaldığı haller olarak ayırmak olanaklıdır.

Tek pazarın tam olarak işlerlik kazanması ve iyi şekilde işleminin sağlanması, Avrupa Birliğinin kendisine acil ve öncelikli olarak tayin etmiş olduğu görevlerden biridir. Bu hedef, ancak kamu ve özel kuruluşlar tarafından açılan ihalelerde tüm firmaların eşit şekilde rekabet etmeleri sağlandığı zaman gerçekleşmiş olacaktır.

AB Kamu İhale Politikası, kamu ihalelerinde istekliler arasında rekabeti teşvik ederek kamu sektörü kaynaklarının en etkin biçimde kullanımına yardımcı olmayı hedeflemektedir. AB'nin mevcut Kamu İhale Politikası, AB'de rekabete açık, şeffaf ve ayrımcılık gözetmeyen kamu ihale pazarlarının oluşturulması için bir araç görevi görmektedir.

Diğer bir önemli husus da, kamusal ve yarı kamusal kuruluşlara daha iyi kalitede mal ve hizmeti daha iyi fiyattan satın alma fırsatı tanınmış olması ve böylelikle de rekabetin teşvik edilerek ekonomik gelişmeye katkıda bulunulmasıdır [9].

3.2 Türk İhale Sistemi ile AB Kamu İhale Mevzuatı Arasındaki Temel Farklar ve Uyum Çalışmaları ile Yapılan Değişiklikler

Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliğine aday olduğundan ve adaylığın beraberinde gelen AB mevzuatına uyum sağlama sorumluluğunu yerine getirme isteği ile çıkarılan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ile Kamu; Yapım İşleri, Mal Alım ve Hizmet İhalelerinin Sonuçlandırılması Usullerinin Koordine Edilmesine İlişkin 31 Mart 2004 tarih ve 2004/18/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi Direktifi arasındaki farklar ve AB'ye uyum sürecinde ortaya çıkan bu farkları minimuma indirmek için yapılan çalışmalar bu bölümün konusudur.

3.2.1 Türk İhale Sistemi ile AB Kamu İhale Mevzuatı Arasındaki Temel Farklar

Rekabetçi Diyalog

Rekabetçi diyalog belli istekliler arasında ihale usulü ile pazarlık usulü karışımı olan ve pazarlığın aşamalarını kurallara bağlayan bir yöntemdir [10]. Bazı idareler entegre ulaşım projeleri, büyük bilgisayar ağı projeleri ya da karmaşık ve yapılandırılmış finansman gerektiren, finansal ve yasal formatı önceden tespit edilemeyen projeler gibi özellikle karmaşık projeler gerçekleştirmektedir. Açık ya da belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale başarı ile sonuçlandırılmadığı durumlarda rekabetçi diyalog ile hem rekabeti sağlamak hem de ihalenin tüm boyutlarını her aday ile ayrı ayrı görüşmek mümkündür. Böylece idarenin ihalenin tüm boyutları görüşme ihtiyacı esnek bir yöntem olan rekabetçi diyalog ile karşılanmış olacaktır [11]. Direktifin 29'uncu maddesinde rekabetçi diyalog'un kuralları

belirtilmektedir. Gerekçede de belirtildiği gibi bu usulün kullanımı yalnızca özellikle karmaşık ihaleler için düşünülmüştür. İdare ihtiyacını bir ihale duyurusunda belirtecektir. Direktifin ilgili hükümleri uyarınca adaylarla ihtiyaçlarını karşılamak için en uygun olan araçları belirlemek ve tanımlamayı hedefleyen bir diyaloga girecektir. Seçilmiş Diyaloğun sonuçlandırıldığını ilan ettikten ve isteklilere durumu bildirdikten sonra idare isteklilerden son tekliflerini sunmalarını isteyecektir. Tekliflerde işin yerine getirilmesinde gereken bütün unsurların yer alması gerekmektedir. İdarenin talebi üzerine tekliflere açıklık kazandırılabilir, daha net olmaları sağlanabilir yada gerekli düzenlemeler yapılabilir ancak bu açıklamalar, düzenlemeler, ayarlamalar yada verilen ek bilgiler rekabeti engelleyici yada ayrımcı nitelikte olacak şekilde teklifin temel özelliklerine değişiklikler getiremezdir [11]. Değerlendirme kriterlerine uygun olarak ekonomik açıdan en avantajlı teklif seçilecektir. İdarenin isteği üzerine ve teklifte esaslı değişikliklere yol açmadan ve rekabeti bozacak yada ayrımcılığa imkan tanımayacak şekilde ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren istekliden, teklifinin içeriğine açıklama getirmesi veyahut teklifte belirttiği taahhütleri onaylamasını isteyebilir. Tekliflerin temel niteliklerinde değişiklik yaparak, ihale tamamlandığında başarılı işletmeye yeni şartlar getirmek yada ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi olarak seçilmiş olan istekli dışında bir istekliyi ihaleye dahil etmek gibi rekabeti engelleyecek şekilde kullanılmamalı (Direktif no. 2003/18/EC 16 no.lu gerekçe). İdare isteklilere prim veya ödemeler öngörebilir [11].

Elektronik Müzayede

Elektronik müzayede mükerrer bir süreç olup birinci aşamasında teklif elektronik bir cihaz ile değerlendirilir. Sonraki aşamalarda indirimli, teklifin tamamı ve/veya teklifin bazı kalemlerini içeren, fiyat sunulup tekliflerin otomatik değerlendirilmesi sağlanmaktadır. Sonuç olarak, yapım işleri tasarımı gibi fikri performansa dayalı hizmet ve yapım işi ihalelerinde elektronik müzayede kullanılamaz [11].

Direktifin 54 üncü maddesinde elektronik müzayede sürecinin kuralları belirtilmektedir. Bu uygulama zorunlu olmayıp AB üyesi ülkeler isterse bu uygulamayı kullanabilmektedir. Şartnamelerin yeterli derecede kesin oldukları durumlarda açık, belli istekliler arasındaki ihale usulü ve ihale duyurusunda bulunarak pazarlık usulü ile yapılan ihalelerden önce elektronik müzayede yapılabilmektedir. Çerçeve anlaşmaları kapsamında yeniden yapılacak ihalelerde aynı koşulların sağlandığı durumlarda ve dinamik satın alma sistemleri kapsamında yapılacak ihalelerde de uygulanabilmektedir. Elektronik müzayedede ihalenin karara bağlanmasının iki yolu vardır. En düşük fiyata göre karar verildiği durumda müzayede yalnızca fiyatlara göre

yapılacaktır, ekonomik olarak en avantajlı olan teklifin seçildiği durumlarda teklif edilen fiyat ve/veya şartnamede belirtilen kalemlere verilen bedellere göre seçim yapılmaktadır [12]

Dinamik Alım Sistemleri

Direktifin 1. maddesinde verilen tanımda dinamik satın alma sistemleri yaygın satın alımlar için kullanılan tamamen elektronik bir süreç olarak tanımlanmaktadır. İdarenin ihtiyaçlarını karşılayabileceği, piyasada mevcut olan, hizmet veya malzemenin bulunduğu durumlar için hazırlanan sistemdir. Sistem sınırlı bir süre kullanılmaktadır ve bütün katılım şartlarına uyan ve şartnameye uygun ilk bir teklifi sunan isteklilere açıktır. Direktifin 33. maddesinde sistemin uygulanma şartları belirtilmektedir. AB üyesi ülkeler idarelerinin dinamik satın alma sistemleri uygulayabileceklerini öngörebilirler. Dinamik satın alma sistemi kurabilmek için idare açık ihale usulünün bütün aşamalarını uygular. Değerlendirme kriterlerine uyan ve şartnameye uygun ve bağlayıcı olmayan teklif veren bütün istekliler sisteme dahil edilir. Bağlayıcı teklifler şartnameye uygunluk sağladığı sürece her zaman düzeltilebilir [12].

Çerçeve Anlaşmalar

Direktifin birinci maddesi çerçeve anlaşmasının tanımını vermektedir. Buna göre bir ya da birden fazla idare ile bir ya da birden fazla istekli arasında belli bir süre içinde verilecek ihalelerin şartları, özellikle de fiyat veya gerekli görüldüğü durumlarda öngörülen miktarın belirlenmesi amaçlamaktadır. Direktifin 32. maddesinde çerçeve anlaşması ile ilgili ayrıntılı bilgiler verilmektedir. Bu maddeye göre AB üyeleri ülkeler idarelere çerçeve anlaşması yapma olanağı öngörebilirler. Çerçeve anlaşması yapılırken, idare, direktifte belirtilen kuralları anlaşma esnasında yapılan ihalelerin tüm aşamalarında sonuçlandırılmasına kadar uygular [12].

Eşik Değerler

AB ve Türkiye Cumhuriyetinde eşik değer uygulamaları bulunmaktadır, ancak iki uygulama arasında temel farklar görülmektedir. Direktifin 7inci maddesine göre, kamu ihalelerindeki eşik değer direktifin diğer maddelerinde belirtilen istisnalar ve tahmini değeri katma değer vergisi hariç tahmini maliyeti eşik değer eşit veya üzerinde olan kamu ihalelerinde 2004/18/EC no.lu direktifin uygulanması zorunludur. Eşik değerler mal alımları ve hizmet ihalelerinde 162.000 veya 249.000 avrodur. Kullanılacak değer idarenin türüne bağlıdır ve direktifin ekinde belirtilmektedir. Yapı ihalelerinde eşik değer 6.242.000 avrodur. Tahmini maliyeti eşik değer altında kalan ihalelerde direktif uygulanmıyor [12].

İhale İlan/Duyuru Süreleri

AB direktifinde duyuruların yapılması için verilen sürelerde Kamu ihale Kanunu'na göre bazı farklılıklar bulunmaktadır. Açık ihale usulünde ihale tarihinden 52 gün önce duyuru yapılır. İdare tarafından ön bilgi duyurusu yayımlandığı hallerde süre genel olarak 36 güne kısaltılabilir ancak bu süre hiçbir şekilde 22 günden daha az olamaz (AB Resmi Gazete). Ön bilgilendirme ilanı AB Resmi Gazetede veya idarenin kendi alıcı profilinde yayımlanır. İdare ön bilgilendirmeyi kendi alıcı profilinde yayımlayacak ise AB komisyonuna yayımlanma tarihinden önce elektronik yolla bunu bildirir. Elektronik yollarla hazırlanmış ve gönderilmiş olan duyurularda 52 günlük veya 36 günlük süre 7 gün kısaltılabilir. Duyurunun yayımlandığı tarihten itibaren ihale belgelerine ve her türlü ek belgeye elektronik yollarla sınırsız ve tam erişim tanındığı durumlarda 52 günlük süre 5 gün kısaltılabilir. Duyuruda internet adresi belirtilmelidir. Belli istekliler arasındaki ihale usulü, duyuruda bulunarak pazarlık usulü ve rekabetçi diyalogda ihaleye katılım başvuruda bulunabilmenin asgari süresi 37 gündür ve belli istekliler arasındaki ihale usulünde tekliflerin yollanmasına ilişkin asgari süre davetin gönderildiği tarihten itibaren 40 gündür. İdare ön bilgi duyurusu yayınladı ise belli istekliler arasındaki ihale usulünde tekliflerin yollanması için öngörülen 40 günlük süre genel olarak 36 güne kısaltılabilir ve bu süre hiçbir şart altında 22 günden daha kısa olmayacaktır. İhale ilanı elektronik yollarla hazırlanmış ve gönderilmiş ise ihaleye davetin gönderilmesine ilişkin süre (37 gün) 7 gün kısaltılabilir. İdare duyuruyu yayımlandığı tarihten itibaren ihale belgelerine ve her türlü ek belgeye elektronik yollarla sınırsız ve tam erişim tanındığı durumlarda tekliflerin gönderme süresini (40 gün) 5 gün kısaltılabilir. Duyuruda internet adresi belirtilmelidir. Direktifin 43. maddesinde, verilen bütün ihaleler, çerçeve anlaşmaları ve dinamik satın alma sistemleri için ihale sonuç ilanının hazırlanacağı belirtmektedir [12].

3.2.2 5812 sayılı Kanun Çerçevesinde AB'ye Uyum İçin Yapılan Son Değişiklikler

Elektronik İhale Sistemi İle İlgili Düzenlemeler

5812 sayılı (Kamu İhale Kanunu İle Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun) kanun ile AB Direktiflerine uyum için yapılan yeniliklerden biride elektronik ihale sistemine geçişin temellerin atılmasıdır.

Ülkemizde Kamu İhale Kurumu halen; ihale ilanlarını yayımlamak, istatistikler oluşturarak yayımlamak, ihalelere katılmaktan yasaklananları izleyerek idarelerin yasaklılık teyit taleplerine ilişkin işlemleri sonuçlandırmak üzere bilgi işlem teknolojilerinden

yararlanmaktadır. Ancak, asıl amaç elektronik ihalenin hayata geçirilmesidir. Kanun değişikliğiyle, elektronik ihalenin hayata geçirilebilmesi için gerekli olan yasal altyapı kurulmuştur. Bu kapsamda Kurum; Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması hususunda yetki verilmiş, ayrıca yeni bir alım sistemi olan ve tamamen elektronik ortamda işleyecek dinamik alım sistemi ile elektronik eksiltmede sistemimize dahil olmuştur.

5812 sayılı kanun ile; ihale sürecindeki, ilan ve ihale dokümanının hazırlanması, yeterliğe ilişkin belgelerin sunulması, tekliflerin hazırlanması, sunulması ve değerlendirilmesi, ihalenin karara bağlanması, kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi ve sözleşmenin imzalanması işlemleri elektronik araçlar kullanılarak gerçekleştirilebilecektir.

Elektronik ihale işlemleri, her bir idarenin kendisi tarafından, Kamu İhale Kurumu tarafından oluşturulan Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yürütülecektir. Elektronik ihale ile birlikte, ihalelere katılım ve rekabetin artırılması, ihale işlemlerinin etkin ve hızlı bir şekilde yürütülmesi ve işlem maliyetlerinin azaltılması sağlanacaktır [13]

Kanunda, dinamik alım sistemi; ihale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım süreci ve elektronik eksiltme ise; tekliflerin değerlendirilmesinin ardından elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin bir elektronik araç marifetiyle otomatik değerlendirme metotları kullanılarak yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması şeklinde tekrar eden işlemler olarak tanımlanmıştır (Kepek, 2009).

Bu çerçevede, “Kamu Alımları” faslına ilişkin AB Komisyonu açılış kriterinden biri olan modern ihale prosedürlerinin ülkemiz kamu ihale sisteminde kullanılması kriteri (dinamik alım sistemi ve elektronik eksiltme gibi) büyük ölçüde gerçekleştirilmiş olmaktadır.

Çerçeve Anlaşmalarla İlgili Düzenlemeler

Sadece sağlık hizmeti veren idarelerin uygulayabildiği çerçeve anlaşmalar 5812 sayılı kanunla bütün idarelerin sürekli biçimde ihtiyaç duydukları mal, hizmet ve yapım işlerini de kapsamıştır [13]

İdareler, ihtiyaç duydukları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usulünü uygulamak suretiyle çerçeve anlaşmalar yapabilecek ve teminat alınmasına ilişkin hükümler hariç olmak üzere, ihalelerin sözleşmeye bağlanması

hakkında kanunda yer alan hükümler çerçevesinde, süresi 48 ayı geçmemek üzere çerçeve anlaşmalar imzalanabilecektir. İstenilen şartları sağlayan yeterli sayıda isteklinin bulunması halinde, çerçeve anlaşmaya taraf olacak istekli sayısı 3'ten az olmamak üzere idarece belirlenecek ve çerçeve anlaşmaya ilişkin şartları sağlayan 3 isteklinin bulunmaması halindeyse 2 istekli ile çerçeve anlaşma yapılabilmesine de izin verilecektir. Kanunla, bütün koşulların baştan belirlenmiş olması kaydıyla tek istekliyle de çerçeve anlaşma yapılabilme imkanı getirilmiştir (Kepek, M. 2009).

Şikayet Sisteminin İyileştirilmesi ile İlgili Düzenlemeler

Yapılan ihalelerde şikayet sisteminin, zaman zaman yerinde kullanılmaması ve istismar edilmesi kamuya ait işlerin kamu ihale mevzuatı çerçevesinde gerçekleştirilmesinde ciddi bir zaman ve kaynak kaybına neden olmaktadır. Bu çerçevede, 5812 sayılı Kanunla, Direktiflerle uyumda gözetilmek suretiyle ihalelere yönelik yapılacak başvurulara ilişkin incelemelerin kısa süre içerisinde tamamlanması sağlanacak ve böylece uygulamada yaşanan bazı sorunlar ortadan kaldırılacak bir sistem hayata geçirilmiş olacaktır (Kepek, 2009).

5812 sayılı kanuna göre idareye yapılan şikayet başvuru süresi 10 gün yalnız doğal afet veya milli savunma gibi konuların söz konusu olduğu ihalelerde 5 gün olarak sınırlandırılmıştır. İdarenin şikayete cevap verme süresi 10 güne indirilmiştir. Kuruma itirazın şikayet süresi de 10 güne indirilmiştir.

İhale dökümanına yönelik şikayetler ihale tarihinden en az 3 iş günü öncesine kadar yapılabilecektir.

Önceki durumda, şu anda olduğu gibi idarelere yapılan şikayet başvurularından herhangi bir ücret alınmamakta, kuruma yapılan itirazın şikayet başvurularında ise 301TL başvuru ücreti alınmakta idi.

Öte yandan, ihalelere şikâyet başvuru bedeli arttırılmak suretiyle şikayet başvuruları zorlaştırılmıştır. Ayrıca şikâyetler için teminat yatırılması şartı getirilmiş ve iddia haklı bulunmazsa teminata el konulması öngörülmüştür. Kuruma yapılacak itirazın şikayet başvurularından alınan teminat bedeli, ihalenin tür ve tutarına göre 1000, 2000, 3000 veya 4000TL olarak yeniden belirlenmiştir [13].

İhalelerde Saydamlığın Artırılması İle İlgili Düzenlemeler

AB, direktiflerinde eşik değerin üstünde olan ihalelerin yayımlanmasını zorunlu hale

getirmiştir. AB, böylece kamuoyu denetiminin etkin bir şekilde yürütülmesini amaçlamıştır. Türkiye ise 5812 sayılı Kanunla, bütün ihale sonuçlarının Kamu İhale Bülteninde yayımlanarak ilan edilmesi zorunluluğunu getirmiştir. Böylece kamu ihale sistemimiz bir çok gelişmiş ülkede dahi olmayan bir şekilde kamu alımlarında saydamlığı ve rekabeti sağlamış olacaktır.

Ayrıca, yapılan düzenleme ile ihale sonuçları en geç 15 gün içinde Kamu İhale Kurumu'na bildirilme zorunluluğu getirilmiştir. Bu sonuçlardan, kanun kapsamındaki ihalelere ilişkin olanlar, Kurum tarafından Kamu İhale Bülteninde yayımlanacaktır. Bu çerçevede Kamu İhale Kurumu ihalelerin hangi istekli üzerinde kaldığını yayımlayabilecek ve kamuoyu denetimini etkin hale getirecektir (Kepek, 2009).

İhalelerin Aşırı Düşük Teklif Sahibi İsteklilerin Üzerinde Bırakılmasını Önleme ile İlgili Düzenlemeler

5812 sayılı Kanunla yapılan düzenleme ile, ihale komisyonlarına, tekliflerden aşırı düşük olanların tespiti ve değerlendirilmesinde Kurum tarafından belirlenen kriterleri esas almaları zorunluluğu getirilmektedir. Kamu İhale Kurumuna da bu değerlendirmeye esas olmak üzere hangi bilgi ve belgelerin kabul edilebileceğine yönelik olarak, ayrıntılı ve somut kriterler belirlemesi konusunda yetki ve görev verilmektedir.

Ayrıca, Kurum bu maddenin uygulanmasında; aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değer ve sorgulama kriterleri ya da ortalamalar belirleme konusunda yetkili kılınmıştır.

Yapım işlerinde, ihalenin sınır değerinin altında teklif veren isteklilerden biri üzerinde bırakılması halinde kesin teminat, teklif edilen bedel yerine sınır değerinin yüzde altısı üzerinden hesaplanarak alınacaktır.(Kamu İhale Kurumu)

Böylece aşırı düşük tekliflerin tespiti ve sorgulanması ile ilgili uygulama objektif kriterlere dayalı olarak yapılabilecektir.

Kamu İhale Kurumunun Yetki ve Görevleri İle İlgili Düzenlemeler

5812 sayılı kanunla yapılan düzenleme ile Kurumun ihbar, şikayet ve medyaya yansıyan haberler üzerine re'sen yaptığı iddiaların incelenmesi kapsamındaki görevi kaldırılmıştır.

Ayrıca, itirazın şikayet başvurusu üzerine Kurumca yapılacak incelemenin kapsamı; tüm ihale işlemlerinin incelenmesi yerine, başvuru sahibinin iddiaları, idarenin şikayet üzerine

aldığı kararda belirlenen hususlar ve itiraz edilen işlemler bakımından eşit muamele ilkesinin ihlal edilip edilmediğinin incelenmesi ile sınırlandırılmıştır.

Buna göre, ihale işlemlerini denetleyen kurum anlayışından, idareler ile ihaleye taraf olanlar arasındaki ihtilafların çözümüne odaklanan bir kurum anlayışına geçilmiştir.

Kurul Başkanı ve üyeleri, asli görevlerini aksatmamak kaydıyla telif ücreti karşılığı bilimsel amaçlı yayın yapabilecek, ücret karşılığı ders verebilecektir. Bunun dışında, özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamayacak, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamayacak, ticaretle uğraşamayacak, serbest meslek faaliyetinde bulunamayacaklardır [13].

İhale İlan Sürelerine Yönelik Düzenlemeler

Ön ilan yapılması durumunda; İdarelere yıl içerisinde ihale etmeyi planladıkları işlere ilişkin olarak mali yılın başında, alıma ilişkin bazı özet bilgileri içeren önilan yapma imkanı getirilmektedir.

Bu durumda, yıl içinde ön ilana konu olan alım açıklandığında, 40 günlük ilan süresine tabi ihalelerde ilan süresi 24 güne kadar indirilebilmektedir.

Ön ilan yapılmaması durumunda ise; İhale ilanlarının elektronik olarak hazırlanması ve gönderilmesi halinde 40 günlük ilan süresi 33 güne indirilebilmekte, buna ilaveten ihale dokümanına elektronik ortamda erişimin mümkün olması halinde ise 40 günlük ilan süresi 28 güne indirilebilmektedir [13].

İstisnalar ilişkin Düzenlemeler

5812 sayılı Kanunla, istisnaların kapsamı genişletilmiştir. Savunma, güvenlik gibi alanlardaki alımlar ile Makine Kimya Endüstrisi ve Et Balık alımları ile TÜBİTAK AR-GE alımları istisna kapsamına alınmıştır.

Uluslararası mükellefiyetlerden doğan veya ulusal amaçlı, savunma, güvenlik, insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların, süratli ve etkin bir biçimde temini amacıyla, önceden güvenceler alınmasına olanak sağlayan anlaşma veya sözleşme yaparak, mal ve hizmet alımları yapılabilmesi imkanı getirilerek 4734 sayılı Kanunda yer alan savunma alanındaki istisna daha esnek hale getirilmiş, uygulamadaki zorluklar giderilmiştir. Ayrıca, genel veya mahalli seçimler ile Anayasa değişikliklerinin halk oyuna sunulması durumunda, Yüksek Seçim Kurulu tarafından yapılacak bazı mal ve hizmet alımlarıyla,

mahalli seçimlerle ilgili İl Seçim Kurulu Başkanlıkları tarafından yapılacak oy pusulası basım hizmetlerinin doğrudan satın alınabilmesine imkan verilmiştir (Kepek, 2009).

3.3 FIDIC Şartnamelerinin İncelenmesi ve Yapım İşleri Genel Şartnamesi ile Karşılaştırılması

FIDIC (Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils) Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu müşavir mühendisleri temsil eden ulusal birlikleri şemsiyesi altında toplayan bir kuruluştur ve müşavir mühendisler ile hükümetler, finans kuruluşları, bankalar, sanayi ve ticaret kuruluşları, yükleniciler, üreticiler ve diğer inşaat endüstrisi paydaşları arasındaki ilişkileri sağlamak ve geliştirmek üzere kurulmuştur.

Ülkemizde dahil yaklaşık 70 ülkenin üyeliğine sahiptir. Bugün, dünya teknik müşavirlik kurallarını belirleyen ve Dünya Bankası, Kalkınma Bankaları gibi uluslararası finans kuruluşlarını yönlendiren tek ve en önemli uluslararası mühendislik ve teknik danışmanlık örgütüdür. 1913 yılında kurulmuş olan FIDIC örgütü, inşaat işleri ile ilgili tip sözleşme çalışmalarını 1957 yılından beri yayınlamaktadır. Zaman içinde uygulamada karşılaşılan sorunlar, gelişen yapı teknolojisi, değişen toplumsal yapı ve hukuk sistemi ile hızla gelişen uluslararası ilişkiler çerçevesinde söz konusu tip sözleşme revize edilmekte ve yeni baskıları piyasaya sürülmektedir. Bu yayımlar, FIDIC üyesi olan Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği (TMMMB) tarafından dilimize tercüme ettirilmiş olup, uygulamada orijinal İngilizce metin ile birlikte kullanılmakta, ancak burada bir karmaşa yaşanmaktadır. Bazı sözleşmelerde İngilizce metin esas alınarak Türkçe tercümesi yardımcı bir döküman olarak kabul edilmekte, başka bazı sözleşmelerde ise tam tersi bir durum hüküm altına alınmaktadır (Helvacı, 2001).

FIDIC Sözleşmelerinin özelliği ve güvenilirliğinin nedeni uzun süreçlerde ve farklı ülke ve uzman deneyimleri ile hazırlanmış olması ve deneme safhalarında görülen sorunların sürekli olarak revize edilmesi sonucu ortaya güvenilir ve sözleşmeyi imzalayan taraflar için adil metinlerin ortaya çıkmasıdır. FIDIC tip sözleşmeleri, tüm dünyadaki ilgililer ve paydaşlar tarafından bilinirler. Bu nedenle bir uygulama söz konusu olduğunda tip sözleşmenin her noktası taraflarca tekrar irdelenmez. Ancak, bu durum sözleşmelerin değiştirilemez olması demek değildir. FIDIC tarafından hazırlanan sözleşmeler genel şartları içeren sözleşmelerdir. Özel şartlar eklenerek bu sözleşmelerin her istediğimiz maddesi değiştirilebilir, iptal edilebilir ve yeni maddeler ilave edilebilir. (Uluslararası finans kuruluşları finanse ettikleri projelerde bazı maddelerin değiştirilmesine sınırlamalar getirebilirler) (Kerestecioğlu ve Acar, 2004).

FIDIC Tip Sözleşmeleri başlıca 5 adettir. Bunlar;

- a) "İşveren Tarafından Tasarımın Yapılması Durumunda İnşaat ve Mühendislik Sözleşmesi (Kırmızı Kitap)
- b) "Elektrik ve Mekanik Tesisler için ve Tasarımın Yüklenici Tarafından Yapılması Durumunda İnşaat ve Mühendislik İşleri Sözleşme" (Sarı Kitap)
- c) "Tasarla - İnşa Et - Anahtar Teslimi İşler için Sözleşme (Turuncu Kitap)
- d) "Tasarla - Temin Et - İnşa Et/Anahtar Teslimi Projeler için Sözleşme" (Gümüş Kitap)
- e) "Kısa Formlu Sözleşme" (Yeşil Kitap) ve İşveren Müşavir Örnek Hizmet Sözleşmesi (Beyaz Kitap) "

Uluslar arası kabul edilmiş ana kurallarla teçhiz edilmiş olan **I. Kısım** ile, işin yapılacağı yerdeki jeolojik şartlar yanı sıra, o memleketteki sosyo-ekonomik şartlar, işverenin işe müdahale arzusunun sınırları, işin tamamının veya kısım kısım teslimi gibi değişken şartları içeren **II. Kısım**, birlikte tek bir FIDIC Sözleşmesi'ni oluşturmak zorundadır (Uğur ve Erdal, 2008).

FIDIC Tip Sözleşmesi'nin uygulandığı projelerin geçirdiği aşamalar sırası ile şöyledir;

- a) Yatırım kararından önceki safha
- b) Proje denen eserin tarifi
- c) İhaleye davet, tekliflerin tetkiki ve sözleşmenin seçimi
- d) Projenin uygulanması
- e) Projenin kabulü ve garanti süresi
- f) Anlaşmazlıkların çözülmesi.

FIDIC'in 4.baskısı 25 ana başlıkta, 72 Maddeden oluşmaktadır. Ana Başlıklar aşağıda gösterilmiştir.

Kısım 1/Part 1 Genel Koşullar/General Conditions

1. Bölüm: Tanımlar ve Yorumlar / Definitions and Interpretation (mad. 1.1- 1.5)

2. Bölüm: Kontrollük ve Kontrollük Temsilcisi / Engineer's and Engineer's Representative (mad. 2.1- 2.6)

- 3. Bölüm:** Devretme ve Taşeronla Verme / Assignment and Subcontracting (mad 3.1- 4.2)
- 4. Bölüm:** Sözleşme Dökümanları / Contract Documents (mad. 5.1- 7.3)
- 5. Bölüm:** Genel Yükümlülükler / General Obligations (mad. 8.1- 33.1)
- 6. Bölüm:** İşgücü/Labour (mad. 34.1- 35 1)
- 7. Bölüm:** Malzemeler, Demirbaşlar, İşçilik / Materials, Plant, or Workmanship (mad.36.1 39.2)
- 8. Bölüm:** Durdurma / Suspension (mad. 40 1 – 40.3)
- 9. Bölüm:** Başlama ve Gecikmeler / Commencement and Delays (mad. 41.1- 48.4)
- 10. Bölüm:** Kesin Kabul / Defect Liability (mad. 49.1-50.1)
- 11. Bölüm:** Değişiklikler, İlaveler ve Çıkarmalar/ Alteration, Additions and Omissions (mad.51 1-52.4)
- 12. Bölüm:** Talep Süreci / Procedure for Claims (mad.53.1-53.5)
- 13. Bölüm:** Yüklenici Donanımı, Geçici İşler ve Malzemeler / Contractor's Equipment Temporary Works and Materials (mad.54.1-54.8)
- 14. Bölüm:** Ölçümleme/ Measurement (55,1-57,2)
- 15. Bölüm:** Yedek Akçalar / Provisional Sums (Mad: 58.1 – 58.3)
- 16. Bölüm:** Görevlendirilmiş Taşeronlar / Nominated Subcontractors (Mad: 59.1- 59.5)
- 17. Bölüm:** Hakedişler ve Ödemeler / Certificates and Payments (Mad : 60.1 – 62.2)
- 18. Bölüm:** Yasal Yollar / Remedies (Mad. :63.1 – 64.1)
- 19. Bölüm:** Özel Riskler / Special Risks (Mad: 65.1 – 65.2)
- 20. Bölüm:** İfadan Kurtulma / Release from Performance (Mad : 66.1)
- 21. Bölüm:** Anlaşmazlıklar Çözümü / Settlement of Disputes (Mad : 67.1- 67.4)
- 22. Bölüm:** Bildiriler / Notices (Mad : 68.1 – 68.3)
- 23. Bölüm:** İşverenin Kusuru / Default of Employer (Mad : 69.1- 69.5)

24 .Bölüm: Maliyet ve Mevzuat Değişiklikleri / Change in Cost and Legislation (Mad:70.1-70.2)

25.Bölüm : Para ve Kurlar / Currency and Exchanges (Mad : 71.1-72.3)

Yukarıda bölüm başlıkları verilen FIDIC Şartnameleri içeren bölümleri YİĞŞ ile karşılaştırdığımızda, FIDIC şartnamelerinin proje kapsamına göre uygulamada boşluk yaratmayacak şekilde tüm aşamaların detaylı olarak ele alındığı ve ‘‘Bağımsızlık, Mesleki Nitelik ve Beceri’’nin ön planda tutulduğu Tablo 3.1’de yapılan karşılaştırmada ön plana çıkmaktadır. FIDIC Şartnamelerinde ana amaç projenin tamamında kaliteye önem vermek bu doğrultuda kullanıcı taleplerini yerine getirmektir. Bu sonuçta ancak ön proje etüd çalışmalarında talep edilenlerin gerçekçi olarak belirlenmesi, belirlenen hedeflerin de ayrılan bütçeler kapsamında gerçekleştirilmesi ile mümkün olmaktadır.4734 sayılı kanunda uygulama projesi ve ödeneği olmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz ibaresi bulunmaktadır. Ancak Uygulama projesinin hazırlanamadığı özel durumlarda teklif birim fiyat usulü sözleşme ile ihaleye çıkılabilmektedir. Ancak hazırlanan projelerin yaklaşık maliyetleri resmi kurumlarca yayınlanan birim fiyat listelerine göre hazırlandığı ve bu fiyatların çoğu zaman piyasa fiyatlarının çok altında kaldığı için uygulama esnasında problemler yaşandığı görülmektedir. Ayrıca FIDIC şartnamelerinde işi alan yükleniciye duyulan güven esastır. Şartname incelendiğine yükleniciden kaynaklanmayan sebeplerden doğabilecek zararlardan yükleniciler sorumlu tutulmamakta, bazı ayrıcalıklar tanınmaktadır ve karşılıklı güven üzerine kurulduğu görülmektedir. YİĞŞ incelendiğinde ise tüm şartname yükleniciye duyulan güvensizlik üzerine kurulmuştur. Şartnamenin maddelerinde yükleniciye ‘‘devleti dolandırır’’ gözüyle bakıldığı için, maddelerde, bu güvensizlik esasına dayalı olarak hazırlanmıştır. Bu sebeplerden dolayı YİĞŞ, FIDIC şartnamelerine göre oldukça katı ve sert çerçeveler çizmektedir. YİĞŞ ile FIDIC şartnamelerindeki temel farklar bu noktalarda ortaya çıkmaktadır.Bu farklar çağdaş yönetim anlayışı içinde ‘‘Tasarlanan ve Hedeflenen ‘‘ projelerde; uygulamaya dönük detaylı projelerin hazırlanmasını, hazır olan projelere göre maliyetin belirlenmesini, uygulama süresinin tam olarak bilinmesini öngörmekte ve projelerin hayata geçirilmesi açısından; ihalede şeffaflığı, uygulamada ekonomikliğı, projede istenilen tanımlanan kaliteyi sağlamaktadır (Satıcı, 2003).

Çizelge 3.1 FIDIC ve Yapım İşleri Genel Şartnamesinin karşılaştırılması

FIDIC			YİĞŞ		
Mad.	Fık.	BASLIK	Mad.	Fık.	BASLIK
		Yer Almamıştır.	1		Amaç
		Yer Almamıştır.	2		Kapsam
1	2	Başlıklar ve Kenar Notları	3		Başlıklar ve Yorum
1	1	Tanımlar	4		Tanımlar
1	3	Yorumlar	3		Başlıklar ve Yorum
1	4	Tekil Çoğul			Yer Almamıştır.
1	5	Notlar Olurlar Onaylar ve Tesbitler	5		Bildirimler, Olurlar, Onaylar, Belgeler ve Tespitler
2	1	Kontrollüğün Görev ve Yetkileri	16		Yapı Denetim Görevlisinin Yetkileri
2	2	Kontrollüğün Vekili			Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliği
2	3	Kontrollüğü Devretme Yetkisi			Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliği
2	4	Yardımcıların Atanması			Bayındırlık İşleri Kontrol Yönetmeliği
2	5	Talimatların Yazılı Olması	15		İşlerin Denetimi
2	6	Kontrollüğün Tarafsılığı			Yer Almamıştır.
3	1	Sözleşmenin Devredilmesi	47		Sözleşmenin Devredilmesi
4	1	Taşerona Verme	21		Alt Yüklenicilerin Çalıştırılması ve Sorumlulukları
4	2	Taşeronun Taahhütlerinin Devredilmesi	21		Alt Yüklenicilerin Çalıştırılması ve Sorumlulukları
5	1	Geçer Dil/Diller ve Kanunlar			Yer Almamıştır.
5	2	Sözleşme Dökümanlarının Önceliği			Yer Almamıştır.
6	1	Çizimlerin ve Dökümanların Gözetilmesi ve Sağlanması	11,12		A.T.G.B. İşlerde Uygulama Projelerinin Yükleniciye Teslimi
6	2	Çizimlerin Bir Kopyasının Şantiyede Bulunması			Yer Almamıştır.
6		İlerlemenin Kesilmesi	14		Projelerin Tesliminde Gecikme Olması
6	4	Çizimlerin Gecikmesi ve Gecikme Bedeli	14		Projelerin Tesliminde Gecikme Olması
6	5	Yüklenicinin çizimleri Vermemesi	12		B.F.S. ön / kesin projeler ile uygulama projelerinin hazırlanması

FIDIC			YİĞŞ		
Mad.	Fık.	BASLIK	Mad.	Fık.	BASLIK
7		Tamamlayıcı Çizimler ve Talimatları	12		B.F.S. Ön / Kesin Projeler ile Uygulama Projelerinin Hazırlanması
7	2	Yüklenicinin Projelendireceği Kalıcı İşler	12		B.F.S. Ön / Kesin Projeler ile Uygulama Projelerinin Hazırlanması
7	2	Onayın Sorumluluktan Kurtarmaması	12		B.F.S. Ön / Kesin Projeler ile Uygulama Projelerinin Hazırlanması
8	1	Yüklenicinin Genel Yükümlülüğü	20		İşin Yürütülmesi İçin Gerekli Personel ve Araçlar
8	2	Şantiyedeki Çalışmalar ve Yapım Yöntemleri			Yer Almamıştır.
9	1	Sözleşme Antlaşması			Yer Almamıştır.
10	1	Kesin Teminat	45		Kesin Kabul
10	2	Kesin Teminatın Geçerlilik Süresi	46		Kesin Teminatın İadesine İlişkin şartlar
10	3	Kesin teminata Göre Hak Talebi	47		Sözleşmenin Devri
11	1	İşyerinin Görülmesi	6		İşyerinin Yükleniciye Teslimi
12	1	Teklif Yeterliliği			Yer Almamıştır.
12	2	Olumsuz Fiziksel Engeller veya Koşullar	30		İşin Süresi ve Sürenin Uzatılması
13	1	İşin Sözleşmeye Uygun Yönetilmesi	15		İşlerin Denetimi
14	1	Sunulacak Program	18		İş Programı
14	2	Programın Revize Edilmesi	18		İş Programı
14	3	Sunulacak Nakit Akış Tahmini	18		İş Programı
14	4	Onayın Yükleniciyi Görev ve Sorumluluktan Kurtarması			Yer Almamıştır.
15	1	Yüklenicinin Gözetimi	19		Yüklenicinin İş Başında Bulunması
16	1	Yüklenicinin Çalışanları	20		İşin yürütülmesi için gerekli personel ve araçlar
16	2	Kontrollüğün İtiraz Etme Serbestisi	39		Yüklenicinin çalıştırdığı kişilerin uygunsuzlukları
17	1	Aplikasyon	13		Projelerin Uygulanması
18	1	Sondaj Delikleri ve Keşif Kazısı	11,12		Yer Almamıştır.
19	1	Çevrenin Emniyeti, Güvenliği ve Korunması	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması

FIDIC			YİĞİŞ		
Mad.	Fık.	BASLIK	Mad.	Fık.	BASLIK
20	2	Zarar ve Zıyan Giderme Sorumluluğu	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
20	3	Teklif Yeterliliği			Yer Almamıştır.
20	4	İşverenin Riskleri	27		Yüklenicinin Kusuru Dışındaki Hasar ve Zararlar
21	1	İşlerin ve Yüklenici Donanımını Sigortalanması	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
21	2	Güvence Kapsamı	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
21	3	Tahsil Edilemeyen Paraların Sorumluluğu	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
21	4	İstisnalar	27		Yüklenicinin Kusuru Dışındaki Hasar ve Zararlar
22	1	Cana ve Mala Gelebilecek Zarar zıyan	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
22	2	İstisnalar			Yer Almamıştır.
23	1	Üçüncü şahıs Sigortası	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
23	2	Asgari Sigorta Miktarı			Yer Almamıştır.
23	3	Mukabil Sorumluluklar			Yer Almamıştır.
24	1	İşçilerin Uğrayacağı Kaza ve Yaralanmalar	37		Çalışanların Kazaya Uğramaları
24	2	İşçilerin Kazaya Karşı Sigortalanması	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
25	1	Sigortanın şartları ve Delilleri	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
25	2	Sigortanın Uygunluğu	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
25	3	Yüklenicinin Sigorta Yaptırmaması			Yer Almamıştır.
25	4	Police şartlarına Uyum	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması
26	1	Kanunlara ve Düzenlemelere Uyum			Yer Almamıştır.
27	1	Fosiller	33		Kazı ve Yıkmalarda Bulunan Değerli Eşya
28	1	Patent Hakları			Yer Almamıştır.
28	2	Redevans	31		Malzeme Ocaklarının Kullanma şartları ve Ocak Değişiklikleri
29	1	Trafiğe ve Komşu Mülke Müdahale	9		İş ve İşyerlerinin Korunması ve Sigortalanması

FIDIC			YİĞŞ		
Mad.	Fık.	BASLIK	Mad.	Fık.	BASLIK
30	1	Yollara Hasar Vermekten Kaçınma	9		İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması
30	2	Yüklenici Donanımının ve Geçici İşlerin Taşınması	28		Yükleniciye Ait Giderler
30	3	Malzemelerin ve Demirbaşların Taşınması			Yer Almamıştır.
30	4	Su Yolları Trafığı			Yer Almamıştır.
31	1	Diğer Yüklenicilere Sağlanacak Olanaklar			Yer Almamıştır.
32	2	Yüklenicinin Şantiyeyi Temiz Tutması	10		İşyerlerinin Temizlenmesi ve Tesislerin Kaldırılması
33	1	İş Bittiğinde İşyerinin Temizlenmesi	10		İşyerlerinin Temizlenmesi ve Tesislerin Kaldırılması
34	1	Eleman ve İşgücü Temin Edilmesi	20		İşin Yürütülmesi İçin Gerekli Personel ve Araçlar
35	1	İşgücü ve Yüklenici Donanımı Raporları	20		İşin Yürütülmesi İçin Gerekli Personel ve Araçlar
36	1	Malzeme, Demirbaş ve İşçilik Kalitesi	15		İşlerin Denetimi
36	2	Numunelerin Bedeli			Yer Almamıştır.
36	3	Deney Masrafları	28		Yükleniciye Ait Giderler
36	4	Öngörülmeleyen Deneylerin Masrafı	28		Yükleniciye Ait Giderler
36	5	Öngörülmeleyen Deneylerde Kontrollüğün Tesbiti			Yer Almamıştır.
37	1	Çalışanların Muayenesi			Yer Almamıştır.
37	2	Muayene ve Testler			Yer Almamıştır.
37	3	Muayene ve Test Tarihleri			Yer Almamıştır.
37	4	Reddetme	11		İşlerin Denetimi
38	1	İşin Üstü Kapatılmadan Önce Muayenesi			Yer Almamıştır.
39	1	Uygun Olmayan İş Malz. Ve Demirbaşın kaldırılması	10		İşyerlerinin Temizlenmesi ve Tesislerin Kaldırılması
39	2	Yüklenicinin Talimata Uymaması	26		Yüklenicinin Bakım ve Düzeltme Sorumlulukları
40	1	İşin Durdurulması			Yer Almamıştır.

4. KAMU İHALE SİSTEMİ BAĞLAMINDA KAMU İHALE KURUMU VE ÇALIŞMA ESASLARININ ANALİZİ

4.1 Kamu İhale Kurumunun Kuruluşu ve Kuruluş Nedenleri

Ülkemizde 1980 sonrası uygulamaya konulan rekabetçi piyasa ekonomisine geçiş kararları, iktisadi örgütlenme tarzında hem uygulama hem de zihniyet bakımından esaslı değişiklikler meydana getirmiştir. 24 Ocak kararları ile Türkiye ekonomisinde özel teşebbüsün hâkim olduğu bir piyasa ekonomisinin oluşması planlanmış ve KİT'lerin ekonomi üzerindeki yükünün hafifletilmesi için özelleştirme süreci başlatılmış, devlet tekeline bulunan mal ve hizmetlerin piyasaya devredilmesi amaçlanmıştır. Bu özelleştirme süreci, üretici devlet modelinden piyasada rekabeti sağlayıcı ve piyasa aksaklıklarını giderici düzenleyici devlet modeline geçişi sağlamıştır. Bu doğrultuda; devletin iktisadi örgütlenmesini dünyadaki yeni ekonomik yapıyla uyumlaştırma, daha etkin ve verimli kılma gibi nedenlerle kamu yönetimi içerisinde bağımsız idari otoriteler kurulmaya başlanmıştır. Ülkemizde bu süreç neticesinde ihdas edilmiş olan bağımsız idari otoritelerin son kurulanlarından biri de 4734 sayılı Kamu İhale Kanunuyla oluşturulan Kamu İhale Kurumu'dur (Tülümen, 2004).

22/01/2002 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, kapsamı ve içerdiği düzenlemeler ile Türk ihale sistemine büyük yenilikler getirmiş; ülkemizde ihale konusunda yepyeni bir dönem başlatmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun getirdiği en büyük yeniliklerden biri ihalelerle ilgili şikâyet ve itirazların ortaya konulabileceği bağımsız bir platformu oluşturmasıdır. Türk yasa koyucusu, kamu ihalelerinde şeffaflık ve rekabet ortamının sağlanmasında ihaleyi yapan idarelerin hukuka aykırı işlem ve eylemlerine karşı hızlı ve etkili bir denetim mekanizması kurma amacıyla 'Kamu İhale Kurumu' ismiyle yeni bir bağımsız idari otoriteyi Türk idari yapısına dâhil etmiştir (Sezer, 2002).

Türkiye'de kamu alımları konusunda Kamu İhale Kurumu'na ihtiyaç duyulmasının en önemli sebepleri; saydamlık ihtiyacı, rekabetin ve kamuoyu denetiminin sağlanması gereği, AB Direktifleri ve DB Raporları ile ihtilafların zamanında çözümü isteği olarak sıralanabilir (Küçük, 2005).

Avrupa Topluluğu Bakanlar Konseyi'nin 21 Aralık 1989 tarihli 89/665/EEC sayılı klasik kamu sektörleri (yapım, mal ve hizmet) ihalelerine ilişkin şikâyet başvurusu direktifinde

belirtilen; ihalelerde üye ülke müteşebbis ve firmalar arasında ayrım yapılmaması, ihalede hakkı ihlal edilenlerin tazminat talebinde bulunabilmesi, bunların başvuru hakkının sağlanması, bu başvurunun gereğine göre ihalede veya sözleşmede yürütmenin idari yolla durdurulması, kararın iptali, zararların tazmini hususlarını gözetmek üzere üye ülkelerin bağımsız denetim ve tasdik organları kurmaları öngörüsü,

Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği tarafından hazırlanan ‘Avrupa Birliği’nde Kamu İhaleleri Raporu’nda; ‘Maliye Bakanlığı’nın kamu harcamalarının yönetimi, mali kontrolü ve düzenlenmesinden sorumlu olmasına karşın, kamu ihale usullerine uyulup uyulmadığını kontrol etmekle görevli bir birimin olmaması, bu konuda normal mahkemelerin yetkili olması, kamu ihalelerine ilişkin uygulamayı yönlendirecek ve şikâyetleri çözüme kavuşturacak eşgüdümü sağlayacak, idari değerlendirmelerin yapıldığı, bağımsız nitelikte, bir birimin oluşturulması önerisi (Kamu İhale Kurumu, 2008) üzerine, bütün ihale mevzuatını hazırlamak ve uygulamayı yönlendirmek, kamu ve özel sektöre ihale konusunda eğitim vermek, ihalelerle ilgili istatistikleri oluşturmak ve yayımlamak, haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak ve kanunda belirtilen diğer görevleri yapmak üzere bağımsız, idari ve mali özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu oluşturulmuştur (Özek ve Özek, 2003).

4734 sayılı Kanundan önce Devlet İhale Kanunun mevcut uygulamasında; kamu alımları konusundaki yetkiler tamamıyla alımı yapacak idarelere ait iken; idarelerin eylem ve kararlarının 2886 sayılı Kanun hükümlerine uygunluğunu izleyen ve denetleyen merkezi bir birim bulunmamaktaydı. Bu dönem içinde; 2886 sayılı Kanunun uygulanması ile ilgili bir kısım yönlendirme, ikincil mevzuat oluşturma çalışmaları Maliye Bakanlığı tarafından gerçekleştirilirken; yapım işleri ile ilgili olan yönlendirme çalışmaları ve uygulamaları ise Bayındırlık ve İskân Bakanlığı’na yerine getirilmekteydi. Bu iki ana merkezi kamu kurumu, ihale kurallarının hazırlanması ve uyumlaştırılmasından sorumlu iken idarelerin alım usullerinin Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygunluğunu izlememekteydi (Emek, 2002). Denetim işlevi, Sayıştay tarafından yerine getirilmekte ve ihale konusunda çıkan uyuşmazlıkların çözümü de idari yargıda bakılmaktaydı. İdarelerin uygulamalarında âdemi merkeziyetçi bir yapı bulunmakla birlikte, mal alımı konusunda Devlet Malzeme Ofisi, merkezi bir satın alma birimi şeklinde faaliyette bulunmaktaydı (Küçük, 2005). Dünya uygulamasına baktığımızda; bugün Maliye Bakanlıkları ve Sayıştayların kamu ihaleleri konusunda düzenleme ve denetim faaliyeti yaptığını görmek mümkün değildir. Uluslararası

uygulamalarda, kamu ihalelerinden sorumlu, uzman bir birimin kurulması söz konusu olmuştur.

Merkezi bir gözetim ve denetim biriminin bulunmaması, idarelerin Devlet İhale Kanunu kurlarını gevşek biçimde uygulamasına neden olmaktadır ve bu da kanunun icrasını etkisizleştirmektedir. Şeffaf olmayan bu denetimsiz ve parçalı sistemde yolsuzluklar da adeta olağan hale gelmekte ve bunun devlete, topluma olan zararı her geçen gün biraz daha artmaktaydı. Bu doğrultuda; kamu alım yöntemleri, politikaları ve uygulamalarından sorumlu isteklilerin ihale uygulamaları ve sonuçları konusunda şikâyetlerini inceleyecek ve sonuçlandıracak bağımsız bir merkezi izleme ve denetim kurumunun ihdası, uygulamanın etkinliğini ve etkililiğini artırmak adına iyi bir çözüm yolu olacaktı (Emek, 2002).

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun kabulü ile kamu alımlarında yeni bir dönem başlamıştır. Kamu alımlarında, daha önce Sayıştay, Maliye Bakanlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı gibi farklı kurumların yürüttükleri denetim, yetki ve sorumluluklar; düzenleme yapma yetkisi, şikâyet mekanizması ile getirilen idari denetim görevi ve uyuşmazlıkların çözümü yetkisi; 4734 sayılı Kanunun 53. maddesi uyarınca Kamu İhale Kurumu'na verilmiştir (Küçük, 2005).

4.2 Örgüt Şeması ve Örgütsel Yapılanma

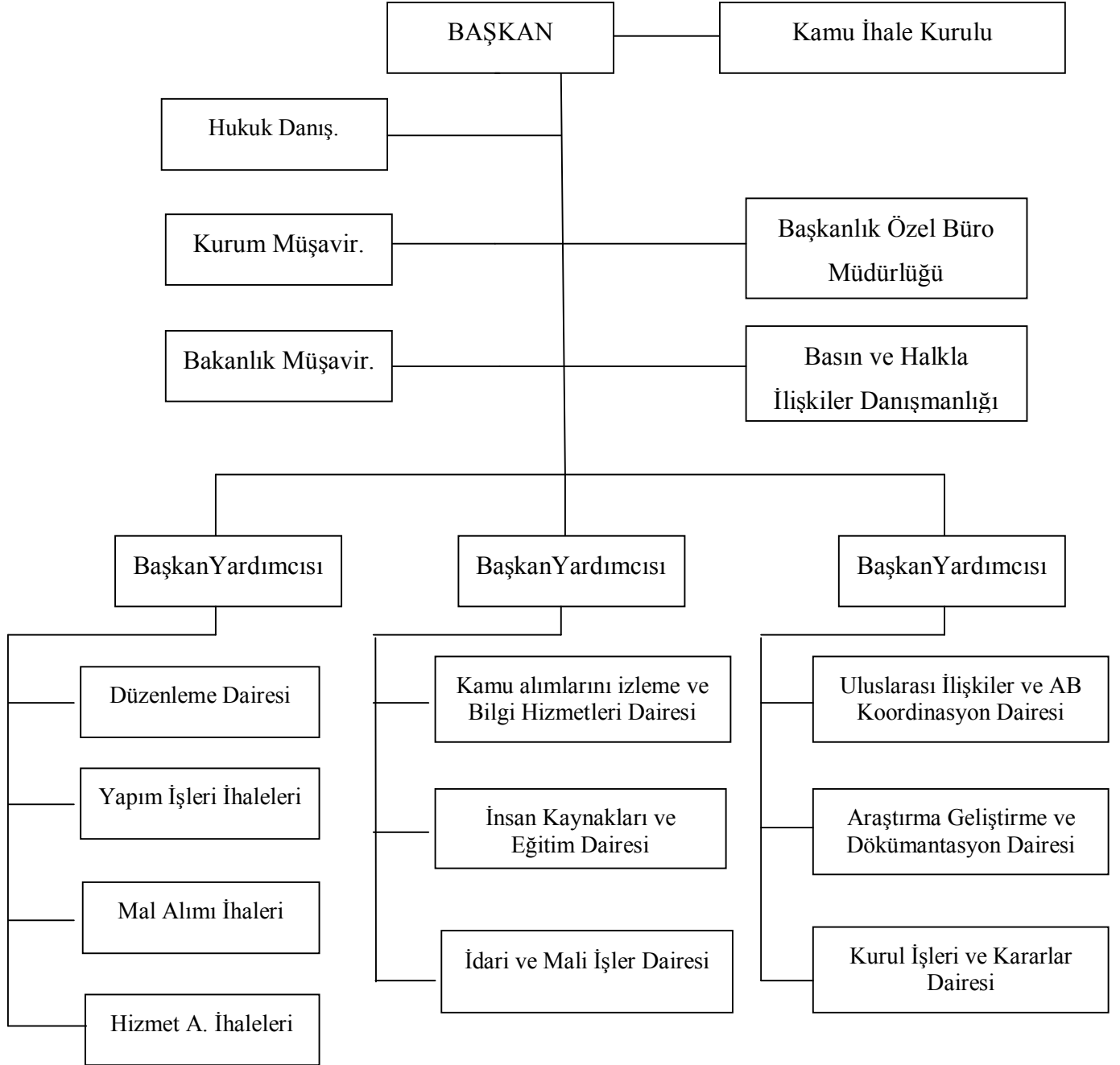
Kamu İhale Kurumu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu ile öngörülen görevleri yapmak üzere kurulan, idari ve mali özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir.

Kurumun merkezi Ankara'dadır. Kurumun ilişkili olduğu bakanlık, Maliye Bakanlığı'dır. Kurum, görevlerini yerine getirirken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi, kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Kurumun teşkilatı, çalışma usul ve esasları ile hizmet birimleri ve bu birimlerin görev, yetki ve sorumlulukları, personelin nitelikleri, sayı ve unvanları, atanması, ücret ile diğer mali ve sosyal hakları 20/07/2002 tarih ve 24821 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Kamu İhale Kurumunun Teşkilatı ile Kurum Personelinin Mali ve Sosyal Hakları, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" ile düzenlenmiştir (Kamu İhale Kurumu, 2008).

Kurul, biri Başkan ve biri İkinci Başkan olmak üzere on üyeden oluşur. Kamu İhale Kurumunun hizmet birimleri, Kurumun görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşmaktadır. Daire başkanlıkları bünyesinde hizmetin niteliğine göre

grup başkanlığı veya birim müdürlüğü ve diğer alt servisler bulunmaktadır. Hizmet birimlerinin bağlı bulunacakları Başkan Yardımcısının belirlenmesine Kurum Başkanı yetkilidir.(Kamu İhale Kurumu 2008)

Şekil 4.1 Kamu İhale Kurumu Örgüt Şeması (Kamu İhale Kurumu, 2008).

4.2.1 Kamu İhale Kurumunun Hizmet Birimleri

Kurum hizmet birimleri; kurumun görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma hizmet birimleri ve yardımcı hizmet

birimlerinden oluşmaktadır. Daire Başkanlıkları bünyesinde hizmetin niteliğine göre grup başkanlıkları veya birim müdürlükleri ve diğer alt servisler kurulmaktadır. Hizmet birimlerinin, bağlı bulunacakları başkan yardımcısının belirlenmesine Başkan yetkilidir. Hizmet birimlerinin bağlı bulundukları başkan yardımcılarının değiştirilmesinde de aynı usul uygulanır. Merkezi Ankara’da bulunan Kamu İhale Kurumu’nun teşkilatlanmasında sadece merkezi hizmet birimlerini görmek mümkündür. Kurumun taşra teşkilatı ve yurt dışı teşkilatı bulunmamaktadır. Bunun yanında; 4734 sayılı Kanunda ve ilgili yönetmelikte, ülkemizde bazı bağımsız idari otoritelerin kuruluş kanununda yer aldığı üzere ihtiyaca göre taşra ve yurt dışı teşkilatı kurulabileceğine dair bir düzenlemeye rastlanmamaktadır.(Kamu İhale Kurumu, 2008)

Ana Hizmet Birimleri Düzenleme Dairesi Başkanlığı,

Kamu İhale Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğin 17. Maddesinde belirtilene göre, Düzenleme Daire Başkanlığı’nın görevleri; Kamu ihale mevzuatı konusundaki uygulamayı yönlendirmek ve geliştirmek, kamu ihalelerine ilişkin şikayet başvurularında uygulanacak esas ve usulleri belirlemek amacıyla uygulama yönetmelikleri, tip idari şartnameler, genel şartnameler, tip sözleşmeler, tebliğler, fiyat farklarına ilişkin esas ve usuller ile her türlü düzenleyici işlemleri hazırlamak. Kamu İhale Bülteni ve kamu ihaleleri ile ilgili ilanlara ilişkin her türlü mevzuat ile usul ve esasları belirlemeye yönelik çalışmalar yapmak, ihale mevzuatı ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon sağlamak, eşik değerler ve parasal limitlerin güncellenmesine ilişkin çalışmaları yapmak. Mevzuatın tasnifini yapmak ve kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde kurum içi ya da kurum dışından talep edenlerin kullanımına sunulmasını sağlamak üzere ilgili birime iletmek. İhalelerde açıklık, rekabet, kaliteli hizmet ve güvenilirlik standartlarını oluşturacak ihale politikasının tespitine ilişkin çalışmalar yapmak. İhalelere katılmaktan yasaklama kararlarına ilişkin usul ve esasları belirlemek. 4734 sayılı Kanunun 62nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca yapılan uygun görüş başvurularına ilişkin usul ve esasları belirlemek, ihale mevzuatı ile ilgili olarak uygulamayı yönlendirmek amacıyla, ilgili birimler ile koordinasyon sağlayarak, ilgili kurum ve kuruluşlar ile toplantılar düzenlemek. 4735 sayılı Kanunun 16ncı maddesi uyarınca yapılan sözleşme devirlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek. İdarelerden veya gerçek ve tüzel kişilerden gelen görüş taleplerini cevaplamak, gerekli hallerde konuya ilişkin kurul kararının alınmasını teminen gündem teklifi hazırlamak, 4735 sayılı Kanun uyarınca yapılan mücbir sebep başvuruları ile finansal kiralama gibi mutad sözleşmelere ilişkin başvuruların

değerlendirilerek kurum görüşünün oluşturulmasını teminen gündem teklifi hazırlamak, ilgili birimlerle koordineli olarak ihale mevzuatıyla ilgili idareler ile gerçek ve tüzel kişilere eğitim vermek ve bu konuda her türlü çalışmayı yürütmek ve başkan tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmektir.

Yapım İşleri, Mal Alımı ve Hizmet Alımı İhalelerini Düzenleme ve İnceleme Dairesi Başkanlığı

Kamu İhale Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğin 18. Maddesinde belirtilene göre, I., II. ve III. İnceleme Dairesi Başkanlıklarının görevleri şunlardır:

- a) İhalelere yönelik olarak Kurum tarafından yapılan şikayet incelemelerinde, şikayet konusu ihalede suç işlendiğine ilişkin delil veya emare bulunduğu veya başkaca mevzuata aykırılığın olduğu kanaatine varılması halinde, bu hususa inceleme raporunda yer vermek suretiyle gerekli mercilere bildirim yapılmasını teminen Kurula bildirmek.
- b) Hazırlanan inceleme raporlarını Kurula sunulmak üzere ilgili birime göndermek. Kurumun görev alanında bulunan ihalelere ilişkin Kuruma intikal eden her türlü şikayetlerin sonuçlandırılması için gerekli olan her türlü belge, bilgi ve görüşü ilgili resmi ve özel kurum, kuruluş ve kişilerden yazılı olarak talep etmek.
- c) Kurumun görev alanında bulunan ihalelere ilişkin olarak yapılan şikayetlerin incelenmesi ve her türlü hazırlık çalışmalarının yapılması için meslek personelini görevlendirmek.
- d) İncelenen başvuruya ilişkin olarak ilgili taraflardan gelen sözlü açıklama yapılması taleplerini Kurula bildirmek ve Kurul tarafından sözlü açıklama yapılmasına gerek görülmesi halinde toplantıya.
- e) Kurumun görev alanında bulunan ihalelere ilişkin şikayetler hakkında Kurul tarafından verilen kararların taslağını hukuki gerekçeleri ile birlikte hazırlamak ve Kurul Kararını oluşturmak üzere ilgili daireye göndermek. Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Aşağıda sayılan ön inceleme görevleri Başkan tarafından belirlenen İnceleme Dairesince inceleme görevleri ile birlikte yerine getirilir:

- a) 4734 sayılı Kanun ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık bulunduğu iddiasıyla kuruma yapılacak başvuruları, başvurunun niteliğine göre tasnif ederek, itirazen şikayet

başvurusu niteliğinde olanların şikayet bilgi sistemine kaydını yapmak.

b) İtirazen şikayet niteliğindeki başvuruları öncelikle başvuruların şekil unsurları ve ön inceleme konuları bakımından inceleyerek Ön İnceleme Tutanağı düzenlemek.

c) İdareye başvuru yolu tüketilmeden kuruma yapılan şikayet başvurularını ilgili idareye göndermek ve başvuru sahibine bilgi vermek.

d) Başvuru dilekçesi ve eklerinde şekil unsurları yönünden eksiklik bulunduğu ve başvuru süresinin henüz dolmadığının tespit edilmesi halinde, bu eksikliklerin başvuru süresi içerisinde tamamlanmasını teminen eksik bilgi ve belgeleri kurumun internet sayfasında yayımlayarak takip etmek.

e) Ön inceleme konuları bakımından aykırılık bulunan başvurulara ilişkin yapılan inceleme sonucunda ön inceleme raporu düzenlemek.

f) Başvuru dilekçesi ve eklerinde ön inceleme konuları bakımından bir aykırılık bulunmaması halinde, esas inceleme yapılması için başvuru dilekçesi ve eklerini ilgili İnceleme Dairesi Başkanlığına göndermek.

g) İtirazen şikayet başvurusu niteliğini taşımayan başvurulara ilişkin olarak; başvuru sahibinin başvuru ehliyetini haiz olduğunun anlaşılması halinde, bu başvuruları ilgili mevzuatı çerçevesinde değerlendirerek, gerekli görülenleri ilgili idareye veya idarenin bağlı bulunduğu mercilere göndermek.

Kamu Alımlarını İzleme ve Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

Kamu İhale Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğin 19. Maddesinde belirtilene göre, Kamu Alımlarını İzleme ve Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Mevzuat gereğince kamu idarelerince veya adli mercilerce geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanları izleyerek bunların sicillerini tutmak.

b) 4734 sayılı Kanuna aykırı hareket etmekten dolayı haklarında ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılanların tespitine yönelik olarak ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak ve buna ilişkin bilgilerin sicilini tutmak. Kurumun görev alanına giren konularla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından, sivil toplum örgütlerinden ve piyasadan bilgi toplamak, bu bilgileri değerlendirmek, hızlı ve etkin bilgi akışını temin etmek.

- c) Mevzuatta belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanmasını bilgi teknolojileri desteğiyle sağlamak, kolaylaştırmak ve hızlandırmak. Kamu kaynaklarıyla karşılanan mal ve hizmet alımlarıyla yapım işlerine ilişkin olarak bilgi toplamak, adet, tutar veya diğer konular itibarıyla istatistikler oluşturmak, sonuçlarını raporlamak ve yayımlamak.
- d) Sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlara ilişkin mahkeme kararlarının Resmî Gazete’de yayımlanmasını sağlamak üzere, Kuruma bildirilmesini izleyen onbeş gün içinde ilgili birime bildirmek.
- e) İdarelerce yapılan başvuru üzerine, ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını, tutulan siciller çerçevesinde teyit etmek. 4735 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca yapılan sözleşme devirlerini izlemek.
- f) Kurum hizmet birimlerinin etkin ve verimli faaliyette bulunabilmesi için yönetim ve bilişim sistemlerinin kurulması konusunda gerekli çalışmaları yapmak.
- g) Kurumun görev alanına giren konularda ortak veri tabanları oluşturmaya ilişkin işlemleri yürütmek.
- h) Kurumun, Kurum dışı birimlerle bilişim teknolojileri konusundaki iletişiminin sağlanabilmesi için gerekli yazılım, donanım ve standartlar hazırlamak ve uygulanmasının sağlanması için çalışmalar yapmak.
- ı) Kurumun internet ve intranet ağı üzerinden bilgi akışının düzenli bir şekilde yapılmasını sağlamak, internet sitesini oluşturmak ve güncellemek.
- i) Kurumun görevlerini etkin, verimli ve güvenli biçimde yerine getirebilmesini temin etmek amacıyla gerekli bilişim sistemlerini tasarlamak, geliştirmek, yürütmek ve teknolojik gelişmelere uyumlu şekilde güncelleştirilmesini sağlamak.
- j) Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin işlemleri yürütmek. İhalelerde aday ve isteklilerin yeterliliğinin tespitiyle ilgili olarak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden kurulan sistemin işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin işlemleri yürütmek.
- k) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ile Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

Kamu İhale Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki

Yönetmeliğin 20. Maddesinde belirtilene göre, Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ile Koordinasyon Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Ülkemizin uluslararası kuruluşlarla kamu ihaleleri alanındaki ilişkileri çerçevesinde Kuruma düşen sorumlulukların yerine getirilmesi ve koordinesi ile ilgili çalışmaları yapmak.
- b) Kurumun görev alanına ilişkin konularda ülkelerin ve uluslararası kurum ve kuruluşların temsilcileriyle istişarelerde bulunmak, uluslararası alandaki gelişmeleri takip etmek, bu bilgileri Kurula sunmak.
- c) Yerli isteklilerin yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarının engellendiği iddia ve ihbarları ile ilgili tespitleri yaparak bu tür engelleyici uygulamaların kaldırılmasına yönelik çalışmaları yürütmek.
- d) Yerli isteklilerin yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarına engel olunduğunun tespit edilmesi halinde, bu uygulamanın yapıldığı ülkenin isteklilerinin de aynı yönde uygulamaya tabi olmalarına yönelik tedbirlerin alınmasını ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak üzere, diğer birimlerle koordineli olarak Bakanlar Kuruluna sunulacak teklifleri hazırlamak.
- e) Kurumun görev alanına ilişkin konularda Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlanması için gerekli çalışmaları yapmak ve koordinasyonu sağlamak.
- f) Kamu ihalelerini ilgilendiren uluslararası anlaşmalar konusunda, imzadan önce ilgili kamu kurum, kuruluş ve birimler ile Kurum hizmet birimlerine öneride bulunmak ve teknik yardım sağlamak.
- g) Kurumun görev alanına giren konularda Türkiye'de düzenlenecek uluslararası toplantıların organizasyonunu yapmak.
- h) Kurumun ilgili birimlerince, ihale mevzuatı ve uygulamaları ile ilgili konularda Avrupa Birliği üyesi ülkelerin düzenleme ve uygulamaları konusunda ihtiyaç duyulan bilgileri, bu ülkelerin ilgili kurumları ile irtibata geçmek suretiyle sağlamak.
- i) Kurumun görev alanı ile ilgili yabancı dillerde yayımlanmış dokümanları derlemek, Başkanlıkça uygun görülenlerin Türkçeye, Türkçe yayımlanmış dokümanların da yabancı dillere çevrilmesine ilişkin işlemleri yürütmek.
- j) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Araştırma, Geliştirme ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı

Kamu İhale Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkındaki Yönetmeliğin 21. Maddesinde belirtilene göre, Araştırma, Geliştirme ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Resmî Gazete’de yayımlanması gereken Kurul kararları ile diğer düzenlemelerin Başbakanlığa gönderilmesine ait işlemleri yürütmek ve sonuçlarını takip etmek.
- b) Kamu İhale Bülteninin yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları belirleyerek, 4734 sayılı Kanun kapsamında yapılacak ihalelere ilişkin ilanların, elektronik ortamda düzenlenmesini sağlamak, düzenlenmiş olan ve Kuruma intikal eden ilanlar üzerinde, ön kontrol ve kabul işlemleri yapmak, günlük Kamu İhale Bültenini elektronik ortamda oluşturmak ve hizmetleri yürütmek.
- c) Kurum tarafından çıkarılacak süreli ve süresiz yayınları planlamak, koordine etmek ve yayımını sağlamak.
- d) Kurumun kütüphanecilik hizmetlerinin etkin bir biçimde yürütülmesini sağlamak üzere çalışmaları planlamak, koordine etmek ve denetlemek.
- e) Kurumun faaliyetleri ile ilgili bilgi ve verileri toplayarak, yıllık faaliyet raporunun hazırlanmasını koordine etmek, hazırlamak ve bunları ilgililerle paylaşmak.
- f) Mevzuatın tasnifini ve muhafazasını yaparak Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde Kurum içi ya da Kurum dışından talep edenlerin kullanımına sunulmasını sağlamak.
- g) 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca yapılan uygun görüş başvurularını değerlendirmek ve Kurula sunmak.
- h) Stratejik plan ve strateji belgeleri ile ilgili olarak kurumlardan gelen görüş taleplerini karşılamak.
- i) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Danışma Birimleri

Kamu İhale Kurumunun danışma birimleri; Kamu İhale Kurumunun Teşkilatı ile Kurum Personelinin Mali ve Sosyal Hakları, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin, 26. Maddesinde görevleri ile açıklanmış olan Kurum Müşavirliği, Başkanlık Müşavirliği, Hukuk Danışmanlığı ile Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanlığından oluşmaktadır.

Yardımcı Hizmet Birimleri

Kamu İhale Kurumunun Teşkilatı ile Kurum Personelinin Mali ve Sosyal Hakları, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 27. maddesinde anlatıldığı üzere yardımcı hizmet birimleri İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı, İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı, Kurul İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı, Başkanlık Özel Büro Müdürlüğünden oluşmaktadır.

4.3 Kamu İhale Kurumunu Görev ve Yetkileri

4734 sayılı Kamu İhale Kanunun 53. maddesinin (b) fıkrasında Kurumun genel olarak görev ve yetkileri aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

- a) İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına ilişkin şikayetleri inceleyerek sonuçlandırmak.
- b) Bu Kanuna ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek.
- c) İhale mevzuatı ile ilgili eğitim vermek, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak.
- d) Yapılan ihaleler ve sözleşmelerle ilgili Kurum tarafından belirlenen şekilde bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibarıyla istatistikler oluşturmak ve yayımlamak.
- e) Haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak.
- f) Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmak.
- g) İhale ilânları ile ilgili esas ve usulleri düzenlemek, basılı veya elektronik ortamda Kamu İhale Bülteni yayımlamak.
- h) Yerli isteklilerin, yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarına engel olduğunun tespit edilmesi halinde, bu uygulamanın yapıldığı ülkenin isteklilerinin de, bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere katılmalarının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınmasını ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak üzere Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak.
- ı) Kurumun yıllık bütçesi ile kesin hesabını ve yıllık çalışma raporlarını hazırlamak, Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını ve giderlerin yapılmasını sağlamak.

Kurum, görevlerinin yerine getirilmesinde resmi ve özel bütün kurum, kuruluş ve kişilerden

belge, bilgi ve görüş isteyebilir. Belge, bilgi ve görüşlerin istenilen süre içinde verilmesi zorunludur.

Kurum, Kurul kararıyla bu Kanunun ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun uygulanmasına ilişkin standart ihale dokümanı, tip sözleşme, yönetmelik ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir. Kurul ve Kurum yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Standart ihale dokümanları, tip sözleşmeler, yönetmelik ve tebliğler Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur.

4.3.1 AB’ne Uyum Sürecinde Kamu İhale Kurumunun Görev ve Yetkilerinde Yapılan Değişiklikler

Daha önceki AB’ye uyum için 4734 sayılı Kanun’da yapılan değişikliklerin anlatıldığı bölümde Kamu İhale Kurumu’nun da görev ve yetkilerinde yapılan değişikliklerden bahsedilmiştir. Bu bölümde de kısaca yapılan değişikliklerden bahsedildikten sonra bu değişikliklerin neden yapıldığını incelenecektir. 5812 sayılı kanunla yapılan değişikliklerle Kamu İhale Kurumunun iddiaları inceleme yetkisine son verilmiştir. 4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (b) fıkrasının (9) numaralı bendinden sonra gelen; “Kurum gerekli gördüğü takdirde, bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık bulunduğu ilişkin iddiaları da inceler ve sonuçlandırır.” hükmü 5812 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır. Bu çerçevede, Kurumun asli görevi olan ihtilaf çözme yetkisi dahilinde olmaması nedeniyle, Kamu İhale Kurumu’nun basına yansıyan ya da ihbara dayalı incelemeleri içeren yetkisine son verilmiştir. Böylece, Kurumun etkin ve verimli çalışması sağlanmış olacaktır. Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık bulunduğu ilişkin iddiaları inceleme ise kurumların teftiş kurulları eliyle yürütülecektir. Dava açma, icra takibi yapma ve mahkemelerce verilen kararlara karşı üst mercilere başvurmaktan vazgeçme yetkisiyle, üst dereceli mahkemelerce verilen kararlara karşı karar düzeltme yoluna gidilmesinden vazgeçme yetkisi Kurula verilmiş ve Kurul kararlarının yerindelik denetimine tabi tutulamayacağı hükmü getirilmiştir. Kurumun iddiaları inceleme görevinin kaldırılmasının birçok sebebi nedeni bulunmaktadır. Aslen niteliği itibariyle, çoğu zaman teftiş veya soruşturma konusu edilebilecek bu tür incelemeler, Kurumun asli görevi olan ihtilaf çözme misyonu ile bağdaşmamaktadır. Risk değerlendirmesine dayalı olmayan bu tür zorunlu incelemeler denetimin temel mantığı ile de uyusmamaktadır. Hiyerarşik bir denetim organı olmayan, ilgili kişilerin bilgilerine başvurma ve mahallinde inceleme yapma yetkisi bulunmayan ve sadece dosya üzerinden inceleme yapabilen kurum, iddia kapsamındaki incelemeleri sonuçlandırmakta yetersiz kalmaktadır.

Asli görev bu tür ihbar ve şikayetleri incelemek olan çok sayıda denetim birimi ve denetim elemanı bulunmaktadır. Kurumun karar organı kurul olduğundan, kamu ihale uzmanlarınca rapora bağlanan iddia kapsamındaki incelemelerde de nihai kararı Kurul vermek zorunda kalmaktadır. Bu kapsamda Kurul, Kanun gereği, sonuca etkili olmayan ve idarelerce yürütülmesi zorunlu olmayan kararlar vermekte, sadece tespit edilen hususları ilgili idaresine bildirmek durumunda kalmaktadır. Kurul olarak karar verilmesi, bu tür incelemeler için gerekli ve uygun bir mekanizma değildir. Bu durum hem Kurulun iş yükünü gereksiz yere artırmakta, hem de denetçinin bağımsızlığı ilkesi ile uyuşmamaktadır.

Ayrıca, itirazın şikayet başvurusunda kurumun yapacağı inceleme tüm ihale işlemleri yerine sadece başvuru sahibinin iddiaları ve bununla ilgili işlemler ile sınırlandırılmıştır. Yapılan bu değişikliğin nedenleri ise; Tüm ihale dosyasına yönelik inceleme, ön mali kontrol çerçevesinde ilgili idarelerce yapılmaktadır. İtirazın şikayete konu olmayan hususlarında Kurumca incelenmesi ihtilaf çözme mantığı ile uyuşmamaktadır. Şikayet edilen hususlar dışında, tüm ihale dosyasının incelenmesi, gerçek bir temele dayanmayan şikayetlerin yapılmasına yol açmaktadır. Tüm ihale işlemlerinin Kurumca incelenmesi, Kamu hizmetinin aksamaması için bu tür incelemelerin bir an önce sonuçlandırılması gereği ile bağdaşmamaktadır [13].

Kurul Başkanı ve üyeleri, asli görevlerini aksatmamak kaydıyla telif ücreti karşılığı bilimsel amaçlı yayın yapabilecek, ücret karşılığı ders verebilecektir. Bunun dışında, özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamayacak, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamayacak, ticaretle uğraşamayacak, serbest meslek faaliyetinde bulunamayacaklardır.

Kurul Başkanının yetkileri artırılmıştır. Başkanın önerisi üzerine Kurul kararıyla başkan yardımcısı atanabilecektir. Daire başkanlarının ataması başkanın önerisi üzerine Kurul kararıyla, diğer personelin ataması ise Başkan tarafından yapılacaktır (Kepek, M. 2009).

AB'ye uyum için yapılan bu değişiklikler ile Kamu İhale Kurumunun bağımsızlığı ve yetkileri artırılmıştır. AB ihale yasalarının temel ilkeleri olan saydamlık, taraflara eşit muamele gibi direktiflerine uyulmaya çalışılmaktadır.

4.4 Kamu İhale Kurumu ve Kamu İhale Kanunu hakkında Yapılan Eleştiriler

4734 sayılı Kanun yürürlüğe girene kadar yapılan eleştiriler genel olarak 4 ana başlık altında yoğunlaşmıştır. Bunlar kamu idarelerinin hepsinin tek bir ihale kanununda kapsanmamış

olması ve zamanla bu idarelerin kendilerine özgü mevzuatlarının oluşması, ihale duyurusu yapılmasının tüm ihale yöntemlerinde zorunlu olmaması, zorunlu olanlarda ise bu sürenin çok kısa tutulmasından kaynaklanan rekabetçi katılım eksikliği, seçme ve değerlendirme ölçütlerinin önceden ilan edilmemesi ve objektif olmaması, ihalede başarısız olan katılımcının idare tarafından bilgilendirilmemesi olarak sıralanabilir.

4734 sayılı İhale Kanunu temelde bu eksikliklerin giderilmesine yönelik olarak ve Avrupa Birliği'nin de önerileri doğrultusunda 2002 yılında çıkartılmıştır. Ancak, yapılan araştırmalara göre benzer konularda hala eksikliklerin olduğu görülmektedir.

Buna göre; ihale sistemimizde hala; kamu idarelerinin ihalelere yeterli hazırlık ve planlama yapmadan çıkmaları, ihaleye katılım ve ihaleyi kazanma kurallarının açık olmaması, seçim kriterlerinin ihaleye son başvurma tarihinden önce ilan edilmemesi, ihaleye eşit düzeyde katılımı sağlayacak bir biçimde ihale hazırlığı için yeterli zaman verilmemesi, ihaleye davet konusundaki duyuruların yetersizliği, ihale karar belgelerine ulaşım yetersizliği, gibi sorunlar bulunmaktadır.

Kamu İhale Kanunu yürürlüğe girdiği tarihten bu yana 4761, 4964 ve son olarakta 5812 sayılı kanunlar ile köklü değişikliklere uğramıştır. Özellikle 5812 sayılı kanun ile yapılan değişikliklerin temel amacının AB direktiflerine uyum sağlamak amacıyla yapıldığı belirtilmiştir. Ancak bu düzenlemeler içinde AB standartlarına yönelik düzenlemeler olduğu kadar bu standartlara uymayan düzenlemelerde mevcuttur. Bu bölümde AB standartlarına uygun olmayan düzenlemeler irdelenecektir.

4964 sayılı kanunla kapsam maddesi AB standartlarına uygun olmayan bir şekilde daraltılmıştır. Kapsam dışına çıkartılan bazı kurumsal yapıların faaliyetlerine ilişkin AB normlarında olan çerçeve niteliğinde sistematik düzenlemelerin yapılmaması. 4734 sayılı kanunun istisnaları düzenleyen üçüncü maddesinin farklı zamanlarda çıkartılan düzenlemelerle genişletilmesi (4761, 2002; 4964, 2003; 5812, 2008 gibi). AB genişleme raporlarında bu konuyu sürekli eleştirmektedir. 31/5/2008 tarihinden önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihalesi yapılmış yapım işlerinde, iş kalemleri veya iş gruplarının imalatında kullanılan malzemelerin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle 1/1/2008 tarihinden sonra yapılan ve yapılacak olan imalatlar için fiyat farkı verilebilmesi konusunda Bakanlar Kurulunun yetkili kılınması (5794, 2008). İhaleye katılma yeterlik kriterlerinin oluşturulmasının rekabeti önleyecek sonuçlara yol açacak şekilde

düzenlenmesi. Doğrudan temin yapılabilecek alanlar genişletilmesi (5812, 2008). Bu değişiklikler AB standartlarına uymayan düzenlemelerdir.

Kamu İhale Kanunu'na yapılan eleştirilerden biri de değişiklikler içinde siyasi rant riski taşıyan düzenlemelerin mevcut olmasıdır. Siyasi rant riski ile, daha çok ihale mevzuatının dışına çıkılarak ve/veya içinde kalınmakla beraber bu mevzuatın genel ve kısıtlayıcı hükümlerine tabi olmadan istisna hükümlerinden yararlanılarak yapılan ihalelerle ilintili olabilecek riskleri ifade edilmektedir. Bu düzenlemeler esas olarak 4734 sayılı Kanun'u yukarıda belirtilen şekilde kapsamı düzenleyen 2'inci maddesine getirilen kurumsal istisnalar (kapsam dışılık) ve özellikle kapsam içi kurumların da elde ettikleri istisnaları düzenleyen 3 üncü maddesinde yapılan ek ve değişikliklerin bir bölümü olarak ele alınabilir. Ayrıca sayıları 37'yi bulan diğer kanunlarla getirilen istisnaların da önemli bir bölümü bu risk alanı içine girmektedir. Bu maddelere ek olarak, yine istisna özelliği taşıyan ve doğrudan temin usulünü düzenleyen Kanun'un 22 inci maddesini, pazarlık usulünü belirleyen 21 inci maddesini bu kapsamda değerlendirmek gerekmektedir. Zira bu alımlar da herhangi bir düzenlemeye tabi değildir.

İhale Kanunu'nun kapsama ilişkin ikinci maddesinde bu açıdan en dikkati çeken düzenlemelerden birisi 4964 sayılı Kanun ile ikinci fıkrada yapılan değişikliktir. Burada kamu hizmeti (utilities) kavramı içinde yer alan enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs ve işletmelerin söz konusu kanun'a tabi olmaması öngörülmüştür. Bu tür faaliyetlerin AB düzenlemelerine paralellik gösteren bir biçimde ayrı bir yasal çerçeveye oturtulması gerekmektedir. Ancak bu konuda bir taslak hazırlanmış olmakla beraber henüz kanunlaşmamış olup, bu alanda önemli bir mevzuat boşluğu yaratılmış bulunmaktadır. Bu durum, özellikle bu alanda faaliyet gösteren belediye iktisadi teşebbüsleri (BİT'ler), belediyelerin bağlı kuruluşları (yol, su vb) ile KİT'ler üzerinden ciddi bir siyasi rant riski yaratılması anlamına gelebilmektedir.

İhale mevzuatında siyasi rant riski taşıyan düzenlemeler sadece kapsam dışına çıkma ve istisna hükümlerinin genişletilmesi şeklinde kendisini göstermemektedir. Örneğin 4734 sayılı Kanun'un en düşük teklif verene ihalenin verilmesini belli şartlarda engelleyen, böylece ihalenin daha ehil ve kaliteli üretim yapan firmalar üzerinde kalmasını sağlayan bazı mekanizmaları bulunmaktadır. Ancak bunların detaylarını düzenleyerek bu mekanizmaları hayata geçirecek ikincil mevzuat alınan yetkilere rağmen hala çıkarılmadığı için en düşük teklif veren firmaya “müfettiş korkusu” ile ihale verilmesi de söz konusudur. İlk bakışta siyasi rant ile bir ilişkisi kurulamayan bu durumun uygulamada iktidarlara yakın firmalarca bir silah

olarak kullanılabileceği gözden uzak tutulmamalıdır. Yapım işlerinin de çerçeve anlaşma adı altındaki uygulamaya tabi kılınması ile bu yöntemin kapsamı genişletilmiştir. Çerçeve anlaşma, dönemsel olarak yapılan (temizlik, sarf malzemesi, bakım onarım) alımların 3 yıllık bir çerçeve içinde 2,3,4 firma belirlenerek bunlardan alımına ilişkin kolaylaştırıcı bir alım sistemidir. Ancak bu yöntemin rutin alımlar dışında yapım işlerine de yaygınlaştırılması ve bunun açık uçlu bir biçimde sınırlarının çizilmemesi söz konusudur. Burada ise bazı firmalara yapım işlerinin uzun süreli verilmesi olasılığı ve bu yöntemin ciddi bir biçimde suiistimale açık unsurlar taşıdığı konusunda yaygın bir endişe bulunmaktadır.

4964 sayılı Kanun ile doğrudan temin bir ihale usulü olmaktan çıkarılmıştır. Böylelikle doğrudan temin yapılması durumunda ilan ve teminat hükümlerinin uygulanması gerekmediği gibi, bu değişiklik yasaklı kişilerden alım yapılmasının da önünü açmıştır. Ayrıca 2008 yılında 5812 sayılı Kanun ile birlikte doğrudan temin yapılabilecek alanlar genişletilmiştir.

Belli istekliler arasında ihale usulünün kurgusu da süreç içinde değişmiştir. 4964 sayılı Kanun süreleri kısaltırken 5812 sayılı Kanun ile birlikte, önceden sadece işin özelliğinin uzmanlık ve/veya yüksek teknoloji gerektirmesi durumunda uygulanan usul, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin yarısını aşan ihalelerde koşulsuz olarak kullanılabilecektir. Bu durum, 2886 sayılı Kanun döneminde de yaşanan suiistimallere fırsat verecek bir düzenlemedir.

Kuruma yöneltilen bir diğer eleştiri de ülkemizdeki çoğu bağımsız idari otoriteye yöneltildiği gibi, çeviri yasa niteliğinde kurucu yasasının bulunmasıdır. 4734 sayılı Kanun, AB normları ve uluslar arası ihale mevzuatından esinlenerek hazırlanmış olduğundan içerdiği hükümler ve getirdiği köklü değişimlerle uluslar arası kuruluşların ihale mevzuatından çevrilerek oluşturulduğu noktasında eleştirilere maruz kalmıştır.(Tepav,2009)

5. SONUÇ

Avrupa Birliği standartları gözetilerek çıkarılan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile 2886 sayılı Devlet İhale Kanununa göre çok köklü değişiklikler getirilmiştir ve değişiklikler yapılmaya devam etmektedir. Bu tez çalışmasında cumhuriyet tarihimizde kamu alımları için uygulanan sistemler incelenmiş, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun uygulanmasında yaşanan sorunlar ve AB Direktiflerine uyum için yapılan çalışmalar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Ülkemizde uygulanan yapı yaptırma yöntemlerinden ‘‘Emanet Usulü’’ 2886 sayılı D.İ.K.’in yürürlükten kaldırılmasıyla birlikte yeni kanunda yer almamıştır. Ancak elinde hazır işgücü ve ekipman bulunan Karayolları, DSİ gibi kuruluşların kanundaki eksiklikten dolayı bu imkanlarını kullanamadıkları görülmektedir. Bunun için kanunun ilgili 3.maddesine ‘‘Emanet İşler’’ ile ilgili bir bent ilavesi yapılabilir.

04.01.2002 tarihinde yürürlüğe giren 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile ihale sistemine birçok yenilik getirilmiştir. Ancak yapılan bu yenilikler uygulamada karşılaşılan bazı sorunları da beraberinde getirmiştir. Tahmini bedel uygulaması kaldırılmış yerine piyasa araştırmasına dayalı yaklaşık maliyet uygulaması getirilmiştir. Bu sayede istekli açısından işin düzgün bir şekilde tamamlanabilmesi için detaylı bir mühendislik çalışması yapılmasını gerektirmektedir. Bu sayede mühendisin önemi ve çalışma alanları artmıştır. Ancak uygulamada kurumların yaklaşık maliyeti hazırlarken mecburi olmamalarına rağmen Bayındırlık Bakanlığı, DSİ gibi kurumların birim fiyatlarını kullanmaya piyasa araştırması yapmadan yaklaşık maliyet oluşturmaya devam ettiği görülmektedir. Bu durumda birçok ihalenin tekliflerin yaklaşık maliyetin çok altında kalmasından ötürü iptal edilmekte olduğu veya sağlıklı bir şekilde tamamlanamadığı tespit edilmiştir. Ayrıca yaklaşık maliyetin gizli tutulması ile ilgilide sıkıntılar yaşandığı görülmüştür. Bunun için ihalelere verilen tekliflerin miktarlarını etkilemeyecek şekilde yaklaşık maliyetin gizliliği esası ile ilgili düzenlemeler yapılmalıdır.

AB Direktifleri ihale yapılırken bazı unsurların ön plana çıkmasını istemektedir. Bu direktiflere göre ihalelerde tam rekabet, şeffaflık, ayrımcılık yapmama, tarafsızlık, eşit muamele ve orantılılık sağlanması gereken en önemli hususlardır. Bu kriterlerin birçoğunun sağlandığı görülmüştür ancak seçme ve değerlendirme kriterlerinin önceden ilan edilmemesi ve objektif olmamasından dolayı bazı sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir.

İhalelere katılımda ekonomik, mali ve mesleki yeterlikle ilgili çok sayıda bilgi ve belge istenmektedir. Böylece ihalelere katılım ve rekabet artırılarak saydamlık ve şeffaflığın artırılacağı öngörülmüştür. Bu belgelerin hepsinin tek bir evrak altında toplanması işlemlerde daha az zaman kaybı sağlayacaktır. Ayrıca eksik evrakların tamamlattırılması ile ilgili kanunun 37.maddesinde belirsizlikler mevcuttur. Uygulamada bu belirsizliklerden yararlanıldığı bazı önemli belgelerin de sonradan tamamlandığı ile sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir. İhalede rekabeti önleyici bu durumun düzeltilmesi için hangi belgelerin teklifin esasını değiştirecek nitelikte belge olduğu, hangi belgelerin tamamlattırılabilceği hususu Kamu İhale Kurumunca açıklığa kavuşturulmalıdır.

4734 sayılı kanun işi alan yüklenicilere duyulan güvensizlik üzerine hazırlanmıştır. Yasakçı bir kanun olduğundan dolayı profesyonel firmalar ihalelere katılımda istekli olmamaktadır. Bu durumun ortadan kaldırılması için tıpkı AB direktiflerinde olduğu gibi kanun, yüklenici ve işverenin karşılıklı birbirine olan güven esasına göre düzenlemeli ve firmalar ihaleye katılıma özendirilmelidir.

4734 sayılı Kanun ile gelen, aşırı düşük teklifler ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin verimli bir şekilde tespit ve sorgusunun yapılması ile ilgili kuralların yeterli olmadığı ve tespit aşamasında idarelerin hangi bilgi ve belgelerden yararlanacağı ve hesaplamanın nasıl yapılacağı hakkında yeterli resmi kriterlerin bulunmamasından ötürü sorunlar yaşandığı görülmüştür. Bu tekliflerin tespitinin doğru yapılabilmesi için Kamu İhale Kanununa gerekli eklemelerin yapılması gerekmektedir.

İhale dosyası alım süresi ile ilgili bir sınırlama olmadığından dolayı çoğu isteklinin ihale dosyasını ihale günü satın aldığı görülmüştür. Bu durumda yeterli mühendislik çalışması yapılmadan ihalelere teklif verdikleri tespit edilmiştir. Bu konuyla ilgili kurumca süre kısıtlaması getirilmelidir.

4734 sayılı Kanun ile gelen “İş Deneyim” belgelerinin geçerliliğinin on beş yıl ile sınırlandırılması ile ilgili olarak sorunlar yaşanmakta olduğu ve yükleniciler açısından adaletsiz bir durum olduğu tespit edilmiştir. Karne sistemi kaldırılmış ancak onun yerini doğru bir şekilde doldurulacak düzenleme yapılmamıştır.”İş Deneyim” belgesi süresinin on beş yıl ile sınırlandırılması daha önceden büyük işler yapan nitelikli firmaların yeni işler almasını engellemektedir. Bu konu AB’nin belirlediği temel ilkelerden ayrı düşmektedir. Bu süre sınırlandırılması daha uzun bir zamana yayılmalıdır.

Kamu hizmeti olan ihalelerin, etkin ve verimli biçimde gerçekleştirilebilmesi ve bürokrasi

yoğunluğunun azaltılması için tüm sürelerin yeniden gözden geçirilip, tekrar düzenlenmesi gerekmektedir. İhalelerle ilgili sürecin uzamasında etkili olan dayanağı olmayan şikayetleri önlemek için Kamu İhale Kurumu'na yatırılan ücretlerin caydırıcı nitelik olacak şekilde tekrar düzenlenmesi gerekmektedir.

Sözleşme türünün seçiminin, uygulamada yaşanan en önemli problemlerden birisi olduğu görülmüştür. İhale öncesi uygulama projelerinin oluşturulması neredeyse imkânsız yapım işlerinin (özellikle onarım ve güçlendirme gibi), Anahtar Teslimi Götürü Bedel sözleşme ile yapılması oldukça zor olmakla birlikte uygulamada idare ile yüklenici arasında hukuki ihtilafların doğmasına sebep verdiği tespit edilmiştir. Bu nedenle uygulama projesinin yapılamayacağı durumlarda Teklif Birim Fiyat Usulü ile ihale yapmanın sağlanacağı düzenlemeler yapılmalıdır.

Kamu idarelerinin ihalelere yeterli hazırlık ve planlama yapmadan çıkmaları, ihaleye katılım ve ihaleyi kazanma kurallarının açık olmaması, ihaleye eşit düzeyde katılımı sağlayacak bir biçimde ihale hazırlığı için yeterli zaman verilmemesi, ihaleye davet konusundaki duyuruların yetersizliği, şikayet sisteminin yerinde kullanılamaması (zaman ve kaynak kaybı) gibi sorunlar bulunduğu tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu yaşanan sorunlar üstesinden gelmek ve AB Kamu Alımları Muktesabatına uyum sağlamak için günümüze kadar 3 kez geniş kapsamlı bir şekilde değiştirilmiş yenilikler getirilmiştir. AB'ye uyum için yapılan değişikliklerin çoğu 5812 sayılı kanunla getirilmiştir. Yapılan bu değişiklikler içinde tez çalışması sırasında AB direktiflerine uygun olan ve olmayan çalışmalar yapıldığı tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu yapılan değişikliklere rağmen hala, 2004/18/EC Avrupa Birliği Direktifleri gibi evrensel esaslardan oluşmamakta, ulusalcı bir yasa olma özelliğini yitirmemektedir. Bu durum AB ülkeleri tarafından eleştiriler almaktadır.

5812 sayılı kanunla ‘‘Elektronik İhale’’ sistemine geçişin temelleri atılmıştır. Kuruma, Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması yetkisi verilmiş, ayrıca yeni bir alım sistemi olan ve tamamen elektronik ortamda işleyecek dinamik alım sistemi ile elektronik eksiltme sisteme dahil olmuştur. Bu sayede AB komisyonun açılış kriterlerinden biri olan modern ihale prosedürlerine ülkemizde uygulamaya geçildiği görülmüştür.

Çerçeve anlaşmalarla ilgili düzenlemeler yapılmış, sadece sağlık hizmeti veren idarelerin uygulayabildiği çerçeve anlaşmalar 5812 sayılı kanunla bütün idarelerin sürekli biçimde

ihtiyaç duydukları mal, hizmet ve yapım işlerini de kapsamıştır.

5812 sayılı yasa ile, Kamu İhale Kurumu'nun basına yansıyan ya da ihbara dayalı incelemeleri içeren yetkisine son verilmiştir. Taraflar arasında oluşan anlaşmazlıkların çözümü mahkemelere verilmiştir. Ancak ülkemizde uzmanlık mahkemeleri bulunmadığı için yargı organlarınca bu durumlarda bilirkişiler tayin edilmekte, bilirkişi raporlarına göre kararlar verilmektedir. Bunun yerine “ tahkim sistemi” oluşturularak, konusunda uzman kişilerden kurulacak tahkim kurulları anlaşmazlıkların çözümü sağlanmalıdır.

4734 sayılı kanunda yaşanan sorunlardan biri olan şikayet sistemi ile ilgili olarak 5812 sayılı kanunla direktiflerde gözetilerek ihalelere ilişkin kuruma yapılan başvuruların incelenme süresini kısaltan düzenlemeler getirilmiştir. Her şikayet için teminat yatırma zorunluluğu getirilmiş haksız şikayet durumunda teminata el konulması öngörülmüştür.

İhalelerde saydamlığın artırılması ile ilgili düzenlemeler yapılmış, bütün ihale sonuçlarının Kamu İhale Bülteninde yayınlanma zorunluluğu getirilmiştir.

İhalelerin aşırı düşük teklif sahibine bırakılmaması ile ilgili olarak düzenlemeler yapılmıştır. Kamu İhale Kurumuna aşırı düşük teklifleri belirlemek için hangi bilgi ve belgelerin kabul edileceğine, sınır değer ve sorgulama kriterleri belirlemesine yönelik yetki verilmiştir. Böylece AB'nin objektiflik ilkesine uyum sağlanacağı öngörülmüştür.

İhale ilan sürelerine yönelik düzenlemeler yapılmış, ön ilan imkanı getirilmiş, ilan süreleri kısaltılarak zaman kaybı en aza indirilmeye çalışılmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun getirdiği en büyük yeniliklerden biri ihalelerde şikayet ve itirazların ortaya konabileceği bir kurum olan Kamu İhale Kurumunun kurulmasıdır. 5812 sayılı kanunla AB'ye uyum için kurumun görev ve yetkileri ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır. Kurumun ihbar, şikayet ve basına yansıyan haberler üzerine yapılan ihbarları incelemesi kapsamındaki görevi kaldırılmıştır. İtirazen şikayet başvurusu üzerine de değişiklikler yapılmıştır. Kurumun yapacağı inceleme; tüm ihale sürecinin incelenmesi yerine sadece şikayete konu olan iddianın incelenmesi ile sınırlandırılmıştır. Buna göre, ihale işlemlerini denetleyen kurum anlayışından, idareler ile ihaleye taraf olanlar arasındaki ihtilafların çözümüne odaklanan bir kurum anlayışına geçilmiştir.

Ancak yapılan bu değişiklikler içinde AB direktiflerine uymayan değişikliklerde bulunmaktadır.

Kanunun kapsamının daraltılması, istisnaların sürekli genişletilmesi, yeterlik kriterlerinin rekabeti önleyecek şekilde düzenlenmesinin AB direktiflerine uymayan değişikler olduğu tespit edilmiştir.

Aşırı düşük teklifin tespiti ile ilgili düzenlemeler yapılmasına rağmen bu düzenlemelerin hayata geçirilmediği görülmüştür. Ayrıca çerçeve anlaşma ile yapılacak ihalelerin kapsamının genişletilmesi ile yapım işlerinin bazı firmalara uzun süreli verilebileceği öngörülmüştür.

Belli istekliler arasında ihale usulü kurgusunun düzeni değişmiş, uzmanlık ve yüksek teknoloji gerektirmesi durumunda uygulanan usul, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin yarısını aşan ihalelerde koşulsuz olarak kullanılabilecek hale gelmiştir. Bu durumda idarelerce farklı amaçlar için kullanılabileceği tespit edilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun uygulanmasında şeffaflık, tarafsızlık, eşit muamale tam rekabet yaşanmasında, yapılacak düzenlemelerin sorunların çözümüne yönelik ve AB direktiflerine uyumlu olmasında ilgili tüm kurum ve kuruluşlar kendi üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmelidir.

KAYNAKLAR

Acar, M. ve Kerestecioğlu, (2004), M., Satın Alma ve Sözleşme Yönetimi, Çevre ve Orman Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Akçay, C. ve Manisalı, E. (2007), “4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun, AB Uygulamaları Çerçevesinde Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar Açısından İncelenmesi.” Dördüncü İnşaat Yönetimi Kongresi Bildiriler Kitabı, İnşaat Mühendisleri Odası, İstanbul, s. 13-26.

Biermann, S. ve Fernandez, L. (1998), Game Theory with Economic Applications, Addison-Wesley Publishing Company, Boston.

Budak, O. (2006), “4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun Uygulamasında Karşılaşılan sorunlar ve Çözüm Önerileri” Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Cramton, P. (2001), “Spectrum Auctions”, Handbook of Telecommunications Economics, Amsterdam.

Çiçek, G., (2009), “4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun Yapım İşleri İhaleleri Uygulamalarında Karşılaşılan İhale Uyuşmazlıkları ve Çözüm Önerileri”, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Çorbacıoğlu, Ş., (1997), “Osmanlı’dan Günümüze İhale Yasaları” Türkiye Mühendislik Haberleri Dergisi, 389:11-15.

Doğanyigit, S., (2003), Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, Seçkin Yayınevi, Ankara.

Emek, U., (2002), Bağımsız Düzenleyici Kurumlar ve Türkiye Uygulaması, TÜSİAD Yayınları, İstanbul.

Emek, U., (2001), Kamu Alımlarında Etkin İhale Tasarımı, TÜSİAD Yayınları, İstanbul.

Feldman, R. A. ve Mehra, R. (1993), “Auctions: Theory and Applications”, IMF Staff Papers, Vol. 40, Newyork.

Gencer, H., (2003), Kamu İhale Kanunu ve Uygulamadaki Sorunlar, Denetim Yayıncılık., Ankara.

Gencer, H., (2005), “Kamu İhale Kanununa Göre Yapılan Yapım İşleri İhalelerindeki Uyuşmazlıklar ve Uyuşmazlık Kararları Üzerine Bir Araştırma.”, 3. Yapı İşletmesi Kongresi, İzmir.

Gencer, H., (2009), “Kamu İhale Kanununa Göre Teklif Hazırlama,İhale İşlemleri ve Sözleşme Yönetimi” Beşiktaş Belediyesi, İstanbul.

Gilbreath, R. D., (1992), Managing Construction Contracts Operational Controls For Commercial Risks, John Wiley&Sons INC, Toronto.

Gürhan, H., (2008), “Kamu İhale Kanunu ve Getirdiği Yenilikler” Birlik Dergisi, 10:15-20

Helvacı, İ., (2001), “Türkiye’de Fidic Uygulamaları” Türkiye Mühendislik Haberleri, İstanbul, 411: 28-29.

Jacobsen, B. (1999), “Auctions Without Competition: The Case Of Timber Sales In The Murmansk Region”, International Institute for Applied Systems Analysis, Interm Report, London.

Jehiel, P. ve B. Moldovanu. (2000), “Licences Auctions and Market Structure”, Working Paper, University College London and University of Mannheim, London.

Kamu İhale Kurumu, (2003), Kamu Alımları Konusunda Dünya ve Türkiye Uygulamaları-2002 Yılı Faaliyet Raporu ve 2003 Yılı Çalışma Programı, Ankara.

Kamu İhale Kurumu, (2009), 2008 Yılı Faaliyet Raporu, Ankara

Kepek. M., (2009), “5812 sayılı Kanun Çerçevesinde Kamu İhale Mevzuatında Meydana Gelen Son Değişiklikler” Bütçe Dünyası Dergisi, 31:31-37.

Korkmaz, A., (2004), “Teklif Verme Sürecinde Olan Yüklenicilerin İnşaat Sözleşmelerinde Risk Değerlendirme”, Yüksek Lisans Tezi, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Köksal, E. , (2005), “4734 Sayılı KİK ve 4735 Sayılı KİSK Çerçevesinde Yapım İşlerinde, Sözleşme Aşamasına Kadar Geçen sürede Karşılaşılan Sorunlar Belirsizlikler ve Uygulama Fraklılıklarının İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Kömürcü, G., (2006), “4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar, Yüksek Lisans Tezi”, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Küçük, Faruk, (2005), “4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamındaki İhalelere Karşı Yapılacak İdari Başvurular”, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Hukuku Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

McAfee, R. P. ve McMillan, J., (1992), “Bidding Rings”, P. Klemperer (der.), The Economic Theory of Auctions içinde, An Elgar Reference Collection, UK, Cambridge, 55: 640-660.

Özek, A.K., (2003), Osman, Açıklamalı Kamu İhale Rehberi: 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4375 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu Uygulaması, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Satıcı, B., (2003), “Türkiye’de Kamu Yatırımları İyileştirmesi ve Kamusal İnşaat Yönetim Modeli”, Doktora Tezi, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Sezer, Y., (2002), ‘Kamu İhale Kanunu: Şeffaflık ve Rekabet’, Amme İdaresi Dergisi, Ankara, 35: 71

Tülümen, Ö., (2004), I. Uluslar arası Kamu Alımlarında Saydamlık ve Verimlilik Sempozyumu, Kamu İhale Kurumu Yayını , İstanbul.

TEPAV Mali İzleme Grubu, (2009), ‘‘Kamu İhale Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler Ne Anlama Geliyor’’ Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı Değerlendirme Notu, İstanbul.

TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Subesi, (2003), İstanbul Bülteni, 67: 26-32

Uğur, L.O., Erdal, M, (2008), ‘‘ Fidic İnşaat İşleri Genel Şartnamesinde Sorumluluk ve Risklerin İşveren, Mühendis ve Yükleniciye Dağılımının İnşaat süresine Etkisi’’, Selçuk Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu Teknik-Online Dergisi, Konya, 1:30-35.

İNTERNET KAYNAKLARI

[1] <http://www.paulklempere.org>

[2] <http://www.rekabet.gov.tr/dosyalar/tezler/tez50.pdf>

[3] www.tobb.org.tr/abm/.../AKIN%20GOZEL-21%20SUBAT.doc

[4] www.erkankaraarslan.org

[5] http://www.danistay.gov.tr/devlet_ihale_kanunundan_kamu_ihale_kanununa111.htm

[6] http://www.icisleri.gov.tr/_Icisleri/WPX/kik_getirdikleri.htm

[7] www.abmaliye.gov.tr/?q=node/55

[8] <http://www.kiud.org.tr/10.htm>

[9] www.intes.org.tr/content/file/cozumarama/oguz_calik.pdf

[10] [http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/Scope2005_3_1\(2\).pdf](http://www.eipa.eu/files/repository/eipascope/Scope2005_3_1(2).pdf)

[11] http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2004/l_134/l_13420040430en01140240.pdf

[12] <http://www.e-kutuphane.imo.org.tr/pdf/1545.pdf>

[13] www.ihale.gov.tr

EKLER

- Ek 1 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu
- Ek 2 Emanet İşlere Ait Uygulama Yönetmeliği
- Ek 3 Kamu İhale Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Ek 1 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM Uygulama İlkeleri

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı, kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Aşağıda belirtilen idarelerin kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihaleleri bu Kanun hükümlerine göre yürütülür:

a) (Değişik: 1/6/2007-5680/1 md.) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile özel bütçeli idareler, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı; döner sermayeli kuruluşlar, birlikler (meslekî kuruluş şeklinde faaliyet gösterenler ile bunların üst kuruluşları hariç), tüzel kişiler.

b) (Değişik: 30/7/2003-4964/1 md.) Kamu iktisadi kuruluşları ile iktisadi devlet teşekküllerinden oluşan kamu iktisadi teşebbüsleri.

c) (Değişik: 30/7/2003-4964/1 md.) Sosyal güvenlik kuruluşları, fonlar, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar (meslekî kuruluşlar ve vakıf yüksek öğretim kurumları hariç) ile bağımsız bütçeli kuruluşlar.

d) (Değişik: 12/6/2002-4761/10 md.) (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilenlerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketler.

e) 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların yapım ihaleleri.

(Değişik ikinci fıkra: 30/7/2003-4964/1 md.) Ancak, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve bu Fonun hisselerine kısmen ya da tamamen sahip olduğu bankalar, 4603 sayılı Kanun kapsamındaki bankalar ((e) bendinde belirtilen yapım ihaleleri hariç) ile enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörlerinde faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler bu Kanun kapsamı dışındadır.

İstisnalar

Madde 3- (Değişik: 30/7/2003-4964/2 md.)

a) Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları ile 6831 sayılı Orman Kanunu gereğince orman köyleri kalkındırma kooperatiflerinden ve köylülerden yapılacak hizmet alımları,

b) (Değişik: 20/11/2008-5812/1 md.) Savunma, güvenlik veya istihbarat alanları ile ilişkili

olduğuna veya gizlilik içinde yürütülmesi gerektiğine ilgili bakanlık tarafından karar verilen veya mevzuatı uyarınca sözleşmenin yürütülmesi sırasında özel güvenlik tedbirleri alınması gereken veya devlet güvenliğine ilişkin temel menfaatlerin korunmasını gerektiren hallerle ilgili olan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri,

c) Uluslararası anlaşmalar gereğince sağlanan dış finansman ile yaptırılacak olan ve finansman anlaşmasında farklı ihale usul ve esaslarının uygulanacağı belirtilen mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; uluslararası sermaye piyasalarından yapılacak borçlanmalara ilişkin her türlü danışmanlık ve kredi derecelendirme hizmetleri; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının banknot ve kıymetli evrak üretim ve basımı ile ilgili mal veya hizmet alımları, **(Ek İbareler: 27/4/2004 – 5148/ 2 md.)** özelleştirme uygulamaları için 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak her türlü danışmanlık hizmet alımları; hava taşımacılığı yapan teşebbüs, işletme ve şirketlerin ticari faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet alımları,

d) İdarelerin yabancı ülkelerdeki kuruluşlarının mal veya hizmet alımları ile yapım işleri; yurt dışında bulunan nakil vasıtalarının o yerden sağlanması zorunlu mal veya hizmet alımları,

e) Bu Kanun kapsamına giren kuruluşların; Adalet Bakanlığına bağlı ceza infaz kurumları, tutukevleri işyurtları kurumları, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı huzurevleri ve yetiştirme yurtları, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı üretim yapan okullar ve merkezler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına bağlı enstitü ve üretme istasyonları ile Başbakanlık Basımevi İşletmesi tarafından bizzat üretilen mal ve hizmetler için anılan kuruluşlardan, Devlet Malzeme Ofisi Ana Statüsünde yer alan mal ve hizmetler için Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünden, yük, yolcu veya liman hizmetleri için Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğünden, akaryakıt ve taşıt için Tasfiye İşleri Döner Sermaye İşletmeleri Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar **(Ek İbare: 20/11/2008-5812/1 md.)** ile araştırma-geliştirme faaliyetleri kapsamında Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumundan yapacakları mal, hizmet ve danışmanlık hizmet alımları, et ve et ürünleri için Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğünden, ray üstünde çeken ve çekilen araçlarda kullanılan monoblok tekerlek ve tekerlek takımları için Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Genel Müdürlüğünden yapacakları alımlar, ¹

f) **(Değişik: 20/11/2008-5812/1 md.)** Ulusal araştırma-geliştirme kurumlarının yürüttüğü ve desteklediği araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları ile finansmanının tamamı Kanun kapsamındaki bir idare tarafından karşılanarak elde edilen sonuçların bu idare tarafından sadece kendi faaliyetlerinin yürütülmesinde faydalandığı haller hariç, her türlü araştırma ve geliştirme hizmeti alımları,

g) 2 nci maddenin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde sayılan kuruluşların, ticarî ve sınaî faaliyetleri çerçevesinde; doğrudan mal ve hizmet üretimine veya ana faaliyetlerine yönelik ihtiyaçlarının temini için yapacakları, Hazine garantisi veya doğrudan bütçenin transfer tertibinden aktarma yapmak suretiyle finanse edilenler dışındaki yaklaşık maliyeti ve sözleşme bedeli ikitrilyon üçyüzmilyar Türk Lirasını **(beşmilyon yetmişikibin seksen Türk Lirasını)*** aşmayan mal veya hizmet alımları,

¹ 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle; bu bentte yer alan “malzemeler” ibaresi,

“hizmetler” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

* Kamu İhale Kurumu’nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30/1/2009 tarihli ve 27126 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmış olup 01.02.2009 – 31.01.2010 dönemini kapsamaktadır.

h) Bu Kanun kapsamındaki idarelerin kendi özel mevzuatı uyarınca hak sahiplerine sağlayacakları teşhis ve tedaviye yönelik hizmet alımları ile tedavisi kurumlarınca üstlenilen kişilerin ayakta tedavisi sırasında reçeteye bağlanan ilaç ve tıbbî malzemelerin kişilerce alımları, **(Ek İbare: 20/11/2008-5812/1 md.)** sağlık hizmeti sunan bu Kanun kapsamındaki idarelerin teşhis ve tedaviye yönelik olarak birbirlerinden yapacakları mal ve hizmet alımları,

i) (Ek: 14/7/2004-5226/21 md.) 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki kültür varlıklarının rölöve, restorasyon, restitüsyon projeleri, sokak sağlıklaştırma, çevre düzenleme projeleri ve bunların uygulamaları ile değerlendirme, muhafaza, nakil işleri ve kazı çalışmalarına ilişkin mal ve hizmet alımları,

j) (Ek: 3/3/2005-5312/25 md.) Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun hükümleri kapsamında, acil müdahale plânlarının hazırlanması ve bir olay meydana geldikten sonra kirliliğe müdahale ve acil müdahale plânlarının icrası için acil olarak ihtiyaç duyulabilecek hizmet alımı ile araç, gereç ve malzeme alımı

k) (Ek: 20/2/2008-5737/79 md.) Vakıf kültür varlıklarının onarımları ve restorasyonları ile çevre düzenlemesine ilişkin mal veya hizmet alımları,

k) (Ek: 22/2/2007-5583/9 md.) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk spor federasyonlarının ulusal ve uluslararası sportif faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet alımları,

l) (Ek: 27/12/2007-5726/24 md.) Tanıkların korunmasına ilişkin mevzuat hükümlerine göre alınacak koruma tedbirlerinin uygulanması için gerekli olan mal ve hizmet alımları,

m) (Ek: 9/7/2008-5784/28 md.) Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ) tarafından ithalat yoluyla yapılacak spot sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımları,

n) (Ek: 20/11/2008-5812/1 md.) Uluslararası mükellefiyetlerden doğan veya ulusal amaçlı; savunma, güvenlik, insani yardım gibi durumlarda ortaya çıkabilecek acil ihtiyaçların, süratli ve etkin bir biçimde temini amacıyla, önceden güvenceler alınmasına olanak sağlayan anlaşmalar veya sözleşmeler yapmak suretiyle mal ve hizmet alımları,

o) (Ek: 25/06/2009-5917/31 md.) Elektrik üretimi, iletimi, ticareti ve dağıtım alanlarında faaliyet gösteren kamu iktisadi teşebbüslerinin, bu faaliyetlerinin yürütülmesine yönelik olarak diğer kamu kurum ve kuruluşlarından yapacakları enerji ve yakıt alımları, Ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç bu Kanuna tâbi değildir.

Tanımlar

Madde 4- Bu Kanunun uygulanmasında;

Mal : Satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve hakları,

Hizmet : (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, meslekî eğitim, fotoğraf, film, fikrî ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralanmasını ve benzeri diğer hizmetleri,²

² 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle; bu tanımda yer alan “mimarlık ve mühendislik,

Yapım : Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini,

Tedarikçi : Mal alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Hizmet sunucusu : Hizmet alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Danışman : Danışmanlık yapan, bilgi ve deneyimini idarenin yararı için kullanan, danışmanlığını yaptığı

Yapım müteahhidi : Yapım işi ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Aday: Ön yeterlik için başvuran gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri,

Ortak girişim : (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) İhaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumları,

İstekli : Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidini,

İstekli olabilecek : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) İhale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişiyi ya da bunların oluşturdukları ortak girişimi,

Yerli istekli : (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikleri,

Yüklenici : Üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanan istekliyi,

İdare : İhaleyi yapan bu Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşları,

İhale yetkilisi : (Değişik: 30/7/2003-4964/3 md.) İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevlilerini,

Başvuru belgesi : Belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespitinde kullanılmak üzere sunulan belgeleri,

İhale dokümanı : İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgileri,

Ön proje : Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren projeyi,

Kesin proje : Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi,

Uygulama projesi : Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi,

(...)³

İhale : Bu Kanunda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemleri,

Teklif : Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde isteklinin idareye sunduğu fiyat teklifi ile değerlendirmeye esas belge ve/veya bilgileri,

Açık ihale usulü : Bütün isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Belli istekliler arasında ihale usulü : Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usulü,

Pazarlık usulü : Bu Kanunda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usulü,

Doğrudan temin : Bu Kanunda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usulü,

Sözleşme : Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmayı,

Kurum : Kamu İhale Kurumunu,

Kurul : Kamu İhale Kurulunu,

Ön ilan : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) Yıl içerisinde ihale edilmesi planlanmış işlere ilişkin olarak, mali yılın başlangıcını izleyen mümkün olan en kısa sürede yapılan duyuruyu,

Elektronik Kamu Alımları Platformu : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) İdareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemleri internet üzerinden gerçekleştirebilecekleri ve Kurum tarafından yönetilen elektronik ortamı,

³ 14/7/2004 tarihli ve 5226 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle; bu maddede yer alan “Rölöve projesi”, Restorasyon projesi” ve “Restitüsyon projesi” tanımları, metinden çıkarılmıştır.

Dinamik alım sistemi : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) İhale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım sürecini,

Elektronik eksiltme : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) Tekliflerin değerlendirilmesinin ardından elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin bir elektronik araç marifetiyle otomatik değerlendirme metotları kullanılarak yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması şeklinde tekrar eden işlemleri,

Çerçeve anlaşma : (Ek: 20/11/2008-5812/2 md.) Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşmayı, ifade eder.

Temel ilkeler

Madde 5- İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri birarada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.

Bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri Kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.

Ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamaz.

(Değişik altıncı fıkra: 30/7/2003-4964/4 md.) İlgili mevzuatı gereğince Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu gerekli olan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için ÇED olumlu belgesinin alınmış olması zorunludur. Ancak, doğal afetlere bağlı olarak acilen ihale edilecek yapım işlerinde ÇED raporu aranmaz.

İhale Komisyonu

Madde 6- İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu işin uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az dört kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az beş ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir.⁴

(Değişik ikinci fıkra: 30/7/2003-4964/5 md.) İhaleyi yapan idarede yeterli sayı veya nitelikte personel bulunmaması halinde, bu Kanun kapsamındaki idarelerden komisyona üye alınabilir.

⁴ 22/12/2005 tarihli ve 5436 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, bu fıkra da yer alan ",genel ve katma bütçeli kuruluşlarda maliye memurunun, diğerlerinde ise" ibaresi, "ve" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Gerekli incelemeyi yapmalarını sağlamak amacıyla ihale işlem dosyasının birer örneği, ilân veya daveti izleyen üç gün içinde ihale komisyonu üyelerine verilir.

İhale komisyonu eksiksiz olarak toplanır. Komisyon kararları çoğunlukla alınır. Kararlarda çekimser kalinamaz. Komisyon başkanı ve üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. Karşı oy kullanan komisyon üyeleri, gerekçesini komisyon kararına yazmak ve imzalamak zorundadır.

İhale komisyonunca alınan kararlar ve düzenlenen tutanaklar, komisyon başkan ve üyelerinin adları, soyadları ve görev unvanları belirtilerek imzalanır.

İhale işlem dosyası

Madde 7- İhalesi yapılacak her iş için bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur.

İKİNCİ BÖLÜM

İhaleye Katılım Kuralları

Eşik değerler

Madde 8- Bu Kanunun 13 ve 63 üncü maddelerinin uygulanmasında yaklaşık maliyet dikkate alınarak kullanılacak eşik değerler aşağıda belirtilmiştir:

a) (Değişik: 12/6/2002-4761/12 md.) Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin mal ve hizmet alımlarında üçyüzmilyar Türk Lirası. **(altıyüzaltıbin üçyüzkırkç Türk Lirası)***

b) (Değişik: 12/6/2002-4761/12 md.) Kanun kapsamındaki diğer idarelerin mal ve hizmet alımlarında beşyüzmilyar Türk Lirası. **(birmilyon onbin beşyüzyetmişiki Türk Lirası)***

c) (Değişik: 12/6/2002-4761/12 md.) Kanun kapsamındaki idarelerin yapım işlerinde onbirtrilyon Türk Lirası. **(yirmiikimilyon ikiyüzotuzikibin altıyüzkırksekiz Türk Lirası)***

(Mülga son fıkra: 12/6/2002-4761/12 md.)

* Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30/1/2009 tarihli ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 01.02.2009 – 31.01.2010 dönemini kapsamaktadır.

* Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30/1/2009 tarihli ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 01.02.2009 – 31.01.2010 dönemini kapsamaktadır.

Yaklaşık maliyet

Madde 9- (Değişik: 30/7/2003-4964/6 md.)

Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilânlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmî ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz.

İhaleye katılımda yeterlik kuralları

Madde 10 - İhaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak aşağıda belirtilen bilgi ve belgeler istenebilir:

a)Ekonomik ve malî yeterliğin belirlenmesi için;

1) Bankalardan temin edilecek isteklinin malî durumu ile ilgili belgeler,

2) **(Değişik: 30/7/2003-4964/7 md.)** İsteklinin, ilgili mevzuatı uyarınca yayınlanması zorunlu olan bilançosu veya bilançosunun gerekli görülen bölümleri, yoksa bunlara eşdeğer belgeleri,

3) İsteklinin iş hacmini gösteren toplam cirosu veya ihale konusu iş ile ilgili taahhüdü altındaki ve bitirdiği iş miktarını gösteren belgeler.

b)Mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için;

1) İsteklinin, mevzuatı gereği ilgili odaya kayıtlı olarak faaliyette bulunduğunu ve teklif vermeye yasal olarak yetkili olduğunu kanıtlayan belgeler,

2) **(Değişik: 20/11/2008-5812/3 md.)** İstekli tarafından kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin olarak;

a) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

b) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

c)Devam eden yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen, denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,

d)Son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarına ilişkin deneyimi gösteren belgeler,

e) Devredilen işlerde sözleşme bedelinin en az % 80'inin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleri ve son beş yıl içinde kabul işlemleri tamamlanan mal ve hizmet alımlarıyla ilgili deneyimi gösteren belgeler.

3) İsteklinin üretim ve/veya imalat kapasitesine, araştırma-geliştirme faaliyetlerine ve kaliteyi sağlamasına yönelik belgeler,

- 4) İsteklinin organizasyon yapısına ve ihale konusu işi yerine getirmek için yeterli sayıda ve nitelikte personel çalıştırdığına veya çalıştıracağına ilişkin bilgi ve/veya belgeler,
- 5) İhale konusu hizmet veya yapım işlerinde isteklinin yönetici kadrosu ile işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki niteliklerini gösteren belgeler,
- 6) İhale konusu işin yerine getirilebilmesi için gerekli görülen tesis, makine, teçhizat ve diğer ekipmana ilişkin belgeler,
- 7) İstekliye doğrudan bağlı olsun veya olmasın, kalite kontrolden sorumlu olan ilgili teknik personel veya teknik kuruluşlara ilişkin belgeler,
- 8) İhale konusu işin ihale dokümanında belirtilen standartlara uygunluğunu gösteren, uluslar arası kurallara uygun şekilde akredite edilmiş kalite kontrol kuruluşları tarafından verilen sertifikalar,
- 9) İdarenin talebi halinde doğruluğu teyit edilmek üzere, tedarik edilecek malların numuneleri, katalogları ve/veya fotoğrafları.

İhale konusu işin niteliğine göre yukarıda belirtilen bilgi veya belgelerden hangilerinin yeterlik değerlendirmesinde kullanılacağı, ihale dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilân veya davet belgelerinde belirtilir.

(Ek fıkra: 12/6/2002-4761/13 md.) Birinci fıkranın (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen belgelerden, yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde, denetleme veya yönetim görevi nedeniyle alınanlarda gerçek kişinin mühendis veya mimar olma şartı aranır. İş bitirme, yönetim veya denetim suretiyle elde edilecek belgeler, belge sahibi kişi veya kuruluşların dışındaki istekliler tarafından kullanılamaz, belgeler devredilemez, kiraya verilemez ve satılamaz. Bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişiliklerin ihaleye girebilmesinde en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olmaları, her ihalede bu oranın aranması ve teminat süresince bu oranın muhafaza edilmesi zorunludur. **(Değişik son cümle: 20/11/2008-5812/3 md.)** Denetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler ilk beş yıl en fazla beşte bir oranında, daha sonraki yıllarda gerçek kişiler ile tüzel kişilerin en az beş yıldır yarısından fazla hissesine sahip olan mühendis ve mimarların iş denetleme nedeniyle alacakları belgeler tam olarak, yönetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler en fazla beşte bir oranında dikkate alınır.⁵

Aşağıda belirtilen durumlardaki istekliler ihale dışı bırakılır:

- a) İflas eden, tasfiye halinde olan, işleri mahkeme tarafından yürütülen, konkordato ilân eden, işlerini askıya alan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.
- b) İflası ilân edilen, zorunlu tasfiye kararı verilen, alacaklılara karşı borçlarından dolayı mahkeme idaresi altında bulunan veya kendi ülkesindeki mevzuat hükümlerine göre benzer bir durumda olan.

⁵ 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle; bu fıkra da yer alan “tüzel kişiliğin” ibaresinden önce gelmek üzere “en az bir yıldır” ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

- c) Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş sosyal güvenlik prim borcu olan.
- d) Türkiye'nin veya kendi ülkesinin mevzuat hükümleri uyarınca kesinleşmiş vergi borcu olan.
- e) İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, mesleki faaliyetlerinden dolayı yargı kararıyla hüküm giyen.
- f) İhale tarihinden önceki beş yıl içinde, ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilen.
- g) İhale tarihi itibarıyla, mevzuatı gereği kayıtlı olduğu oda tarafından mesleki faaliyetten men edilmiş olan.
- h) Bu maddede belirtilen bilgi ve belgeleri vermeyen veya yanıltıcı bilgi ve/veya sahte belge verdiği tespit edilen.
- i) 11 inci maddeye göre ihaleye katılamayacağı belirtildiği halde ihaleye katılan.
- j) 17 nci maddede belirtilen yasak fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilen.

(Ek fıkra: 28/3/2007-5615/23 md.) Kurum, dördüncü fıkranın; (c) bendi ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığının uygun görüşünü alarak sosyal güvenlik prim borcunun kapsamı ve tutarını; (d) bendi ile ilgili olarak, Gelir İdaresi Başkanlığının uygun görüşünü alarak vergi borcu kapsamına girecek vergileri; tür ve tutar itibarıyla belirlemeye yetkilidir.

(Ek fıkra: 28/3/2007-5615/23 md.) Bu madde kapsamında istenen belgelerden hangilerinin taahhütname olarak sunulabileceği Kurum tarafından belirlenir. Gerçeğe aykırı hususlar içeren taahhütname sunulması veya ihale üzerinde kalan istekli tarafından taahhüt altına alınan durumu tevsik eden belgelerin sözleşme imzalanmadan önce verilmemesi halinde bu durumda olanlar ihale dışı bırakılarak geçici teminatları gelir kaydedilir.

İhaleye katılamayacak olanlar

Madde 11- Aşağıda sayılanlar doğrudan veya dolaylı veya alt yüklenici olarak, kendileri veya başkaları adına hiçbir şekilde ihalelere katılamazlar:

- a) **(Değişik: 20/11/2008-5812/4 md.)** Bu Kanun ve diğer kanunlardaki hükümler gereğince geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlar ile 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlardan veya örgütlü suçlardan veyahut kendi ülkesinde ya da yabancı bir ülkede kamu görevlilerine rüşvet verme suçundan dolayı hükümlü bulunanlar.
- b) İlgili mercilerce hileli iflas ettiğine karar verilenler.
- c) İhaleyi yapan idarenin ihale yetkilisi kişileri ile bu yetkiye sahip kurullarda görevli kişiler.
- d) İhaleyi yapan idarenin ihale konusu işle ilgili her türlü ihale işlemlerini hazırlamak, yürütmek, sonuçlandırmak ve onaylamakla görevli olanlar
- e) (c) ve (d) bentlerinde belirtilen şahısların eşleri ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıkları ve evlat edinenleri.
- f) (c), (d) ve (e) bentlerinde belirtilenlerin ortakları ile şirketleri (bu kişilerin yönetim kurullarında görevli bulunmadıkları veya sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olmadıkları anonim şirketler hariç).

İhale konusu işin danışmanlık hizmetlerini yapan yükleniciler bu işin ihalesine katılamazlar. Aynı şekilde, ihale konusu işin yüklenicileri de o işin danışmanlık hizmeti ihalelerine katılamazlar. Bu yasaklar, bunların ortaklık ve yönetim ilişkisi olan şirketleri ile bu şirketlerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip oldukları şirketleri için de geçerlidir.

(Değişik üçüncü fıkra: 30/7/2003-4964/8 md.) İhaleyi yapan idare bünyesinde bulunan veya idare ile ilgili her ne amaçla kurulmuş olursa olsun vakıf, dernek, birlik, sandık gibi kuruluşlar ile bu kuruluşların ortak oldukları şirketler bu idarelerin ihalelerine katılamazlar.

Bu yasaklara rağmen ihaleye katılan istekliler ihale dışı bırakılarak geçici teminatları gelir kaydedilir. Ayrıca, bu durumun tekliflerin değerlendirmesi aşamasında tespit edilememesi nedeniyle bunlardan biri üzerine ihale yapılmışsa, teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir.

Şartnameler

Madde 12- İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması esastır. Ancak, mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özelliği nedeniyle idarelerce hazırlanmasının mümkün olmadığının ihale yetkilisi tarafından onaylanması kaydıyla, teknik şartnameler bu Kanun hükümlerine göre hazırlattırılabilir.

İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verilir. Belirlenecek teknik kriterler, verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik olacak, rekabeti engelleyici hususlar içermeyecek ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacaktır.

Teknik şartnamelerde, varsa ulusal ve/veya uluslararası teknik standartlara uygunluğu sağlamaya yönelik düzenlemeler de yapılır. Bu şartnamelerde teknik özelliklere ve tanımlamalara yer verilir. Belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemez ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmeyecektir.

Ancak, ulusal ve/veya uluslararası teknik standartların bulunmaması veya teknik özelliklerin belirlenmesinin mümkün olmaması hallerinde "veya dengi" ifadesine yer verilmek şartıyla marka veya model belirtilebilir.

İhale ilan süreleri ve kuralları ile ön ilan ^{6 7}

Madde 13- (Değişik: 30/7/2003-4964/9 md.)

Bütün isteklilere tekliflerini hazırlayabilmeleri için yeterli süre tanımak suretiyle;

a) Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden;

⁶ Bu madde başlığı “İhale ilan süreleri ve kuralları” iken, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

⁷ Bu maddede yer alan “Resmi Gazetede” ibareleri, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle “Kamu İhale Bülteninde” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

- 1) Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az kırk gün önce,
 - 2) Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az ondört gün önce,
 - 3) Pazarlık usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az yirmibeş gün önce,
- Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır.

Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden en az kırk gün önce davet mektubu gönderilmesi zorunludur.

b) Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede belirtilen eşik değerlerin altında kalan ihalelerden;

1) Yaklaşık maliyeti otuzmilyar Türk Lirasına (**altmışaltıbin yüzellidört Türk Lirasına**)* kadar olan mal veya hizmet alımları ile altmışmilyar Türk Lirasına (**yüzotuzikibin üçyüzonbir Türk Lirasına**)* kadar olan yapım işlerinin ihalesi, ihale tarihinden en az yedi gün önce ihalenin ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin en az ikisinde,

2) Yaklaşık maliyeti otuzmilyar (**altmışaltıbin yüzellidört Türk Lirası**)* ile altmışmilyar Türk Lirası (**yüzotuzikibin üçyüzonbir Türk Lirası**)* arasında olan mal veya hizmet alımları ile altmışmilyar (**yüzotuzikibin üçyüzonbir Türk Lirası**)* ile beşyüzmilyar Türk Lirası (**birmilyon yüzikibin altıyüzyirmiiki Türk Lirası**)* arasında olan yapım işlerinin ihalesi, ihale tarihinden en az ondört gün önce Kamu İhale Bülteninde ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin birinde,

3) Yaklaşık maliyeti altmışmilyar Türk Lirasının (**yüzotuzikibin üçyüzonbir Türk Lirasının**)* üzerinde ve eşik değerinin altında olan mal veya hizmet alımları ile beşyüzmilyar Türk Lirasının (**birmilyon yüzikibin altıyüzyirmiiki Türk Lirasının**)* üzerinde ve eşik değerinin altında olan yapım işlerinin ihalesi, ihale tarihinden en az yirmibir gün önce Kamu İhale Bülteninde ve işin yapılacağı yerde çıkan gazetelerin birinde,

En az birer defa yayımlanmak suretiyle ilân edilerek duyurulur.

Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlerin altında kalan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik ilânlarının son başvuru tarihinden en az yedi gün önce (b) bendindeki süre hariç diğer usullere göre yapılması ve ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden önce (b) bendindeki sürelerle göre davet mektubu gönderilmesi zorunludur.

(Ek fıkra: 20/11/2008-5812/5 md.) İlanların, elektronik araçlar ile hazırlanması ve gönderilmesi halinde, birinci fıkranın (a) bendinin (1) numaralı alt bendindeki ilan süresi ile belli istekliler arasında

* Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30/1/2009 tarihli ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 01.02.2009 – 31.01.2010 dönemini kapsamaktadır.

* Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30/1/2009 tarihli ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 01.02.2009 – 31.01.2010 dönemini kapsamaktadır.

ihale usulü ile yapılacak ihalelerde ön yeterliği belirlenen adaylara yapılacak kırk günlük davet süresi beş gün kısaltılabilir.

Ek fıkra: 20/11/2008-5812/5 md.) İdareler, yaklaşık maliyeti 8 inci maddede belirtilen eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihaleler için Kamu İhale Bülteninde ön ilan yapabilirler. Uluslararası ilan yapılan haller dahil ön ilan yapılması halinde kırk günlük ilan ve davet süresi yirmidört güne kadar indirilebilir.

(Ek fıkra: 20/11/2008-5812/5 md.) Ön ilanda aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

- a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresi.
- b) İhalenin adı, niteliği, türü ile mal ve hizmet alımlarında kalemler ve tahmini miktarlar, yapım işlerinde ise işin yapılacağı yer, yapı tekniği ve ihtiyaç programına göre tahmin edilen fiziki miktarı veya kapsamı.
- c) Çerçeve anlaşma yapılıp yapılmayacağı.
- d) İhalenin yapılacağı yer.
- e) İhale ilanının yılın hangi çeyreğinde yayımlanacağı.

(Ek fıkra: 20/11/2008-5812/5 md.) Ön ilan yapılan hallerde, dördüncü fıkrada belirtilen süre indiriminden faydalanılabilmesi için ihale ilanının ön ilan tarihinden itibaren en az kırk gün sonra yayımlanması gerekir. Ön ilan yapılmış olması idareye ihale yapma yükümlülüğü getirmez.

(Ek fıkra: 20/11/2008-5812/5 md.) Ön ilan yapılan hallerde ihalenin açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usullerinden biriyle gerçekleştirilmesi zorunludur.

(Ek fıkra: 20/11/2008-5812/5 md.) Ön ilanlar Kamu İhale Bülteninde ücretsiz yayımlanır.

İlân edilecek ihalelerden hangilerinin, ayrıca Basın İlân Kurumu aracılığıyla Türkiye çapında dağıtımı olan gazetelerin birinde ilân edileceğini belirlemeye Kurum yetkilidir.

İhalenin yapılacağı yerde gazete çıkmaması halinde ilân, aynı süreler içinde ilgili idare ile hükümet ve belediye binalarının ilân tahtalarına asılacak yazılar ve belediye yayın araçları ile yapılır. Bu işlemler bir tutanakla belgelenir.

İdareler, yukarıda belirtilen zorunlu ilânların dışında işin önem ve özelliğine göre ihaleleri, uluslararası ilân veya yurt içinde çıkan başka gazeteler veya yayın araçları, bilgi işlem ağı veya elektronik haberleşme (internet) yolu ile de ayrıca ilân edebilir. Ancak, uluslararası ilân yapılması halinde yukarıda belirtilen asgarî ilân sürelerine oniki gün eklenir.

Ortak girişimler

Madde 14- (Değişik: 30/7/2003-4964/10 md.)

Ortak girişimler birden fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından iş ortaklığı veya konsorsiyum olarak iki türlü oluşturulabilir. İş ortaklığı üyeleri, hak ve sorumluluklarıyla işin tümünü birlikte yapmak üzere, konsorsiyum üyeleri ise, hak ve sorumluluklarını ayırarak işin kendi uzmanlık alanlarıyla ilgili kısımlarını yapmak üzere ortaklık yaparlar. İş ortaklığı her türlü ihaleye teklif verebilir. Ancak idareler, işin farklı uzmanlıklar gerektirmesi durumunda, ihaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceğini ihale dokümanında belirtirler. İhale aşamasında ortak girişimden kendi aralarında bir iş ortaklığı veya konsorsiyum yaptıklarına dair anlaşma istenir. İş ortaklığı anlaşmalarında pilot ortak, konsorsiyum anlaşmalarında ise

koordinatör ortak belirtilir. İhalenin iş ortaklığı veya konsorsiyum üzerinde kalması halinde, sözleşme imzalanmadan önce noter tasdikli iş ortaklığı veya konsorsiyum sözleşmesinin verilmesi gerekir. İş ortaklığı anlaşma ve sözleşmesinde, iş ortaklığını oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin taahhüdün yerine getirilmesinde müştereken ve müteselsilen sorumlu oldukları, konsorsiyum anlaşma ve sözleşmesinde ise, konsorsiyumu oluşturan gerçek veya tüzel kişilerin, işin hangi kısmını taahhüt ettikleri ve taahhüdün yerine getirilmesinde koordinatör ortak aracılığıyla aralarındaki koordinasyonu sağlayacakları belirtilir.

Alt yükleniciler

Madde 15 - İhale konusu işin özelliği nedeniyle ihtiyaç görülmesi halinde, ihale aşamasında isteklilerden alt yüklenicilere yaptırmayı düşündükleri işleri belirtmeleri, sözleşme imzalamadan önce de alt yüklenicilerin listesini idarenin onayına sunmaları istenebilir. Ancak bu durumda, alt yüklenicilerin yaptıkları işlerle ilgili sorumluluğu yüklenicinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesi ⁸

Madde 16- İdarenin gerekli gördüğü veya ihale dokümanında yer alan belgelerde ihalenin yapılmasına engel olan ve düzeltilmesi mümkün bulunmayan hususların bulunduğu tespit edildiği hallerde ihale saatinden önce ihale iptal edilebilir.

Bu durumda, iptal nedeni belirtilmek suretiyle ihalenin iptal edildiği isteklilere hemen ilân edilerek duyurulur. Bu aşamaya kadar teklif vermiş olanlara ihalenin iptal edildiği ayrıca tebliğ edilir. İhalenin iptal edilmesi halinde, verilmiş olan bütün teklifler reddedilmiş sayılır ve bu teklifler açılmaksızın isteklilere iade edilir. İhalenin iptal edilmesi nedeniyle isteklilerce idareden herhangi bir hak talebinde bulunulamaz.

İhalenin iptal edilmesi durumunda, iptal nedenleri gözden geçirilerek yeniden ihaleye çıkılabilir.

Yasak fiil veya davranışlar

Madde 17- İhalelerde aşağıda belirtilen fiil veya davranışlarda bulunmak yasaktır:

a) Hile, vaat, tehdit, nüfuz kullanma, çıkar sağlama, anlaşma, irtikap, rüşvet suretiyle veya başka yollarla ihaleye ilişkin işlemlere fesat karıştırmak veya buna teşebbüs etmek.

b) İsteklileri tereddüde düşürmek, katılımı engellemek, isteklilere anlaşma teklifinde bulunmak veya teşvik etmek, rekabeti veya ihale kararını etkileyecek davranışlarda bulunmak.

c) Sahte belge veya sahte teminat düzenlemek, kullanmak veya bunlara teşebbüs etmek.

d) Alternatif teklif verebilme halleri dışında, ihalelerde bir istekli tarafından kendisi veya başkaları adına doğrudan veya dolaylı olarak, asaleten ya da vekaleten birden fazla teklif vermek.

⁸ Bu maddenin başlığında ve birinci fıkrasındaki “gününden” ibaresi, 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun

11 inci maddesiyle “saatinden” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

e) 11 inci maddeye göre ihaleye katılamayacağı belirtildiği halde ihaleye katılmak.

Bu yasak fiil veya davranışlarda bulunanlar hakkında bu Kanunun Dördüncü Kısımında belirtilen hükümler uygulanır.

İKİNCİ KISIM

İhale Süreci

BİRİNCİ BÖLÜM

İhale Usulleri ve Uygulaması

Uygulanacak ihale usulleri

Madde 18- İdarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

- a) Açık ihale usulü.
- b) Belli istekliler arasında ihale usulü.
- c) Pazarlık usulü.

(Mülga: 30/7/2003-4964/12 md.)

Açık ihale usulü

Madde 19- Açık ihale usulü, bütün isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

Belli istekliler arasında ihale usulü

Madde 20- Belli istekliler arasında ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. **(Değişik son cümle: 20/11/2008-5812/6 md.)** Yapım işleri, hizmet ve mal alım ihalelerinden işin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi ile yaklaşık maliyeti eşik değerin yarısını aşan yapım işi ihaleleri bu usule göre yaptırılabilir.

(Mülga ikinci fıkra: 30/7/2003-4964/13 md.)

10 uncu maddeye uygun olarak belirlenen ve ön yeterlik dokümanı ile ön yeterlik ilânında belirtilen değ **5812/6 md.)** Ön yeterlik ilânında ve dokümanında belirtilmek kaydıyla; yeterlikleri tespit edilenler arasından dokümanda belirtilen kriterlere göre sıralanarak listeye alınan belli sayıda istekli veya yeterli bulunan isteklilerin tamamı teklif vermeye davet edilebilir.

(Değişik ilk cümle: 20/11/2008-5812/6 md.) Teklif vermeye davet edilmeyenlere davet edilmeme gere değerlendirilmesi yapılarak ihale sonuçlandırılır. İhaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilir.⁹

Teklif veren istekli sayısının üçten az olması nedeniyle ihalenin iptal edilmesi durumunda,

⁹ Bu fıkra da yer alan “10 uncu maddeye” ibaresi, 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle “40 ıncı maddeye” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

ihale dokümanı gözden geçirilerek varsa hatalar ve eksiklikler giderilmek suretiyle, ön yeterliği tespit edilen bütün istekliler tekrar davet edilerek ihale sonuçlandırılabilir.

Pazarlık usulü

Madde 21- Aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir:

- a) Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.
- b) Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.
- c) Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.
- d) İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.
- e) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan nitelikte belirlenememesi.
- f) (Ek: 30/7/2003-4964/14 md.) İdarelerin yaklaşık maliyeti ellimilyar Türk Lirasına (yüzonbin ikiyüzelliyedi Türk Lirasına)* kadar olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.

(Değişik ikinci fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.) (b), (c) ve (f) bentlerinde belirtilen hallerde ilan yapılması zorunlu değildir. İlan yapılmayan hallerde en az üç istekli davet edilerek, yeterlik belgelerini ve fiyat tekliflerini birlikte vermeleri istenir.

(Mülga üçüncü fıkra: 20/11/2008-5812/7 md)

(Değişik dördüncü fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.) (a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılacak ihalelerde, ihale dokümanında belirtilen değerlendirme kriterlerine göre yeterliği tespit edilen istekliler, öncelikle ihale konusu işin teknik detayları ve gerçekleştirme yöntemleri gibi hususlarda fiyatı içermeyen ilk tekliflerini sunar. İdarenin ihtiyaçlarını en uygun şekilde karşılayacak yöntem ve çözümler üzerinde ihale komisyonu her bir istekli ile görüşür. Teknik görüşmeler sonucunda şartların netleşmesi üzerine bu şartları karşılayabilecek isteklilerden, gözden geçirilerek şartları netleştirilmiş teknik şartnameye dayalı olarak fiyat tekliflerini de içerecek şekilde tekliflerini vermeleri istenir.

(Değişik beşinci fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.) Bu madde kapsamında yapılacak ihalelerde, ilk fiyat teklif

(Mülga altıncı fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.)

(Ek fıkra: 30/7/2003-4964/14 md.; Değişik yedinci fıkra: 20/11/2008-5812/7 md.) (b), (c) ve (f) bendi kapsamında yapılan mal alımlarında, malın sözleşme yapma süresi içinde teslim edilmesi ve bunun idarece uygun bulunması halinde, sözleşme yapılması ve kesin teminat

* Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30/1/2009 tarihli ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 01.02.2009 – 31.01.2010 dönemini kapsamaktadır.

alınması zorunlu değildir.

Doğrudan temin

Madde 22- (Değişik: 30/7/2003-4964/15 md.)

Aşağıda belirtilen hallerde ihtiyaçların ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temini usulüne başvurulabilir:

- a) İhtiyacın sadece gerçek veya tüzel tek kişi tarafından karşılanabileceğinin tespit edilmesi.
- b) Sadece gerçek veya tüzel tek kişinin ihtiyaç ile ilgili özel bir hakka sahip olması.
- c) Mevcut mal, ekipman, teknoloji veya hizmetlerle uyumun ve standardizasyonun sağlanması için zorunlu olan mal ve hizmetlerin, asıl sözleşmeye dayalı olarak düzenlenecek ve toplam süreleri üç yılı geçmeyecek sözleşmelerle ilk alım yapılan gerçek veya tüzel kişiden alınması.
- d) Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar **(otuzüçbin yetmişaltı Türk Lirası)***, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını **(onbirbin yirmibir Türk Lirasını)*** aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımlar.
- e) İdarelerin ihtiyacına uygun taşınmaz mal alımı veya kiralanması.
- f) **(Değişik: 20/11/2008-5812/8 md.)** Özelliğinden ve belli süre içinde kullanılma zorunluluğundan dolayı stoklanması ekonomik olmayan veya acil durumlarda kullanılacak olan ilaç, aşı, serum, anti-serum, kan ve kan ürünleri ile ortez, protez gibi uygulama esnasında hastaya göre belirlenebilen ve hastaya özgü tıbbî sarf malzemeleri, test ve tetkik sarf malzemeleri alımları.
- g) Milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülen uyuşmazlıklarla ilgili davalarda, Kanun kapsamındaki idareleri temsil ve savunmak üzere Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan ya da avukatlık ortaklıklarından yapılacak hizmet alımları.
- h) **(Ek: 12/12/2003-5020/28 md.; Değişik: 20/11/2008-5812/8 md.)** 8/1/1943 tarihli ve 4353 sayılı Kanunun 22 ve 36 ncı maddeleri uyarınca Türk veya yabancı uyruklu avukatlardan hizmet alımları ile fikri ve sınai mülkiyet haklarının ulusal ve uluslararası kuruluşlar nezdinde tescilini sağlamak için gerçekleştirilen hizmet alımları.
- ı) **(Ek: 15/5/2008-5763/35 md.)** Türkiye İş Kurumunun, 25/6/2003 tarihli ve 4904 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (b) ve (c) bentlerinde sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları ile 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununun 48 inci maddesinin yedinci fıkrasında sayılan görevlerine ilişkin hizmet alımları,
- i) **(Ek: 20/11/2008-5812/8 md.)** Seçim dönemi bitmeden önce seçimlerin yenilenmesine veya ara seçime ya da Anayasa değişikliğinin halkoyuna sunulmasına karar verilen hallerde;

* Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30/1/2009 tarihli ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup 01.02.2009 – 31.01.2010 dönemini kapsamaktadır.

Yüksek Seçim Kurulu tarafından yapılacak filigranlı oy pusulası kağıdı ve filigranlı oy zarfı kağıdı alımı ile oy pusulası basım hizmeti alımı, mahalli seçimlerde ise İl Seçim Kurulu başkanlıkları tarafından alınacak oy pusulası basım hizmeti alımı.

Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmaksızın, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilir.

Tasarım yarışmaları

Madde 23- İdareler gerekli gördükleri mimarlık, peyzaj mimarlığı, mühendislik, kentsel tasarım projeleri, şehir ve bölge plânlama ve güzel sanat eserleri ile ilgili bir plân veya tasarım projesi elde edilmesine yönelik olarak, ilgili mevzuatında belirlenecek usul ve esaslara göre rekabeti sağlayacak şekilde ilân yapılmak suretiyle, jüri tarafından değerlendirme yapılmak üzere ödüllü veya ödüksüz yarışma yaptırabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

İhalenin ve Ön Yeterliğin İlânı, İhale Dokümanının Verilmesi

İhale ilânlarında bulunması zorunlu hususlar

Madde 24- İhale dokümanında belirtilmeyen hususlara ilânlarda yer verilemez. İhale ilânlarında aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

- a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
- b) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı
- c) Mal alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet alımı ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer.
- d) İhale konusu işe başlama ve işi bitirme tarihi.
- e) Uygulanacak ihale usulü, ihaleye katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu.
- f) Yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler.
- g) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.
- h) İhale dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı.
- i) **(Değişik: 30/7/2003-4964/16 md.)** İhalenin nerede, hangi tarih ve saatte yapılacağı
- j) Tekliflerin ihale saatine kadar nereye verileceği.
- k) Teklif ve sözleşme türü.
- l) **(Değişik: 30/7/2003-4964/16 md.)** Teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, isteklilerce belirlenecek tutarda geçici teminat verileceği.
- m) Tekliflerin geçerlilik süresi.
- n) **(Ek: 30/7/2003-4964/16 md.)** İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği.

Ön yeterlik ilânlarında bulunması zorunlu hususlar

Madde 25- Ön yeterlik dokümanında belirtilmeyen hususlara ilânlarda yer verilemez.Ön

yeterlik ilânlarında aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

- a) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
- b) İhalenin adı, niteliği, türü, miktarı.
- c) Mal alımı ihalelerinde teslim yeri, hizmet alımı ve yapım ihalelerinde ise işin yapılacağı yer.
- d) İhale konusu işin başlama ve bitirme tarihi.
- e) Ön yeterliğe katılabilme şartları ve istenilen belgelerin neler olduğu.
- f) Ön yeterlik değerlendirmesinde uygulanacak kriterler.
- g) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.
- h) Ön yeterlik dokümanının nerede görülebileceği ve hangi bedelle alınacağı.
- i) Ön yeterlik başvurusunun sunulacağı yer ile son başvuru tarih ve saati.
- j) (Ek: 30/7/2003-4964/17 md.) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği.

İlânın uygun olmaması

Madde 26- 13, 24 ve 25 inci maddelerdeki hükümlere uygun olmayan ilânlar geçersizdir. Bu durumda, ilân bu maddelere uygun bir şekilde yenilenmedikçe ihale veya ön yeterlik yapılamaz.

(Değişik ikinci fıkra: 20/11/2008-5812/9 md.) Ancak, 13 üncü maddede belirtilen ilânın yapılmaması veya ilân sürelerine uyulmaması halleri hariç, yapılan ilânlarda 24 ve 25 inci madde hükümlerine uygun olmayan hatalar bulunması durumunda, 13 üncü maddeye göre yirmibeş ve kırk günlük ilan süresi bulunan ihalelerde ilânların yayımlanmasını takip eden onbeş gün diğer ihalelerde ise on gün içinde hatalı hususlar için düzeltme ilânı yapılmak suretiyle ihale veya ön yeterlik gerçekleştirilebilir.

İhale ve ön yeterlik dokümanının içeriği ve idari şartnamede yer alması zorunlu hususlar

Madde 27- İhale dokümanında; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgiler bulunur. Ön yeterlik dokümanında ise adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verilir.

İdari şartnamede ihale konusuna göre asgari aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

- a) İşin adı, niteliği, türü ve miktarı, hizmetlerde iş tanımı.
- b) İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
- c) İhale usulü, ihale tarih ve saati ile tekliflerin nereye verileceği.
- d) İsteklilere talimatlar.
- e) İsteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kriterleri.

f) İhale dokümanında açıklama isteme ve yapılma yöntemleri.

g) Tekliflerin geçerlilik süresi.

h) (Değişik: 30/7/2003-4964/18 md.) İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği, ihale konusu işin tamamına veya bir kısmına teklif verilmesinin mümkün olup olmadığı, mal alımı ihalelerinde alternatif teklif verilir verilemeyeceği, verilebilecekse alternatif tekliflerin nasıl değerlendirileceği.

i) Ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderlerinden hangisinin teklif fiyatına dahil olacağı.

j) Tekliflerin alınması, açılması ve değerlendirilmesinde uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.

k) İhale kararının alınmasından sözleşmenin imzalanmasına kadar uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.

l) İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

m) Teklif ve sözleşme türü.

n) Geçici ve kesin teminat oranları ile teminatlara ait şartlar.

o) (Değişik: 30/7/2003-4964/18 md.) İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

p) Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

r) İhale konusu işin başlama ve bitirme tarihi, yapılma yeri, teslim şartları ve gecikme halinde alınacak cezalar.

s) Ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilir verilmeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı ile sözleşme konusu işler için eğer ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği.

t) (Değişik: 30/7/2003-4964/18 md.) Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları ile sözleşme kapsamında yaptırılabilir iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler.

u) Vergi, resim ve harçlar ile sözleşme ile ilgili diğer giderlerin kimin tarafından ödeneceği.

v) Yapım işlerinde iş ve işyerinin sigortalanması ile yapı denetimi ve sorumluluğuna ilişkin şartlar.

y) Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar.

z) Anlaşmazlıkların çözümü.

İhale ve ön yeterlik dokümanının verilmesi

Madde 28- İhale ve ön yeterlik dokümanı idarede bedelsiz görülebilir. Ancak, ön yeterlik veya ihaleye katılmak isteyen isteklilerin bu dokümanı satın almaları zorunludur. Doküman bedeli, basım maliyetini aşmayacak ve rekabeti engellemeyecek şekilde idarelerce tespit edilir.¹⁰

¹⁰ Bu maddenin son cümlesinde geçen “hazırlanma maliyetini” ibaresi, 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı

İhale dokümanında değişiklik veya açıklama yapılması

Madde 29- İlân yapıldıktan sonra ihale dokümanında değişiklik yapılmaması esastır. Değişiklik yapılması zorunlu olursa, bunu gerektiren sebep ve zorunluluklar bir tutanakla tespit edilerek önceki ilânlar geçersiz sayılır ve iş yeniden aynı şekilde ilân olunur.

Ancak, ilân yapıldıktan sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir. Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname, son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ihale dokümanı alanların tamamına gönderilir. Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla yirmi gün zeyilname ile ertelenebilir. Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır.

Ayrıca, istekliler tekliflerini hazırlarken ihale dokümanında açıklanmasına ihtiyaç duyulan hususlarla ilgili olarak son teklif verme gününden yirmi gün öncesine kadar yazılı olarak açıklama talep edebilir. Bu talebin idarece uygun görülmesi halinde yapılacak açıklama, bu tarihe kadar ihale dokümanı alan bütün isteklilere son teklif verme gününden on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde ve açıklama talebinde bulunan istekli belirtmeksizin yazılı olarak gönderilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tekliflerin ve Başvuruların Sunulması

Tekliflerin hazırlanması ve sunulması

Madde 30- Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur. Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması, üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması ve teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur. Mal alımı ihalelerinde, ihale dokümanında alternatif teklif verilebileceğine dair hüküm bulunması halinde, alternatif tekliflerde aynı şekilde hazırlanarak sunulur.

Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. Bu saatten sonra verilen teklifler kabul edilmez ve açılmaksızın iade edilir. Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir. Posta ile gönderilecek tekliflerin ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye ulaşması şarttır. Postadaki gecikme nedeniyle işleme konulmayacak olan tekliflerin alınış zamanı bir tutanakla tespit edilir.

Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hali hariç, herhangi bir sebeple geri alınamaz ve değiştirilemez.

Başvuru belgelerinin sunulması

Madde 31- Ön yeterliğe katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler 30 uncu maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen esas ve usullere uygun olarak idareye sunulur.

Tekliflerin geçerlilik süresi

Madde 32- Tekliflerin geçerlilik süresi ihale dokümanında belirtilir. İdarece ihtiyaç duyulması halinde bu süre, teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla, en fazla ihale dokümanında belirtilen teklif geçerlilik süresi kadar uzatılabilir.

Geçici teminat

Madde 33- (Değişik: 30/7/2003-4964/20 md.)

İhalelerde, teklif edilen bedelin % 3'ünden az olmamak üzere, istekli tarafından verilecek tutarda geçici teminat alınır. İhale dokümanında belirtilmesi şartıyla, danışmanlık hizmeti ihalelerinde geçici teminat alınması zorunlu değildir.

Teminat olarak kabul edilecek değerler

Madde 34- Teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir:

a) Tedavüldeki Türk Parası.

b) (Değişik: 30/7/2003-4964/21 md.) Bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları.

c) Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

İlgili mevzuatına göre Türkiye’de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisi üzerine Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların veya özel finans kurumlarının düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.¹¹

(c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden nominal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya tekabül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınamaz. Bunların saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine yatırılması zorunludur.

İhale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait teminat mektupları ihaleden sonra saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine teslim edilir.

¹¹ Bu fıkra da yer alan “veya özel finans kurumlarının” ibaresi, 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun 21 inci metinden çıkarılmıştır.

Diğer isteklilere ait teminatlar ise hemen iade edilir. İhale üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalanması halinde, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine ait teminat sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir.

Her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

Teminat mektupları¹²

Madde 35- Bu Kanun kapsamında verilecek teminat mektuplarının kapsam ve şeklini tespiti Kamu İhale Kurumu yetkilidir.¹³

32 nci maddeye göre belirlenen tekliflerin geçerlilik süresinden en az otuz gün fazla süreli olmak kaydıyla, geçici teminat mektuplarında süre belirtilir. Teklif geçerlilik süresinin uzatılması halinde, geçici teminat mektuplarının süresi de aynı süre ile uzatılır. Kesin teminat mektuplarının süresi ihale konusu işin bitiş tarihi dikkate alınmak suretiyle idare tarafından belirlenir.

İlgili mevzuatına aykırı olarak düzenlenmiş teminat mektupları kabul edilmez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tekliflerin Değerlendirilmesi

Tekliflerin alınması ve açılması

Madde 36- (Değişik birinci cümle: 30/7/2003-4964/23 md.) Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye verilir. İhale komisyonunca ihale dokümanında belirtilen saatte kaç teklif verilmiş olduğu bir tutanakla tespit edilerek, hazır bulunanlara duyurulur ve hemen ihaleye başlanır. İhale komisyonu teklif zarflarını alınış sırasına göre inceler. 30 uncu maddenin birinci fıkrasına uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmaz. Zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınış sırasına göre açılır.

İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilir. Belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilir. İstekliler ile teklif fiyatları ve yaklaşık maliyet tutarı açıklanır. Bu işlemlere ilişkin hazırlanan tutanak ihale komisyonunca imzalanır. Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.¹⁴

¹² Bu maddenin başlığındaki “Banka” ibaresi 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle metinden çıkarılmıştır.

¹³ Bu maddenin birinci fıkrasındaki “bankalarca” ibaresi, 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle metinden çıkarılmıştır.

¹⁴ 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle; bu fıkra da yer alan “teklif fiyatları açıklanır” ibaresi, “teklif fiyatları ve yaklaşık maliyet tutarı açıklanır” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Tekliflerin değerlendirilmesi

Madde 37- İhale komisyonunun talebi üzerine idare tekliflerin incelenmesi, karşılaştırılması ve değerlendirilmesinde yararlanmak üzere net olmayan hususlarla ilgili isteklilerden yazılı olarak tekliflerini açıklamalarını isteyebilir. Ancak bu açıklama, hiçbir şekilde teklif fiyatında değişiklik yapılması veya ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olmayan tekliflerin uygun hale getirilmesi amacıyla istenilmez ve yapılmaz.

(Değişik ikinci fıkra: 20/11/2008-5812/11 md.) Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı 36 ncı maddeye göre ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir. Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatları gelir kaydedilir. Bu ilk değerlendirme ve işlemler sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçilir. Bu aşamada, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterli kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığı incelenir. Uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunan teklifler değerlendirme dışı bırakılır.

(Mülga son fıkra: 20/11/2008-5812/11 md.)

Aşırı düşük teklifler

Madde 38- İhale komisyonu verilen teklifleri 37 nci maddeye göre değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

İhale komisyonu;

- a) İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,
- b) Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,
- c) Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

Hususlarında belgelendirilmek suretiyle yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir.

(Ek fıkra: 20/11/2008-5812/12 md.) İhale komisyonu, aşırı düşük tekliflerin tespiti ve değerlendirilmesinde Kurum tarafından belirlenen kriterleri esas alır. Kurum bu maddenin uygulanmasında; aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değer veya sorgulama kriterleri ya da ortalamalar belirlemeye yetkilidir.

Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptali

Madde 39- İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir. İhalenin iptal edilmesi halinde bu durum bütün isteklilere derhal bildirilir. İdare bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle herhangi bir yükümlülük altına girmez. **(Değişik son cümle: 30/7/2003-4964/24 md.)** Ancak, idare isteklilerin talepte bulunması halinde, ihalenin iptal edilme gerekçelerini talep eden isteklilere bildirir.¹⁵

İhalenin karara bağlanması ve onaylanması

Madde 40- 37 ve 38 inci maddelere göre yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.

(Değişik ikinci fıkra: 20/11/2008-5812/13 md.) Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, ihale dokümanında bu unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları belirlenir.

Bu Kanunun 63 üncü maddesine göre ihale dokümanında yerli istekliler lehine fiyat avantajı sağlanacağı belirtilen ihalelerde, bu fiyat avantajı da uygulanmak suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenerek ihale sonuçlandırılır.

En düşük fiyatın ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak değerlendirildiği ihalelerde, birden fazla istekli tarafından aynı fiyatın teklif edildiği ve bunların da ekonomik açıdan en avantajlı teklif olduğu anlaşıldığı takdirde, ikinci fıkra da belirtilen fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınmak suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenerek ihale sonuçlandırılır.

İhale komisyonu gerekçeli kararını belirleyerek, ihale yetkilisinin onayına sunar. Kararlarda isteklilerin adları veya ticaret unvanları, teklif edilen bedeller, ihalenin tarihi ve hangi istekli üzerine hangi gerekçelerle yapıldığı, ihale yapılmamış ise nedenleri belirtilir.

İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen en geç beş iş günü içinde ihale kararını onaylar veya

¹⁵ 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle; bu maddede yer alan, “İhale dokümanında belirtilmiş olması kaydıyla, ihale yetkilisinin onayından önceki herhangi bir aşamada,” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder.¹⁶

İhale; kararın onaylanması halinde geçerli, iptal edilmesi halinde ise hükümsüz sayılır.

(Değişik son fıkra: 20/11/2008-5812/13 md.) İhale kararları ihale yetkilisince onaylanmadan önce idare isteklinin de yasaklı çıkması durumunda ihale iptal edilir.

Kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi

Madde 41- (Değişik: 20/11/2008-5812/14 md.)

İhale sonucu, ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen en geç üç gün içinde, ihale üzerinde bırakılan dahil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere bildirilir. İhale sonucunun bildiriminde, tekliflerin değerlendirmeye alınmama veya uygun bulunmama gerekçelerine de yer verilir.

İhale kararının ihale yetkilisi tarafından iptal edilmesi durumunda da isteklilere gerekçeleri belirtmek suretiyle bildirim yapılır.

İhale sonucunun bütün isteklilere bildiriminden itibaren; 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün geçmedikçe sözleşme imzalanamaz.

Sözleşmeye davet

Madde 42- (Değişik birinci fıkra: 20/11/2008-5812/15 md.) 41 inci maddede belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir. Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.

43 üncü madde hükmü gereğince sözleşmeden önce kesin teminat alınmayan danışmanlık hizmet ihalelerinde sözleşmeye davet ise, kesin teminat istenilmeksizin birinci fıkra hükümlerine göre yapılır.

Kesin teminat

Madde 43- Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır.

(Ek fıkra: 20/11/2008-5812/16 md.) Yapım işlerinde, 38 inci maddeye göre gerekli değerlendirmeler yapıldıktan sonra, ihalenin aynı madde uyarınca hesaplanan sınır değer altında teklif veren isteklilerden biri üzerinde bırakılması halinde, kesin teminat sınır değer yüzde altısı oranında alınır.

¹⁶ 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle; bu maddede yer alan “yirmi gün” ibaresi, “beş

iş günü” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Ancak, danışmanlık hizmet ihalelerinde ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, kesin teminat sözleşme yapılmadan önce alınmayabilir. Bu durumda, düzenlenecek her hakedişten % 6 oranında yapılacak kesintiler teminat olarak alıkonulur.

Sözleşme yapılmasında isteklinin görev ve sorumluluğu

Madde 44- İhale üzerinde kalan istekli 42 ve 43 üncü maddelere göre kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Sözleşme imzalandıktan hemen sonra geçici teminat iade edilir.

Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale üzerinde kalan isteklinin geçici teminatı gelir kaydedilir. Bu durumda idare, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif fiyatının ihale yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla, bu teklif sahibi istekli ile de Kanunda belirtilen esas ve usullere göre sözleşme imzalayabilir. Ancak ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekli ile sözleşme imzalanabilmesi için, 42 nci maddede belirtilen on günlük sürenin bitimini izleyen üç gün içinde ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye 42 nci maddede belirtilen şekilde tebligat yapılır.

Ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibinin de sözleşmeyi imzalamaması durumunda ise, bu teklif sahibinin de geçici teminatı gelir kaydedilerek ihale iptal edilir.

Sözleşme yapılmasında idarenin görev ve sorumluluğu

Madde 45- İdare, 42 ve 44 üncü maddede yazılı süre içinde sözleşme yapılması hususunda kendisine düşen görevleri yapmakla yükümlüdür. İdarenin bu yükümlülüğü yerine getirmemesi halinde, istekli sürenin bitmesini izleyen günden itibaren en geç beş gün içinde, on gün süreli bir noter ihbarnamesi ile bildirmek şartıyla, taahhüdünden vazgeçebilir. Bu takdirde geçici teminat geri verilir ve istekli teminat vermek için yaptığı belgelendirilmiş giderleri istemeye hak kazanır. Bu zarar, sebep olanlara tazmin ettirilir ve ayrıca haklarında 60 ıncı madde hükümleri uygulanır.

İhalenin sözleşmeye bağlanması

Madde 46- (Değişik birinci fıkra: 30/7/2003-4964/28 md.)Yapılan bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşmeler idarece hazırlanır ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanır. Yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmeler ortak girişimin bütün ortakları tarafından imzalanır. İhale dokümanında aksi belirtilmedikçe sözleşmelerin notere tescili ve onaylatılması zorunlu değildir.

İhale dokümanında belirtilen şartlara aykırı sözleşme düzenlenemez.

Sonuç bildirimi ¹⁷

Madde 47- (Değişik: 20/11/2008-5812/17 md.)

Bu Kanun kapsamında yer alan idarelerin yapım işleri ile mal ve hizmet alımlarının sonuçları, 42 nci maddede belirtilen süre içinde, idarelerin mal ve hizmet alımlarında görev yapan idarelerin Kanun kapsamında yaptıkları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihale

¹⁷ Bu madde başlığı “İhale sonucunun ilânı” iken, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

sonuçlarından hangilerinin yayımlanacağı ilgili idarenin görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Danışmanlık Hizmet İhaleleri ile İlgili Özel Hükümler

Danışmanlık hizmetleri

Madde 48- (Değişik: 20/11/2008-5812/18 md.)

Mimarlık ve mühendislik, etüt ve proje, harita ve kadastro, her ölçekte imar planı, imar uygulama, ÇED raporu hazırlanması, plan, yazılım geliştirme, tasarım, teknik şartname hazırlanması, denetim ve kontrolörlük gibi teknik, mali, hukuki veya benzeri alanlardaki hizmetler, danışmanlık hizmet sunucularından alınır.

Danışmanlık hizmetleri, bu bölümde yer alan hükümlere uygun olarak sadece belli istekliler arasında ihale usulü ile ihale edilir. Ancak yaklaşık maliyeti 13 üncü maddenin (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarının altında kalan danışmanlık hizmetleri, hizmet alımı ihalesiyle gerçekleştirilebilir.

Ön yeterlik ve isteklilerin belirlenmesi

Madde 49 - Ön yeterlik ilânları 13 üncü maddede belirlenen süre ve esaslar dahilinde yapılır.

Bu Kanun hükümlerine göre yapılan ön yeterlik ilânında, adayların genel uygunluklarını, malî kapasitelerini ve teknik yeteneklerini değerlendirmek üzere belirlenen ön yeterlik kriterlerine ilişkin bilgiler yer alır. Ayrıca bu ilânda, kısa listeye alınmak ve teklif vermek üzere davet edilecek adayların sayısı veya sayı aralığı belirtilir.

Ön yeterlik ilânı sonucunda başvuru sunan adayların, ön yeterlik dokümanı ve ilânında belirtilen ön yeterlik kriterlerine göre değerlendirilmesi sonucunda, yeterlikleri tespit edilenler arasından en az üç en fazla on adayın yer alacağı kısa liste oluşturulur.

İhaleye davet

Madde 50- 49 uncu maddeye göre oluşturulan listede yer alan adaylara, teknik ve malî tekliflerini hazırlayabilmeleri için en az 13 üncü maddedeki süreler verilerek, ihale dokümanı ile birlikte ihaleye davet mektubu gönderilir. Ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterli bulunmayanlar ile kısa listede yer verilmeyen adaylara yazılı olarak bildirim yapılır. İhaleye davet edilebilecek aday sayısının üçten az olması halinde davet mektubu gönderilmez ve ihale yapılmaz.¹⁸

İstekliler tekliflerini hazırlarken ihale dokümanında açıklanmasına ihtiyaç duyulan hususlarla ilgili olarak son teklif verme gününden yirmi gün öncesine kadar yazılı olarak açıklama talep edebilir. İdarece açıklama yapılması halinde yapılan açıklama, kısa listede yer alan bütün isteklilere son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde yazılı olarak gönderilir.

¹⁸ 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun 31 inci maddesiyle; bu fıkra da yer alan “kırk gün süre” ibaresi “13

üncü maddedeki süreler” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Davet mektubu gönderildikten sonra, tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hatalar veya eksikliklerin idarece tespit edilmesi veya isteklilerce yazılı olarak bildirilmesi halinde, ihale dokümanında değişiklikler yapılabilir. Yapılan bu değişikliklere ilişkin ihale dokümanının bağlayıcı bir parçası olan zeyilname kısa listede yer alan bütün isteklilere, son teklif verme gününden en az on gün öncesinde bilgi sahibi olmalarını temin edecek şekilde gönderilir. Zeyilname ile yapılan değişiklikler nedeniyle tekliflerin hazırlanabilmesi için ek süreye ihtiyaç duyulması halinde, ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere en fazla yirmi gün ertelenebilir. Zeyilname düzenlenmesi halinde, teklifini bu düzenlemeden önce vermiş olan isteklilere tekliflerini geri çekerek, yeniden teklif verme imkanı sağlanır.

Tekliflerin hazırlanması ve verilmesi

Madde 51- İhale konusu danışmanlık hizmeti için teklif edilen bedelin yer aldığı teklif mektubu ile geçici teminat isteklinin malî teklifini oluşturur. Bu teklif, üzerine malî teklif olduğu yazılmak suretiyle bir zarfa konulur. Teklif mektuplarının 30 uncu maddede belirtilen şartlara uygun olması zorunludur.

Teknik değerlendirme için istenilen diğer bütün belgeler isteklinin teknik teklifini oluşturur. Bu teklif, üzerine teknik teklif olduğu yazılmak suretiyle ayrı bir zarfa konulur.

Her iki zarfın üzerine de isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi ve teklifin hangi işe ait olduğu yazılır. Zarfların yapıştırılan yerleri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Malî ve teknik teklife ait zarflar birlikte ayrı bir zarf veya paket içerisine konularak, üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılmak suretiyle sunulur.

Tekliflerin değerlendirilmesi ve ihalenin yapılması

Madde 52- İhale komisyonunca ihalenin yapılacağı saatte kaç teklif verilmiş olduğu bir tutanakla tespit edilerek, hazır bulunanlara duyurulur ve hemen ihaleye başlanır. İhale komisyonu teklif zarflarını alınış sırasına göre inceler. 30 uncu maddenin birinci fıkrasına uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmaz. Teknik tekliflere ait zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınış sırasına göre açılarak, istenilen belgelerin tam olarak verilmiş olup olmadığı kontrol edilir ve durum bir tutanakla tespit olunur. Malî teklifleri içeren zarflar ise bir tutanağa bağlanarak açılmaksızın ihale komisyonunca toplu halde paketlenir, mühürlenip imzalanarak muhafaza altına alınır. Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.

Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hali hariç herhangi bir sebeple geri alınamaz ve değiştirilemez.

Danışmanlık hizmet ihalelerinde tekliflerin değerlendirilmesi, teknik ve malî değerlendirme olmak üzere iki aşamada yapılır. İlk aşamada teknik teklif, ikinci aşamada ise malî teklif değerlendirilir ve her iki aşama için ayrı puanlama yapılır. Teknik ve malî puan için belirlenen ağırlık katsayıları dikkate alınarak yapılan hesaplama sonucunda toplam puan tespit edilir. Teknik ve malî puan ağırlık katsayıları, teknik puan ağırlığı daha yüksek olmak üzere hizmetin niteliği ve özgünlüğüne göre farklı oranlarda belirlenebilir.

Bu ihalelerde teknik değerlendirme kriterleri, 10 uncu Maddede belirtilen kriterlere uygun olarak belirlenir. İhale dokümanı ve davet mektubunda belirtilen bu kriterlerin belirlenmesinde; benzer nitelik ve ölçekteki sözleşmeleri yerine getirme deneyimi, iş için önerilen yöntem, organizasyon yapısı, yönetici kadrosu ile işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki nitelikleri esas alınır.

Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle isteklilerin teknik değerlendirmeye esas bütün belgelerinin ihale dokümanında istenilen şartlara uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği incelenir. Belgeleri eksik olan veya istenilen şartlara uygun olmadığı tespit edilen isteklilerin teklifleri değerlendirme dışı bırakılır. **(Değişik üçüncü ve dördüncü cümle: 20/11/2008-5812/19 md.)** Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde, idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede eksik bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatları gelir kaydedilir.

İhale komisyonu ihale dokümanında ve davet mektubunda belirtilen teknik değerlendirme kriterleri ve puanlara göre teknik değerlendirme yaparak isteklilerin teknik puanlarını belirler. İhale dokümanında belirlenen asgari teknik puanın altında puan alan isteklilere ait teklifler değerlendirme dışı bırakılır.

Belgeleri eksik olan veya istenilen şartlara uygun olmadığı tespit edilen veya asgari teknik puanın altında puan alan isteklilere, değerlendirme dışı bırakıldığı ve malî tekliflerinin açılmadan malî tekliflerin açılacağı tarih ve saatte kendilerine veya vekillerine elden iade edileceği yazılı olarak bildirilir. Aynı tarihte, asgari teknik puan ve üzerinde puan alan isteklilere de malî tekliflerin açılacağı tarih ve saat yazılı olarak bildirilir.

İhale komisyonunca bildirilen tarih ve saatte öncelikle teknik değerlendirme sonuçları ile teknik puanlar hazır bulunanlar önünde açıklanır. İhale komisyonunca toplu halde muhafaza altına alınmış olan ve malî teklifleri içeren paket açılır. Teklifleri değerlendirme dışı bırakılan isteklilerin malî teklif zarfları açılmaksızın kendilerine veya vekillerine elden iade edilerek, bu istekliler ihale salonundan çıkarılır. **(Değişik dördüncü cümle: 20/11/2008-5812/19 md.)** Bu işlemlerden sonra, asgari teknik puan ve üzerinde puan alan isteklilerin mali teklif zarfları açılır ve teklif edilen fiyatlar ile yaklaşık maliyet açıklanarak bir tutanakla tespit edilir. İade edilemeyen malî tekliflere ait zarflar ihalenin sonuçlandırılmasından hemen sonra posta ile gönderilir.

Malî teklif içerisinde teklif mektubu ile geçici teminatı bulunmayan veya usulüne uygun olmayan istekliler değerlendirme dışı bırakılarak tutanakla tespit edilir. Teklif mektubu ile geçici teminatı uygun olan isteklilere ait malî puanlar belirlenir.

Bu isteklilere ait teknik ve malî puanlar ihale dokümanında belirlenen ağırlık katsayılarıyla çarpılarak toplam puanlar tespit edilir. Toplam puanı en yüksek olan istekli iş tanımı, sözleşme şartları, personel ve malî teklif ile ilgili görüşme yapmak üzere davet edilir. Ancak bu görüşme, ihale dokümanında yer alan şartları önemli ölçüde değiştirecek nitelikte olmamalıdır. Görüşme sonucunda şartların netleştirilerek anlaşmaya varılması halinde, bu istekliye ihale yapılır.

İhale komisyonu tarafından alınan karar ihale yetkilisinin onayına sunulur.

Yapılan görüşmede anlaşma sağlandığı halde ihale üzerinde kalan isteklinin sözleşme imzalama yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, idarece geçici teminatı gelir kaydedilir. Bu durumda, teklif fiyatının ihale yetkilisince uygun görülmesi kaydıyla, ikinci en yüksek

toplam puana sahip istekli ile de görüşme yapmak suretiyle sözleşme imzalanır. İkinci isteklinin sözleşme imzalama yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, idarece geçici teminatı gelir kaydedilir.

Gerek ön yeterlik sonucunda gerekse teknik veya malî değerlendirme sonucunda üçten az aday veya isteklinin kalması halinde ihale yapılmaz.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kamu İhale Kurumu, Şikâyetlerin İncelenmesi ve Anlaşmazlıkların Çözümü

BİRİNCİ BÖLÜM

Kamu İhale Kurumu

Madde 53- a) Bu Kanunla verilen görevleri yapmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve malî özerkliğe sahip Kamu İhale Kurumu kurulmuştur. Kamu İhale Kurumu, bu Kanunda belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkilidir.

Kurumun ilişkili olduğu Bakanlık Maliye Bakanlığıdır. Kurumun merkezi Ankara'dadır.

Kurum görevini yerine getirirken bağımsızdır. Hiçbir organ, makam, merci ve kişi Kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.

Kamu İhale Kurumu; Kamu İhale Kurulu, Başkanlık ve hizmet birimlerinden oluşur.

b) Bu Kanuna göre yapılacak ihaleler ile ilgili olarak Kurumun görev ve yetkileri aşağıda sayılmıştır:

- 1) İhalenin başlangıcından sözleşmenin imzalanmasına kadar olan süre içerisinde idarece yapılan işlemlerde bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına ilişkin şikâyetleri inceleyerek sonuçlandırmak.
- 2) Bu Kanuna ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa ilişkin bütün mevzuatı, standart ihale dokümanlarını ve tip sözleşmeleri hazırlamak, geliştirmek ve uygulamayı yönlendirmek.
- 3) İhale mevzuatı ile ilgili eğitim vermek, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak.
- 4) Yapılan ihaleler ve sözleşmelerle ilgili Kurum tarafından belirlenen şekilde bilgi toplamak, adet, tutar ve diğer konular itibarıyla istatistikler oluşturmak ve yayımlamak.
- 5) Haklarında ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilenlerin sicillerini tutmak.
- 6) Araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunmak.
- 7) İhale ilânları ile ilgili esas ve usulleri düzenlemek, basılı veya elektronik ortamda Kamu İhale Bülteni yayımlamak.
- 8) Yerli isteklilerin, yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarına engel olunduğunun tespit edilmesi halinde, bu uygulamanın yapıldığı ülkenin isteklilerinin de, bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere katılmalarının önlenmesine yönelik tedbirlerin alınmasını ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak üzere Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak.
- 9) Kurumun yıllık bütçesi ile kesin hesabını ve yıllık çalışma raporlarını hazırlamak, Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını ve giderlerin yapılmasını sağlamak.

(Mülga paragraf: 20/11/2008-5812/20 md.)

Kurum, görevlerinin yerine getirilmesinde resmi ve özel bütün kurum, kuruluş ve kişilerden belge, bilgi ve görüş isteyebilir. Belge, bilgi ve görüşlerin istenilen süre içinde verilmesi zorunludur.

Kurum, Kurul kararıyla bu Kanunun ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun uygulanmasına ilişkin standart ihale dokümanı, tip sözleşme, yönetmelik ve tebliğler çıkarmaya yetkilidir. Kurul ve Kurum yetkilerini, düzenleyici işlemler tesis ederek ve özel nitelikli kararlar alarak kullanır. Standart ihale dokümanları, tip sözleşmeler, yönetmelik ve tebliğler Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur.

c) Kurumun karar organı biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere on üyeden oluşan Kamu İhale Kuruludur. Kamu İhale Kurulu üyeleri; Maliye Bakanlığınca önerilecek iki kişi, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca önerilecek üç kişi, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile Danıştay ve Sayıştay Başkanlıklarınca önerilecek birer kişi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu tarafından kamu alımları ile ilgili meslek gruplarından önerilecek birer kişi olmak üzere Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu, atanan üyelerden birini Başkan olarak görevlendirir. Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır. Üyelerden biri Kurul tarafından ikinci başkan olarak seçilir.

Üyelerin en az dört yıllık öğrenim veren hukuk, iktisat, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurtdışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmaları gerekir. Kurul üyeliğine önerilecek kişilerin; kamu kurum ve kuruluşlarında en az oniki yıl hizmetinin bulunması (konunun uzmanı olması dışında, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu tarafından önerilecek adayların kuruluştaki çalışma şartı aranmaz), kamu ihale mevzuatı ile ilgili yargılama, inceleme, denetleme, uygulama veya danışma konularında fiilen en az dört yıl çalışarak ulusal veya uluslararası ihale mevzuatı açısından kanıtlanmış niteliğe ve deneyime sahip olmaları, geçmişte ve halen bir siyasi parti ile aday gösterilme dahil üyelik ve görev alma ilişkilerinin bulunmaması gerekir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu tarafından önerilecek adayların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde belirtilen şartları taşıması zorunludur.

(Değişik: 12/6/2002-4761/15 md.) Kurul üyelerinin görev süresi beş yıldır. Bir üye bir defadan fazla seçilemez. Kurul üyelerinin görev süresi dolmadan görevlerine son verilemez. Ancak üyeler, ciddi bir hastalık veya sakatlık nedeniyle iş görememeleri veya atamaya ilişkin şartları kaybetmeleri halinde atandıkları usule göre süresi dolmadan görevden alınır. Üyeler görevi kötüye kullanmaktan veya yüz kızartıcı bir suçtan mahkûm olmaları halinde ise Başbakan onayıyla görevden alınır. Görevden alma nedeniyle veya süresi dolmadan herhangi bir sebeple boşalan Kurul üyeliklerine bir ay içerisinde yukarıda belirtilen esaslara göre yeniden atama yapılır. **(Mülga son cümle: 20/11/2008-5812/20 md.)**

Kurumun genel yönetim ve temsili ile Kurulca alınan kararların yürütülmesi başkana aittir. Başkanın izin, hastalık, yurt içi veya yurt dışı görevlendirme ve görevden alınma hallerinde ikinci başkan başkana vekalet eder.

(Ek paragraf: 20/11/2008-5812/20 md.) Dava açma, icra takibi yapma ve mahkemelerce verilen kararlara karşı üst mercilere başvurmaktan vazgeçme yetkisi ile üst dereceli mahkemelerce verilen kararlara karşı karar düzeltme yoluna gidilmesinden vazgeçme yetkisi Kurula aittir.

d) Kurul üyeleri, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda üyeliklerinin devamı süresince görevlerini tarafsız ve dürüst olarak yerine getireceklerine, bu Kanun hükümlerine ve ilgili mevzuata aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair yemin ederler. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay’ca acele işlerden sayılır. Kurul üyeleri yemin etmedikçe göreve başlayamazlar.

e) (Değişik birinci cümle: 20/11/2008-5812/20 md.) Kurul Başkan ve üyeleri, asli görevlerini aksatmamak kaydıyla telif ücreti karşılığı bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ücret karşılığı ders verebilir, bunun dışında özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz. Kurul üyeleri, göreve başlamadan önce sahip oldukları Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin menkul kıymetler dışındaki, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilere veya bunların iştiraklerine ait her türlü hisselerini ya da menkul kıymetlerini üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımlar ve evlatlıkları dışındakilere, görev sürelerinin başlamasını izleyen otuz gün içinde satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır. Bu hükme uygun hareket etmeyen üyeler üyelikten çekilmiş sayılır.

(Ek paragraf: 20/11/2008-5812/20 md.) Kurul kararları yerindelik denetimine tabi tutulamaz.

(Ek paragraf: 20/11/2008-5812/20 md.) Kurul Başkan ve üyeleri ile Kurum personeli hakemlik ve bilirkişilik yapamazlar.

Kurul üyeleri ile Kurum personeli görevlerini yerine getirmeleri sırasında ilgililere ve üçüncü kişilere ait edindikleri gizli kalması gereken bilgi ve belgeleri, bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamazlar, kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder. **(Değişik üçüncü ve dördüncü cümle: 20/11/2008-5812/20 md.)** Kurul üyeleri ve Kurum personeli, görevleri nedeniyle işledikleri ve kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından Devlet memuru sayılırlar. Kurul üyeleri ile Kurum personelinin cezai ve hukuki sorumluluğuna ilişkin olarak 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 104 üncü maddesi hükümleri uygulanır.

f) Kurul üyeleri göreve başlama ve görevden ayrılma tarihlerini izleyen bir ay içinde ve görevleri devam ettiği sürece her yıl genel mal beyanında bulunmak zorundadır.

g) Kurul, başkanın veya başkanın bulunmadığı durumda ikinci başkanın çağrısı üzerine üye tam sayısı ile toplanır ve çoğunlukla karar alır. Oyların eşit olması halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunlukta kabul edilir. Kurul üyeleri çekimser oy kullanamaz. Kurul üyeleri oy ve kararlarından sorumludur. İzin, rapor, görevlendirme veya boşalan üyeliğe henüz atama yapılmaması hallerinde en az yedi üye ile toplanılabilir.

Kurul üyeleri, kendilerini ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıklarını ilgilendiren kararlarla ilgili toplantı ve oylamaya katılamaz.

Bu maddede belirtilen haller dışında bir nedenle bir takvim yılında beş toplantıya katılmayan üyeler üyelikten çekilmiş sayılır.

h) (Değişik birinci cümle: 20/11/2008-5812/20 md.) Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere Başkanın önerisi üzerine Kurul kararı ile üç başkan yardımcısı atanabilir. Başkan yardımcıları, Kurul üyeliğine atanacaklarda aranan niteliklere sahip olanlar arasından veya en az dört yıllık öğrenim veren hukuk, iktisat, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt

dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olduktan sonra aralıksız olarak en az on yıldan beri Kurumda meslek personeli olarak çalışmakta bulunanlar arasından atanır.

Kurumun hizmet birimleri, kurumun görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. **(Ek cümle: 20/11/2008-5812/20 md.)** Daire başkanlarının ataması başkanın önerisi üzerine Kurul kararı ile diğer personelin ataması ise Başkan tarafından yapılır.

Kurum hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, kamu ihale uzman ve uzman yardımcılarında oluşan meslek personeli ve diğer personel eliyle yürütülür. Bunlar, sözleşmeli olarak istihdam edilir.

Kamu ihale uzman yardımcılığına atanacakların; yönetmelikte belirlenen yabancı dillerden en az birini iyi derecede bilmeleri, en az dört yıllık eğitim veren hukuk, iktisat, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurt dışındaki yüksek öğretim kurumlarından mezun olmaları, yönetmelikte belirtilen özel yarışma sınavında başarılı olmaları ve sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde otuz yaşını doldurmamış olmaları gerekir. Bu şekilde kamu ihale uzman yardımcılığına atanarlardan, en az üç yıl fiilen çalışan, her yıl olumlu sicil alan ve katılmış olduğu eğitim faaliyetleri ile görevdeki performansı gibi yönetmelikle belirlenen esas ve kriterler dahilinde kamu ihale uzmanlığı görevini başarılı bir şekilde yürütebileceği anlaşılanlar kamu ihale uzmanlığı yeterlik sınavına girmeye hak kazanır. Yeterlik sınavında başarılı olanlar kamu ihale uzmanı olarak atanırlar, kamu ihale uzmanlığı yeterlik sınavına girmeye hak kazanamayanlar ile bu sınavda başarılı olamayanların Kurumda durumlarına uygun başka bir göreve atamaları yapılır.¹⁹ Kamu ihale uzmanlarının mesleğe giriş ve yeterlik sınavlarına, görev, yetki ve sorumluluklarına, çalışma esas ve usullerine ilişkin hususlar Kurul kararıyla yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurumun hizmet birimleri ile bunların görev ve sorumlulukları, personelin atanma ve çalışma usul ve esasları ile çalıştırılacak sözleşmeli personelin unvanı, sayısı, nitelikleri Kurulun önerisi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Kurum personeli, bu Kanunda öngörülen hükümler saklı kalmak kaydıyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir.

i) Kurul başkan ve üyelerinin aylık ücretleri Maliye Bakanının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

Kurum personelinin ücretleri ile diğer malî ve sosyal hakları, Kurulun önerisi ve Maliye Bakanlığının görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenecek miktar, usul ve esaslar çerçevesinde Kurul tarafından belirlenir.

Kurul üyeliklerine atananlar ile Kurum personeli 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli

¹⁹ 12/6/2002 tarihli ve 4761 sayılı Kanunun 15 inci maddesiyle; bu fıkra geçen “Kurum ile ilişkileri kesilir.” ibaresi “Kurumda durumlarına uygun başka bir göreve atamaları yapılır” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Sandığı Kanunu hükümlerine tâbidir. Emeklilik açısından Kurul Başkanına Bakanlık Müsteşarı, Kurul üyelerine Bakanlık Müsteşar Yardımcısı, Kurum Başkan Yardımcılarına Bakanlık Genel Müdürü, Kurum Daire Başkanlarına Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı için tespit edilen ek gösterge, makam ve temsil tazminatları ile diğer malî hükümler uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam makam tazminatı ve yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.

Kurul Başkan ve üyeliklerine atananlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında yukarıdaki hükümler uygulanmaz.

(Değişik: 12/6/2002-4761/15 md.) Kurul Başkan ve üyeliklerine atananların Kurulda görev yaptıkları sürede eski görevleriyle olan ilişkileri kesilir. Ancak kamu görevlisi iken üyeliğe atananlar, memuriyete giriş şartlarını kaybetme dışındaki herhangi bir nedenle görevlerinin sona ermesi, görevden ayrılma isteğinde bulunması veya görev sürelerinin dolması durumunda otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları halinde ilgili bakan veya atamaya yetkili diğer makamlar tarafından mükteseplerine uygun bir kadroya atanırlar. Belirtilen atama yapılırken Kurul Başkan ve üyelerinin Kurumda geçirdikleri süreler makam veya hâkim sınıfından olup da yüksek hâkimlik tazminatını almaya başladıktan sonra atananlar için yüksek hâkimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş olarak değerlendirilir. Kurumda görev alanlar görevden ayrılma isteğinde bulunmaları halinde, durumları daha önce tâbi oldukları Kanun hükümlerine göre hizmetlerinde değerlendirilmek suretiyle mükteseplerine uygun bir kadroya, yetkili makamlarca atanır. Bu hükümler akademik unvanların kazanılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla üniversitelerden gelen personel hakkında da uygulanır.

(Ek paragraf: 20/11/2008-5812/20 md.) Mükteseplerine uygun bir kadroya atamaları gerçekleşinceye kadar atama yapıldığı tarih itibarıyla Kurum tarafından ödemedede bulunulmasına son verilir. Bir kamu kurumunda çalışmayanlardan Kurul Başkan ve üyeliğine atanıp süresi dolması sebebiyle görevi sona erenlere herhangi bir göreve veya işe başlayıncaya kadar, görevlerinin sona erdiği tarihte almakta oldukları aylık ücret ile sosyal hak ve yardımların Kurum tarafından yapılmasına devam olunur. Kurum tarafından bu kapsamda yapılacak ödemeler üç ayı geçemez.

(Ek: 12/6/2002-4761/15 md.) Kamu ihale uzmanlığı hariç olmak üzere Kurumun görev alanı ile ilgili konularda genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareler ve kamu iktisadi teşebbüslerinde çalışanlar kurumlarının, hâkimler ve savcılar ise kendilerinin muvafakatı ile Kurumda görevlendirilebilir. Bu personel, kurumlarından maaşsız izinli sayılır ve aylık, ödenek, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî ve sosyal hak ve yardımları Kurumla ilgili arasında imzalanacak sözleşmede belirlenir. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır, terfileri başkaca bir işleme gerek duyulmadan süresinde yapılır. Üniversite öğretim elemanları uzmanlıklarına uyan işler için, 4.11.1981 tarihli ve 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 38 inci maddesine göre Kurumda görevlendirilebilir. Bu şekilde görevlendirilecek personel sayısı toplam kadro sayısının % 10'unu aşamaz.²⁰

²⁰ 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 20 nci maddesiyle; bu paragrafın başına “Kamu ihale uzmanlığı hariç olmak üzere” ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir.

j) Kurumun gelirleri aşağıda belirtilmiştir:

1) (Değişik: 30/7/2003-4964/32 md.) Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelere ilişkin düzenlenecek sözleşmelerden, bedeli yüz milyar Türk Lirasını (**ikiyüzyirmibin beşyüzyirmi Türk Lirasını**)* aşanlar için yükleniciden tahsil edilecek sözleşme bedelinin onbinde beşi (İdareler ve noterler bu tutarın yüklenici tarafından Kurum hesaplarına yatırıldığını sözleşmelerin imzalanması aşamasında aramak zorundadır.)

2) (Değişik: 20/11/2008-5812/20 md.) Mal ve hizmet alımı ihalelerinde; yaklaşık maliyeti beşyüz bin Yeni Türk Lirasına kadar olanlarda **bin Yeni Türk Lirası**, beşyüz bin ile bir milyon Yeni Türk Lirası arasında olanlarda **iki bin Yeni Türk Lirası**, bir milyon Yeni Türk Lirası ve üzerinde olanlarda **üç bin Yeni Türk Lirası**, yapım işi ihalelerinde yaklaşık maliyeti bir milyon Yeni Türk Lirasına kadar olanlarda **bin Yeni Türk Lirası**, bir milyon ile on milyon Yeni Türk Lirasına kadar olanlarda **iki bin Yeni Türk Lirası**, on milyon ile yirmi milyon Yeni Türk Lirası arasında olanlarda **üç bin Yeni Türk Lirası**, yirmi milyon Yeni Türk Lirası ve üzerinde olanlarda **dört bin Yeni Türk Lirası** tutarındaki itirazen şikayet başvuru bedeli.

3) Eğitim, kurs, seminer ve toplantı faaliyetlerinden elde edilecek gelirler.

4) (Değişik: 20/11/2008-5812/20 md.) Her türlü basılı evrak, form, ilan, doküman ve yayınlar ile Elektronik Kamu Alımları Platformunun işletilmesinden elde edilecek gelirler.

5) Gerektiğinde genel bütçeden yapılacak yardımlar.

6) Diğer gelirler.

Kuruma ait gelirler T.C. Merkez Bankası veya Türk bankalarından birisi nezdinde açılacak bir hesapta toplanır.

Kurumun mal ve varlıkları Devlet malı sayılır, haczedilemez, rehnedilemez. Kurumun tahsil edilemeyen gelirleri 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre mal sandıklarınca tahsil edilerek bir ay içerisinde Kurum hesaplarına aktarılır.

k) Kurumun giderleri, Kurul kararıyla yürürlüğe giren yıllık bütçeye göre yapılır. Kurumun bütçe yılı takvim yılıdır. Bütçe, bütçe yılının başlamasından önceki otuz gün içinde hazırlanır.

Kurumun bütçe uygulama sonuçlarına ilişkin yıllık malî raporu ve bütçe kesin hesabı Bakanlar Kurulu Kararı ile ibra edilir.

Kurumun yıllık hesapları ile gelir ve harcamalarına ilişkin iş ve işlemleri, Sayıştay denetimine tâbidir.

İKİNCİ BÖLÜM

İhalelere Yönelik Başvurular ve İnceleme²¹

* Kamu İhale Kurumu'nun 2009/1 sayılı Tebliği ile 30/1/2009 tarihli ve 27126 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup **01.02.2009 – 31.01.2010** dönemini kapsamaktadır.

²¹ Bu bölüm başlığı "İnceleme Talebinde Bulunulması ve Şikâyetlerin İncelenmesi" iken, 20/11/2008 tarihli ve

İhalelere yönelik başvurular ²²

Madde 54 - (Değişik: 20/11/2008-5812/21 md.)

İhale sürecindeki hukuka aykırı işlem veya eylemler nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden aday veya istekli ile istekli olabilecekler, bu Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla şikayet ve itirazen şikayet başvurusunda bulunabilirler.

Şikayet ve itirazen şikayet başvuruları, dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu idari başvuru yollarıdır.

Şikayet başvuruları idareye, itirazen şikayet başvuruları Kuruma hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle yapılır.

Dilekçelerde aşağıdaki hususlara yer verilir:

- a) Başvuru sahibinin, varsa vekil ya da temsilcisinin adı, soyadı veya unvanı ve adresi.
- b) İhaleyi yapan idarenin ve ihalenin adı veya ihale kayıt numarası.
- c) Başvuruya konu olan durumun farkına varıldığı veya bildirildiği tarih.
- d) Başvurunun konusu, sebepleri ve dayandığı deliller.
- e) İtirazen şikayet başvurularında idareye yapılan şikayetin ve varsa şikayete ilişkin idare kararının bildirim tarihi.

Şikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneğinin eklenmesi zorunludur. Aday veya isteklinin başvuru belgeleri veya teklif zarfı içerisinde bu belgelerinin bulunması durumunda, dilekçe ekinde söz konusu belgeler aranmaz.

İtirazen şikayette bulunanlardan 53 üncü maddenin (j) bendinin (2) nolu alt bendinde belirtilen bedelin dört katı tutarına kadar başvuru teminatı alınmasına Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Başvuru teminatları Kurum hesaplarına yatırılır. Bu teminatlar Kurum gelirleri ile ilişkilendirilmeksizin ayrı hesaplarda tutulur.

İtirazen şikayet dilekçelerine, başvuruda bulunmaya yetkili olduğuna dair belgeler ile imza sirkülerinin aslı veya yetkili mercilerce onaylı örneklerinin, varsa şikayete idarece verilen cevabın bir örneği ile başvuru bedeli ve teminatının Kurum hesaplarına yatırıldığına dair belgenin eklenmesi zorunludur.

Aynı kişi tarafından birden fazla ihaleye, birden fazla kişi tarafından ise aynı ihaleye tek dilekçe ile başvuruda bulunulamaz.

Belirtilen hususlara aykırılık içeren ve henüz başvuru süresi dolmamış olan başvurulardaki eksiklikler, idare veya Kurumun bildirim yapma zorunluluğu bulunmaksızın, başvuru

5812 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

²² Bu madde başlığı “İnceleme talebinde bulunulması” iken, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 21 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

süresinin sonuna kadar başvuru sahibi tarafından giderilebilir. Başvurular üzerine ihaleyi yapan idare veya Kurum tarafından gerekçeli olarak;

- a) İhale sürecinin devam etmesine engel oluşturacak ve düzeltici işlemle giderilemeyecek hukuka aykırılığın tespit edilmesi halinde ihalenin iptaline,
- b) İdare tarafından düzeltme yapılması yoluyla giderilebilecek ve ihale sürecinin kesintiye uğratılmasına gerek bulunmayan durumlarda, düzeltici işlem belirlenmesine,
- c) Başvurunun süre, usul ve şekil kurallarına uygun olmaması, usulüne uygun olarak sözleşme imzalanmış olması veya şikayete konu işlemlerde hukuka aykırılığın tespit edilememesi veya itirazın şikayet başvurusuna konu hususun Kurumun görev alanında bulunmaması hallerinde başvurunun reddine, karar verilir. Kurumun görev alanında bulunmaması hali hariç, itirazın şikayet başvurusunun reddedilmesi durumunda, başvuru teminatı yatırılan hallerde teminatın gelir kaydedilmesine de karar verilir.

Dinamik alım sistemi, elektronik eksiltme ve çerçeve anlaşmalara ilişkin başvuru esas ve usulleri Kurum tarafından yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.

İdareye şikayet başvurusu ²³

Madde 55 - (Değişik: 20/11/2008-5812/22 md.)

Şikayet başvurusu, ihale sürecindeki işlem veya eylemlerin hukuka aykırılığı iddiasıyla bu işlem veya eylemlerin farkına varıldığı veya farkına varılmış olması gereken tarihi izleyen günden itibaren 21 inci maddenin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ihalelerde beş gün, diğer hallerde ise on gün içinde ve sözleşmenin imzalanmasından önce, ihaleyi yapan idareye yapılır. İlanda yer alan hususlara yönelik başvuruların süresi ilk ilan tarihinden, ön yeterlik veya ihale dokümanının ilana yansımayan diğer hükümlerine yönelik başvuruların süresi ise dokümanın satın alındığı tarihte başlar.

İlan, ön yeterlik veya ihale dokümanına ilişkin şikayetler birinci fıkradaki süreleri aşmamak üzere en geç ihale veya son başvuru tarihinden üç iş günü öncesine kadar yapılabilir. Bu yöndeki başvuruların idarelerce ihale veya son başvuru tarihinden önce sonuçlandırılması esastır. Şikayet üzerine yapılan incelemede tekliflerin hazırlanmasını veya işin gerçekleştirilmesini etkileyebilecek maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin bulunması ve idarece ihale dokümanında düzeltme yapılmasına karar verilmesi halinde, gerekli düzeltme yapılarak 29 uncu maddede belirtilen usule göre son başvuru veya ihale tarihi bir defaya mahsus olmak üzere ertelenir. Ancak belirlenen maddi veya teknik hataların veya eksikliklerin ilanda da bulunması halinde 26 ncı maddeye göre işlem tesis edilir.

İdare, şikayet başvurusu üzerine gerekli incelemeyi yaparak on gün içinde gerekçeli bir karar alır. Alınan karar, şikayetçi ile diğer aday veya istekliler ile istekli olabileceklere karar tarihini izleyen üç gün içinde bildirilir. İlan ile ihale veya ön yeterlik dokümanına yönelik başvurular dışında istekli olabileceklere bildirim yapılmaz.

Belirtilen süre içinde bir karar alınmaması durumunda başvuru sahibi tarafından karar verme süresinin bitimini, süresinde alınan kararın uygun bulunmaması durumunda ise başvuru sahibi

²³ Bu madde başlığı “İdare tarafından inceleme” iken, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 22 nci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

İdareler hukuki durumda değişiklik yaratan Kurul kararlarının gerektirdiği işlemleri ivedilikle yerine getirmek zorundadır.

Yargısal inceleme

Madde 57- Şikâyetler ile ilgili Kurum tarafından verilen nihai kararlar Türkiye Cumhuriyeti Mahkemelerinde dava konusu edilebilir ve bu davalar öncelikle görülür.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Yasaklar ve Ceza Sorumluluğu

İhalelere katılmaktan yasaklama

Madde 58- (Değişik birinci fıkra: 30/7/2003-4964/ 35 md.) 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler hakkında fiil veya davranışlarının özelliğine göre, bir yıldan az olmamak üzere iki yıla kadar, üzerine ihale yapıldığı halde mücbir sebep halleri dışında usulüne göre sözleşme yapmayanlar hakkında ise altı aydan az olmamak üzere bir yıla kadar, 2 nci ve 3 üncü maddeler ile istisna edilenler dahil bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan yasaklama kararı verilir. Katılma yasakları, ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili veya bağlı bulunan bakanlık, herhangi bir bakanlığın ilgili veya bağlı kuruluşu sayılmayan idarelerde bu idarelerin ihale yetkilileri, il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı birlik, müessese ve işletmelerde ise İçişleri Bakanlığı tarafından verilir.

Haklarında yasaklama kararı verilen tüzel kişilerin şahıs şirketi olması halinde şirket ortaklarının tamamı hakkında, sermaye şirketi olması halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan gerçek veya tüzel kişi ortaklar hakkında birinci fıkra hükmüne göre yasaklama kararı verilir. Haklarında yasaklama kararı verilenlerin gerçek veya tüzel kişi olması durumuna göre; ayrıca bir şahıs şirketinde ortak olmaları halinde bu şahıs şirketi hakkında da, sermaye şirketinde ortak olmaları halinde ise sermayesinin yarısından fazlasına sahip olmaları kaydıyla bu sermaye şirketi hakkında da aynı şekilde yasaklama kararı verilir.

İhale sırasında veya sonrasında bu fiil veya davranışlarda bulundukları tespit edilenler, idarelerce o ihaleye iştirak ettirilmeyecekleri gibi yasaklama kararının yürürlüğe girdiği tarihe kadar aynı idare tarafından yapılacak sonraki ihalelere de iştirak ettirilmezler.

Yasaklama kararları, yasaklamayı gerektiren fiil veya davranışın tespit edildiği tarihi izleyen en geç kırkbeş gün içinde verilir. Verilen bu karar Resmi Gazetede yayımlanmak üzere en geç onbeş gün içinde gönderilir ve yayımı tarihinde yürürlüğe girer. Bu kararlar Kamu İhale Kurumunca izlenerek, kamu ihalelerine katılmaktan yasaklı olanlara ilişkin siciller tutulur.²⁵

İhaleyi yapan idareler, ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili veya bağlı bulunan bakanlığa bildirmekle yükümlüdür.

İsteklilerin ceza sorumluluğu

Madde 59- Taahhüt tamamlandıktan ve kabul işlemi yapıldıktan sonra tespit edilmiş olsa

²⁵ Bu fıkra da geçen “en geç otuz gün” ibaresi, 30/7/2003 tarihli ve 4964 sayılı Kanunun 35 inci maddesiyle

“en geç kırkbeş gün” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

dahi, 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlardan Türk Ceza Kanununa göre suç teşkil eden fiil veya davranışlarda bulunan gerçek veya tüzel kişiler ile o işteki ortak veya vekilleri hakkında Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre ceza kovuşturması yapılmak üzere yetkili Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunulur. Hükmolunacak cezanın yanısıra, idarece 58 inci maddeye göre verilen yasaklama kararının bitiş tarihini izleyen günden itibaren uygulanmak şartıyla bir yıldan az olmamak üzere üç yıla kadar bu Kanun kapsamında yer alan bütün kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılmaktan mahkeme kararıyla 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlarla birlikte yasaklanırlar.

Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerden dolayı haklarında birinci fıkra gereğince ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılmasına karar verilenler ve 58 inci maddenin ikinci fıkrasında sayılanlar yargılama sonuna kadar Kanun kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerine katılamaz. Haklarında kamu davası açılmasına karar verilenler, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna bildirilir.

Bu Kanunda belirtilen yasak fiil veya davranışları nedeniyle haklarında mükerrer ceza hükmolunanlar ile bu kişilerin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu sermaye şirketleri veya bu kişilerin ortağı olduğu şahıs şirketleri, mahkeme kararı ile sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanır.

Bu madde hükümlerine göre; mahkeme kararı ile yasaklananlar ve ceza hükmolunanlar, Cumhuriyet Savcılıklarınca sicillerine işlenmek üzere Kamu İhale Kurumuna, meslek sicillerine işlenmek üzere de ilgili meslek odalarına bildirilir.

Sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlara ilişkin mahkeme kararları, Kamu İhale Kurumunca, bildirim izleyen onbeş gün içinde Resmî Gazetede yayımlanmak suretiyle duyurulur.

Görevlilerin ceza sorumluluğu

Madde 60- İhale yetkilisi ile ihale komisyonlarının başkan ve üyeleri ile ihale işlemlerinden sözleşme yapılmasına kadar ihale sürecindeki her aşamada görev alan diğer ilgililerin; 17 nci maddede belirtilen fiil veya davranışlarda bulunduklarının, görevlerini kanuni gereklere uygun veya tarafsızlıkla yapmadıklarının, taraflardan birinin zararına yol açacak ihmalde veya kusurlu hareketlerde bulunduklarının tespiti halinde, haklarında ilgili mevzuatları gereğince disiplin cezası uygulanır. Ayrıca, fiil veya davranışlarının özelliğine göre haklarında ceza kovuşturması da yapılır ve hükmolunacak ceza ile birlikte tarafların uğradıkları zarar ve ziyan genel hükümlere göre kendilerine tazmin ettirilir. **(Değişik son cümle: 30/7/2003-4964/36 md.)** Bu Kanuna aykırı fiil veya davranışlardan dolayı hüküm giyen idare görevlileri, bu Kanun kapsamına giren işlerde görevlendirilemezler.

Bu Kanun kapsamına giren işlerden dolayı yargı organlarınca herhangi bir ceza verilmiş olanlar, bu Kanun kapsamına giren bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca bu Kanunun ve ilgili diğer mevzuatın uygulanması ile görevli ve yetkili kadrolara atanamaz ve görev alamazlar.

(Değişik üçüncü fıkra: 30/7/2003-4964/36 md.) 5 inci maddede belirtilen ilkelere ve 62 nci maddede belirtilen kurallara aykırı olarak ihaleye çıkılmasına izin verenler ve ihale yapanlar hakkında da yukarıda belirtilen müeyyideler uygulanır.

Bilgi ve belgeleri açıklama yasağı

Madde 61- (Değişik: 30/7/2003-4964/37 md.)

Bu Kanunun uygulanmasında görevliler ile danışmanlık hizmeti sunanlar; ihale süreci ile

ilgili bütün işlemlere, isteklilerin iş ve işlemleri ile tekliflerin teknik ve malî yönlerine ilişkin olarak gizli kalması gereken bilgi ve belgelerle işin yaklaşık maliyetini ifşa edemezler, kendilerinin veya üçüncü şahısların yararına kullanamazlar. Aksine hareket edenler hakkında ilgisine göre 58 ve 60 ncı maddelerde belirtilen müeyyideler uygulanır.

BEŞİNCİ KISIM

Çeşitli Hükümler

İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar

Madde 62- Bu Kanun kapsamındaki idarelerce mal veya hizmet alımları ile yapım işleri için ihaleye çıkılmadan önce aşağıda belirtilen hususlara uyulması zorunludur:

a) Yatırım projelerinin plânlanan sürede tamamlanarak ekonomiye kazandırılabilmesi amacıyla, birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak yıllar itibariyle ödeneğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması zorunludur. İlk yıl için öngörülen ödenek proje maliyetinin % 10'undan az olamaz ve başlangıçta daha sonraki yıllar için programlanmış olan ödenek dilimleri sonraki yıllarda azaltılamaz.

b) Öngörülen ödeneklerin kullanılmasına imkan verecek süre dikkate alınarak, idarelerce ihalelerin zamanında yapılması, birden fazla yılı kapsayan ve yatırım niteliği olan işlerde (doğal afetler nedeniyle yapılması gerekenler hariç) ise yılın ilk dokuz ayında ihalenin sonuçlandırılması esastır. **(Ek ibare: 30/7/2003-4964/38 md.)** Ancak ertesi malî yılda gerçekleştirilecek süreklilik arz eden mal ve hizmet alımları için bir önceki malî yıl sona ermeden ihaleye çıkılabilir.

c) (Değişik: 18/4/2007-5625/5 md.) Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir. Arsa temini, mülkiyet ve kamulaştırma işlemlerinin tamamlanması şartı, baraj ve büyük sulama, içmesuyu isale hattı, enerji nakil hattı, trafo, trafo merkezleri, şalt tesisleri, kaptajlar, su depoları, karayolu, liman ve havaalanı, demiryolu, petrol ve doğalgaz boru hattı projelerinde aranmaz.

d) (Değişik: 30/7/2003-4964/38 md.) İdarelerce bütçesinin programlanmasında, ihalede ise isteklilerce verilen tekliflerin karşılaştırılmasında kullanılmak üzere tespit edilen yaklaşık maliyet isteklilere duyurulmaz.

e) (Değişik: 20/11/2008-5812/24 md.) İdarelerce kanun, tüzük ve yönetmeliklere göre istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması halinde, bu Kanunda belirtilen

hizmetler için ihaleye çıkılabilir. Ancak danışmanlık hizmet alım ihalelerinde, istihdam edilen personelin yeterli nitelik veya sayıda olmaması şartı aranmaz.

f) İhale dokümanı hazırlanmadan ilân yapılamaz. İlân sürelerinin hesaplanmasında ilânın yayımlandığı gün dikkate alınır, ihale günü veya son başvuru günü dikkate alınmaz. 13 üncü maddede belirtilen ilân sürelerine uyulmak üzere, ilân yapılmasına kadar geçecek süre de gözönüne alınarak ilân yapılacak yerlere yeterli süre öncesinde ilân metinlerinin gönderilmesi zorunludur.

g) İhale için tespit olunan tarih tatil gününe rastlamışsa ihale, tekrar ilâna gerek kalmaksızın tatili takip eden ilk iş gününde aynı yer ve saatte yapılır ve bu saate kadar verilen teklifler kabul edilir. İhale saati çalışma saati dikkate alınarak tespit edilir. İlândan sonra çalışma saati değişse de ihale ilân edilen saatte yapılır.

h) (Değişik: 20/11/2008-5812/24 md.) İş deneyimi bulunmayan mühendis veya mimarların, aldıkları lisans eğitime uygun yapım işi ihalelerine başvurularında, toplam süresi onbeş yılı geçmemek kaydıyla mezuniyetlerinden sonra geçen her yıl, **yüzyirmiiki bin üç yüz seksen yedi Türk Lirası olarak hesaplanmak üzere 10 uncu madde kapsamındaki benzer iş deneyimi olarak dikkate alınır.** Bu süre iş deneyimi bulunan mimar ve mühendisler için uygulanmaz. Bu bent kapsamında elde edilen deneyim mühendis ve mimarın beş yıldır en az % 51 hissesine sahip olduğu veya her iki ortağın da mühendis olup % 50-% 50 ortak olduğu tüzel kişiler tarafından da kullanılabilir.

ı) (Ek: 30/7/2003-4964/38 md.) Bu Kanunun 21 ve 22 nci maddelerindeki parasal limitler dahilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamı, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamaz.

Yerli istekliler ile ilgili düzenlemeler

Madde 63- Yaklaşık maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelere sadece yerli isteklilerin katılması, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin üzerindeki ihalelerde; hizmet alımları ve yapım işlerinde bütün yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından yerli malı olarak belirlenen malları teklif eden yerli istekliler lehine, % 15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması hususlarında idarelerce ihale dokümanına hükümler konulabilir. Ancak, yabancı istekliler ile ortak girişim yapmak suretiyle ihalelere katılan yerli istekliler bu hükümden yararlanamaz.

Sürelerin hesabı

Madde 64- Bu Kanunda yazılı sürelerin hesaplanmasında hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Bildirim ve tebligat esasları²⁶

Madde 65- (Değişik: 20/11/2008-5812/25 md.)

Aday, istekliler ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü bildirim ve tebligatlarda aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur:

²⁶ Bu madde başlığı “Tebligat” iken, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 25 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

a) Tebligatlar idareler veya Kurum tarafından aşağıdaki yöntemler kullanılarak yapılabilir:

- 1) İmza karşılığı elden.
- 2) İadeli taahhütlü mektupla.
- 3) Elektronik ortamda.
- 4) Faksla.

İadeli taahhütlü mektupla yapılan tebligatlarda mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün, yabancı isteklilerde ise ondokuzuncu gün kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır. Tebligatın bu tarihten önce muhataba ulaşması halinde ise fiili tebliğ tarihi esas alınır.

b) İdareler veya Kurum tarafından elektronik ortamda veya faks ile yapılan tebligatlar ile çerçeve anlaşmaya dahil olan istekliler tarafından elektronik ortamda sunulan fiyat tekliflerinin aynı gün teyit edilmesi zorunludur. Elektronik ortamda veya faks ile yapılan bildirimlerde bildirim tarihi tebliğ tarihi sayılır.

Ancak, idareler veya Kurum ile aday, istekli ve istekli olabilecekler tarafından, elektronik imza kullanılarak yapılan işlemlerde ve şikayet başvurularına ilişkin işlemler dahil Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden yapılacak ihale sürecine ilişkin işlemlerde teyit aranmaz.

c) Elektronik haberleşmede kullanılacak araçlar ile bunların teknik özellikleri, yaygın olarak kullanılan haberleşme ve bilgi teknolojisi ürünleri ile uyumlu ve kolay erişilebilir olmalı ve eşit muamele ilkesini sağlamalıdır.

d) Her türlü bilgi alışverişi ile bilginin muhafazasında; verilerin bütünlüğü ile tekliflerin ve başvuru belgelerinin gizliliğinin sağlanması esastır.

Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde yapılacak tebliğler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Değişiklik yapılması

Madde 66- Bu Kanun hükümlerine ilişkin değişiklikler, ancak bu Kanuna hüküm eklenmek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle düzenlenir.

Eşik değerler ve parasal limitlerin güncellenmesi

Madde 67- Bu Kanunda belirtilen eşik değerler ve parasal limitler bir önceki yılın Toptan Eşya Fiyat Endeksi esas alınarak Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenir ve her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere aynı tarihe kadar Resmî Gazetede ilân edilir. Ancak güncellemede bir milyon Türk Lirasının altındaki tutarlar dikkate alınmaz. Bu Kanunda belirtilen eşik değerler ve parasal limitler, olağanüstü hallerde, belirtilen tarihin dışında da Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile güncellenebilir.

ALTINCI KISIM

Son Hükümler

Uygulanmayacak hükümler

Madde 68- a) Bu Kanun kapsamında yer alan işlerin ihalelerinde 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

b) Diğer kanunların 8.9.1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunundan muafiyet tanıyan

hükümleri ile bu Kanuna uymayan hükümleri uygulanmaz.

c) (Ek: 30/7/2003-4964/39 md.) 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu kapsamındaki toplu konut projelerinde, 5 inci maddenin beşinci ve altıncı fıkraları, 62 nci maddenin (a) ve (b) bentleri ile (c) bendindeki kamulaştırma, mülkiyet, arsa temini, imar işlemleri ve uygulama projesine ilişkin şartlar aranmaksızın ihaleye çıkılabilir. Ancak, ÇED raporu zorunluluğu bulunan hallerde sözleşme imzalanmadan önce bu raporun alınması zorunludur.

Elektronik Kamu Alımları Platformu ²⁷

EK MADDE 1- (Ek: 30/7/2003-4964/41 md.; Değişik: 20/11/2008-5812/26 md.)

Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerde; bu Kanunun 13 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, ilan, ihale dokümanının hazırlanması ve verilmesi, katılım ve yeterliğe ilişkin belgelerin sunulması, tekliflerin hazırlanması, sunulması ve değerlendirilmesi, ihalenin karara bağlanması ve onaylanması, kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi ve sözleşmenin imzalanması gibi ihale süreciyle ilgili aşamalar ile her türlü bildirimler kısmen veya tamamen, Kurum tarafından oluşturulan Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden gerçekleştirilebilir.

Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

Bu Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca yapılacak bütün ilanlar aynı zamanda Elektronik Kamu Alımları Platformunda da yayımlanır.

Bu Kanun kapsamındaki alımlarda aday veya isteklilerin yeterliğinin tespitine ilişkin olarak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden sistemler kurulabilir. Bu sistemlerin kurulması, kurdurulması, denetlenmesi, yetkilendirilen kuruluşların yetkilerinin iptal edilmesi veya tedbir niteliğinde kararlar alınması hususlarında Kurum yetkilidir.

Çerçeve anlaşmalar ²⁸

EK MADDE 2 - (Ek: 1/6/2007-5680/2 md.; Değişik: 20/11/2008-5812/27 md.) İdareler ihtiyaç duydukları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin olarak açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usulünü uygulamak kaydıyla çerçeve anlaşmalar yapabilir. Çerçeve anlaşmalar rekabeti engelleyici, sınırlayıcı veya bozucu şekilde kullanılamaz.

Çerçeve anlaşma kapsamında temin edilecek mal ve hizmet alımları ile yapım işleri Kanunun 13 üncü maddesine göre ilan edilir. Çerçeve anlaşma kapsamında karşılanması planlanan tahmini ihtiyaç miktarları ilanda gösterilir.

Teminat alınmasına ilişkin hükümler hariç olmak üzere, ihalelerin sözleşmeye bağlanması hakkında bu Kanunda yer alan hükümler çerçevesinde, süresi kırksekiz ayı geçmemek üzere çerçeve anlaşma imzalanır ve sonuçlar Kamu İhale Bülteninde ilan edilir.

²⁷ Bu madde başlığı 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanunun 26 ncı maddesinin hükmüdür.

²⁸ Bu madde başlığı “Çerçeve sözleşme kapsamında mal ve hizmet alımı” iken, 20/11/2008 tarihli ve 5812 sayılı

Kanunun 27 inci maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

Çerçeve anlaşmalar, koşulların tamamının baştan belirlendiği hallerde, bir istekli ile de yapılabilir. Birden fazla istekli ile yapılacak çerçeve anlaşmalarda istenilen şartları karşılayan yeterli sayıda teklif sunulması kaydıyla çerçeve anlaşmaya taraf olacak istekli sayısı üçten az olmamak üzere ihale dokümanında belirtilir. Çerçeve anlaşmaların bir istekli ile yapıldığı haller hariç, yapılan değerlendirme sonucunda teklifleri geçerli kabul edilen istekliler, ekonomik açıdan en avantajlı tekliften başlanmak suretiyle sıralanarak listeye alınır. Çerçeve anlaşmaya taraf olan istekli sayısının üçün altına inmesi halinde, mevcut çerçeve anlaşmanın sona erdiği taraflara bildirilir.

Koşulların tamamının baştan belirlendiği çerçeve anlaşma kapsamında yapılacak alımlarda isteklilerden ilk tekliflerini aşmamak kaydıyla yeniden teklif alınabilir. Koşulların tamamının baştan belirlenmediği hallerde ise çerçeve anlaşma koşullarında esaslı değişiklik yapılmaması kaydıyla isteklilerden yeniden teklif alınır.

İsteklilere ihale konusu işin karmaşıklığı ve özgünlüğü gibi hususlar dikkate alınarak tekliflerini sunmaları için yeterli süre tanınır.

İstekliler yeterliklerinin devam ettiğini oniki ayda bir belgelendirir. Yeterliği devam etmeyenler ile teklif vermeye davet edildiği halde iki kez geçerli teklif vermeyen isteklilerin çerçeve anlaşmaları feshedilir.

Münferit sözleşmeye davet edildiği halde ihale dokümanında belirtilen süre içerisinde sözleşme imzalamayan istekliyle yapılan çerçeve anlaşma feshedilir ve istekli hakkında 58 inci madde hükümleri uygulanır.

Münferit sözleşme aşamasına ilişkin olarak bu Kanunun 6, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 54, 55 ve 56 ncı maddeleri uygulanmaz. Bu maddelerde belirtilen hususlar dahil çerçeve anlaşma kapsamında yapılacak alımların usul ve esasları ile nitelik ve kapsamını belirlemeye, ve sınırlar koymaya, sözleşme düzenlenmesine gerek görülen durumlarda sözleşmelerin şeklini ve kapsamını belirlemeye Kurum yetkilidir.

Çerçeve anlaşma yapılmış olması, idareye alım yapma yükümlülüğü getirmez. İdare, çerçeve anlaşma kapsamındaki ihtiyaçlarını bu Kanunda yer alan diğer usulleri kullanmak suretiyle de temin edebilir.

EK MADDE 3- (Ek: 15/5/2008-5763/36 md.)

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (c) bendi kapsamındaki işler ile aynı kapsamda olup 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu dışında, ihalesi ilgili mevzuat hükümlerine göre bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılmış olanlar ile bu tarihten sonra yapılacak olan ve bedeli yabancı para cinsinden sabit fiyatlarla sözleşmeye bağlanan yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerine uygulanmak üzere; fiyat farkı esasları belirlemeye, sözleşmelerin tadil veya tasfiye edilmesine imkân veren kararnameler çıkarmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Dinamik alım sistemi

EK MADDE 4- (Ek: 20/11/2008-5812/28 md.)

Dinamik alım sistemi, piyasada mamul olarak bulunan malların elektronik ortamda alımında kullanılabilir. Sistemin kurulmasında açık ihale usulü uygulanır. Dinamik alım sistemi rekabeti engelleyici, sınırlayıcı veya bozucu şekilde işletilemez.

Sistemin tesis edileceği hususu Kamu İhale Bülteninde ilan edilmek suretiyle duyurulur. İhale dokümanında; planlanan alımın niteliği, türü ve miktarının yanı sıra satın alma sistemine, bu

sistemin işletilmesinde kullanılacak elektronik ekipmana, sisteme teknik olarak bağlanabilmek için gerekli düzenlemelere, sistemin işleyişini düzenleyen kurallara ve diğer hususlara ilişkin bilgilere yer verilir.

Yeterlik kriterlerini sağlayan ve ihale dokümanında yer alan şartlara uygun ön teklif veren bütün isteklilere sisteme dahil olma imkanı verilir. Ön teklifler ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olduğu sürece sürekli olarak geliştirilebilir.

Ön tekliflerin değerlendirilmesi, verildikleri tarihten itibaren onbeş gün içinde tamamlanır. Teklif vermeye davetin henüz yapılmamış olması halinde değerlendirme süresi onbeş güne kadar bir defa uzatılabilir.

Dinamik alım sisteminin tesis edildiği veya sistemin kurulmasından vazgeçildiği ile ön tekliflerin sisteme kabul veya reddedildikleri hususu isteklilere karar alındıktan sonra en geç üç gün içinde bildirilir.

Her bir alım için sisteme kabul edilmiş istekliler teklif vermeye davet edilir. Yapılacak alımlar bu davetten en az onbeş gün önce basitleştirilmiş ilan yoluyla duyurulur. Sisteme kabul edilen bütün istekliler, tekliflerini sunmaları için yeterli süre tanınmak suretiyle teklif vermeye davet edilir.

Teklifler, ihale dokümanında belirtilen esaslara göre değerlendirilmek suretiyle alım sonuçlandırılır ve sözleşmeye bağlanır.

Dinamik alım sisteminin süresi kırk sekiz aydan fazla olamaz.

Dinamik alım sisteminde yapılacak ihalelerde Elektronik Kamu Alımları Platformu kullanılır. Sisteme kabul edilmeye ve sistemin yürütülmesine ilişkin olarak herhangi bir ücret talep edilmez.

Dinamik alım sistemi dahilinde yapılacak alımlara ilişkin sözleşme düzenlenmesi gerekli haller ile bu sözleşmelerin şeklini ve kapsamını belirlemeye Kurum yetkilidir.

Elektronik eksiltme

EK MADDE 5- (Ek: 20/11/2008-5812/28 md.)

İlan ve ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, açık ihale, belli istekliler arasında ihale ve 21 inci maddenin (a), (d) ve (e) bentleri uyarınca yapılan pazarlık usulü ihalede tekliflerin değerlendirilmesi aşamasının tamamlanmasından sonra elektronik eksiltme yapılabilir. Dinamik alım sistemi ve çerçeve anlaşma kapsamında yapılan ihalelerde de elektronik eksiltme uygulanabilir. 48 inci madde uyarınca yapılan danışmanlık hizmet alımı ihalelerinde ise elektronik eksiltme uygulanmaz.

Elektronik eksiltme ancak ihale konusu alımın bütün teknik özelliklerinin net olarak belirlendiği hallerde kullanılabilir.

Elektronik eksiltmeye başlamadan önce ihale dokümanında belirlenen şartlara göre tekliflerin ilk değerlendirmesi yapılır.

Yeterli kabul edilen istekliler elektronik ortamda yeniden teklif vermeye aynı anda davet edilir. Davette, eksiltmenin başlama tarihi ve saati ile kullanılmakta olan elektronik araca isteklinin bağlantı kurabilmesi için gerekli bütün bilgilere yer verilir. Elektronik eksiltmenin her aşamasını gösteren bir zaman çizelgesi davet ile birlikte iletilir. Birbirini izleyen birden fazla aşamada elektronik eksiltme yapılabilir. Davetin gönderildiği tarihten iki iş günü geçmeden eksiltmeye başlanamaz.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirlendiği hallerde, yapılan ilk değerlendirme sonucu ile eksiltmede verilen yeni tekliflere göre sıralamayı düzenleyen matematiksel formül de davette bildirilir. Bu formül, ihale ilanında veya ihale dokümanında belirtildiği şekilde ekonomik açıdan en avantajlı teklifin tespitinde kullanılan bütün unsurların varsa nispi ağırlıklarını da içerir.

Elektronik eksiltmenin her aşamasında, o andaki sıralamalarını öğrenebilmeleri için gerekli bilgiler anında isteklilere ulaştırılır. İhale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, diğer isteklilerin teklifleri hakkında bilgiler ve eksiltmenin herhangi bir aşamasındaki istekli sayısı da duyurulabilir. Ancak elektronik eksiltme süresince isteklilerin kimlikleri açıklanamaz.

Elektronik eksiltme aşağıdaki durumlardan biri veya birkaçının gerçekleşmesi halinde sona erdirilir:

- a) Eksiltmeye katılım için yapılan davette eksiltmenin tamamlanacağı belirtilen tarih ve saatin dolması.
- b) Yeni tekliflerin verilebilmesine ilişkin olarak davette bildirilen bekleme süresi içinde asgari fark aralığını sağlayan tekliflerin alınamaması.
- c) Davette bildirilen tur sayısının tamamlanması.

Finansal kiralama

EK MADDE 6- (Ek: 20/11/2008-5812/28 md.)

Kanun kapsamındaki idarelerin finansal kiralama suretiyle yapacakları mal alımlarında uygulanacak esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

Standart ihale dokümanları ve yönetmelikler

GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun uygulanmasına yönelik olarak çıkarılacak standart ihale dokümanları ve yönetmelikler, ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kamu İhale Kurumu tarafından Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar hazırlanır ve Resmî Gazetede yayımlanır.

Bunların yürürlüğe konulmasına kadar idareler, mevcut esaslar ve yönetmelik hükümlerini uygulamaya devam eder.

Başlanmış olan ihaleler

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ihale edileceği yazılı olarak duyurulmuş veya ilân edilmiş olan işler ilgili olduğu kanun ve usullere göre sonuçlandırılır.

Güncelleme

GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunda yer alan eşik değerler ve parasal limitler, Kanunun Resmî Gazetede yayımlandığı tarih ile yürürlüğe girdiği tarih arasında geçen süre için Kurum tarafından 67 nci maddede belirtilen şekilde güncellenir.

İstisnalara ilişkin esas ve usuller

GEÇİCİ MADDE 4- a) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (b) bendine ilişkin esas ve usuller ilgili kurumlar tarafından,

b) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (d) bendine ilişkin esas ve usuller, Kamu İhale Kurumunun uygun görüşü üzerine, Dışişleri, Millî Savunma, Maliye ve Bayındırlık ve İskân Bakanlıkları tarafından,

c) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi gereğince yapılacak mal ve hizmet alımlarına ilişkin esas ve usuller, Kamu İhale Kurumunun uygun görüşü üzerine, ilgili kurumlar tarafından,

İlgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınmak suretiyle Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar hazırlanarak, Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulur.

Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (e) bendi gereğince **(Ek ibare: 12/6/2002-4761/18 md.)** yapılacak alımlarda uygulanacak esas ve usuller Kurum tarafından, Devlet Malzeme Ofisinden yapılacak alımlara ilişkin esas ve usuller ise gerekli görülmesi halinde Maliye Bakanlığı tarafından belirlenebilir.²⁹

(Ek: 12/6/2002-4761/18 md.; Değişik: 30/7/2003-4964/40 md.) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi kapsamındaki mal ve hizmetler, ilgili kuruluşların talebi üzerine Kurum tarafından belirlenir.

(Ek fıkra: 30/7/2003-4964/40 md.) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (h) bendine ilişkin esas ve usuller, Sağlık Bakanlığı ve Kurumun görüşleri alınarak Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 30/7/2003-4964/40 md.) Enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren teşebbüs, işletme ve şirketler, özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi hükmüne, bu bent kapsamında yer almayan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde ise Kanunun diğer hükümlerine tâbi olurlar. **(Ek cümle: 22/12/2005-5436/13 md.)** Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan parasal limit, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının Türkiye karasuları ile uluslararası sular dahilinde petrol ve doğalgaz arama, sondaj, üretim ve taşıma faaliyetleri ile ilgili olarak yapılacak her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinde uygulanmaz.

(Ek fıkra: 14/7/2004-5226/24 md.) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (i) bendine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu ve Bakanlık tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 3/3/2005-5312/26 md.) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (j) bendine ilişkin esas ve usûller, Maliye Bakanlığı, Kamu İhale Kurumu ve Denizcilik Müsteşarlığının görüşleri alınarak Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 27/12/2007-5726/24 md.) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (l) bendine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı ve Kamu İhale Kurumunun görüşleri alınarak Adalet ve İçişleri bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 20/2/2008-5737/79 md.) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (k) bendine ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Kamu İhale Kurumunun görüşleri alınarak Vakıflar Genel

²⁹ Bu fıkra da bulunan “yapılacak alımlarda uygulanacak esas ve usuller Kurum tarafından,” ibaresi 12/6/2002 tarihli ve 4761 sayılı Kanunla eklenmiştir.

Müdürlüğü tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(Ek fıkra: 20/11/2008-5812/29 md.) Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (f) bendi gereğince Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından uygulanacak usul ve esaslar Maliye Bakanlığı ve Kurumun görüşleri alınarak Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu tarafından; (n) bendine ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığı ve Kurumun görüşleri alınarak ilgili bakanlıklar tarafından hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

Kamu İhale Kurumunun kurulması

GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunun 53 üncü maddesinde belirtilen Kamu İhale Kurulu, Kanunun Resmî Gazetede yayımlandığı tarihi takip eden otuz gün içinde atanır. Kamu İhale Kurulu üyeliğine yapılacak ilk atamalarda, Maliye Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığının önereceği adaylar arasından seçilecek üyelerden Bakanlar Kurulunca belirlenecek birer üye yedi yıl süreyle görev yapar.

Kurul, Kanunda yer alan görevleri yerine getirmek üzere atandığı tarihi izleyen altmış gün içinde Kurum teşkilatını oluşturarak bu tarihe kadar Kurumun faaliyete geçmesini sağlar.

Kurumun bu Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar yapacağı ihalelerle ilgili esas ve usuller Kurulun önerisi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanunun 53 üncü maddesinde belirtilen yönetmelikler ile üçüncü fıkarda belirtilen yönetmelik Kurumun faaliyete geçeceği tarihe kadar çıkarılır.

Kurumun her türlü giderleri, gelirleri ile karşılanacak aşamaya gelinceye kadar, genel bütçeden sağlanacak yardımlardan finanse edilir.

GEÇİCİ MADDE 6- (Ek: 12/6/2002-4761/19 md.) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde;

a) Kamu kurum ve kuruluşlarında görevli personelden, 53 üncü maddenin (h) fıkrasında sayılan yüksek öğretim kurumlarını bitirerek mesleğe özel yarışma sınavı ile girilen ve belirli süreli meslek içi eğitimden sonra özel bir yeterlik sınavı sonunda atanmış olanlar ile hâkimler, savcılar ve bu meslekten sayılanlar,

b) Kurumun görev alanı ile ilgili dallardan olmak kaydıyla en az lisans üstü eğitimini tamamlamış üniversite öğretim elemanları,

c) Mühendislik veya mimarlık fakültelerinde lisans eğitimi yapmış olanlardan en az beş yıl, lisans eğitimi müteakip yine bu dallardan herhangi birinde lisans üstü eğitim yapmış olanlardan ise en az üç yıl süre ile kamu kurum ve kuruluşlarında kendi görev alanıyla ilgili konularda çalışmış olanlar,

Kırk yaşından gün almamış olmaları, (a) ve (c) bentlerinde sayılanların kamu ihale mevzuatı ile ilgili yargılama, inceleme, denetleme, uygulama veya danışma konularında çalışmış olmaları koşuluyla kurumlarının muvafakatı alınmak suretiyle, Kurulca kamu ihale uzmanı olarak atanabilirler.

31.12.2003 tarihine kadar Kurumun kamu ihale uzman ve uzman yardımcısı dışındaki kadrolarına, genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları, özel kanunlarla kurulmuş ve kendilerine kamu görevi verilmiş tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar ile bağımsız bütçeli kuruluşlarda çalışan personel kendilerinin isteği ve kurumlarının muvafakatı ile atanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 7- (Ek: 10/11/2004-5255/15 md.)

2005 yılında İzmir Kentinde yapılacak Dünya Üniversitelerarası Spor Oyunları ile ilgili olarak İcra Kurulunca ve bu Kurulun talebi üzerine diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak her türlü mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, ceza ve ihalelerden yasaklama hükümleri hariç, bu Kanun hükümlerinden müstesnadır.

Başlanmış olan ihaleler

GEÇİCİ MADDE 8- (Ek: 20/11/2008-5812/30 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar ilan edilmiş veya yazılı olarak duyurulmuş ihaleler hakkında, bu Kanunun yayımlandığı tarihte yürürlükte bulunan kanun hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Bu Kanunun 35 inci maddesinin (b) bendinde sayılanların yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılmış olan şikayet başvuruları ile bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık iddiaları içeren başvurular, başvurunun yapıldığı tarihte yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Mevcut görevlendirmeler

GEÇİCİ MADDE 9- (Ek: 20/11/2008-5812/30 md.)

31/5/2008 tarihinden önce 53 üncü maddenin (i) fıkrasının son paragrafına göre Kurumda kamu ihale uzmanı olarak görevlendirilenlerden fiilen görev yapanların görevlendirmeleri Kurumun ihtiyacına göre devam ettirilebilir.

Kurul başkan ve üyelerinin görev süreleri

GEÇİCİ MADDE 10- (Ek: 20/11/2008-5812/30 md.)

Kurulun mevcut başkan ve üyelerinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce başka bir üyenin görev süresini tamamlamak üzere atanmış olanların görev süreleri atandıkları tarihten itibaren beş yıl olarak uygulanır.

Yürürlük

Madde 69- Bu Kanunun 53 üncü maddesi ile geçici 1 ve geçici 5 inci maddeleri yayımı tarihinde, diğer maddeleri 1.1.2003 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 70- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek 2 Emanet İşlere Ait UygulamaYönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

AMAÇ, DAYANAK, KAPSAM VE TANIMLAR

AMAÇ VE DAYANAK :

MADDE 1 - 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 81 inci maddesine dayanılarak hazırlanmış olan bu Yönetmeliğin amacı emanet suretiyle yapılacak işlerin uygulama esaslarını tesbit etmektir.

KAPSAM :

MADDE 2 - Bu Yönetmelik Genel Bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 81 inci maddesinde öngörülen işlerin yaptırılması ve bu işler için gerekli her türlü madde, araç, gereçlerin sağlanması ve gerektiğinde geçici süreli işçi çalıştırılması konularını kapsar.

TANIMLAR :

MADDE 3 - Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

Emanet iş: Araya bir müteahhit girmeksizin idarece kendi imkanlarıyla veya nevi itibariyle kısımlara ayırarak taşaronlara verilmek suretiyle gerçekleştirilecek 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 81 inci maddesinde sayılan işleri,

Taşaron: Nevi itibariyle kısımlara ayrılan işin bir kısmını idareye karşı bedeli karşılığında gerçekleştirmeyi üstlenen gerçek veya tüzel kişi veya kişileri,

Emanet-Taşaron Birim Fiyatı: % 25 kâr ve gider karşılığı alınmak suretiyle tesbit edilen ihaleli işler birim fiyatlarının $1,15/1,25=0,92$ katsayısı ile çarpılmasıyla bulunan birim fiyatı yeniden birim fiyat yapımlarında da fiyatlara % 15 kâr ve genel masraf ilave edilmiş fiyatı,

Sari olan işlerde uygulama yılı birim fiyatı: Uygulama yılındaki ihaleli işler birim fiyatının % 92'si alınan fiyatı,

Keşif Bedeli: İşin emanet-Taşaron birim fiyatlarıyla hesaplanan tutarını,

Tahmini Bedel: Miktarı veya birim fiyatı belli olmayan işlerde iş cinslerine göre tahmin edilen miktarlara veya birim fiyatlara göre bulunan tutarı,

İkinci keşif-Kesin Hesap: Emanet işlerinde fiilen yapılmış olan işin; sayım, tartı, ölçü, röleve ve ataşmanlara dayanılarak hesaplanan miktarların birim fiyatlarla çarpılması suretiyle bulunan tutarını,

Anlaşma: Emanet Komisyonlarınca taşarona yaptırılacak işin şartlarını ve ödeme şeklini belirleyen ve emanet komisyonu ile taşaron arasında imzalanan belgeyi, (Noter tasdiki zorunlu değildir.)

Genel Şartname: Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesi'ni,

Şartname: Yapılacak işlerin, genel, özel, teknik ve idari esas ve usullerini gösteren belge veya belgeleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

EMANET KOMİSYONLARININ KURULUŞ GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

KURULUŞ :

MADDE 4 - Emanet komisyonu; ita amirinin onayı ile, idare görevlilerinden biri başkan diğeri teknik veya uzman eleman ve bir diğeri de muhasebe işlerinden anlayan eleman olmak üzere en az üç kişi ile kurulur. Bu onayda başkan ve üyelerin hastalık, izin ve görev değişikliği sebebi ile ayrılmalarda yerlerine kimlerin görev yapacağı da belirtilir.

Bölge Müdürleri, Bölge Müdür Yardımcıları, İl Müdürleri, Belediyelerde fenîşleri ve imar müdürleri, işletme müdürleri, saymanlar ve veznedarlar emanet komisyonlarında görev alamazlar.

GÖREV VE YETKİ :

MADDE 5 - Emanet komisyonu, bu Yönetmeliğin 2 nci maddesinde belirtilen iş ve hizmetleri, bu Yönetmelik esaslarına uygun olarak gerçekleştirmekle görevli ve bu görevleri ifaya yetkilidir.

SORUMLULUK :

MADDE 6 - Emanet komisyonu uhdesine tevdi edilen işin fenni ve hukuki esaslara uygun olarak yürütülmesinden ve işin proje ve şartnamelerine uygun olarak yapılmasından sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İŞİN YÜRÜTÜLMESİ

EMANET İŞ ONAYI :

MADDE 7 - İş ve hizmetlerin emanet usulü ile yapılması için ita amirinden onay alınır.

PROGRAM, PROJE, KEŞİF VE ŞARTNAMELER :

MADDE 8 - İş için idare tarafından daha evvel hazırlanan proje, keşif ve şartnameler emanet komis-yonuna verilir. Emanet Komisyonu buna göre işin ne şekilde yapılacağını planlar ve gerekirse iş ve çalışma programı hazırlar.

İşe başlamadan önce veya devamı sırasında proje değişikliği veya yeni proje yapılması, keşif veya şartname hazırlanması gerektiğinde; Bunlar bizzat emanet komisyonu veya idare tarafından hazırlanır. Proje, keşif ve şartnameler idarenin yetkili birimlerince onaylanmadıkça uygulanamaz.

İŞ YERİ TESLİMİ :

MADDE 9 - Taşaronun anlaşmada belirtilen müddetler içinde işe başlaması ve işi zamanında bitire-bilmesi için Emanet Komisyonu tarafından işyeri taşarona tutanakla teslim edilir.

İŞÇİ TEMİNİ:

MADDE 10 - Komisyon, iş için gerekli her türlü işçiyi idareden, bu mümkün olmadığı takdirde dışarıdan geçici olarak temin eder.

MADDE, ARAÇ VE GEREÇ TEMİNİ:

MADDE 11 - Öncelikle emanet iş için gerekli olan ve idarede bulunan diğer demirbaş her türlü makine, malzeme, araç, gereç, teçhizat, tesisat ve yedek parça idarece geçici olarak komisyon emrine tahsis edilir.

İkinci maddede sayılan işler için lüzumlu olup, idarede bulunmayan veya idare ambarınca karşılanamayan işin bünyesine girecek veya yardımcı olarak kullanılacak gerekli her türlü madde, araç ve gereçleri öncelikle bunları kendileri üreten veya yapan ve sermayesinin yarısından fazlası tek başına veya birlikte Devlete, Kamu İktisadi Teşebbüslerine veya belediyelere ait olan kuruluşlardan doğrudan doğruya tarife, yoksa piyasa satış bedelleri üzerinden satın almak suretiyle ve bu suretle sağlanması mümkün olmayan madde, araç ve gereçler teklif alınmak ve piyasa satış değerlerine uygunluğu belgelenmek şartıyla, piyasadan satın alınmak veya kiralanmak suretiyle emanet komisyonunca temin edilir.

MALZEME TEMİNİ :

MADDE 12 - İş için gerekli taş, kum-çakıl, su vs. gibi malzeme ocakları usulüne göre kamulaştırma veya geçici işgal suretiyle idarece temin edilerek komisyona teslim edilir. Gerekli hallerde malzeme satın alınabileceği gibi şahıslara ait arazilerden bedeli karşılığında temin edilebilir. Bu şekilde temin edilen malzemelerin bedelleri emanet iş tahsisatından karşılanabilir.

EMANET İŞİN MÜDDETİ :

MADDE 13 - 1050 Sayılı Muhasebei Umumiye Kanunu ile değer kanunlara göre gelecek yıl veya yıllara geçici yüklenmelere girilenler hariç olmak üzere emanet işin müddeti genel olarak bir bütçe yılıdır. İş hacminin buna göre tesbit edilmesi ve bir bütçe yılı içinde bitirilmesi gerekir. Bu gibi işlerde en geç bütçe yılı sonunda, bu yönetmeliğin ilgili hükümlerine göre taşaronun ilişkisi kesilir. Ancak bir bütçe yılında bitirilmesi planlanan işlerden şartnamesinde belirlenmiş olan mücbir sebeplerle yılı içinde bitirilemeyenler, müteakip yıl çalışma programında yer alması ve kuruluşun en yetkili amirinden onay alınması şartıyla ertesi yılda devam edilebilir. Bu şekilde, süre uzatımı almak veya keşif artışı sebepleriyle müteakip yıla geçen taşaron işlerinde anlaşmasında aksine bir kayıt bulunmadıkça, yürürlükte bulunan fiyat farkı kararnamesi hükümleri, bu yönetmeliğin 3. maddesi de dikkate alınarak uygulanır.

Ayrıca bir bütçe yılında bitirilemeyecek olan ve özelliği nedeniyle kısımlara bölünemeyen işler için de emanet iş onay'ında belirtilmek ve kanuni dayanağı bulunmak şartıyla gelecek yıllara geçici emanet işlere girilebilir.

EMANET KOMİSYONU KARARLARI VE YAZIŞMALAR :

MADDE 14 - Emanet iş, komisyon üyelerinin kararları ile yürütülür. Kararlarda başkan ve üyelerin isim ve imzaları ile karar tarihi bulunur. Komisyonca alınacak kararlarda çekimser kalinamaz, muhalif kalan üye, muhalefet şerhini yazarak imzalamak zorundadır.

Komisyonun taşaron seçme, işi taşarondan alma, keşif ilavesi, süre uzatımı kararları, ita amiri veya yetkili kılınan makam tarafından tasdikini müteakip yürürlüğe girer.

Emanet komisyonu idarece belirlenen üniteye muhatap olur ve yazışmalar ancak bu kanalla yapılır.

İŞ YAPMA USULLERİ :

MADDE 15 - Emanet komisyonu, işin ne şekilde yapılacağına dair aldığı karar uyarınca işi aşağıdaki usullere göre yapar veya yaptırır.

a) İşin doğrudan doğruya komisyonca yaptırılmasına karar verilmiş ise, bu takdirde komisyon, işin hususiyetine göre lüzumlu her türlü işçiyi geçici olarak temin eder ve gerekli formaliteleri yapar; Şantiye tesislerini, yardımcı vasıtaları, araç ve makinaları ve her türlü malzemeyi temin ve tedarik eder. Bu işler için emanet Komisyonu mutemedine kanuni sınırlar içinde avans verilir.

b) İşin nevi itibarıyla kısımlara ayrılarak taşaronlar eliyle yaptırılmasına karar verilmiş ise bu takdirde iş, malzemeli veya malzemesiz olarak taşaronlara verilebilir.

c) (a) ve (b) fıkralarındaki usuller gerektiğinde birlikte uygulanabilir.

TAŞARON SEÇİLMESİ :

MADDE 16 - Taşaron eliyle yaptırılması kararlaştırılan işler cins, miktar, yer, teklif alma gün ve saati belirtilmek suretiyle taşaron seçilmesinden 7 gün önce ilan tahtalarına asılır.

Gerektiğinde şekil ve muhtevası ve adedi idarece tesbit olunarak ilan yolu ile ilgililere duyurulabilir.

Acil ve özellik arzeden işler ilan edilmeksizin komisyon ehliyetli gördüğü bir veya birden fazla taşarondan yazılı veya sözlü teklif almak ve bedel üzerinde anlaşmak sureti ile yapılabilir.

Komisyonlar, gerekçesini belirlemek suretiyle, verilen teklifleri uygun görüp görmemekte serbesttir. Komisyonun kararı ve taşaronla yapılan yazılı anlaşma ita amiri veya yetkili kılınan makam tarafından onaylandıktan sonra geçerli olur.

TEMİNAT :

MADDE 17 - Taşaron işlerinde, keşif veya tahmini bedeli her yıl bütçe kanununda emanet işler için gösterilen miktarı geçmeyen işler için geçici teminat aranmayabilir.

Geçici teminat alınmış ise geçici teminat kesin teminata çevrilerek bakiyesinin tamamı taşaron tarafından diğer teminat nevileri olarak verilebileceği gibi hakedişlerden % 10 kesilmek suretiyle de teminat kanuni kesin teminata tamamlanır.

Taşarondan geçici teminat alınmaması şekli seçilmiş ise iş için kanuni kesin teminat miktarının tamamı hakedişlerden % 10 kesilmek suretiyle alınır veya taşaron tarafından kesin teminatın tamamı Kanuni bir şekilde verilir.

Bu miktarın üstündeki işlerde 2886 sayılı Kanun'un 25, 26, 27, 54 ve 55 inci maddeleri gereğince ve kanunda istisna edilen hususlar gözönünde tutulmak suretiyle geçici ve kesin teminat miktarları ve teminatın nereye yatırılacağı tayin olunur.

Komisyon dilerse, taşarondan işçilik fiyatı teklifi isteme işlerinde de iş için teminat olarak takdiren bir miktar tesbit ederek, bu teminatın nakit olarak idarece belirtilen saymanlığa yatırılmasını taşarondan isteyebilir.

İdarece taşarona verilen idare malı malzemeler için gerekirse yeterli miktarda teminat alınır veya taşaronun idarede mevcut alacağından teminat tutarı kadar karşılık tutulur.

Her ne suretle olursa olsun idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

TAŞARON HAKKINDA İLGİLİLERE BİLGİ VERİLMESİ :

MADDE 18 - Kendisiyle anlaşma imza edilen taşaronun durumu (işin yeri, birinci keşif bedeli, müddeti, taşaronun kanuni ikametgahı vs.) idarece mahalli Sosyal Sigortalar Kurumu ile Çalışma Müdürlüğüne ve diğer ilgililere bildirilir.

İŞİN KONTROLÜ :

MADDE 19 - Emanet iş, işveren vekili sıfatıyla emanet komisyonunca kontrol edilir. Lüzumu halinde kontrol için idarece her türlü yardım yapılır.

ÜCRETLERİN ÖDENMESİ :

MADDE 20 - Bizzat komisyonca çalıştırılan geçici işçi ücretleri, ayda bir defa olmak üzere her türlü kanuni kesintiler gösterilmek suretiyle hazırlanan bordrolarla komisyon mutemedi tarafından ödenir.

Taşaron tarafından temin edilen ve çalıştırılan işçilerin ücretleri yukarıdaki fıkrada belirtildiği gibi hazırlanan bordrolara istinat etmek sureti ile taşaron tarafından ödenir. Komisyon gerek

puvantajı, gerekse bordroları kontrol etmek ve istemek hakkını haizdir. Eğer taşaron işçi ücretlerini zamanında veya herhangi bir şekilde ödemezse, taşaron hakedişinden gerekli kesinti yapılmak suretiyle komisyonca ödeme yapılır.

TAŞARON HAKEDİŞLERİ :

MADDE 21 - Taşaron hakedişleri yeşil defter ve ataşman v.s. belgelere dayalı olarak hazırlanan ve emanet konisyonu tarafından imzalanan hakediş raporlarına göre idarece tahakkuka bağlanarak ödenir. İş sari her bütçe yılı sonunda taşaronun yaptığı bütün işlerin mutlaka tesbiti yapılarak taşaronun hesabı çıkarılır ve hakedişi tahakkuka bağlanır.

Taşaronun bütçe yılları içerisinde yaptığı işlerin bedelleri anlaşmasına göre ödenir.

Kesin hesap sonucunda idarece verilen malzemelerin tamamının kullanılmamış olduğunun tesbiti halinde ne gibi işlem yapılacağı anlaşmada belirtilir.

İŞ MİKTARINDA ARTMA VEYA EKSİLME OLMASI :

MADDE 22 - Taşaronla yapılan anlaşmaya esas olan keşif bedeline göre iş miktarında bir azalma meydana gelirse iş bu kadarla bitirilmiş olur ve taşaron iş miktarının azalmasından dolayı hiç bir istekte bulunamaz.

Ancak taşaronla yapılan anlaşmaya esas olan keşif bedeline göre iş miktarında keşif bedelinin % 30'una kadar bir artma meydana gelirse, bu iş emanet komisyonunca aynı taşarona aynı anlaşma şartlarıyla yaptırılabilir. Bu takdirde taşaron, süre uzatımı hariç, hiç bir hak ve talepte bulunamaz.

İşin anlaşmaya esas keşif bedelinin % 30 fazlasıyla da ikmal edilemeyeceğinin anlaşılması halinde komisyon işi bu haliyle bittiğini kabul ederek madde 27 ve 28'e göre taşaronun ilişkisini kesebileceği gibi, % 30 oranından fazla artış; temel, tünel ve benzeri işler ile tabii afetler gibi nedenlerden ileri gelmiş ise, taşaronun % 30 dan fazla artış gösteren işleri de, süre uzatımı hariç, aynı anlaşma şartlarıyla yapmayı kabul etmesi ve Emanet Komisyonunca da aynı taşarona yaptırılmasında fayda görülmesi halinde komisyonca alınacak gerekçeli kararın kuruluşun en yetkili amirince tasdiki kaydıyla % 30'undan fazla artış gösteren işler de aynı taşarona yaptırılabilir.

Ancak, işin keşif artışı nedeniyle müteakip yıla geçen kısımlarına 13. madde hükümleri uygulanır.

YENİ FİYAT TANZİMİ :

MADDE 23 - Birinci keşifte yer almayan herhangi bir işin yapılmasına lüzum ve zaruret hasıl olur veyahut emanet taşaron birim fiyatı ile ödeme imkanı olmaz ise Genel Şartname Hükümlerine uyularak taşaronla birlikte komisyonca 3. maddede belirtildiği şekilde yeni emanet taşaron birim fiyatı tanzim edilir. Yine fiyatlar ita amiri veya yetkili kılınan makamın tasdikinden sonra geçerli olur.

SÜRE UZATIMI :

MADDE 24 - Genel Şartname ve anlaşma hüküm ve şartlarına göre, lüzum görülen hallerde iş bitirme tarihi komisyon tarafından gereği kadar uzatılabilir, Süre uzatım kararları ita amiri veya yetkili kılınan makamca tasdik edildikten sonra uygulanır.

CEZALI ÇALIŞMALAR :

MADDE 25 - İşin tamamının veya bazı kısımlarının anlaşma ile tesbit edilen muayyen zamanda bitirilmemesi halinde, komisyonca taşarona hiç bir ihtarda bulunmaya veya hüküm almaya hacet kalmaksızın, taşarondan, vaktinde bitmeyen işler için anlaşmada tesbit edilen gecikme cezası kesilir. Ancak bu gecikme 10 günü geçtiği takdirde komisyon anlaşmayı bozmakta veya bu cezayı alarak işi devam ettirmekte veyahut müteakip cezalı gün adedini yazılı bir tebliğ ile tahdit ederek uzatmakta ve işin bu müddet zarfında da bitmemesi halinde, anlaşmayı feshetmekte serbesttir.

Bu tür hallerde ita amirinin veya yetkili kılınan makamın onayının alınması şarttır.

ANLAŞMANIN FESHİ :

MADDE 26 - Taşaron;

- a) Anlaşma ve eklerinde tayin olunan vecibelerden herhangi birine riayet etmezse,
- b) Anlaşmanın tanzim ve imza edildiği tarihten itibaren anlaşmada belirtilen müddet içinde işe başlamaz-sa,
- c) İdarenin muvafakatı dışında işi başkasına devir ve temlik ederse,
- d) Yeteri kadar işçi, araç,gereç, makine ve teçhizatla işe devam etmezse,
- e) Parti parti iş veya mal tesliminde, beher partinin teslim tarihlerine riayet etmezse,

Komisyon, ita amiri veya yetkili kılınan makamın onayını almak suretiyle anlaşmayı feshetmeye yetkilidir.

Anlaşma feshedildiği takdirde taşaronun teminatı irat kaydolunur ve hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir. Gelir kaydedilen kesin teminat taşaronun borcuna mahsup edilemez.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KABUL, KESİN HESAP VE EMANET KOMİSYONUNUN İBRASI

KABUL VE KESİN HESAP :

MADDE 27 - İş bitirilince veya satın alınan malzeme ve teçhizatın tamamı teslim alınınca komisyon, aşağıda belirtildiği şekilde işin kabulünü yaptırır ve taşaronun kesin hesabı çıkartılarak tahakkuka bağlanır.

İş sari ise her bütçe yılı sonunda taşaronun yaptığı işlerin tesbiti yapılarak hakedişi düzenlenir ve tahakkuka bağlanır.

İşin sonunda emanet komisyonu işin kabulünü yapabileceği gibi dilerse komisyonun başvurusu üzerine, ita amirince veya yetkili kılınan makamca bir kabul heyeti kurulur.

Kabul heyeti, komisyonun ve varsa taşaronun huzuru ile işin fen ve sanat kurallarına, proje ve şartnamelerine uygun olarak yapılıp yapılmadığını inceler. Uygun bulduğu takdirde kabul tutanağını tanzim eder. Malzeme alımlarında kabul tutanağı yerine muayene raporu düzenlenir.

İşin özelliğine göre geçici ve kesin kabul işlemleri bir arada yapılabileceği gibi ayrı ayrı olarak da yapılabilir Kesin kabul ayrı yapılacaksa ne zaman yapılacağı hususu da geçici kabul tutanağında belirtilir.

Düzenlenen kabul tutanakları ita amiri veya yetkili kılınan makamın onayına sunulur.

KESİN TEMİNATIN İADESİ :

MADDE 28 - Yüklenimin anlaşma ve şartname hükümlerine göre tamamen yerine getirildiği anlaşıldıktan sonra taşaronun o işle ilgili olarak;

- a) İşçilerin alacaklarının ödendiği,
- b) Sosyal Sigortalar Kurumu'yla ilgisi kalmadığı,
- c) Ücret ve ücret sayılan ödemelerinden dolayı ilgili vergi dairesine borcu olmadığı,
- d) İşin anlaşma ve şartname hükümlerine uygun biçimde yerine getirildiği, usulüne göre anlaşıldıktan ve taşaronun bu işten dolayı idareye herhangi bir borcunun olmadığı tesbit edildikten sonra, Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan ilişiksiz belgesinin getirilmesi halinde, kesin teminatın tümü,
- e) Yapım işlerinde yukarıda belirtilen şartlardan ayrı olarak, geçici kabul tutanağının onaylanması ve geçici kabulde görülen kusurların giderilme bedelinin kesin teminatın yarısından fazla olmaması şartıyla kesin teminatın yarısı, kesin kabul işlemleri tamamlandıktan sonra ise kesin teminatın kalanı,

Taşarona geri verilir.

Taşaronun bu iş nedeniyle idareye ve Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçları ile ücret ve ücret sayılan ödemelerden yapılan kanuni vergi kesintilerinin kesin kabul tarihine kadar ödenmemesi halinde, teminat 2886 Sayılı Kanun'un 54 üncü maddesi hükmüne göre paraya çevrilerek borçlarına karşılık tutulur. Varsa kalanı taşarona geri verilir.

EMANET KOMİSYONUNUN İBRASI :

MADDE 29 - işin sonunda yapılacak kabul ve kesin hesabın, ita amiri veya yetkili kılınan makam tarafından tasdiki ile emanet komisyonu ibra edilmiş olur.

YÖNETMELİKTE HÜKÜM BULUNMAYAN HALLER:

MADDE 30 - Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SON HÜKÜMLER

GEÇİCİ MADDE - Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce başlanmış işler, ilgili oldukları yönetmelik ve usullerle sonuçlandırılır.

YÜRÜRLÜK :

MADDE 31 - Sayıştay'ın görüşü de alınarak hazırlanan bu Yönetmelik Resmî Gazete'de yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer ve 2886 Sayılı Kanun'a tabi genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin diğer yönetmeliklerinin bu Yönetmeliğe aykırı hükümleri ile müstakil emanet iş yönetmelikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

YÜRÜTME :

MADDE 32 - Bu Yönetmeliği Bakanlar Kurulu yürütür.

Ek 3 Kamu İhale Kurumu Teşkilatı ve Personelinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Kamu İhale Kurumunun teşkilatı, çalışma usul ve esasları, hizmet birimleri ve bu birimlerin görev, yetki ve sorumlulukları ile personelinin nitelikleri, sayısı, unvanları, atanmaları ile ücret ve diğer mali ve sosyal haklarını belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 53 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Bakan: Maliye Bakanını,
 - b) Başkan: Kamu İhale Kurulu ve Kamu İhale Kurumu Başkanını,
 - c) İkinci Başkan: Başkanın yokluğunda, Başkanın görev ve yetkilerini üstlenen ve Kurul tarafından İkinci Başkan olarak seçilen üyeyi,
 - ç) Kurul: Kamu İhale Kurulunu,
 - d) Kurum: Kamu İhale Kurumunu,
 - e) Personel: Kamu İhale Kurumu asli ve sürekli hizmetlerinde görevlendirilen meslek personeli ve diğer personeli,
 - f) Üye: Kamu İhale Kurulu üyelerini,
- ifade eder.

Teşkilat

MADDE 4 – (1) Kurum teşkilatı; Kurul, Başkanlık ve hizmet birimlerinden oluşur.

(2) Kurum, kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirirken yetkilerini Kurul vasıtasıyla kullanır.

İKİNCİ KISIM

Kamu İhale Kurulu

BİRİNCİ BÖLÜM

Kurulun Yapısı

Kurul

MADDE 5 – (1) Kurul, biri Başkan ve biri İkinci Başkan olmak üzere on üyeden oluşur.

(2) Kurul, Kurumun karar organıdır. Kurul, kanun ve diğer mevzuat ile kendisine verilen görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

Temsil ve ağırlama giderleri

MADDE 6 – (1) Başkan ve üyelerin temsil ve ağırlama giderlerinin nelerden ibaret olduğu ve bunların Kurum bütçesinden karşılanma usulleri Kurul tarafından belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurul Toplantıları

Toplantıya davet, toplantı gündemi ve zamanı

MADDE 7 – (1) Kurul; Başkanın çağrısı üzerine toplanır. İzinli üyeler, toplantı yeter sayısının sağlanamaması durumunda Başkan tarafından toplantıya çağrılabilir.

(2) Gündemi, Başkan belirler. Toplantı gündemi en geç toplantı tarihinden önceki gün mesai bitimine kadar belirlenerek hizmet birimlerinin gündemdeki konulara ilişkin inceleme sonuç ve önerilerini içeren rapor ile birlikte üyelere yazılı olarak veya elektronik ortamda iletilir.

(3) Başkan toplantı zamanını belirlemekte serbesttir. Ancak, haftanın belirli gün veya günleri ile saati, devamlı toplantı zamanı olarak önceden, Kurul tarafından belirlenebilir. Önceden belirlenen toplantı gün ve saatinde bir değişiklik olması veya böyle bir belirlemenin yapılmadığı hallerde toplantı tarih ve saati, toplantıdan önceki gün mesai bitimine kadar üyelere bildirilir.

(4) Üyelerden en az üçünün yazılı teklifi ile gündemde olmayan hususlar bir sonraki Kurul gündemine alınır.

Toplantıya katılmama halleri

MADDE 8 – (1) Başkan ve üyelerin izin, rapor ve görevlendirme dışında bütün toplantılarda bulunmaları esastır. Ancak, üyelerin belirtilen hususlar dışında toplantılara katılamayacağı hallerde mazeretlerini toplantıdan en az bir gün önce Başkanlığa yazılı olarak bildirmeleri gerekir. Acil durumlarda yazılı bildirim sonradan yapılmak kaydıyla diğer iletişim vasıtaları aracılığıyla durum Başkanlığa bildirilir.

(2) Üyelerin yurtiçi ve yurtdışı görevlendirmeleri Kurul kararı ile yapılır.

(3) Üyelerin izinlerini kullanma tarihleri, Kurulun toplantı ve karar yeter sayısı dikkate alınarak Başkan tarafından önceden düzenlenebilir.

Görüşmelerde usul

MADDE 9 – (1) Konular gündemdeki sıraya göre görüşülür. Görüşmelerde gündeme ilişkin konular yeterince tartışıldıktan sonra oylamaya geçilir. Başkan oyunu en son kullanır.

(2) Üyeler, kendilerini, eşlerini ve üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımları ile evlatlıklarını ilgilendiren kararlarla ilgili toplantı ve oylamaya katılamaz.

(3) Toplantılara, Kurul tarafından görüşlerini bildirmeleri istenilen başkan yardımcıları, daire başkanları, meslek personeli ile görüşme tutanaklarını düzenlemekle görevli personel dışında hiç kimse katılamaz. Ancak, Kurul gerek gördüğü takdirde belirli bir konuda görüşlerini bildirmeleri istenen uzman kişilerle gündemdeki konu ile ilgili tarafları, kişileri veya kuruluş temsilcilerini toplantıya çağırarak dinleyebilir.

Toplantı, toplantı nisabı, karar ve karar tutanakları

MADDE 10 – (1) Kurul, üye tamsayısı ile toplanır. Ancak, izin, rapor, görevlendirme, boş üyelik olması veya 9 uncu maddenin ikinci fıkrasında yer alan hallerin bulunması durumlarında en az yedi üye ile toplanır ve toplantıya katılan üyelerin çoğunluğu ile karar alır. Oyların eşit olması halinde Başkanın bulunduğu taraf çoğunluk kabul edilir. Üyeler çekimser oy kullanamaz.

(2) İtirazen şikayet başvurularında çoğunluk kararının alınmadığı durumlarda, en az oyu alan karar türü yönünde oy kullananların, bu seçeneğin dışındaki diğer iki karardan biri yönünde oy kullanması suretiyle karar nisabı oluşturulur. Bu şekilde bir kararın oluşturulmadığı hallerde ise öncelikle başvurunun uygun bulunup bulunmadığı oylanır. Başvurunun uygun bulunması halinde ise karar alınabilmesi için ikinci oylama yapılarak karar oluşturulur.

(3) Kurul kararları tutanak haline getirilerek toplantı esnasında üyelerce imzalanır. Kararlar, ekleri ile birlikte karar sırasına göre tarih belirtilerek birbirini takip edecek şekilde numaralandırılır. Kararlar toplantıyı izleyen beş iş günü içerisinde her sayfası paraf edilerek son sayfada üyelerin ad ve soyadları yazılmak suretiyle imzalanır. Çoğunluk kararına katılmayan üye toplantı tarihini izleyen iki iş günü içerisinde karşı oy gerekçesini yazılı olarak Kurula bildirir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Kamu İhale Kurumu

BİRİNCİ BÖLÜM

Başkanlık Teşkilatı

Başkanlık, Başkanın görev ve yetkileri

MADDE 11 – (1) Kurul Başkanı, aynı zamanda Kurumun da Başkanıdır. Kurumun genel yönetim ve temsili Başkana aittir.

(2) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Kurul toplantılarının gündemini belirlemek ve toplantıları idare etmek.
- b) Kurul tarafından alınan kararların yürütülmesini sağlamak.
- c) Hizmet birimlerinin uyumlu, verimli, disiplinli ve düzenli biçimde çalışmasını temin etmek, hizmet birimleri arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak ve birimler arasında çıkabilecek görev ve yetki ihtilaflarını çözmek.
- ç) Kurumun işlevlerini yerine getirebilmesi için gerekli ve yeterli sayıda personeli istihdam etmek.
- d) Kurumu resmi ve özel kuruluşlar nezdinde temsil etmek, Kurumun görev alanına giren konularda diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliğini sağlamak.

e) Kurumun yıllık bütçesi ile gelir-gider kesin hesabını ve Kurum yıllık raporunu hazırlatarak Kurula sunmak ve Kurum bütçesinin uygulanmasını, gelirlerin toplanmasını, harcamaların yapılmasını sağlamak.

f) Başkanlık teşkilatı ile hizmet birimlerinin faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemek, değerlendirmek ve gerektiğinde Kurum faaliyetleri ile ilgili olarak kamuoyunu bilgilendirmek.

g) Başkan yardımcıları ile daire başkanlarının atamalarını Kurula teklif etmek, bunların dışında kalan diğer personelin atamalarını yapmak.

ğ) Personelin yurt içi ve yurt dışı görevlendirmelerini belirlemek.

İkinci Başkanın seçimi, görev ve yetkileri

MADDE 12 – (1) İkinci Başkan, üyeler arasından gizli oyla seçilir. İlk turda çoğunluk sağlanamazsa en çok oy alan iki üye için ikinci tur oylama yapılır. Seçimle birlikte İkinci Başkanın görev süresi de belirlenir.

(2) İkinci Başkan, Başkanın herhangi bir sebeple görevi başında bulunmadığı hallerde Başkanın görev ve yetkilerini kullanır.

Başkan yardımcıları

MADDE 13 – (1) Başkana görevlerinde yardımcı olmak üzere Başkanın önerisi üzerine Kurul kararı ile üç başkan yardımcısı atanabilir.

(2) Başkan yardımcıları, üyeliğe atanacaklarda aranan niteliklere sahip olanlar arasından veya en az dört yıllık öğrenim veren hukuk, iktisat, siyasal bilgiler, işletme, iktisadi ve idari bilimler, mimarlık ve mühendislik fakülteleri ile bunlara denkliği yetkili makamlarca kabul edilen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olduktan sonra aralıksız olarak en az on yıldan beri Kurumda meslek personeli olarak çalışmakta bulunanlar arasından atanabilir.

Başkan yardımcılarının görev, yetki ve sorumlulukları

MADDE 14 – (1) Başkan yardımcıları, Başkanın emrinde ve onun yardımcısı olup, Kurum faaliyetlerini Başkan adına ve Başkanın talimat ve emirlerine göre, Kurumun amaç ve görevleri doğrultusunda yürütür. Görev kapsamındaki hizmet birimlerine gereken talimatları verir ve bunların uygulanmasını takip ve temin eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurum Hizmet Birimleri

Kurum hizmet birimleri

MADDE 15 – (1) Kurumun hizmet birimleri, Kurumun görev ve yetkilerinin gerektirdiği sayıda daire başkanlıkları şeklinde teşkilatlanmış ana hizmet birimleri, danışma birimleri ve yardımcı hizmet birimlerinden oluşur. Daire başkanlıkları bünyesinde hizmetin niteliğine göre grup başkanlıkları veya birim müdürlükleri kurulabilir.

(2) Hizmet birimlerinin bağlı bulunacakları Başkan yardımcısının belirlenmesine Başkan yetkilidir.

Ana hizmet birimleri

MADDE 16 – (1) Kurumun ana hizmet birimleri şunlardır:

- a) Düzenleme Dairesi Başkanlığı.
- b) I., II. ve III. İnceleme Dairesi Başkanlıkları.
- c) Kamu Alımlarını İzleme ve Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanlığı.
- ç) Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ile Koordinasyon Dairesi Başkanlığı.
- d) Araştırma, Geliştirme ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı.

Düzenleme Dairesi Başkanlığı

MADDE 17 – (1) Düzenleme Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Kamu ihale mevzuatı konusundaki uygulamayı yönlendirmek ve geliştirmeyi sağlamak üzere, uygulama yönetmelikleri, tip idari şartnameler, genel şartnameler, tip sözleşmeler, tebliğler, fiyat farklarına ilişkin esas ve usuller ile bunlara ilişkin düzenleyici işlemler ve kamu ihalelerine ilişkin şikayet başvurularında uygulanacak esas ve usulleri hazırlamak.
- b) Kamu İhale Bülteni ve kamu ihaleleri ile ilgili ilanlara ilişkin her türlü mevzuat ile usulve esasları belirlemeye yönelik çalışmalar yapmak.
- c) Eşik değerler ve parasal limitlerin güncellenmesine ilişkin çalışmaları yapmak.
- ç) İhalelerde açıklık, rekabet, ve güvenilirlik standartlarını oluşturacak ihale politikasının tespitine ilişkin çalışmalar yapmak.
- d) İhalelere katılmaktan yasaklama kararlarına ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- e) 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca yapılan uygun görüş başvurularına ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- f) İhale mevzuatına ilişkin uygulamayı yönlendirmek amacıyla diğer birimler ile koordineli olarak ilgili kurum ve kuruluşlarla her türlü çalışmayı yürütmek.
- g) 4735 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca yapılan sözleşme devirlerine ilişkin usul ve esasları belirlemek.
- ğ) İdarelerden veya gerçek ve tüzel kişilerden gelen uygulamaya ilişkin görüş taleplerini karşılamak, gerekli hallerde konuyla ilgili Kurul kararının alınmasını teminen gündem teklifi hazırlamak.
- h) 4735 sayılı Kanun uyarınca yapılan mücbir sebep başvuruları ile finansal kiralama gibi mutad sözleşmelere ilişkin başvuruları değerlendirerek Kurum görüşünün oluşturulmasını teminen gündem teklifi hazırlamak.
- ı) İlgili birimler ve diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği sağlamak suretiyle veya müstakilen ihale mevzuatıyla ilgili olarak kamu ve özel sektöre sertifikalı ve sertifikasız eğitim vermek ve eğitim verilmesi için her türlü çalışmayı yürütmek.
- i) 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi gereğince idarelerden gelen talepleri değerlendirmek ve Kurum görüşünü hazırlamak.
- j) İhalelerde aday ve isteklilerin yeterliliğinin tespitiyle ilgili olarak kamu alımları platformu

üzerinden sistem kurulması ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek.

k) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

I., II. ve III. İnceleme Dairesi Başkanlıkları

MADDE 18 – (1) I., II. ve III. İnceleme Dairesi Başkanlıklarının görevleri şunlardır:

a) Kurumun görev alanında bulunan ihalelere ilişkin işlemlerin Kanun ve diğer ilgili mevzuat hükümlerine uygun olmadığına dair Kuruma intikal eden itirazen şikayet başvurularının Kurum tarafından süresinde incelenmesi ile ilgili işlemleri yürütmek, gerekli yazışmaları yapmak ve inceleme sonucuna ilişkin rapor düzenlemek.

b) İhalelere yönelik olarak Kurum tarafından yapılan şikayet incelemelerinde, şikayet konusu ihalede suç işlendiğine ilişkin delil veya emare bulunduğu veya başkaca mevzuata aykırılığın olduğu kanaatine varılması halinde, bu hususa inceleme raporunda yer vermek suretiyle gerekli mercilere bildirim yapılmasını teminen Kurula bildirmek.

c) Hazırlanan inceleme raporlarını Kurula sunulmak üzere ilgili birime göndermek.

ç) Kurumun görev alanında bulunan ihalelere ilişkin Kuruma intikal eden her türlü şikayetlerin sonuçlandırılması için gerekli olan her türlü belge, bilgi ve görüşü ilgili resmi ve özel kurum, kuruluş ve kişilerden yazılı olarak talep etmek.

d) Kurumun görev alanında bulunan ihalelere ilişkin olarak yapılan şikayetlerin incelenmesi ve her türlü hazırlık çalışmalarının yapılması için meslek personelini görevlendirmek.

e) İncelenen başvuruya ilişkin olarak ilgili taraflardan gelen sözlü açıklama yapılması taleplerini Kurula bildirmek ve Kurul tarafından sözlü açıklama yapılmasına gerek görülmesi halinde toplantıya ilişkin işlemleri yürütmek.

f) Kurumun görev alanında bulunan ihalelere ilişkin şikayetler hakkında Kurul tarafından verilen kararların taslağını hukuki gerekçeleri ile birlikte hazırlamak ve Kurul Kararını oluşturmak üzere ilgili daireye göndermek.

g) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

(2) Aşağıda sayılan ön inceleme görevleri Başkan tarafından belirlenen İnceleme Dairesince inceleme görevleri ile birlikte yerine getirilir:

a) 4734 sayılı Kanun ile diğer ilgili mevzuat hükümlerine aykırılık bulunduğu iddiasıyla Kuruma yapılacak başvuruları, başvurunun niteliğine göre tasnif ederek, itirazen şikayet başvurusu niteliğinde olanların şikayet bilgi sistemine kaydını yapmak.

b) İtirazen şikayet niteliğindeki başvuruları öncelikle başvuruların şekil unsurları ve ön inceleme konuları bakımından inceleyerek Ön İnceleme Tutanağı düzenlemek.

c) İdareye başvuru yolu tüketilmeden Kuruma yapılan şikayet başvurularını ilgili idareye göndermek ve başvuru sahibine bilgi vermek.

ç) Başvuru dilekçesi ve eklerinde şekil unsurları yönünden eksiklik bulunduğu ve başvuru süresinin henüz dolmadığının tespit edilmesi halinde, bu eksikliklerin başvuru süresi içerisinde tamamlanmasını teminen eksik bilgi ve belgeleri Kurumun internet sayfasında yayımlayarak takip etmek.

d) Ön inceleme konuları bakımından aykırılık bulunan başvurulara ilişkin yapılan inceleme sonucunda ön inceleme raporu düzenlemek.

e) Başvuru dilekçesi ve eklerinde ön inceleme konuları bakımından bir aykırılık bulunmaması halinde, esas inceleme yapılması için başvuru dilekçesi ve eklerini ilgili İnceleme Dairesi Başkanlığına göndermek.

f) İtirazen şikayet başvurusu niteliğini taşımayan başvurulara ilişkin olarak; başvuru sahibinin başvuru ehliyetini haiz olduğunun anlaşılması halinde, bu başvuruları ilgili mevzuatı çerçevesinde değerlendirerek, gerekli görülenleri ilgili idareye veya idarenin bağlı bulunduğu mercilere göndermek.

Kamu Alımlarını İzleme ve Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanlığı

MADDE 19 – (1) Kamu Alımlarını İzleme ve Bilgi Hizmetleri Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Mevzuat gereğince kamu idarelerince veya adli mercilerce geçici veya sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanları izleyerek bunların sicillerini tutmak.

b) 4734 sayılı Kanuna aykırı hareket etmekten dolayı haklarında ceza kovuşturması yapılarak kamu davası açılanların tespitine yönelik olarak ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak ve buna ilişkin bilgilerin sicilini tutmak.

c) Kurumun görev alanına giren konularla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarından, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından, sivil toplum örgütlerinden ve piyasadan bilgi toplamak, bu bilgileri değerlendirmek, hızlı ve etkin bilgi akışını temin etmek.

ç) Mevzuatta belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanmasını bilgi teknolojileri desteğiyle sağlamak, kolaylaştırmak ve hızlandırmak.

d) Kamu kaynaklarıyla karşılanan mal ve hizmet alımlarıyla yapım işlerine ilişkin olarak bilgi toplamak, adet, tutar veya diğer konular itibarıyla istatistikler oluşturmak, sonuçlarını raporlamak ve yayımlamak.

e) Sürekli olarak kamu ihalelerine katılmaktan yasaklanmış olanlara ilişkin mahkeme kararlarının Resmî Gazete’de yayımlanmasını sağlamak üzere, Kuruma bildirilmesini izleyen onbeş gün içinde ilgili birime bildirmek.

f) İdarelerce yapılan başvuru üzerine, ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını, tutulan siciller çerçevesinde teyit etmek.

g) 4735 sayılı Kanunun 16 ncı maddesi uyarınca yapılan sözleşme devirlerini izlemek.

ğ) Kurum hizmet birimlerinin etkin ve verimli faaliyette bulunabilmesi için yönetim ve bilişim sistemlerinin kurulması konusunda gerekli çalışmaları yapmak.

h) Kurumun görev alanına giren konularda ortak veri tabanları oluşturmaya ilişkin işlemleri yürütmek.

ı) Kurumun, Kurum dışı birimlerle bilişim teknolojileri konusundaki iletişiminin sağlanabilmesi için gerekli yazılım, donanım ve standartlar hazırlamak ve uygulanmasının sağlanması için çalışmalar yapmak.

i) Kurumun internet ve intranet ağı üzerinden bilgi akışının düzenli bir şekilde yapılmasını sağlamak, internet sitesini oluşturmak ve güncellemek.

j) Kurumun görevlerini etkin, verimli ve güvenli biçimde yerine getirebilmesini temin etmek amacıyla gerekli bilişim sistemlerini tasarlamak, geliştirmek, yürütmek ve teknolojik

gelişmelere uyumlu şekilde güncelleştirilmesini sağlamak.

k) Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin işlemleri yürütmek.

l) İhalelerde aday ve isteklilerin yeterliliğinin tespitiyle ilgili olarak Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden kurulan sistemin işletilmesi ve denetlenmesine ilişkin işlemleri yürütmek.

m) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ile Koordinasyon Dairesi Başkanlığı

MADDE 20 – (1) Uluslararası İlişkiler ve Avrupa Birliği ile Koordinasyon Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Ülkemizin uluslararası kuruluşlarla kamu ihaleleri alanındaki ilişkileri çerçevesinde Kuruma düşen sorumlulukların yerine getirilmesi ve koordinesi ile ilgili çalışmaları yapmak.

b) Kurumun görev alanına ilişkin konularda ülkelerin ve uluslararası kurum ve kuruluşların temsilcileriyle istişarelerde bulunmak, uluslararası alandaki gelişmeleri takip etmek, bu bilgileri Kurula sunmak.

c) Yerli isteklilerin yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarının engellendiği iddia ve ihbarları ile ilgili tespitleri yaparak bu tür engelleyici uygulamaların kaldırılmasına yönelik çalışmaları yürütmek.

ç) Yerli isteklilerin yabancı ülkelerde açılan ihalelere katılmalarına engel olunduğunun tespit edilmesi halinde, bu uygulamanın yapıldığı ülkenin isteklilerinin de aynı yönde uygulamaya tabi olmalarına yönelik tedbirlerin alınmasını ve gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamak üzere, diğer birimlerle koordineli olarak Bakanlar Kuruluna sunulacak teklifleri hazırlamak.

d) Kurumun görev alanına ilişkin konularda Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlanması için gerekli çalışmaları yapmak ve koordinasyonu sağlamak.

e) Kamu ihalelerini ilgilendiren uluslararası anlaşmalar konusunda, imzadan önce ilgili kamu kurum, kuruluş ve birimler ile Kurum hizmet birimlerine öneride bulunmak ve teknik yardım sağlamak.

f) Kurumun görev alanına giren konularda Türkiye'de düzenlenecek uluslararası toplantıların organizasyonunu yapmak.

g) Kurumun ilgili birimlerince, ihale mevzuatı ve uygulamaları ile ilgili konularda Avrupa Birliği üyesi ülkelerin düzenleme ve uygulamaları konusunda ihtiyaç duyulan bilgileri, bu ülkelerin ilgili kurumları ile irtibata geçmek suretiyle sağlamak.

ğ) Kurumun görev alanı ile ilgili yabancı dillerde yayımlanmış dokümanları derlemek, Başkanlıkça uygun görülenlerin Türkçeye, Türkçe yayımlanmış dokümanların da yabancı dillere çevrilmesine ilişkin işlemleri yürütmek.

h) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Araştırma, Geliştirme ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı

MADDE 21 – (1) Araştırma, Geliştirme ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Resmî Gazete’de yayımlanması gereken Kurul kararları ile diğer düzenlemelerin Başbakanlığa gönderilmesine ait işlemleri yürütmek ve sonuçlarını takip etmek.
- b) Kamu İhale Bülteninin yayımlanmasına ilişkin usul ve esasları belirleyerek, 4734 sayılı Kanun kapsamında yapılacak ihalelere ilişkin ilanların, elektronik ortamda düzenlenmesini sağlamak, düzenlenmiş olan ve Kuruma intikal eden ilanlar üzerinde, ön kontrol ve kabul işlemleri yapmak, günlük Kamu İhale Bültenini elektronik ortamda oluşturmak ve hizmetleri yürütmek.
- c) Kurum tarafından çıkarılacak süreli ve süresiz yayınları planlamak, koordine etmek ve yayımını sağlamak.
- ç) Kurumun kütüphanecilik hizmetlerinin etkin bir biçimde yürütülmesini sağlamak üzere çalışmaları planlamak, koordine etmek ve denetlemek.
- d) Kurumun faaliyetleri ile ilgili bilgi ve verileri toplayarak, yıllık faaliyet raporunun hazırlanmasını koordine etmek, hazırlamak ve bunları ilgililerle paylaşmak.
- e) Mevzuatın tasnifini ve muhafazasını yaparak Kurulca belirlenecek esaslar çerçevesinde Kurum içi ya da Kurum dışından talep edenlerin kullanımına sunulmasını sağlamak.
- f) 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca yapılan uygun görüş başvurularını değerlendirmek ve Kurula sunmak.
- g) Stratejik plan ve strateji belgeleri ile ilgili olarak kurumlardan gelen görüş taleplerini karşılamak.
- ğ) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Danışma birimleri

MADDE 22 – (1) Kurumun danışma birimleri şunlardır:

- a) Hukuk Danışmanlığı.
- b) Kurum Müşavirliği.
- c) Başkanlık Müşavirliği.
- ç) Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanlığı.

Hukuk Danışmanlığı

MADDE 23 – (1) Hukuk Danışmanlığının görevleri şunlardır:

- a) Kuruma hukuki danışmanlık yapmak ve Kurum hizmet birimlerince talep edilen ve Başkanın uygun gördüğü konularda hukuki görüş oluşturmak.
- b) Kurum ve Kurumun görev alanı ile ilgili mevzuat hazırlık ve değişiklik çalışmalarıyla diğer düzenleyici işlemleri mevzuata uygunluk açısından inceleyerek görüş bildirmek.
- c) Kurumun görev alanına giren hukuki konularda araştırma ve inceleme yapmak.
- ç) Kurumun görev alanıyla ilgili mahkeme kararlarını arşivlemek, veri tabanına aktararak ortak kullanıma sunmak.

- d) 4734 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi dışında kalan, istisna ve kapsam maddelerine ilişkin başvuruları değerlendirerek Kurum görüşünü hazırlamak.
- e) Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava ile Kurumun taraf olduğu işlemlerin veya Kuruma ilişkin her türlü uyuşmazlığın adli ve idari merciler ile icra dairelerinde takibi, savunulması ve çözümlenmesi amacıyla Kurumun temsil edilmesini sağlamak ve gerektiğinde kanuni yollara başvurulmasına ilişkin işlemleri yürütmek.
- f) Diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanan mevzuat düzenlemeleriyle ilgili Kurum görüşünü oluşturmak.
- g) Kurumun üçüncü kişilerle olan alacak, hak ve borçları hakkındaki işlemleri yürütmek.
- ğ) Kurumun menfaatlerini koruyacak şekilde anlaşma ve sözleşmelerin yapılmasına yardımcı olmak.
- h) Yargılama giderlerinin tahsili amacıyla icra takibi başlatmak.
- ı) Dava açma, icra takibi yapma ve mahkemelerce verilen kararlara karşı üst mercilere başvurmaktan vazgeçme ile üst dereceli mahkemelerce verilen kararlara karşı karar düzeltme yoluna gidilmesinden vazgeçme hususunda Kurula teklif hazırlamak.
- i) Başkan tarafından verilen diğer görevleri yapmak.

Kurum Müşavirliği

MADDE 24 – (1) Kurum Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

- Başkana ve üyelere, Kurumun görev alanı ile ilgili konularda danışmanlık hizmeti sunmak.
- Kurul tarafından belirlenecek projeleri hazırlamak ve katkıda bulunmak.
- Başkan ve üyeler tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Başkanlık Müşavirliği

MADDE 25 – (1) Başkanlık Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

- Başkana, Kurumun görev alanı ile ilgili konularda danışmanlık hizmeti sunmak.
- Başkan tarafından belirlenecek projeleri hazırlamak veya projelere katkıda bulunmak.
- Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanlığı

MADDE 26 – (1) Basın ve Halkla İlişkiler Danışmanlığının görevleri şunlardır:

- Basının, Kurum faaliyetleri hakkındaki yayınlarını izlemek, derlemek ve değerlendirmek, Başkanın gerekli gördüklerine cevap vermek.
- Kurumun basın ve yayın kuruluşlarıyla ilişkilerini yürütmek.
- Kurumun faaliyetleriyle ilgili olarak Başkanın izni ve talimatıyla kamuoyunu bilgilendirmek.
- Kurum faaliyetleri ile ilgili olarak kamuoyundan gelen dilek, talep ve ihbarları derlemek ve Başkanlığa iletmek.

d) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yapılacak başvurular ile bu nitelikteki diğer başvuruların sonuçlandırılmasına ilişkin işlemleri koordine etmek.

e) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Yardımcı hizmet birimleri

MADDE 27 – (1) Kurumun yardımcı hizmet birimleri şunlardır:

- a) Kurul İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı.
- b) İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı.
- c) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı.
- ç) Başkanlık Özel Büro Müdürlüğü.

Kurul İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı

MADDE 28 – (1) Kurul İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Başkan tarafından gündeme alınması uygun görülen konuları içeren toplantı gündemini hazırlamak, gündem ve gündemdeki konulara ilişkin rapor ve eklerini toplantıdan önce üyelere dağıtmak ve varsa eksiklikleri ilgili birimlerle işbirliği içinde tamamlamak.
- b) Kurul tarafından toplantıda bulunması istenilen personel ve uzman kişilere bildirimde bulunmak.
- c) Başkan ve üyelerin bilgisine sunulmak üzere tereddüt oluşan konularda bu tereddütleri gidermek amacıyla ilgili birimlerden veya konunun uzmanı kişilerden Başkanın uygun gördüğü konularda görüş istemek.
- ç) Kurul toplantılarında alınan kararları tutanağa geçirmek, tutanak ve eklerinin her sayfasını toplantıya katılan üyelere imzalatmak ve kararları ilgili birimlere göndermek.
- d) Resmî Gazete’de yayımlanmasına karar verilen Kurul kararlarını ilgili birime iletmek.
- e) Kurul kararlarının tebligatlarını yapmak.
- f) Kurul kararlarını konularına göre tasnif etmek ve veri tabanına aktararak ortak kullanıma sunmak.
- g) Kurula ait yazışmaları yapmak, karar ve yazışmalara ilişkin arşiv oluşturmak ve bunları muhafaza etmek.
- ğ) Uyuşmazlık kararlarına ilişkin olarak mahkemelerce verilen kararlar üzerine alınan Kurul kararlarını Hukuk Danışmanlığına bildirmek.
- h) Kurul tarafından verilen kararları ilgili birimlerle koordineli olarak hukuki gerekçeleri ile birlikte Kurul kararına uygun olarak hazırlayarak üyelerin imzasına sunmak.
- ı) Kurul kararlarında yer alan taraflara veya ihaleye ilişkin bilgilerdeki hatalar, gerekçe ve karar sonucu arasındaki çelişkiler ile hesaplama yanlışlarından kaynaklanan yazım hataları bulunduğu ilişkin iddiaları inceleyerek gerekçeleri ile birlikte değerlendirmek üzere Kurula sunmak.
- i) Kurul kararları gereğince idarelere bildirim ve savcılığa suç duyurusunda bulunmak.

j) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığı

MADDE 29 – (1) İnsan Kaynakları ve Eğitim Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Kurumun iş ve insan gücü planlaması ile personel politikasıyla ilgili çalışmaları yapmak.
- b) Kurumun hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlayacak personel sayılarını tespit etmek üzere iş analizleri yapmak, atanacaklarda aranacak nitelikleri ve görev tanımlarını tespit etmek.
- c) Kurum personelinin atama, özlük, sicil, emeklilik ve benzeri işlemlerini yürütmek.
- ç) Kurum personelinin mali ve sosyal hakları ile yolluk giderlerinin tahakkuk ettirilerek ödenmesini sağlamak.
- d) Personelin seçilme, yetiştirilme usul ve esasları, disiplin ve sicil amirlerinin tespiti ile İnsan Kaynakları ve ilgili diğer mevzuat çalışmalarını hazırlamak, yürütmek, hazırlanan mevzuata ilişkin olarak Hukuk Danışmanlığının görüşünü almak ve mevzuatın uygulanmasını sağlamak.
- e) Personelin Kuruma bağlılığını artırıcı sosyal faaliyet ve organizasyonlar yapmak.
- f) Kurum personelinin yurt içi ve yurt dışı geçici görevlendirmelerine ilişkin her türlü çalışmayı yapmak ve bu konudaki diğer işlemleri yürütmek.
- g) Kamu İhale Uzman Yardımcılarının, Kurumun görev alanı ile ilgili konularda yetiştirilip geliştirilmesine ilişkin Kurum içi ve dışı birim ve kişilerle koordineli bir şekilde bir plan dahilinde çalışmalar yapmak.
- ğ) Personelin yetiştirilmesi, verimliliğinin artırılması ve üst görevlere hazırlanmasına yönelik hizmet içi eğitim planlarını hazırlayarak bu planların uygulanmasını sağlamak ve takip etmek.
- h) Personelin, Kurumun görev alanı ile ilgili hizmetlerde etkinlik ve verimliliğinin artırılması amacıyla yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilebilmesi, eğitilebilmesi, bilgi ve görgülerinin artırılabilmesi, staj, öğrenim ve ihtisas yaptırılabilmesine ilişkin gerekli planları hazırlayarak uygulanmasını sağlamaya ve takibine ilişkin işlemleri yürütmek.
- ı) Eğitim hizmetlerinin yerine getirilmesinde ihtiyaç duyulan konularla ilgili olarak kişi ve kuruluşlarla koordinasyon sağlamak.

i) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığı

MADDE 30 – (1) İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Kurumun, gelir-gider tahminlerini yapmak ve bütçesini hazırlamak.
- b) Kurumun bütçesine, yıllık iş planına, gelir-gider kesin hesaplarına, yıllık raporuna ve sair raporlarına ilişkin işlemleri yapmak, gerekli hallerde bütçe kalemleri arasında aktarma yapılmasına ilişkin çalışmaları yürütmek.
- c) Bir önceki mali yıla ait, konsolide edilmiş gelir tablolarını, bilançoları ve yıllık faaliyetleri esas alan kapsamlı mali tabloları içeren yıllık raporu hazırlamak ve en geç bir sonraki yılın Nisan ayının sonuna kadar bilgi için ilgili yerlere gönderilmesine ilişkin çalışmaları ve

bütçenin ibrası ile ilgili işlemleri yapmak.

ç) Kurumun hesap planları ve muhasebe kayıtlarıyla ilgili işlemleri yürütmek.

d) Kurum gelirlerinin tahsili ve takibine ilişkin işlemleri yürütmek, Kurumun nakit varlığını yönetmek ve muhafaza etmek.

e) Kurum harcamalarının, onaylı bütçe çerçevesinde ve harcama usul ve esaslarına uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlamak.

f) Kurum hizmetleri için gerekli araç, gereç ve malzemenin, satın alma dahil temini ile ilgili hizmetleri yürütmek.

g) İhtiyaç duyulan taşınmazların kiralanması veya satın alınması işlemlerini yürütmek.

ğ) Kuruma ait ayniyatla ilgili işlemleri yapmak.

h) Üyeler ile personelin ve bakmakla yükümlü oldukları kişilerin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak.

ı) Haberleşme, genel evrak ve Kurumun arşiv faaliyetlerine ilişkin mevzuatı hazırlamak, bu faaliyetleri yürütmek ve mevzuatı gereği saklanması gereken diğer belgelerin düzenli bir dosyalama sistemi içinde korunmasını sağlamak.yapılmasını veya yaptırılmasını sağlamak.

j) Kuruma ait hizmet yerleriyle ilgili güvenlik tedbirlerinin alınması, yürütülmesi ve buralara giriş ve çıkışların düzenlenmesine ilişkin işlemleri yürütmek.

k) Kurum tarafından çıkarılacak süreli ve süresiz yayınların basım ve dağıtım hizmetlerini yürütmek.

l) 9/6/1958 tarihli ve 7126 sayılı Sivil Savunma Kanunu ile diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak.

m) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

Başkanlık Özel Büro Müdürlüğü

MADDE 31 – (1) Başkanlık Özel Büro Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

a) Başkanın Kurum içi ve dışı haberleşmelerini yapmak.

b) Görüşülecek konuların, incelenecek yazışmaların, yapılacak ziyaretlerin önemi ve ivediliğini göz önünde bulundurarak Başkanın günlük çalışma programını hazırlamak.

c) Başkanın yapacağı görüşmeleri düzenlemek, misafirlerin karşılanması ve ağırlanmasını temin etmek, görüşmelerin bir program dahilinde gerçekleştirilmesini sağlamak.

ç) Başkanın istediği bilgi ve belgeleri istenen şekilde temin etmek ve kendisine iletmek.

d) Başkanın talimatları doğrultusunda yazışmaları yürütmek, yazı taslaklarını hazırlamak ve bunları bir arşiv oluşturarak muhafaza etmek.

e) Başkanın ve üyelerin sekretarya hizmetlerinin yapılmasını temin etmek, üyelerin, hizmet birimleri ile ilişkilerini sağlamak.

f) Başkanın katılacağı toplantılara ait hazırlıkları ve toplantı sonrası işlemleri gerçekleştirmek.

g) Karşılama, uğurlama, açılış ve benzeri organizasyonlarda Kurumun protokol hizmetlerini

gerçekleştirmek.

ğ) Başkanın ve personelin seyahat, konaklama ve iş görüşmelerini düzenlemek.

h) Başkan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Personel Unvan ve sayıları

MADDE 32 – (1) Kurumun asli ve sürekli hizmetleri ekli cetvelde unvan ve sayıları gösterilen personel eliyle yürütülür. Personelin, hizmet birimleri itibarıyla dağılımını yapmaya Başkan yetkilidir.

Ücret ve diğer mali haklar

MADDE 33 – (1) Kurum hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, sözleşmeli olarak istihdam edilen personel eliyle yürütülür. Kurum personeli, Kanunda ve bu Yönetmelikte belirtilen haller ile ücret, mali ve sosyal haklar dışında 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabidir.

(2) Kurum personelinin ücret ve diğer mali ve sosyal hakları 4/7/2001 tarihli ve 631 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve bu Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak yürürlüğe konulan Bakanlar Kurulu kararlarında yer alan düzenlemeler çerçevesinde Kurul tarafından belirlenir.

Harcırah

MADDE 34 – (1) Başkan ve üyeler ile personele, 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre harcırah ödenir.

Konut tahsisi

MADDE 35 – (1) Başkan ve üyeler ile personele 16/7/1984 tarihli ve 84/8345 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu Konutları Yönetmeliği çerçevesinde Kurul tarafından konut tahsisi yapılır.

Sosyal güvenlik ve statü

MADDE 36 – (1) Kurul Başkanı ve üyeleri ile personel sosyal güvenlik açısından, geçici 4 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa tabidir.

(2) Emeklilik açısından, Kurul Başkanına Bakanlık Müsteşarı, Kurul üyelerine Bakanlık müsteşar yardımcısı, Kurum Başkan Yardımcılarına Bakanlık Genel Müdürü, daire başkanlarına Bakanlık Genel Müdür Yardımcısı için tespit edilen ek gösterge makam ve temsil tazminatları ile diğer mali hükümler uygulanır. Bu görevlerde geçirilen süreler makam tazminatı veya yüksek hakimlik tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.

(3) Kamu görevlisi iken üyeliğe atanan Kurul Başkan ve üyelerinden görev sürelerinin sona ermesi sebebiyle başka görevlere atanacak olanların sosyal güvenlik haklarının tespitinde ve yapılacak atamalarında, 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, bu statüleri müktesep hak teşkil etmez.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Yasaklar

MADDE 37 – (1) Başkan ve üyeler, asli görevlerini aksatmamak kaydıyla telif ücreti karşılığı bilimsel amaçlı yayın yapabilir, ücret karşılığı ders verebilir, bunun dışında özel bir kanuna dayanmadıkça resmi veya özel hiçbir görev alamaz, dernek, vakıf, kooperatif ve benzeri yerlerde yöneticilik yapamaz, ticaretle uğraşamaz, serbest meslek faaliyetinde bulunamaz. Üyeler ile Kurumda görev yapan uzman, uzman yardımcıları ve birim amirleri göreve başlamadan önce sahip oldukları Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan borçlanmaya ilişkin menkul kıymetler dışındaki, piyasada faaliyet gösteren tüzel kişilere veya bunların iştiraklerine ait her türlü hisselerini ya da menkul kıymetlerini üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısımlar ve evlatlıkları dışındakilere görev sürelerinin başlamasını izleyen otuz gün içinde satmak veya devretmek suretiyle elden çıkarmak zorundadır.

(2) Başkan ve üyeler ile personel hakemlik ve bilirkişilik yapamaz.

Mal beyanı

MADDE 38 – (1) Üyeler göreve başlama ve görevden ayrılma tarihlerinden itibaren bir ay içinde ve görevleri devam ettiği sürece her yıl genel mal beyanında bulunmak zorundadır. Personel, Devlet memurlarının mal bildiriminde bulunmalarına ilişkin düzenlemeler çerçevesinde mal beyanında bulunur.

Personelin atanması ve istihdam politikası

MADDE 39 – (1) Kurumun istihdam politikası ve planlamasına ilişkin hususlar ile personelin göreve alınmasına, hizmet şartlarına, niteliklerine, atanma ve yetiştirilmelerine, hak, ödev ve sorumluluklarına, görevde yükselmeleri ile disiplin ve diğer özlük işlerine ilişkin usul ve esaslar 657 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınarak Kurul tarafından çıkarılan bir yönetmelikle düzenlenir.

Kamuoyuna yapılacak açıklamalar**MADDE 40 –** (1) Personel basına bilgi ve demeç veremez. Ancak; Kurumun çalışmaları ile ilgili olarak Başkanın görevlendireceği personel tarafından kamuoyuna açıklama yapılabilir.

Sır saklama

MADDE 41 – (1) Başkan ve üyeler ile personel, görevlerini yerine getirmeleri sırasında ilgililere ve üçüncü kişilere ait edindikleri gizli kalması gereken bilgi ve belgeleri bu konuda kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü kişilerin yararına kullanamaz. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

Yetki devri

MADDE 42 – (1) Başkan ve diğer yöneticiler Kanunda münhasıran kendisine verilenler hariç, gerektiğinde sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını daha alt birimlere devredebilir. Ancak yetki devri devreden sorumluluğunu kaldırmaz.

Kurum varlığından ve işlemlerinden sorumluluk

MADDE 43 – (1) Kurumun mal ve varlıkları Devlet malı sayılır. Bu mal ve varlıklar

haczedilemez ve rehnedilemez. Bunlara karşı suç işleyen Başkan ve üyeler ile personel kamu görevlileri gibi cezalandırılır.

Düzenleme

MADDE 44 – (1) Bu Yönetmelikte yer almayan ya da açıklık bulunmayan konularda karar vermeye, uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye Kurul yetkilidir.

İlgili kişi ve kuruluşların sorumluluğu

MADDE 45 – (1) Kurumun görevlerinin yerine getirilmesinde gerçek kişiler ile kamu ve özel bütün kurum ve kuruluşlardan isteyeceği Kurumun görev alanı ile ilgili her türlü bilgi, belge ve görüşün süresi içinde verilmesi zorunludur.

Uygulanmayacak hükümler

MADDE 46 – (1) Kurum hakkında, 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümleri uygulanmaz.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 47 – (1) 12/6/2002 tarihli ve 2002/4425 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Kamu İhale Kurumunun Teşkilatı ile Kurum Personelinin Mali ve Sosyal Hakları, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yeni ihdas olunan unvanlar ve hakları

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik ile yapılan düzenleme sonucunda, görev unvanı değişen elektrik-elektronik mühendisi unvanında bulunan personel mühendis unvanına atanmış sayılır. Bunların aylık ücret ve diğer mali ve sosyal hakları hakkında, elektrik-elektronik mühendisi unvanı için belirlenen aylık ücret ve diğer mali ve sosyal haklar uygulanır.

(2) 23/6/2008 tarihli ve 2008/13858 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İhale Kurumunun Teşkilatı ile Kurum Personelinin Mali ve Sosyal Hakları, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelikle yeni ihdas olunan unvanlar ile bu Yönetmelikle yeni ihdas olunan Yönetim Hizmetleri Uzmanı unvanının aylık ücret ve diğer mali ve sosyal hakları, Kurum içi hiyerarşik yapıyı bozmamak ve bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren uygulanmak üzere, Kurul tarafından belirlenir.

(3) Kamu İhale Kurumu Müşaviri kadrosuna atanacak olan ve ek göstergesi (6100)'ün üzerinde bulunan (6100 hariç) Kurum personelinin aylık ücret ve diğer mali ve sosyal hakları, Başkan yardımcısına ödenen aylık ücret ve diğer mali ve sosyal hakları geçmemek üzere Kurul tarafından belirlenir.

Yürürlük

MADDE 48 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 49 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Kamu İhale Kurulu Başkanı yürütür.

ÖZGEÇMİŞ

Doğum tarihi 19.05.1984

Doğum yeri Gaziantep

Lise 1995-2002 Gaziantep Anadolu Lisesi

Lisans 2002-2007 Yıldız Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
Mimarlık Bölümü

Yüksek Lisans 2007-2010 Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Bölümü, Konut Üretimi ve Yapım
Yönetimi Yüksek Lisans Programı

Çalıştığı kurumlar

2007-2008 Atölye Mavi Kare Mimarlık - İstanbul

2008-2010 Beşiktaş Belediyesi Plan ve Projeler Müdürlüğü

2010-Devam ediyor Alan Proje Müşavirlik İnşaat San. Ve Tic. Ltd. Şti -
İzmit